

กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก

นางสาวอภิญญา แสงสานนท์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION PROCESS OF BALLET TEACHING FOR CHILDREN

Miss Apinya Sangsanont

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Speech Communication
Department of Speech Communication and Performing Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก

โดย

นางสาว อภิญญา แสงसानนท์

สาขาวิชา

วาทวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุกต บุญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ภิรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร. ปรีดา มโนมัยพิบูลย์)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิญา แสงสานนท์ : กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก. (COMMUNICATION PROCESS OF BALLET TEACHING FOR CHILDREN)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช, 171 หน้า.

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสำรวจแบบสนวิธี ได้แก่ การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ครูสอนเต้นบัลเล่ต์ในโรงเรียนสอนเต้น โดยเฉพาะ นักเรียนบัลเล่ต์ระดับชั้น Primary- เกรด 2 ที่มีอายุ 6-8 ปี และนักเรียนบัลเล่ต์ระดับชั้น เกรด 3-5 ที่มีอายุ 9-11 ปี และผู้ปกครองนักเรียนบัลเล่ต์ระดับชั้น Primary- เกรด 2 และ เกรด 3-5

ผลการศึกษาวีธีสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์สำหรับเด็กที่มีอายุ 6-8 ปีและ 9-11 ปี ได้แก่ การบอกอย่างตรงไปตรงมา การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย) การสร้างจินตภาพ การให้เหตุผล การให้แบบฝึกหัด การแสดงท่าที่ถูกต้องสวยงาม การสัมผัสเพื่อจัดท่าทาง การปฏิบัติแยกส่วนแล้วจึงนำมารวมกัน การใช้ศัพท์ในบัลเล่ต์ควบคู่กับการอธิบาย แต่สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปีครูใช้วิธีเหล่านี้เพิ่ม อันได้แก่ การกระตุ้นให้นักเรียนอยากแสดงความเก่งออกมา การใช้อุปกรณ์เสริม การบอกให้ทำมากกว่าความเป็นจริง การเล่าเรื่องราว การกระตุ้นให้นักเรียนทำให้ตัวเองดูสวยงาม วิธีสื่อสารในการแก้ข้อผิดพลาด สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี คือ การกล่าวชมก่อน และบอกให้เพิ่มบางสิ่งจะทำให้ดีมากขึ้น หรือตั้งคำถามว่า สิ่งที่คุณต้องการหายไปไหน ซึ่งต่างจากเด็กอายุ 9-11 ปีที่จะบอกอย่างชัดเจนเลยว่านักเรียนทำผิด พร้อมทั้งค้นหาสาเหตุว่าผิดเพราะอะไร วิธีสื่อสารในการชมเชยสำหรับเด็กทั้ง 2 ช่วงอายุนั้นเหมือนกัน คือ กล่าวชมนักเรียนทุกครั้งที่ทำดีขึ้น หรือมีความพยายาม แม้จะยังไม่ดีเท่าที่ควรก็ตาม โดยใช้น้ำเสียงที่แสดงความจริงใจ วิธีสื่อสารในการให้กำลังใจสำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี คือ ให้ความเชื่อมั่นในตัวนักเรียนว่า เขาทำได้ดีอยู่แล้ว ขาดเพียงบางส่วน และบอกให้มีความพยายามพร้อมทั้งระบุระยะเวลาว่าจะสามารถทำได้โดยใช้เวลาเท่าไร สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี คือ พูดให้เหตุผลว่าความตั้งใจจริง ความพยายาม และการฝึกฝนจะทำให้สามารถทำได้สำเร็จ วิธีสื่อสารในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียนสำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี คือ แจกของรางวัลและสร้างความตื่นเต้นให้กับบทเรียน สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี คือ บอกประโยชน์ของการมาเรียนบัลเล่ต์ และสร้างเป้าหมาย (Goal) ในการเรียน วิธีสื่อสารในการควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัยสำหรับทั้ง 2 ช่วงอายุเหมือนกันคือ บอกอย่างชัดเจนว่าห้ามทำอะไรและอาจกำหนดโทษสำหรับการฝ่าฝืน วิธีสื่อสารกับนักเรียนที่มีความหลากหลายสำหรับทั้ง 2 ช่วงอายุเหมือนกัน คือ สื่อสารช้า ๆ และช้าเรียกชื่อนักเรียนบ่อย ๆ พร้อมทั้งสัมผัสตัวเขาด้วย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นสำหรับเด็กทั้ง 2 ช่วงอายุ ได้แก่ ขนาดห้องเรียน เวลาเรียน กิจกรรมเสริม อุปกรณ์ช่วยในการสอน ความสนิทสนมระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน

ภาควิชา วาทยาศาสตร์และสื่อสารการแสดง
สาขาวิชา วาทยาศาสตร์
ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
.....

4985177428 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEY WORD: BALLET / CHILDREN / COMMUNICATION

APINYA SANGSANONT : COMMUNICATION PROCESS OF BALLET TEACHING FOR CHILDREN.

THESIS PRINCIPAL ADVISOR : ASSOC. PROF. UAYPORN PANITCH, 171 pp.

This research's objective was to study communication process of ballet teaching and factors affecting communication in ballet teaching for 6-8 and 9-11-year-old children.

The procedures of the research were qualitative using multiple methodology comprising nonparticipant observation, in-depth interview and interview. A sample groups were teachers in ballet schools, 6-8 and 9-11-year-old ballet students in primary-grade 2 and grade 3-5 and their parents.

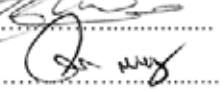
The research indicated that means of communication for teaching ballet techniques to 6-8 and 9-11-year-old children were direct explanation, use of metaphor, imaginary creation, reasoning, training exercises provision, teacher's demonstration, touch for correct posture, steps' break-down and use of ballet technique vocabulary with explanation. For 6-8-year-old children, teacher's encouragement, use of props, steps exaggeration, use of narration and emphasis on students' beauty are additionally used. Mean of communication in correcting 6-8-year-old students' mistakes was complimenting students first and telling them to do something more to make their steps perfect. For 9-11-year-old students, they were directly told what their mistakes were and were asked for the reason of their mistakes. Mean of communication in complimenting students in both age ranges was complimenting them every time they performed better. Mean of communication in encouraging 6-8-year-old students were giving them confidence by telling them what they did was good already but they need to practice more to be perfect in some period of time. For 9-11-year-old students, they were reasonably told of keys of success. Means of communication in persuading 6-8-year-old students to attend class were rewarding them and making them excited about the lesson. For 9-11-year-old students, advantages of learning ballet must be told and goal of learning ballet must be built up for students. Mean of communication in maintaining class discipline for students in both age ranges was emphasizing them on discipline in class and indicate what they could not do. Means of communication with special children were repeating the message and slowly explaining the lesson to them. Factors affecting communication in ballet teaching for 6-8 and 9-11-year-old children were room size, class time, supplementary activities, teaching props, relationship between a teacher and students, and colleagues.

Department : Speech Communication and Performing Arts

Field of Study : Speech Communication

Academic Year 2007

Student's signature.....

Principal Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช เป็นอย่างสูงที่ให้ความกรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ทุกท่านสำหรับคำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาและสื่อสารการศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ทุกท่านสำหรับคำแนะนำ ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

ขอขอบคุณ คุณณัฐวัฒน์ วงศ์ชินศรี สำหรับความช่วยเหลืออย่างมากมาย คำปรึกษาที่ดี คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และกำลังใจที่ดีเสมอมา ขอขอบคุณ พรชนก เรื่องวีรยุทธ เกสรี ศิริเลิศชัย ประวิทย์ บุญนิธิไพสิฐ และเพื่อนๆ วทวิทยารุ่น 9 ทุกคน สำหรับการให้ความช่วยเหลือในทุกๆ เรื่อง

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัย สำหรับกำลังใจและแรงสนับสนุนที่ดี
อย่างยิ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ

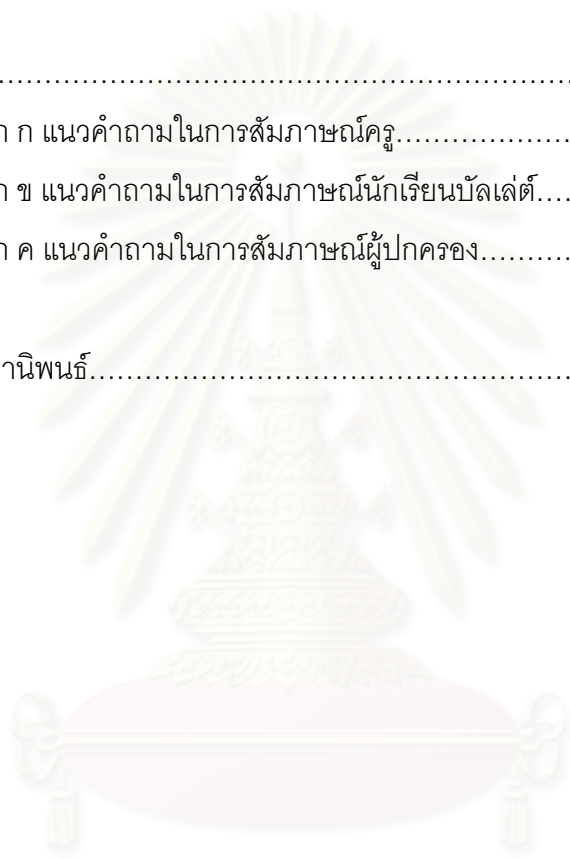
บทที่

1	บทนำ.....	1
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2	วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	3
1.3	ปัญหानำในการวิจัย.....	3
1.4	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.6	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2	แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	6
2.1.1	ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ.....	10
2.1.2	ทฤษฎีการบริหารจัดการทางความหมายร่วมกัน.....	13
2.2	แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเชิงสุนทรีย์ะ สื่อจินตคดี สื่อสารการแสดง.....	15
2.3	แนวคิดเกี่ยวกับบัลเลต์.....	16
2.4	แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน.....	25
2.5	แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 6-8 ปี และ 9-11 ปี.....	28
2.6	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3	วิธีดำเนินงานวิจัย.....	33
3.1	รูปแบบการวิจัย.....	33

บทที่	หน้า
3	
3.2 วิธีการเก็บข้อมูล.....	37
3.3 การนำเสนอข้อมูล.....	38
3.4 ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	38
3.5 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์.....	39
4 ผลการวิจัย	41
4.1 กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี	42
4.1.1 กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี.....	42
4.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก อายุ 6-8 ปี.....	95
4.2 กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี.....	100
4.2.1 กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี.....	100
4.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก อายุ 9-11 ปี.....	142
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	145
5.1 กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ สำหรับเด็ก อายุ 6-8 ปี.....	146
5.1.1 กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี.....	146
5.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก อายุ 6-8 ปี.....	153
5.2 กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี.....	155
5.2.1 กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี.....	155
5.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก อายุ 9-11 ปี.....	163

บทที่	หน้า
5	
5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ	165
รายการอ้างอิง.....	166
ภาคผนวก.....	169
ภาคผนวก ก แนวคำถามในการสัมภาษณ์ครู.....	170
ภาคผนวก ข แนวคำถามในการสัมภาษณ์นักเรียนบัลเล่ต์.....	172
ภาคผนวก ค แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง.....	173
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	174

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์..... 39
ตารางที่ 4.1	แสดงความเข้าใจของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอน เทคนิคการเต้นบัลเล่ต์..... 63
ตารางที่ 4.2	แสดงความรู้สึกรักของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอน เทคนิคการเต้นบัลเล่ต์..... 64
ตารางที่ 4.3	แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด..... 68
ตารางที่ 4.4	แสดงความรู้สึกรักของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ ข้อผิดพลาด..... 71
ตารางที่ 4.5	แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน..... 74
ตารางที่ 4.6	แสดงความรู้สึกรักของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการ ชมเชยนักเรียน..... 75
ตารางที่ 4.7	แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน..... 77
ตารางที่ 4.8	แสดงความรู้สึกรักของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครู ในการให้กำลังใจนักเรียน..... 79
ตารางที่ 4.9	แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้าง ความสนใจในการเรียน..... 81
ตารางที่ 4.10	แสดงความรู้สึกรักของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูใน การโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน..... 83
ตารางที่ 4.11	แสดงวิธีการสื่อสารของครูเพื่อควบคุมนักเรียนให้อยู่ใน ระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน..... 85
ตารางที่ 4.12	แสดงความรู้สึกรักของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุม นักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน..... 88
ตารางที่ 4.13	แสดงวิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มี ความหลากหลาย (เด็กพิเศษ)..... 90
ตารางที่ 4.14	แสดงความรู้สึกรักของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารกับนักเรียนที่มี ความหลากหลาย..... 91

ตารางที่	หน้า	
ตารางที่ 4.15	แสดงความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์.....	92
ตารางที่ 4.16	แสดงความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์.....	93
ตารางที่ 4.17	แสดงทัศนคติต่อครูผู้สอน.....	94
ตารางที่ 4.18	แสดงปัจจัยที่ส่งผลและไม่ส่งผลต่อการสื่อสารอย่างมี ประสิทธิภาพในการสอนเต้น.....	96
ตารางที่ 4.19	แสดงความเข้าใจของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครู ในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์.....	114
ตารางที่ 4.20	แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครู ในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์.....	115
ตารางที่ 4.21	แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด.....	119
ตารางที่ 4.22	แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครู ในการแก้ไขข้อผิดพลาด.....	122
ตารางที่ 4.23	แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน.....	124
ตารางที่ 4.24	แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครู ในการชมเชยนักเรียน.....	125
ตารางที่ 4.25	แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน.....	127
ตารางที่ 4.26	แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครู ในการให้กำลังใจนักเรียน.....	128
ตารางที่ 4.27	แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้าง ความสนใจในการเรียน.....	130
ตารางที่ 4.28	แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครู ในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน.....	131
ตารางที่ 4.29	แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ ในระเบียบวินัยและสภาพที่พร้อมที่จะเรียน.....	133
ตารางที่ 4.30	แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุม นักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน.....	134
ตารางที่ 4.31	แสดงวิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มี ความหลากหลาย (เด็กพิเศษ).....	136

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 4.32	แสดงความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์.....	137
ตารางที่ 4.33	แสดงความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์.....	138
ตารางที่ 4.34	แสดงทัศนคติต่อครูผู้สอน.....	140
ตารางที่ 4.35	แสดงปัจจัยที่ส่งผลและไม่ส่งผลต่อการสื่อสารอย่าง มีประสิทธิภาพในการสอนเต้น.....	142

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บัลเลต์เป็นศิลปะการแสดงด้านนาฏศิลป์แขนงหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในโลกตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 เป็นต้นมา และมีการพัฒนารูปแบบการแสดงเรื่อยมาจนได้รับความนิยมแพร่หลายไปทั่วทุกมุมโลก รวมถึงประเทศไทย ที่ได้รับเอาศิลปะการเต้นบัลเลต์ เข้าสู่สังคมไทยเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 50 ปี (นราพงษ์ จรัสศรี, 2540) บัลเลต์กลายเป็นศิลปะการแสดงแขนงหนึ่งที่มีความสนใจจากเยาวชนในการศึกษามากขึ้นตามลำดับ ปัจจุบันการเต้นบัลเลต์ ในประเทศไทยได้แพร่หลายและเป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยสังเกตได้จากการขยายตัวของสถาบันสอนเต้นบัลเลต์ในประเทศไทยที่มีการเปิดสอนมากขึ้นทั้งภาครัฐและเอกชน มีการบรรจุเนื้อหาการเรียนการสอนบัลเลต์ในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ ของประเทศไทย อีกทั้งอาชีพนักเต้นในประเทศไทยนับวันก็ยิ่งจะได้รับความนิยมและได้รับการยอมรับมากขึ้น เนื่องมาจากการได้รับชมบทบาทของนักเต้นตามสื่อต่าง ๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ และนิตยสารต่าง ๆ รวมถึงรายการบันเทิงมากมายทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยที่นักเต้นทำหน้าที่เสมือนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การแสดงนั้น ๆ สมบูรณ์และน่าสนใจยิ่งขึ้น จากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้คนที่ต้องการจะเรียนเต้นมีจำนวนมากขึ้น ๆ เรื่อย ๆ ซึ่งการเต้นเป็นทักษะที่ต้องการการเรียนการสอนและการฝึกหัดเพื่อที่จะสามารถเต้นได้อย่างงดงาม ถูกต้อง และปลอดภัย การเรียนการสอนเต้นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีใจจะพัฒนาทักษะทางด้านนี้ แต่ในประเทศไทย อาจารย์ที่มีความสามารถและมีความเชี่ยวชาญสูงที่จะสอนในด้านนี้ยังมีจำนวนค่อนข้างน้อยอยู่ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียน และจำนวนโรงเรียนที่เพิ่มขึ้น

อาจารย์ผู้สอนเต้นบัลเลต์ นอกจากควรเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการเต้นเป็นอย่างดีแล้ว ยังควรเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารกับนักเรียน ให้เข้าใจ และให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย เพราะในการเต้นบัลเลต์ อุบัติเหตุจากการเต้นสามารถเกิดขึ้นได้ง่าย และรุนแรง อีกทั้งการพัฒนาโครงสร้างทางร่างกายที่ผิด ๆ ก็อาจเกิดขึ้นได้ หากนักเต้นไม่เข้าใจ หรือรู้วิธีที่จะเต้นอย่างถูกต้อง อาจารย์ผู้สอนควรจะเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ที่ตนมีอยู่ให้นักเต้นเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเต้นที่สวยงาม ถูกต้อง และปลอดภัยด้วย อีกทั้ง การฝึกฝน

หรือการเรียนบัลเล่ต์ นักเต้นจะต้องใช้ทักษะค่อนข้างสูง เนื่องจากมีเทคนิคหรือการทำท่าที่ยากพอสมควร ซึ่งก็อาจทำให้นักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่เป็นเด็ก เกิดความเบื่อหน่ายและหมดความพยายามได้ง่าย อาจารย์ผู้สอนจึงต้องมีวิธีที่จะสอนให้นักเรียนเข้าใจ กระตุ้นให้เด็กอยากที่จะเรียน และมีความพยายามในการฝึกฝนได้

แต่ในปัจจุบัน อาจารย์บางท่านเป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์การเต้นมามากและจบในด้านการเต้นมาโดยเฉพาะ แต่ไม่มีความสามารถในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน อาจารย์ผู้สอนจึงควรรู้วิธีที่จะสื่อสารกับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะในการเต้นที่ดีและถูกต้อง โดยมีวิธีการที่สามารถสร้างเป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพได้ งานวิจัยที่ผ่าน ๆ มาโดยทั่วไปจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารในการเรียนการสอนที่เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านวิชาการ ไม่ว่าจะเป็น วิชาภาษาอังกฤษ (จินดา ยัญทิพย์, 2547; อารีรักษ์ มีแจ่ม, 2547) วิชาคณิตศาสตร์ (สุธิดา เกตุแก้ว, 2547) หรือวิชาวิทยาศาสตร์ (ปริณดา ลิ้มปานนท์, 2547) เป็นต้น แต่ยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาค้นคว้ากลยุทธ์การสื่อสารในการสอนเต้นเลย ทั้งนี้ การสอนเต้นบัลเล่ต์นั้นมีความแตกต่างจากการเรียนการสอนโดยทั่วไปที่เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านวิชาการ เนื่องจาก การสอนเต้นบัลเล่ต์นั้นมีลักษณะการเรียนเป็นกลุ่มเล็ก จำนวนผู้เรียนจะน้อยกว่าการเรียนการสอนโดยทั่วไปที่จะเป็นชั้นเรียน (Class group) ซึ่งจะมีจำนวนผู้เรียนหลายคนมากกว่า อีกทั้งยังมีวิธีการสื่อสารที่แตกต่างจากการสอนโดยทั่วไป โดยที่ การสื่อสารในการสอนรายวิชาธรรมดาเป็นการสื่อสารแบบเป็นกลุ่ม (Group communication) ครูผู้สอนเป็นผู้สื่อสารแก่นักเรียนทั้งชั้นเรียน แต่การสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์แม้ว่าจะเป็นการสอนนักเรียนที่เป็นกลุ่ม แต่การสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนจะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal communication) คือในขณะที่สอนครูจะใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นส่วนมาก ทั้งการสื่อสารแบบวัจนภาษา (Verbal communication) และการสื่อสารแบบอวัจนภาษา (Nonverbal communication) ครูจะอธิบายลักษณะและรายละเอียดของท่า เทคนิค และแก่นของท่านั้น ๆ มีการสัมผัสและจับนักเรียนเพื่อให้รู้สึกและใช้กล้ามเนื้อได้ถูกต้อง พร้อมทั้งการสาธิตจากครูผู้สอนให้นักเรียนดู และเนื่องจากการเต้นบัลเล่ต์มีความเป็นศิลปะ ซึ่งผู้เต้นจะต้องมีความเข้าใจในศิลปะนี้อย่างลึกซึ้ง เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดแสดงออกสิ่งที่จะสื่อออกมาเป็นท่าเต้น และการแสดงสีหน้าท่าทางได้อย่างถูกต้อง และครูผู้สอนเป็นผู้ขับเคลื่อนที่สำคัญที่จะสอนให้นักเรียนได้เข้าใจถึงศิลปะแขนงนี้สามารถถ่ายทอดแสดงออก ตลอดจนสะสมความรู้และพัฒนาขึ้นเป็นทักษะต่อไป ความเป็นศิลปะ

และทักษะเฉพาะของบัลเลต์นี้ ก็ทำให้การเรียนเต้นบัลเลต์นั้นแตกต่างจากการเรียนวิชาการประเภทอื่น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งสนใจศึกษากระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเลต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี โดยจะสังเกตการเรียนการสอนเต้นบัลเลต์ของครูผู้สอน สัมภาษณ์เชิงเจาะลึกครูแต่ละท่าน รวมทั้งสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนกับครูดังกล่าวและผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อศึกษาถึง ผลตอบรับ (Feedback) จากนักเรียนที่เรียนกับครูดังกล่าว เพื่อที่จะศึกษาถึงวิธีการสื่อสารในการสอนเต้นของครูแต่ละท่านว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร และได้ผลคือนักเรียนเข้าใจและเกิดความอยากที่จะเรียนรู้มากน้อยเท่าใด ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่อาจารย์ผู้สอนในการที่จะเป็นแนวทางในการสอนที่จะสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพ เกิดประโยชน์แก่นักเรียนเต้นบัลเลต์ที่จะเรียนเต้นได้อย่างเข้าใจและถูกต้อง ตลอดจนอาจสามารถยึดเป็นอาชีพได้ในอนาคต และทำให้เกิดการพัฒนาการเต้นในประเทศไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเลต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี

1.3 ปัญหาในการวิจัย

กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเลต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี เป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษากระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเลต์ รวมทั้ง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้น เพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นกระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเลต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี โดยจะศึกษา การสอนเต้นบัลเลต์ (Classical Ballet) แก่นักเรียนอายุ 6-8 ปีที่เรียนบัลเลต์ในระดับ Primary, เกรด 1 และ เกรด 2 และ การสอนเต้นบัลเลต์แก่นักเรียนอายุ 9-11 ปี ที่เรียนบัลเลต์ในระดับ เกรด 3, เกรด 4 และ เกรด 5 โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนอยู่ในโรงเรียนสอนเต้นบัลเลต์โดยเฉพาะ ตาม

หลักสูตรของ Royal Academy of Dance ที่มีการส่งนักเรียนสอบทุกปี โดยจะสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกครูสอนบัลเล่ต์ และสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วมในชั้นเรียนที่ครูเหล่านี้สอน เพื่อศึกษาถึงวิธีการสื่อสารที่ครูใช้ในการสอนเต้นบัลเล่ต์ และสัมภาษณ์นักเรียนจำนวนร้อยละ 50 ของชั้นเรียน และผู้ปกครองจำนวนร้อยละ 50 ของนักเรียนที่สัมภาษณ์ เพื่อศึกษาถึงผลตอบรับ (Feedback) หรือความรู้สึก ความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการสื่อสารของครูผู้สอน โดยเริ่มเก็บข้อมูลเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ถึงวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2551

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กระบวนการสื่อสาร	วิธีการสื่อสาร (Communication means) ในการสอนเต้นบัลเล่ต์ของครูผู้สอน ทั้งการสื่อสารแบบวัจนภาษา (Verbal Communication) และอวัจนภาษา (Nonverbal Communication) ที่เหมาะสมทั้งในการเรียนการสอนเต้นบัลเล่ต์ รวมทั้งการออกแบบลักษณะข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการจะสื่อสารในการสอนบัลเล่ต์ให้เหมาะสมกับนักเรียนบัลเล่ต์ที่ครูสอนอยู่ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจสิ่งที่ครูต้องการจะสื่อสาร และเกิดทัศนคติที่ดีต่อบัลเล่ต์ เช่น เกิดความสนใจ ความอยากเรียนรู้ ความสนุกในการเต้น
การเรียนการสอน	กระบวนการหรือกิจกรรมที่ผู้สอนจัดขึ้นเพื่อวางเงื่อนไขและเตรียมสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ผู้สอนกำหนดไว้
การเรียนเต้นบัลเล่ต์ (Classical Ballet)	การเรียนเต้นมีแบบฉบับที่แน่นอนตายตัว ประกอบด้วยกฎเกณฑ์ต่างๆ สำหรับการจัดสรรระเพื่อความสะดวกและการเคลื่อนไหว ในที่นี้จะเป็นการเรียนเต้นบัลเล่ต์ในระดับ Primary, เกรด 1, เกรด 2, เกรด 3, เกรด 4 และ เกรด 5

อาจารย์ผู้สอนเต้น (Dance Master)	ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการเต้น เป็นอาจารย์ที่ได้ผ่านการสอบตามหลักสูตร Royal Academy of Dance และสอนอยู่ในโรงเรียนที่สอนบัลเลต์ตามหลักสูตร Royal Academy of Dance ที่จะนำความรู้มาถ่ายทอดและฝึกฝนให้นักเรียนที่สนใจในการเต้นบัลเลต์
โรงเรียนสอนเต้นบัลเลต์	สถานที่สอนเต้นบัลเลต์ที่ได้จดทะเบียนเป็นโรงเรียนตามกฎหมาย และสอนเต้นบัลเลต์ตามหลักสูตร Royal Academy of Dance และมีการส่งนักเรียนสอบเป็นประจำทุก ๆ ปีเพื่อเลื่อนระดับการเรียน
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสาร	สิ่งที่มีผลต่อการสื่อสารในการสอนบัลเลต์ เช่น ขนาดของ
ในการสอนบัลเลต์	ห้องเรียน เวลาที่ทำการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมที่ช่วยในพัฒนาการของนักเรียน อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน ภาวลักษณ์และชื่อเสียงของสถาบัน ค่าตอบแทนในการสอน เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ฯลฯ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นที่จะสามารถส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนเต้นให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อรวบรวมเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการเรียนการสอนศิลปะ โดยเฉพาะศิลปะการเต้นเป็นแนวทางให้แก่ผู้สอนในการที่จะพัฒนาการสอนเต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก” ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการแสดงและจิตวิทยาการเรียนการสอนเด็ก เพื่อเป็นหลักในการศึกษาตามประเด็นปัญหานำวิจัยดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับเชิงสุนทรียะ สื่อจินตคดี สื่อสารการแสดง
3. แนวคิดเกี่ยวกับบัลเล่ต์
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน
5. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กวัย 6-8 ปี และ 9-11 ปี

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสาร หรือ การสื่อความหมาย (Communication) เป็นคำที่รากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า "communis" หมายถึง "พร้อมกัน" หรือ "ร่วมกัน" (common) หมายความว่า เมื่อมีการสื่อสารระหว่างกันเกิดขึ้น คนเราพยายามที่จะสร้าง "ความพร้อมกันหรือความร่วมมือกัน" ทางด้านความคิดเรื่องราวเหตุการณ์ ทัศนคติ ฯลฯ กับบุคคลที่เรากำลังสื่อสารด้วยนั้น ดังนั้น การสื่อสารจึงหมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแสดงออกของความคิดและความรู้สึก ตลอดจนไปถึง "ระบบ" (เช่น ระบบโทรศัพท์) เพื่อการติดต่อสื่อสารข้อมูลซึ่งกันและกัน (Webster's Dictionary 1978 : 98) นอกจากนี้ การสื่อสารยังเป็นการที่บุคคลในสังคมมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกันโดยผ่านทางข้อมูลข่าวสาร สัญลักษณ์ ตลอดจนเครื่องหมายต่าง ๆ ด้วย (Fiske 1985:2)

โดยสรุปการสื่อสาร หรือ การสื่อความหมาย เป็นการที่ผู้ส่งซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มชน หรือสถาบัน ถ่ายทอดเรื่องราว ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้แนวความคิด เหตุการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ โดยอาศัยสื่อหรือช่องทางในการถ่ายทอดไปยังผู้รับซึ่งเป็นบุคคล กลุ่มชน หรือสถาบัน เพื่อให้ผู้รับได้รับทราบข่าวสารร่วมกัน

วิธีการสื่อสาร แบ่งออกได้ 2 วิธี คือ

1. การสื่อสารด้วยวาจา หรือ "วจนภาษา" (Oral Communication) เช่น การพูด การร้องเพลง เป็นต้น
2. การสื่อสารที่ไม่มีใช้วาจา หรือ "อวจนภาษา" (Nonverbal Communication) และการสื่อสารด้วยภาษาเขียน (Written Communication) เช่น การสื่อสารด้วยท่าทาง ภาษามือและตัวหนังสือ เป็นต้น

รูปแบบของการสื่อสาร แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การสื่อสารทางเดียว (One - Way Communication) เป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายไปยังผู้รับแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยที่ผู้รับไม่สามารถมีการตอบสนองในทันที (immediate response) ให้ผู้ส่งทราบได้ แต่อาจจะมีปฏิกิริยาสนองกลับ (feedback) ไปยังผู้ส่งภายหลังได้ การสื่อสารในรูปแบบนี้จึงเป็นการที่ผู้รับไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ทันที จึงมักเป็นการสื่อสารโดยอาศัยสื่อมวลชน เช่น การฟังวิทยุ หรือการชมโทรทัศน์ เหล่านี้เป็นต้น
2. การสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) เป็นการสื่อสารหรือการสื่อความหมายที่ผู้รับมีโอกาสตอบสนองมายังผู้ส่งได้ในทันที โดยที่ผู้ส่งและผู้รับอาจจะอยู่ต่อหน้ากัน หรืออาจอยู่คนละสถานที่ก็ได้ แต่ทั้งสองฝ่ายจะสามารถมีการเจรจาหรือการโต้ตอบกันไปมา โดยที่ต่างฝ่ายต่างผลัดกันทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับในเวลาเดียวกัน เช่น การพูดโทรศัพท์ การประชุม เป็นต้น

ประเภทของการสื่อสาร แบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การสื่อสารในตนเอง (Intrapersonal or Self-Communication) เป็นการสื่อสารภายในตัวเอง หมายถึง บุคคลผู้นั้นเป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับในขณะเดียวกัน เช่น การเขียนและอ่านหนังสือ เป็นต้น
2. การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างคน 2 คน เช่น การสนทนา หรือการโต้ตอบจดหมายระหว่างกัน เป็นต้น
3. การสื่อสารแบบกลุ่มชน (Group Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลกับกลุ่มชนซึ่งประกอบด้วยคนจำนวนมาก เช่น การสอนในห้องเรียนระหว่างครูเพียงคนเดียวกับนักเรียนทั้งห้อง หรือระหว่างกลุ่มชนกับบุคคล เช่น กลุ่มชนมาร่วมกันฟังคำปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น

4. การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการสื่อสารโดยการอาศัยสื่อมวลชน ประเภทวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ แผ่นโปสเตอร์ ฯลฯ เพื่อการติดต่อไปยังผู้รับสารจำนวนมากซึ่งเป็นมวลชนให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเดียวกันในเวลาพร้อม ๆ หรือไล่เรียงกัน

องค์ประกอบของการสื่อสาร การสื่อสารประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ส่วน ดังนี้

1. ผู้ส่ง ผู้สื่อสาร หรือต้นแหล่งของการส่ง (Sender, Communicator or Source) เป็นแหล่ง หรือผู้ที่นำข่าวสารเรื่องราว แนวความคิด ความรู้ ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อส่งไปยังผู้รับซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มชนก็ได้ ผู้ส่งนี้จะเป็นบุคคลเพียงคนเดียว กลุ่มบุคคลหรือสถาบัน โดยอยู่ในลักษณะต่าง ๆ ได้หลายอย่าง

2. เนื้อหาเรื่องราว (Message) ได้แก่ เนื้อหาของสารหรือเรื่องราวที่ส่งออกมา เช่น ความรู้ ความคิด ข่าวสาร บทเพลง ข้อเขียน ภาพ ฯลฯ เพื่อให้ผู้รับรับข้อมูลเหล่านี้

3. สื่อหรือช่องทางในการนำสาร (Media or Channel) หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยถ่ายทอดแนวความคิด เหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้ส่งต้องการให้ไปถึงผู้รับ

4. ผู้รับหรือกลุ่มเป้าหมาย (Receiver or Target Audience) ได้แก่ ผู้รับเนื้อหาเรื่องราวจากแหล่งหรือที่ผู้ส่งส่งมา ผู้รับนี้อาจเป็นบุคคล กลุ่มชน หรือสถาบันก็ได้

5. ผล (Effect) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ส่งส่งเรื่องราวไปยังผู้รับ ผลที่เกิดขึ้นคือการที่ผู้รับอาจมีความเข้าใจหรือไม่รู้เรื่อง ยอมรับหรือปฏิเสธ พอใจหรือโกรธ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นผลของการสื่อสาร และจะเป็นผลสืบเนื่องต่อไปว่าการสื่อสารนั้นจะสามารถบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้รับ สื่อที่ใช้ และสถานการณ์ในการสื่อสารเป็นสำคัญด้วย

6. ปฏิกริยาสนองกลับ (Feedback) เป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องจากผลซึ่งผู้รับส่งกลับมายังผู้ส่ง โดยผู้รับอาจแสดงอาการให้เห็น เช่น ง่วงนอน พรบมือ ยิ้ม พยักหน้า การพูดโต้ตอบ หรือการแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้ส่งทราบว่า ผู้รับมีความพอใจหรือมีความเข้าใจในความหมายที่ส่งไปหรือไม่ปฏิกริยาสนองกลับนี้คือข้อมูลย้อนกลับอันเกิดจากการตอบสนองของผู้รับที่ส่งกลับไปยังผู้ส่งนั่นเอง

เมื่อพิจารณาถึงการเสนอและสนอง หรือการส่งสาร (Sending) และการตอบกลับ (Feedback) ในการสื่อสารชีวิตประจำวัน หรือการสื่อสารที่มีการวางแผนให้เกิดสัมฤทธิ์ในวงกว้าง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จำแนกจุดมุ่งหมายหลักของการสื่อสารได้ 3 ประการ คือ

1. การสื่อสารเพื่อมุ่งสารประโยชน์ คือ ประโยชน์ที่เป็นแก่นสาร เน้นข้อมูลข่าวสารเป็นสำคัญ เช่น การนำเสนอข่าว สารคดี ความรู้ทั่วไป ความรู้ทางวิชาการ เป็นต้น การสื่อสารเพื่อจุดมุ่งหมายดังกล่าวเรียกว่า การสื่อสารเชิงสารัตถคติ หรือ การสื่อสารเชิงสารสนเทศคติ (Informative communication) สาร (Message) ซึ่งหมายถึง เนื้อหาสาระและรูปแบบของสารประเภทนี้โดยรวม เรียกว่า สารรัตถคติ/สารสนเทศคติ (Informative Media)

2. การสื่อสารเพื่อมุ่งบันเทิงประโยชน์ คือ ประโยชน์ที่เป็นความเพลิดเพลิน บันเทิงใจ หรือสุนทรีย์ประโยชน์ ซึ่งเป็นอารมณ์ความรู้สึกในระดับสูงขึ้นไป คือ ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านความเจริญใจ ความประณีตงดงาม จินตนาการ ตัวอย่างของสื่อหรือสารประเภทนี้โดยรวมได้แก่ ดนตรี กวีนิพนธ์ นิทาน นวนิยาย สื่อสารการละครแบบจารีตนิยมและในสื่อสมัยใหม่ ศิลปการแสดงซึ่งรวมถึงการเต้นในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย เป็นต้น การสื่อสารเพื่อจุดมุ่งหมายดังกล่าว เรียกว่า การสื่อสารเชิงจินตคติ (Imaginative communication) สาร (Message) ประเภทนี้มีคุณลักษณะสำคัญ คือ เล่าเรื่อง สื่ออารมณ์ สร้างความตื่นใจ เรียกรวม ๆ ว่า จินตคติ (Imaginative media)

3. การสื่อสารเพื่ออำนวยการประโยชน์ คือ ประโยชน์ที่เป็นข้อได้เปรียบของผู้ส่งสาร มุ่งเน้นให้ผู้รับสารอยู่ใต้อิทธิพลของผู้ส่งสาร หรือเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ เช่น การโน้มน้าวชักจูงใจ การโฆษณาชวนเชื่อ การโฆษณาสินค้า การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารประเภทนี้เน้นที่วิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ อาจเรียกโดยรวมว่า การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ (Strategic communication) สารประเภทนี้โดยรวมแล้วอาจเรียกว่า อาณัติคติ (Persuasive media) (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2547)

การเต้นบัลเลต์ ถือเป็นการสื่อสารประเภทหนึ่ง เนื่องจากการเต้นบัลเลต์ เป็นการเคลื่อนไหวที่มีการผูกทำและประดิษฐ์ทำเต้น พัฒนาไปจนเกิดความหมาย สามารถบอกเล่าเรื่องราว หรือสารที่ต้องการจะสื่อ หรือสามารถแสดงอารมณ์ ลีลาอย่างใดอย่างหนึ่งได้ การแสดง ความหมายด้วยลีลาของการเต้นจะแตกต่างกันออกไป เช่น คำสั่งให้หยุด เข้ามา ไปได้ หรือ สันติภาพ ในแต่ละแห่งกำหนดลีลาที่หลากหลายแต่สามารถสื่อความหมายได้ตามที่ต้องการ

การสอนเต้นบัลเลต์ เป็นการสื่อสารระหว่างครูผู้สอนเต้นกับนักเรียน ซึ่งเป็นทั้งการสื่อสารด้วยวาจา หรือ วจนภาษา และ การสื่อสารที่มีใจวาจา หรือ อวจนภาษา โดยครูผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนโดยการพูด การสัมผัส การแสดงท่าทาง ฯลฯ รูปแบบการสื่อสารเป็น การสื่อสารแบบสองทาง คือ ครูผู้สอนจะสื่อความหมายที่ตนต้องการไปยังนักเรียน และนักเรียนก็

สามารถโต้ตอบ ตอบสนองสารกลับมายังครูผู้สอนได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของการสื่อสารนั้น ในการเรียนการสอนบัลเลต์ จะมีองค์ประกอบของการสื่อสาร ดังต่อไปนี้

1. ผู้ส่งสาร คือ ครูผู้สอนเต้นบัลเลต์
2. เนื้อหาความรู้ ที่ส่งให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ เนื้อหาของวิชาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้โดย จะแบ่งไว้เป็นระดับของการเรียนบัลเลต์ มีการเรียงลำดับความยากง่ายเพื่อความสะดวกในการเรียนการสอน และการวัดระดับความรู้
3. สื่อหรือช่องทางที่ใช้ส่งเนื้อหาความรู้ให้แก่ผู้เรียน
4. ผู้รับสาร ได้แก่ ผู้เรียน ซึ่งมีระดับอายุ สติปัญญา และความรู้พื้นฐานที่แตกต่างกันในแต่ละระดับชั้น จึงทำให้มีความสามารถในการถอดรหัสแตกต่างกันไปด้วย
5. ผลที่เกิดขึ้น หมายถึง ผลของการเรียนรู้เพื่อแสดงว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจสารหรือความรู้ที่รับมาหรือไม่
6. ปฏิกริยาสนองกลับของผู้เรียน หมายถึง การที่ผู้เรียนตอบคำถามได้หรืออาจจะถามคำถามกลับไปยังผู้สอน หรือการที่ผู้เรียนแสดงอาการง่วงนอน ยิ้ม หรือแสดงกริยาใด ๆ ส่งกลับไปยังผู้สอน

เมื่อพิจารณาประเภทของการสื่อสารโดยจำแนกตามจุดมุ่งหมายหลักของการสื่อสารตามที่อิรณันท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2543) ได้กล่าวไว้ การเต้นบัลเลต์ จัดเป็นการสื่อสารเชิงจินตคติ (Imaginative communication) ซึ่งมีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นทวนประโยชน์ คือ วัตถุประสงค์ที่เน้นประโยชน์ที่เป็นความเพลิดเพลิน บันเทิงใจ หรือสุนทรีย์ประโยชน์ ซึ่งเป็นอารมณ์ความรู้สึกในระดับสูงขึ้นไป คือ ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านความเจริญใจ ความประณีตงดงาม จินตนาการ ตัวอย่างของสื่อหรือสารประเภทนี้นอกจากการเต้นบัลเลต์แล้ว โดยรวมได้แก่ ดนตรี กวีนิพนธ์ นิทาน นวนิยาย สื่อสารการละครแบบจารีตนิยมและในสื่อสมัยใหม่ ศิลปการแสดงซึ่งรวมถึงการเต้นในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย เป็นต้น การสื่อสารเพื่อจุดหมายดังกล่าวเรียกว่า การสื่อสารเชิงจินตคติ (Imaginative communication) สาร (Message) ประเภทนี้มีคุณลักษณะสำคัญ คือ เล่าเรื่อง สื่ออารมณ์ สร้างความตื่นใจ เรียกวม ๆ ว่า จินตคติ (Imaginative media)

2.1.1 ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ (Persuasive Communication Theory)

ในการเรียนการสอนบัลเลต์นั้น ครูผู้สอนต้องรู้วิธีการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจนักเรียน ทั้งนี้ก็เพื่อจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน มีความกระตือรือร้นที่จะฝึกซ้อม และมีความอดทน ไม่เกิด

ความรู้สึกเบื่อ หรือ ไม่พยายามเมื่อต้องฝึกทำที่ยาก เนื่องจากการเรียน บางครั้งเมื่อนักเรียน โดยเฉพาะ นักเรียนที่เป็นเด็กเล็ก เมื่อรู้สึกว่า ทำไม่ได้ หรือ ต้องฝึกหัดทำซ้ำ ๆ ก็เกิดความรู้สึกไม่อยากเรียน เกิดความรู้สึกเบื่อขึ้นได้ ครูผู้สอนจึงต้องมีวิธีการสื่อสาร ที่สามารถโน้มน้าวใจ ให้นักเรียน แสดง หรือประพฤติปฏิบัติในแบบที่ต้องการได้ โดยอาศัยจากทฤษฎีการโน้มน้าว ดังจะกล่าวต่อไปนี้

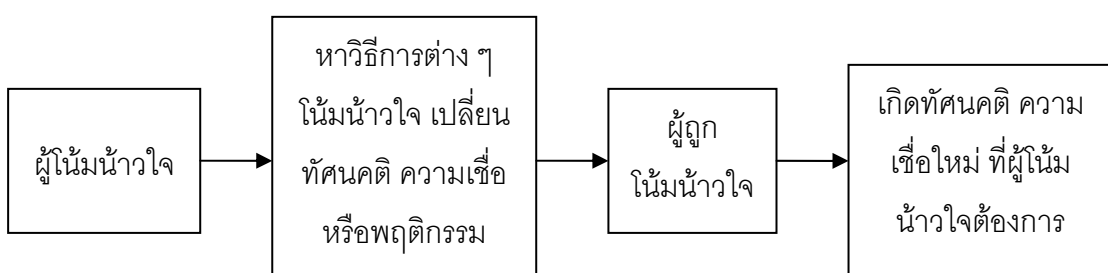
แนวความคิดของการโน้มน้าวใจ

การสื่อสาร คือ กระบวนการที่บุคคลคนหนึ่งถ่ายทอดสารไปยังอีกบุคคลหนึ่งและบุคคลหลังมีปฏิกิริยาโต้ตอบ

การโน้มน้าวใจ คือ การสื่อสารที่จงใจที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือก คำว่า “การสื่อสาร” แสดงว่ามีการใช้สัญลักษณ์และมีการปฏิบัติต่อกัน และคำว่า “จงใจ” แสดงว่าการโน้มน้าวใจมีวัตถุประสงค์ ส่วนคำว่า “มีอิทธิพล” แสดงถึงความมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และคำว่า “การเลือก” แสดงว่า ผู้รับมีสิทธิที่จะเลือกได้ (ปรมะ สตะเวทิน, 2529)

การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจไว้ว่า เป็นภาวะหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความพยายามอย่างแน่วแน่ของคน ๆ หนึ่ง ที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของคนอื่นหรือ กลุ่มอื่น โดยผ่านการถ่ายทอดสารบางอย่าง และเป็นความพยายามอันแน่วแน่ที่จะเปลี่ยนแปลงความคิด และการกระทำ โดยการควบคุมแรงผลักดันของมนุษย์ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (Bettinghaus, 1968: 13)

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สถานการณ์การโน้มน้าวใจเกี่ยวข้องกับ ความพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น โดยมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลง หรือมีอิทธิพลเหนือ 2 ด้าน คือ 1.ทัศนคติ 2.พฤติกรรม ซึ่งจะแสดงให้เห็นภาพประกอบดังนี้

การโน้มน้าวใจมีลักษณะดังนี้ (อรวรรณ ปิณฑน์โอวาท, 2542)

1. ผู้โน้มน้าวใจมีความตั้งใจที่จะมีอิทธิพลบางประการเหนือผู้ถูกโน้มน้าวใจ
2. โดยปกติผู้ถูกโน้มน้าวใจจะมีทางเลือกมากกว่าหนึ่ง และผู้โน้มน้าวใจจะพยายามชักจูงผู้ถูกโน้มน้าวใจให้ยอมรับทางเลือกที่ตนเสนอ
3. สิ่งที่ผู้ถูกโน้มน้าวใจต้องการ คือ การเปลี่ยนแปลง การสร้าง หรือการดำรงไว้ซึ่งความคิดเห็น ทศนคติ ค่านิยม และความเชื่อของผู้ถูกโน้มน้าวใจ ซึ่งจะส่งผลต่อบัจจัยอื่นอันได้แก่ อารมณ์ พฤติกรรม เป็นต้น

ผลของการโน้มน้าวใจนั้นจะพิจารณาได้ว่ามีต้นตอมาจากการเปลี่ยนทัศนคติ และความเชื่อซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความรู้และความสำนึก การเปลี่ยนแปลงความรู้สึก และการเปลี่ยนแปลงการกระทำ (C. Hovland, I. Janis, and H. Kelly อ้างใน อรวรรณ ปิณฑน์โอวาท, 2542) โดยสรุป ผลของการโน้มน้าวใจสังเกตได้ 3 ประการ

1. การเปลี่ยนแปลงในความรู้และสำนึก (Cognitive Change)
2. การเปลี่ยนแปลงในอารมณ์ความรู้สึก (Affective Change)
3. การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม (Behavior Change)

ความรู้และสำนึก อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรม ไม่สามารถแยกออกจากกันและกัน เป็นแต่ละประเภทได้อย่างชัดเจน เมื่อมีการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจเกิดขึ้น ผลจากการโน้มน้าวใจมักจะเกิดขึ้นรวมกัน ไฮฟแลนด์และเจนิสมีสมมติฐานว่า การเปลี่ยนแปลงในความรู้และสำนึก ความรู้สึก และพฤติกรรมหรือ การกระทำจะเกิดขึ้นไม่ได้โดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ อย่างไรก็ตาม การที่เรามีทัศนคติในทางบวก หรือทางลบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไม่ได้เป็นเครื่องประกันเสมอไปว่าเราต้องมีพฤติกรรมตามนั้นด้วย มีตัวแปรอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการโน้มน้าวใจข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าการโน้มน้าวใจนั้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของผู้รับสารในฐานะผู้ถูกโน้มน้าวใจซึ่งสอดคล้องกับเรื่องที่คุณกำลังจะทำการศึกษาวิจัย ในด้านการสื่อสารระหว่างครูสอนบัลเล่ต์กับนักเรียน เนื่องจาก การโน้มน้าวใจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการสื่อสารในการสอนที่มีผลต่อความสนใจ ความกระตือรือร้น ความอยากมาเรียนของนักเรียน

หลักวิทยาศาสตร์ของ Aristotle

ครูผู้สอนบัลเลต์ ใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อโน้มน้าวใจในการสอนบัลเลต์ โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์ของ Aristotle คือ Ethos Pathos และ Logos เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกลอยากรเรียน มีความกระตือรือร้น และตั้งใจเรียน โดยจะกล่าวถึงหลักวิทยาศาสตร์ดังต่อไปนี้

Aristotle ถือเป็นต้นแบบคู่มือการพูด การสื่อสาร และก่อให้เกิดแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ในหลักวิทยาศาสตร์ หรือหลักการสื่อสารมากมาย โดยหลักวิทยาศาสตร์ของ Aristotle ที่จะกล่าวถึงนี้คือสิ่งที่ผู้สื่อสารต้องคำนึงถึง ได้แก่

1. Ethos คือ ความน่าเชื่อถือของผู้พูด ซึ่งส่งผลต่อคำพูด หรือสารที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสารโน้มน้าวใจ
2. Pathos คือ การใส่อารมณ์ ความรู้สึกไปในสารที่ต้องการจะสื่อสาร เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตาม เกิดความรู้สึกร่วมกับผู้ส่งสารหรือผู้พูด
3. Logos คือ หลักการใช้และแสดงเหตุผล เพื่อให้สารเกิดความน่าเชื่อถือ มีน้ำหนักถูกต้อง เหมาะสม (อรวรรณ ปิรันธนีโอวาท, 2542)

ทั้ง 3 ส่วน ทำให้เกิดการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ซึ่งการเสนอเนื้อหาสาระจะเน้นไปในส่วนไหน ก็ขึ้นอยู่กับตัวของผู้ส่งสารว่าจะเน้นในวิธีการใด ในบริบทการสื่อสารระหว่างบุคคล ผู้ส่งสารถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการสื่อสารครั้งหนึ่ง ๆ แต่จะเน้นวิธีการนำเสนออย่างไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับตัวผู้ส่งสาร

2.1.2 ทฤษฎีการบริหารจัดการทางความหมายร่วมกัน (The Coordinated Management of Meaning - CMM)

ทฤษฎีการบริหารจัดการทางความหมายร่วมกัน (The Coordinated Management of Meaning) เป็นทฤษฎีที่เสนอโดย เวอร์นอน โครเนน (Vernon Cronen) บาร์เน็ต เพิร์ส (Barnett Pearce) และ ลินดา แฮร์ริส (Linda Harris) ซึ่งกล่าวไว้ว่า แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ 5 ประการที่ทฤษฎีนี้พัฒนาขึ้น ได้แก่

1. มนุษย์จะสร้างระบบทางความหมายขึ้นมา แม้ว่าสิ่งนั้นจะยังไม่เคยมีอยู่ก็ตาม
2. มนุษย์จัดระบบทางความหมายตามลำดับความสำคัญ

3. มนุษย์จัดระบบทางความหมายตามลำดับเวลา
4. ระบบทางความหมายของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันในระดับหนึ่ง
5. พฤติกรรมของแต่ละบุคคลไม่สามารถตีความได้ ยกเว้นแต่ว่า อยู่ในบริบทของระบบที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

ทฤษฎีการบริหารจัดการทางความหมายร่วมกันนี้ เป็นทฤษฎีที่วิเคราะห์ว่า ในบทสนทนา มีสิ่งใดที่เกิดขึ้นบ้างซึ่งเป็นผลมาจากกฎการสื่อสารของแต่ละบุคคล อีกทั้งยังวิเคราะห์ว่า เมื่อกฎการสื่อสารที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลจำเป็นต้องใช้ในการสื่อสาร จะเกิดผลอย่างไร

ทฤษฎีนี้มี 3 ส่วนพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่

1. บริบทของการสื่อสาร
2. กฎสำหรับการตีความหมายของคำและการกระทำของผู้ส่งสาร (กฎที่ใช้ในการนิยาม – Definition rules)
3. กฎสำหรับการตัดสินใจแสดงปฏิกริยาตอบกลับต่อพฤติกรรมสื่อสารของผู้อื่น (กฎที่ว่าด้วยการแสดงพฤติกรรม-Behavior rules)

ทฤษฎีนี้มองการสื่อสารว่าเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่คู่สื่อสารต้องเข้าใจร่วมกัน (Coordinating actions) เพื่อที่ว่า พฤติกรรมใดก็ตามที่เกิดขึ้นในการปฏิสัมพันธ์นั้นจะสามารถเป็นที่เข้าใจได้ทั้ง 2 ฝ่าย เนื่องจากพฤติกรรมสื่อสารของแต่ละคนนั้น อาจจะถูกกฎการสื่อสารที่ต่างกัน และมีการตีความที่แตกต่างกัน ดังนั้น คู่สื่อสารจำเป็นต้องพยายามปรับความเข้าใจให้เกิดผลจากการสื่อสารอันเป็นที่ยอมรับทั้ง 2 ฝ่าย (Infante, 2007)

ทฤษฎีการบริหารจัดการทางความหมายร่วมกันนั้น (The Coordinated Management of Meaning) เน้นย้ำว่าคนเราใช้กฎของการสื่อสารเพื่อประสานความหมายในการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น คือมีการมองว่าการสื่อสารของมนุษย์นั้นถูกชักนำด้วยกฎของการริเริ่ม และกฎของการตามซึ่งหมายถึงการที่สังคมนั้นมีระบบการจัดการกับความหมายในลักษณะของการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น

อย่างไรก็ตาม ความหมายของสารนั้นก็มีความซับซ้อนของความหมายอยู่ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของการแปลความ ขึ้นกับบริบท ความคุ้นเคยกันของผู้สื่อสาร กาลเทศะ

กรรมวาทะ หรือการที่บุคคลมีความคิดเกี่ยวกับตนเอง และคนอื่น ตลอดจนรวมไปถึงเรื่องของแบบแผน วัฒนธรรม (B. Pearce, 1994)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเชิงสุนทรีย์ สือจินตคติ สื่อสารการแสดง

เมื่อพิจารณาถึงการเต้นบัลเลต์ที่จัดเป็นการสื่อสารเชิงจินตคติ (Imaginative communication) ซึ่งเป็นใช้ในความหมายที่เน้นถึงกระบวนการการสื่อสาร มีความหมายกว้าง ๆ เทียบเท่ากับคำว่า การสื่อสารเชิงสุนทรีย์ (Aesthetic communication) คือ การสื่อสารที่มุ่งเน้นนันทประโยชน์ หรือด้านความเพลิดเพลินเจริญใจทั้งปวง

เพื่อความกระจ่างในเรื่องการสื่อสารเชิงจินตคติ หรือเชิงสุนทรีย์ จะขอให้นิยามตามที่ ติรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ (2543) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

จินตคติ หมายถึง สารที่มุ่งให้ผลในด้านอารมณ์ความรู้สึกเป็นสำคัญ ได้แก่ งานประเภท ศิลปะและบันเทิงคดีต่าง ๆ ในระดับพื้นฐานที่สุดของงานประเภทนี้คือ ให้ความบันเทิง (Entertain) อันได้แก่ ความสนุก ความเพลิดเพลิน ในระดับที่สูงขึ้นคือให้สติปัญญา (Intellectual) อันได้แก่ ความคิด ความเข้าใจที่มีคุณค่า และในระดับที่สูงสุด คือ การหล่อเลี้ยงจิตวิญญาณของมนุษย์ ทำให้เกิดความประจักษ์แจ้งในตน ในโลกและชีวิต ซึ่งกล่าวได้ว่า ในเชิงอุดมคติแล้ว จินตคติมีหน้าที่ ในการพัฒนาคุณภาพทางจิตใจของผู้คนในสังคม และในทางตรงกันข้าม จินตคติก็คือสารที่มอมเมาผู้คนให้หลีกหนีจากความเป็นจริงของโลกและชีวิต

การสื่อสารเชิงจินตคติ ก็คือการสื่อสารที่มุ่งให้ผลในด้านอารมณ์หรือความรู้สึก ในรูปแบบ

ก. กลุ่มที่มีโครงสร้างเชิงละครหรือจินตคติเรื่องเล่า เป็นจินตคติที่มีองค์ประกอบของเรื่องเล่า (Narrative) ได้แก่ ประกอบไปด้วย แก่นเรื่อง (theme) โครงเรื่อง (plot) ตัวละคร (character) ปฏิสัมพันธ์ของตัวละครหรือบทสนทนา (interaction/dialogue) สถานที่เกิดเหตุการณ์ หรือฉาก (setting) มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of view) และท่วงทำนองในการเสนอ (Style and tone)

ตัวอย่างของจินตคติในกลุ่มนี้ได้แก่ วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร นิทาน ในรูปแบบต่าง ๆ ละครวิทยุ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์

จินตคติประเภทนี้จะเสนอ 1. การเล่าเรื่อง (Narrative) 2. การสื่ออารมณ์ (Emotion) และ 3. สร้างความตื่นตาตื่นใจด้วยวิธีต่าง ๆ (Spectacle) เพื่อ 4. เสนอหรือกระตุ้นความคิดบางประการ (Intellectual) ทั้ง 4 ประการนี้ถือได้ว่าเป็นพันธกิจของจินตคติประเภทนี้

ข. กลุ่มที่มีโครงสร้างเชิงละครเพียงบางประการ เป็นจินตคติที่มุ่งเน้นผลทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกเป็นสำคัญ หรือมุ่งหมายเสนอความคิดบางประการด้วยกลศิลป์ แต่ไม่เน้นการเล่าเรื่อง จึงมีองค์ประกอบเชิงละครเพียงบางประการเท่านั้น

จินตคติประเภทนี้ได้แก่ กวีนิพนธ์ เพลง สื่อวัฒนธรรม การแสดงพื้นบ้าน การแสดงตลก เป็นต้น

สำหรับการเต้นบัลเลต์นั้น จัดเป็นสื่อสารเชิงจินตคติได้ทั้ง 2 ประเภท คือ จะสื่อสารโดยผ่านการเล่าเรื่อง มีองค์ประกอบของเรื่องเล่า ดังเช่น การเต้นบัลเลต์แบบที่มีเรื่องราว เรียกว่า Repetore ซึ่งจะเต้นในหมู่นักแสดงอาชีพ (Professional dancer) ที่อยู่ในคณะระบำ (Ballet company) เช่น เรื่อง Swan Lake, Sleeping Beauty, Cinderella, The Nutcracker, Coppelia, La Sylphide ฯลฯ หรือ ในการเรียนการสอนเต้นบัลเลต์ ก็จะมีส่วนของการเรียนระบำซึ่งจะมีเรื่องราวที่ผู้เต้นจะต้องเข้าใจ เพื่อที่จะสามารถเล่าเรื่องราวโดยผ่านการแสดงท่าทาง สีหน้า และ อารมณ์ความรู้สึก ในอีกกรณีหนึ่ง การเต้นบัลเลต์อาจสื่อสารโดยมุ่งเน้นผลทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก หรือมุ่งเสนอความคิดบางประการด้วยกลศิลป์ แต่ไม่เน้นการเล่าเรื่อง ดังเช่น การเต้นบัลเลต์เป็นเพลง ๆ ที่ไม่อิงกับเนื้อเรื่อง แต่มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะแสดงความยากของท่าเทคนิคต่าง ๆ ที่ต้องมีในการทำท่านั้น ๆ หรือ แสดงความสามารถของผู้เต้นในท่าเทคนิคต่าง ๆ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับบัลเลต์

ประวัติของบัลเลต์

บัลเลต์ เป็นศิลปะการเต้นรำประเภทหนึ่งที่แสดงออกถึงเรื่องราวและความรู้สึก โดยใช้ร่างกายในการสื่อความหมายและถ่ายทอดความรู้สึกให้กับผู้ชม การเต้นบัลเลต์ มีแบบฉบับที่แน่นอนตายตัว ประกอบด้วยกฎเกณฑ์ต่างๆ สำหรับการจัดสรรเพื่อความสมดุล และการเคลื่อนไหวภายใต้สภาวะบังคับ "The Dance d' Ecole" คือการนำเอาการเคลื่อนไหวที่ การจัดสรร

และท่าเต้น มาประกอบกันเป็นแม่บทของ Dance วางรากฐานกันมานานถึง 500 กว่าปี โดยนักเต้น (Dancer) ผู้ออกแบบท่าเต้น (Choreographer) และครูฝึก (Ballet Master) เช่นเดียวกับแม่บททางการละคร (นราพงษ์ จรัสศรี, 2540)

บัลเลต์เริ่มเกิดขึ้นในประเทศอิตาลี เมื่อประมาณ 500 กว่าปีมาแล้ว บัลเลต์ในยุคเริ่มแรกเป็นการแสดงเฉพาะในราชสำนัก โดยมีจุดประสงค์เพื่อเียนยอพระเกียรติของกษัตริย์ เพื่อเป็นการต้อนรับราชอาคันตุกะที่สำคัญ อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกถึงความรุ่งเรืองและมีอำนาจของกษัตริย์ในแต่ละยุคสมัย ลักษณะของการแสดงบัลเลต์นั้น เป็นการนำเอาศิลปะจากหลากหลายประเภทเข้ามาประกอบกัน ได้แก่ การเต้นรำ ดนตรี การขับร้อง กวีนิพนธ์ เครื่องแต่งกาย เครื่องประกอบฉาก เป็นต้น โดยนักแสดงในสมัยก่อนจะเป็นกลุ่มคนชั้นสูงในสังคม เช่น กษัตริย์ เจ้านาย หรือขุนนางในราชสำนักเท่านั้น ยังไม่มีนักแสดงอาชีพ ต่อมาในปีคริสต์ศักราช 1494 พระเจ้าชาร์ลที่ 8 แห่งประเทศฝรั่งเศสได้รุกรานประเทศอิตาลี และพระองค์ทรงหลงใหลในระบำบัลเลต์ (Balli) จึงได้ลอกเลียนแบบและพัฒนาเป็นบัลเลต์ในราชสำนักฝรั่งเศส บัลเลต์จึงได้พัฒนาและเจริญรุ่งเรืองขึ้นตามลำดับ และยุคที่รุ่งเรืองที่สุดคือ ในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส

การแสดงบัลเลต์ในยุคแรก ๆ ถือเป็นเครื่องมือทางศิลปะอันหนึ่งที่มีสื่อถึงอำนาจ และความร่ำรวยของตระกูลใหญ่ที่อยู่ในประเทศอิตาลี พัฒนาการของการแสดงบัลเลต์เริ่มเปลี่ยนไปเมื่อมีการก่อตั้งโรงเรียนสอนเต้นรำขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปีคริสต์ศักราช 1661 ในชื่อ รอยัล อะคาเดมี เดอ ลาดองส์ (Royal Academie de la Danse) ซึ่งก่อตั้งโดย พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งประเทศฝรั่งเศส ทำให้วงการศิลปะการเต้นบัลเลต์เกิดนักเต้นบัลเลต์อาชีพขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อตอบสนองความบันเทิงให้แก่ชนชั้นสูงในสังคมฝรั่งเศส และมีการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงบัลเลต์มากขึ้นตามลำดับ

ต่อมา บัลเลต์ เริ่มมีการเผยแพร่ไปสู่ประชาชน และก็ได้เผยแพร่ไปยังประเทศต่าง ๆ เช่น รัสเซีย อังกฤษ ซึ่งบัลเลต์ในแต่ละประเทศก็มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน การสอนบัลเลต์ในแต่ละประเทศจะมีหลักสูตรของตนเอง เช่น ประเทศอังกฤษมีหลักสูตร R.A.D หรือ Royal Academy of Dance ในประเทศรัสเซียมีหลักสูตร Lagat เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย ผู้ที่นำบัลเลต์เข้ามาคนแรกนั้นเป็นที่ทราบแต่ชัด แต่เท่าที่ทราบคือ คุณหญิงเจเนเวียฟ เลย์บ์นยอล เดมอน ซึ่งเป็นชาวฝรั่งเศส เป็นผู้ที่ทำให้คนไทยรู้จักศิลปะบนปลายเท้ามากขึ้น การสอนบัลเลต์ในประเทศไทยนั้นยึดตามหลักสูตร R.A.D ของอังกฤษเป็นหลัก

การเรียนการสอนบัลเลต์

ในการเรียนการสอนเต้นบัลเลต์ ส่วนประกอบที่จำเป็น คือ ครูผู้สอน นักเรียน สตูดิโอหรือห้องเรียน ดนตรีสำหรับบัลเลต์ คำศัพท์เทคนิค

ครูผู้สอน

ในการสอนเต้นบัลเลต์ ส่วนที่สำคัญที่สุดคือ ครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ ครูต้องมีความรู้ในด้านเทคนิค และความเข้าใจร่างกายของมนุษย์ ครูที่ตื่นอกจากจะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจ และปฏิบัติตามได้ ยังจะต้องสามารถสร้างสิ่งที่ตื่นเต้นและสนุกสนานให้กับผู้เรียนได้อีกด้วย แบบแผนงานการสอนและวิธีการสอนหลายแบบแตกต่างกันออกไป ครูผู้สอนคนหนึ่งอาจจะสาธิตการเต้นท่าทุกท่า อีกคนอาจจะนั่งตลอดทั้งชั่วโมงเรียน อย่างไรก็ตาม เสียงของผู้สอนจะต้องดังและอาจจะประกอบด้วยการตบมือหรือเสียงไม้เท้าที่ให้จังหวะ ครูควรมีการใช้วิธีการสอนในหลาย ๆ รูปแบบและค้นหาหนทางที่จะสื่อสารกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การแก้ไขข้อผิดพลาดและการติชม เป็นส่วนประกอบการสอนขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนที่ดีจะต้องรู้ว่าจะทำเมื่อไรและอย่างไร เพื่อที่จะให้นักเรียนได้รับความรู้และก็ไม่รู้สึกไม่ดีกับการติชมของคุณ โดยปกติจะมีการแก้ไขทำให้ถูกต้อง 2 ชนิด คือ ชนิดที่ให้กับทุก ๆ คนในชั้นเรียนทั้งหมดกับชนิดที่ให้กับบางคนโดยเฉพาะ เมื่อมีการแก้ไขเฉพาะบุคคลบางคน การชี้ข้อบกพร่องนั้นจะต้องไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าได้รับการดูถูกให้รู้สึกอาย อันจะทำได้โดยที่ ครูจะต้องมีความปรารถนาดีต่อนักเรียนอย่างแท้จริง และมีวิธีการสื่อสารที่ถูกต้อง ครูผู้สอนที่ดีจะมีความต้องการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าอย่างจริงจัง และตระหนักว่าการชี้ข้อผิดพลาดจะเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนได้แก้ไขสิ่งที่ผิดและทำให้การเต้นของพัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไป ไม่ใช่ต้องการจะตีให้นักเรียนเกิดความอายและเมื่อมีความปรารถนาดีอย่างจริงจังแล้ว ก็ต้องรู้วิธีการสื่อสารที่ถูกต้อง เพื่อที่จะชี้ข้อผิดพลาดให้นักเรียนได้รู้วิธีแก้ไขข้อผิดพลาด เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง (จรรยาวิไล ดีภัก, 2531)

นักเรียน

ก่อนที่ครูผู้สอนจะรับเด็กเข้าเรียน ครูจะต้องพิจารณาด้วยว่า ร่างกายของเด็กมีความพร้อมที่จะเรียนหรือไม่ เนื่องจากเด็กบางคนมีปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกาย เช่น โรคประจำตัว กระดูกที่ผิดปกติ เป็นต้น ครูผู้สอนจะต้องพิจารณา ถึงสภาพร่างกายของเด็กก่อนแล้วจึงรับนักเรียนเข้าเรียน

เมื่อรับเข้าเป็นนักเรียนบัลเลต์แล้ว นักเรียนบัลเลต์จะต้องมีการแต่งกายที่เหมาะสม ชุดที่ใส่จะเป็น ถูงน่อง (Tights) และชุดที่มีลักษณะคล้ายชุดว่ายน้ำที่เรียกว่า leotard รองเท้าเป็น รองเท้าสำหรับการเต้นบัลเลต์โดยเฉพาะ รองเท้าควรมีความพอดีเท้า ไม่หลวมหรือคับจนเกินไป รองเท้าที่เหมาะสมจะช่วยให้นักเรียนมีฐานที่ดีจากการปฏิบัติ และไม่เกิดอันตรายจากการเต้น สำหรับการท่าผม ต้องทำผมรวบจะเก็บเป็น ผมมวย จะไม่ทำให้ผมไม่ตกลงมาหรือแหงตาเวลาเต้น ไม่ทำให้รู้สึกรำคาญ และสะดวกในการท่าหมุน หรือท่ากระโดดที่ต้องใช้ความว่องไว (Wendy, 1980)

การแต่งกายของนักเรียน ถือเป็นสิ่งที่สำคัญสิ่งหนึ่ง เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมการเต้น ทำให้สะดวกในการเต้น ทำให้ดูเรียบร้อย สง่างาม อีกทั้งยังทำให้ครูผู้สอนสามารถเห็นร่างกายของผู้เต้นได้อย่างละเอียด เพื่อที่จะสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้อย่างถูกต้อง

สตูดิโอ

สตูดิโอ หรือห้องเรียนบัลเลต์ ควรเป็นห้องที่มีลักษณะเป็นห้องสี่เหลี่ยมผืนผ้า และมีขนาดประมาณเวที ๆ หนึ่ง พื้นห้องควรเป็นพื้นไม้ ซึ่งมีลักษณะยกพื้น คือมี ไม้รองรองหรือหนุนรับไม้ กระดานที่ปูอยู่ข้างบนอีกทีหนึ่ง พื้นห้องในลักษณะนี้เหมาะกับการเต้น จะช่วยลดความเหนื่อยอ่อนและลดอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากการเต้นบนพื้นคอนกรีต เพราะจะมีความยืดหยุ่น ช่วยพยุงน้ำหนัก ไม่ทำให้หัวเข่าและข้อเท้ากระทบกับพื้นแข็ง ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการบาดเจ็บได้

ในสตูดิโอบัลเลต์ทุกแห่งจะต้องมีบาร์ (barre) เนื่องจากการเรียนบัลเลต์จะเริ่มต้นที่บาร์ เป็นการอุ่นเครื่อง (warm up) ร่างกายก่อนที่จะมาเต้นตรงกลางห้อง บาร์ มีลักษณะเป็นราวซึ่งเป็น ท่อตรงทำด้วยไม้หรือท่อโลหะ มักจะติดผนังหรือตั้งติดจากพื้น บางแห่งจะมีบาร์ที่สามารถ เคลื่อนย้ายได้ แต่ไม่ว่าจะเป็นแบบใด ควรต้องมีความแข็งแรงทนทานเพื่อความปลอดภัยของ

ผู้เรียน บาร์จะสูงจากพื้นประมาณ 3 ฟุต 6 นิ้ว แต่ก็สามารถปรับเพื่อให้เหมาะสมกับคนที่เตี้ยหรือสูงมาก ๆ ได้ (Wendy, 1980)

นอกจากบาร์แล้ว ในสตูดิโอยังต้องมี กระจก เพื่อให้นักเรียนสามารถตรวจดูท่า หรือการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องได้ กระจก มักจะเป็นกระจกขนาดบานใหญ่เต็มฝาผนัง และติดตั้งไว้ด้านหน้าของห้อง

สตูดิโอ จะต้องมีการระบายอากาศที่ดี มีความอบอุ่นเพียงพอ ไม่เย็นจนเกิดไปจนทำให้รู้สึกหนาวและร่างกายไม่พร้อมที่จะเต้น บรรยากาศและอุณหภูมิที่เหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนมีจิตใจที่ปลอดโปร่ง แจ่มใส พร้อมที่จะเรียนและรับความรู้จากอาจารย์ได้อย่างเต็มที่

ดนตรีสำหรับการเต้นบัลเล่ต์

ตามปกติในห้องบัลเล่ต์ จะต้องเปียโน เพื่อเอาไว้เล่นเป็นดนตรีสำหรับการเต้น แต่ถ้าโรงเรียนไม่มีเนื้อที่ ก็จะใช้เทปเปิดเป็นดนตรีได้

ความรู้ทางดนตรีก็มีประโยชน์สำหรับการเรียนบัลเล่ต์ ครูจะต้องมีความรู้ทางด้านจังหวะดนตรีพื้นฐานอยู่บ้าง และต้องอธิบายให้นักเรียนได้ทราบ เพื่อที่นักเรียนจะสามารถเต้นให้เข้ากับจังหวะเพลง และรู้ถึงอารมณ์ของเพลงที่ควรจะแสดงออกมาทางการเต้นได้

คำศัพท์เทคนิค

เนื่องจากบัลเล่ต์ได้รับการอุปถัมภ์เป็นครั้งแรกในสถาบันกษัตริย์ของประเทศฝรั่งเศสเป็นครั้งแรก ภาษาฝรั่งเศสจึงกลายเป็นชื่อท่าทางต่าง ๆ ท่าของร่างกาย และทิศทางของการเคลื่อนไหวของบัลเล่ต์ไป ชื่อต่าง ๆ นี้จะใช้เหมือน ๆ กันในห้องเรียนบัลเล่ต์ทั่วโลก อาจมีความแตกต่างบ้างเล็กน้อยตามการออกเสียงของแต่ละชาติ ครูผู้สอนจะต้องบอกชื่อท่าต่าง ๆ ให้นักเรียนได้รู้ และให้นักเรียนลองออกเสียงตามให้ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงชื่อที่เป็นสากล และสามารถเข้าใจได้ว่าเป็นท่าอะไร เมื่อไปเรียนที่อื่น ๆ เช่น Pirouette คือการหมุนตัวโดยทรงตัวอยู่บนขาข้างเดียว Port de bras คือการใช้แขน ซึ่งจะต้องมีการใช้ศีรษะและสายตาควบคู่กันไปด้วยอย่างสัมพันธ์กัน เป็นต้น

คำศัพท์ทั่วไปเกี่ยวกับบัลเลต์

Group Mime

การแสดงท่าทางเพื่อเล่าเรื่อง โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ออกแบบทำให้เข้ากับเรื่องราวที่ต้องการจะสื่อให้คนดูเห็น และแสดงออกมาเป็นท่าทางการเต้น โดยจะต้องมีการแสดงออกทางสีหน้า อารมณ์ และความรู้สึกด้วย

Free Enchainment

ชุดของท่าเต้นที่ไม่ได้อยู่ในหลักสูตร Royal Academy of Dance ที่ครูผู้สอนหรือผู้คุมสอบคิด เพื่อให้ให้นักเรียนเต้นโดยนำท่าหรือเทคนิคบัลเลต์ที่นักเรียนเคยเรียนมาเชื่อมกันเป็นชุดของท่าเต้น

Variation

ชุดของท่าเต้นที่นำมาจากเรื่องราวต่าง ๆ ในการแสดงบัลเลต์ เช่น เรื่อง Swan Lake, Sleeping Beauty หรือ The Nutcracker เป็นต้น

Free Class

ชั้นเรียนบัลเลต์ที่ครูจะเป็นผู้คิดท่าต่าง ๆ ทั้งหมดให้นักเรียนทำ ไม่ได้ทำตามหลักสูตร นักเรียนจะได้ฝึกการทำท่าที่นอกเหนือจากหลักสูตรและได้ฝึกการคิดท่าย่างรวดเร็ว โดยที่ครูบอกท่าพร้อมกับจังหวะ แล้วเปิดเพลงให้นักเรียนเต้นเลย

Stretching

การยืดหยุ่นร่างกาย เพื่อความอ่อนตัวในการเต้นบัลเลต์ โดยทำที่นำมาปฏิบัตินั้นบางท่ามาจากยิมนาสติก

Turn out

การทำท่าต่าง ๆ โดยหมุนขาออกจากด้านในของขา การหมุนนี้จะมาจากการหมุนจากกระดูกสะโพก ต้นขา มาจนถึงปลายเท้า

Transfer of weight

การเปลี่ยนน้ำหนักจากการวางน้ำหนักบนขาข้างหนึ่งไปยังขาอีกข้างหนึ่ง หรือไปยังขาทั้ง 2 ข้าง

Supporting leg	ขาที่ยืนรับน้ำหนัก เมื่อทำท่าต่าง ๆ จะเป็นขาที่ผู้เต้นวางน้ำหนักไว้
Working leg	ขาที่เคลื่อนไหวอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการเหยียดขาออกเพื่อชี้เท้า การเตะขาขึ้น และการยกขาขึ้น
เท้า First Position	การยืนเท้าท่าที่ 1 โดยยืนส้นเท้าชิดกัน และเปิดปลายเท้าทั้ง 2 ข้างออก
เท้า Second Position	การยืนเท้าท่าที่ 2 โดยยืนส้นเท้าแยกกัน ความห่างประมาณช่วงไหล่ และเปิดปลายเท้าทั้ง 2 ข้างออก
ท่า Plie	การย่อขา 2 ข้างเท่า ๆ กัน พร้อมทั้งเปิดเท้าและปลายเท้าออก จะต้องมีการใช้ turn out ด้วย
ท่า Battement Tendus	การชี้เท้าข้างใดข้างหนึ่ง โดยขาเหยียดตรง น้ำหนักจะวางอยู่บนขาที่ยืนรับน้ำหนัก ไม่เอาน้ำหนักไว้ที่ขาที่ชี้ออกไป มีการชี้เท้าทั้งข้างหน้าลำตัว ข้างลำตัว และข้างหลังลำตัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขั้นตอนในการเรียนบัลเล่ต์

การเรียนบัลเล่ต์ในชั้นเรียน จะแบ่งการเต้นออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. การเต้นบัลเล่ต์ที่บาร์ (Barre work) การเรียนบัลเล่ต์จะเริ่มจากการฝึกหัดท่าต่าง ๆ ที่บาร์ การฝึกหัดที่บาร์ จะช่วยให้เท้าทั้ง 2 ข้างและหลังแข็งแรง ตลอดจนความสามารถในการทรงตัวและการบังคับตัว ลักษณะการเปิดตั้งแต่ต้นขาไปจนถึงปลายเท้า (Turn out) อย่างมั่นคง รวมทั้ง ความรวดเร็วคล่องแคล่วในการใช้เท้า และขาทั้ง 2 ข้างที่ดูเบาและอีกหลาย ๆ ประการที่จะนำไปสู่การทำเทคนิคต่าง ๆ ในการเต้นกลางห้อง

2. การเต้นกลางห้อง (Center work) เมื่อปฏิบัติท่าที่บาร์ (Barre) เสร็จสิ้นแล้ว ต่อจากนั้นก็เป็นการฝึกฝนเทคนิคบัลเล่ต์กลางห้อง ด้วยการเคลื่อนไหวขาและเท้าทั้งสองจะเริ่มมีการใช้ศรีษะและลีลาแขน (ท่า ports de bras) และการใช้หัวไหล่ (ท่า Epaulements) ซึ่งทำให้เกิดความงดงามดูสง่างาม แม้ว่าจะเป็นแบบฝึกหัดบัลเล่ต์ที่ง่ายที่สุด ในการเต้นกลางห้องก็จะใช้พื้นฐานที่ฝึกหัดที่บาร์มาสร้างท่าต่าง ๆ กลางห้องที่เป็นแบบแผน ใช้ร่างกายทั้งหมดประสานกลมกลืนในเนื้อที่ว่างเปล่าอย่างสอดคล้องกัน

ในช่วงของการเต้นกลางห้องนี้ จะสามารถแบ่งเป็นการเต้นออกเป็นหมวด ๆ ได้อีก ได้แก่

1. หมวดการฝึกหัดท่ากลางห้อง หรือที่เรียกว่า Center Practice ในส่วนนี้จะเป็นการทำท่าที่มีเหมือนช่วงการเต้นที่บาร์ (Barre work) แต่จะนำท่าเหล่านั้นมาเต้นที่กลางห้อง ซึ่งต้องใช้การทรงตัว และการใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ ของร่างกายมากกว่าเดิม และเป็นการอุ่นเครื่องร่างกาย (Warm up) เพื่อให้พร้อมที่จะทำท่าที่ใหญ่และใช้กำลังมากขึ้นต่อไป

2. หมวดการหมุนตัว หรือที่เรียกว่า Pirouettes เป็นท่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการหมุนตัว โดยจะเป็นการหมุนตัวที่เสร็จสิ้นสมบูรณ์หรือจบใน 1, 2 หรือ 3 รอบ จะทรงตัวอยู่บนปุ่มโคนหัวแม่เท้า

3. หมวดการยกขาในเพลงช้า หรือที่เรียกว่า Adage ท่าจะมีลักษณะเป็นชุดของการเคลื่อนไหวที่รวมเข้ากับท่าที่ใช้แขน (ท่า Port de bras) และการยกขาในแบบต่าง ๆ การเต้นเป็นท่าที่มีความประสานกลมกลืนกันระหว่างมือ ขา และศรีษะ การเคลื่อนไหวต่อเนื่องกันอย่างช้า ๆ มองดูสบาย ๆ แต่ท่าเหล่านี้ก็เป็นการทดสอบที่เข้มงวด เกี่ยวกับการทรงตัว การบังคับตัว และความแข็งแรงของผู้เต้นด้วย

4. หมวดการกระโดด หรือที่เรียกว่า Allegro ในหมวดนี้จะประกอบด้วยท่ากระโดดต่าง ๆ ที่ต่อเนื่อง เป็นท่าที่แสดงความกระฉับกระเฉง รวดเร็วว่องไวของผู้เต้น และยังแสดงถึงความแข็งแรงของกำลังขาที่จะต้องใช้ส่งตัวขึ้นไปในอากาศ

5. หมวดการเต้นระบำ หรือที่เรียกว่า Dance ในหมวดนี้ จะเป็นการเต้นระบำ หรือ ชุดของการเต้น รวมเอาท่าต่าง ๆ ที่ทำมาทั้งหมดเข้าด้วยกันอย่างเนื่อง มีการใส่อารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับเนื้อหา หรือบทเพลงของระบำนั้น ๆ

การฝึกทำยิมนาสติกเพื่อช่วยในการเต้นบัลเล่ต์

การเรียนบัลเล่ต์ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความพร้อมทางด้านร่างกายเป็นอย่างดี เพราะการเรียนบัลเล่ต์ตลอดไปจนถึงการแสดง เป็นการเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กันของร่างกายและจิตใจ ประสาทสัมผัสในการสั่งงานต้องแม่นยำ และกล้ามเนื้อก็ต้องตอบสนองการสั่งงานนั้น การที่นักเต้นจะมีลักษณะแบบนั้น จำเป็นต้องมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง มีความยืดหยุ่น และมีการทำงานของกล้ามเนื้อที่มีสมรรถภาพดี การฝึกทำยิมนาสติก จะช่วยในเรื่องดังกล่าวได้เป็นอย่างมาก ครูผู้สอนบางท่านมักจะให้มีการฝึกทำยิมนาสติกในระหว่างการเรียนการสอน นอกจากนั้น อาจารย์ผู้สอนบางสถาบันได้จัดให้มีการสอนยิมนาสติกขึ้นในสถาบันของตน โดยเป็นไปเพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงและสมรรถภาพในการบังคับใช้กล้ามเนื้อได้อย่างดีเยี่ยม ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนในสถาบันของตน

ประโยชน์ของการเล่นยิมนาสติกในการเรียนบัลเล่ต์

ยิมนาสติกเป็นกิจกรรมการออกกำลังกายที่เสริมสร้างสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ซึ่งจะส่งเสริมในการเรียนบัลเล่ต์ดังต่อไปนี้

1. ด้านร่างกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรง โดยเฉพาะแขน จะทำให้มีความแข็งแรงเป็นพิเศษ เพราะมีการออกแรงในท่าที่เป็นการผลักดัน ความแข็งแรงของขาจะเป็นประโยชน์มากในการเต้นในท่าที่ต้องมีการกระโดด และสปริงข้อเท้าช่วยส่งเสริมความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย และเปลี่ยนทิศทางได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว ระบบประสาทและกล้ามเนื้อทำงานประสานสัมพันธ์กัน สามารถบังคับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้ทำงานได้ความความต้องการ มีความอ่อนตัว สามารถผ่อนแรงจากการกระแทก และลดอันตรายจากการหกล้ม นอกจากนั้นแล้วยังทำให้ร่างกายมีความสง่างาม ทรวดทรงดี
2. ด้านจิตใจ ทำให้เกิดความสนุกสนาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสมาธิ กล้าตัดสินใจ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

การฝึกยิมนาสติกขั้นพื้นฐานจะมีส่วนช่วยได้มากและค่อนข้างสำคัญสำหรับการเดิน บัลเลต์ ในเรื่องของ ความอ่อนตัว การทรงตัว และความยืดหยุ่นของร่างกาย ความแข็งแรงช่วงหลังและ ขา

การใช้ยิมนาสติกเป็นพื้นฐานทางบัลเลต์ในช่วงอุ่นเครื่อง เพื่อเสริมสร้างการเหยียดหรือ การเคลื่อนไหวให้กับผู้เรียน จะมีประโยชน์มาก โดยที่เมื่อได้ฝึกหัดประจำแล้ว ก็จะทำให้ผู้เรียน สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอัตโนมัติ มีความยืดหยุ่นของร่างกาย สามารถทำท่าต่าง ๆ ได้อย่าง ง่ายขึ้นและสวยงามยิ่งขึ้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ในการสอนบัลเลต์ การรู้จักและเข้าใจเด็กเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อช่วยให้เด็กมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งทางร่างกายและจิตใจ เด็กบางคนมีพฤติกรรมเหมือนกัน แต่มี สาเหตุจากแรงจูงใจที่ต่างกัน ดังนั้นในการเรียนการสอนบัลเลต์ การศึกษาเพื่อให้รู้จักเด็ก อย่างแท้จริงจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้มีความเข้าใจในพฤติกรรมความต้องการทั้งทาง ร่างกายและจิตใจของเด็ก เพื่อให้เข้าใจเด็กอย่างถูกต้อง และสามารถสอนเขาได้ตามความ เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

วิธีการศึกษาเด็ก

วิธีการศึกษาเด็กนั้น มีวิธีการหลายแบบ มีตั้งแต่วิธีการที่ยากสลับซับซ้อน ต้องอาศัย เครื่องมือ และผู้วิเคราะห์ที่มีความชำนาญเพื่อตีความออกมา จนถึงการใช่วิธีการง่าย ๆ ใน ชีวิตประจำวัน การศึกษาแต่ละวิธีก็จะให้ผลแตกต่างกันไป บางครั้งจะต้องอาศัยหลาย ๆ วิธี ประกอบกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการแม่นยำขึ้น อันจะช่วยให้อุจกและเข้าใจเด็กได้ดียิ่งขึ้น

วิธีการศึกษาเด็กแบ่งได้เป็นหลายวิธี คือ

1. การสังเกต เป็นการที่ครูอาจารย์หรือพ่อแม่ ใช้ในการดูพฤติกรรมของเด็กในทุกโอกาส ด้วยการพิจารณาพฤติกรรมของเด็กในห้องเรียน ในสนาม ขณะรับประทานอาหารที่บ้าน การเล่น กับเพื่อน การสังเกตจะนานเท่าใดแล้วแต่ความเหมาะสม

2. แบบบันทึกพฤติกรรมเด็ก การสังเกตการณ์แสดงออกของนักเรียนในแต่ละชั่วโมง แล้วนำมาบันทึกไว้ เพื่อให้ทราบว่าเด็กมีการแสดงออกอย่างไร มีพฤติกรรมใดที่แสดงออกซ้ำ ๆ กัน พฤติกรรมใดที่เป็นปัญหา พฤติกรรมใดบ้างที่แปลกไปจากปกติมากขึ้น นาน ๆ ครั้ง หรือบ่อยเพียงใด การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมโดยสม่ำเสมอ เป็นการช่วยให้เข้าใจเด็กได้ดีกว่าเดิม ได้แนวทางพฤติกรรมของเด็กแน่นอนขึ้น เพราะมีบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

3. การสัมภาษณ์ เมื่อมีเวลาครูอาจารย์สามารถพูดคุยและถามเด็กถึงเรื่องราวต่าง ๆ อาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน กิจกรรมที่ชอบทำ ความชอบในเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง พฤติกรรม ความรู้สึกของเขาเอง หรืออาจสัมภาษณ์ให้เด็กในห้องฟังด้วยก็ได้ การสื่อสารกับเด็กจะทำให้ครูอาจารย์เข้าใจในตัวเขามากยิ่งขึ้น รู้ถึงอารมณ์ ความรู้สึก และยังทำให้เขาได้มีการพูด สื่อสารกับครูผู้สอน เพิ่มความสนิทสนมระหว่างครูและนักเรียน ทำให้การสอนเป็นไปได้อย่างขึ้น

4. การศึกษาสภาพร่างกาย การศึกษาเกี่ยวกับความเจริญเติบโต หรือพัฒนาการทางร่างกายของเด็กควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ ได้แก่ การศึกษาถึงความเจริญทางร่างกาย มีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงของเด็กเดือนละครั้ง มีการลงบันทึกไว้ทุกเดือน ผลต่อการพัฒนาการทางร่างกายย่อมมีผลไปถึงจิตใจ และการเคลื่อนไหวหรือการเรียนเด่นของเด็ก ถ้าเด็กมีร่างกายที่แข็งแรง มีสัดส่วนที่พอเหมาะ ก็จะทำให้การเรียนเด่นนั้นดี และสวยงามเช่นกัน

5. การสนทนากับผู้ปกครองเด็ก มีการไต่ถามถึงลักษณะนิสัยของเด็ก หรือความชอบในการเรียน เด็กมักจะถ่ายทอดสิ่งที่เขาารู้สึกให้พ่อแม่ฟัง การได้พูดคุยกับผู้ปกครองของเด็กจะช่วยให้เข้าใจเด็กและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (ผกา สัตยธรรม, 2531)

การปฏิบัติตัวของครูผู้สอน

ครู เป็นบุคคลหนึ่งที่มีอิทธิพลกับนักเรียนมาก นักเรียนมักจะยึดครูเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนของเขา ครูจึงต้องมีการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง เหมาะสม เป็นที่น่าเชื่อถือแก่นักเรียน การปฏิบัติตัวของครูผู้สอนยังมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ครูที่มีการปฏิบัติตนที่ดี บุคลิกภาพที่งดงาม ย่อมทำให้นักเรียนชอบและเกิดความอยากที่จะเรียนด้วย ส่งผลให้การเรียนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุชา จันทนะเอน, 2544)

การปฏิบัติตัวของครูผู้สอนบัลเล่ต์

ครูผู้สอนบัลเล่ต์ควรมีบุคลิกภาพที่ดี ตั้งแต่การแต่งกายที่มีความเหมาะสม ถูกกาลเทศะ มีท่าทางที่สง่างาม สุขภาพเรียบร้อย ดูน่าเชื่อถือ มีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตร

ครูผู้สอนบัลเล่ต์จะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้ครูจะต้องได้รับความสำเร็จในการทำงาน มีคุณธรรมประจำใจ สามารถสร้างเสริมความมั่นคงทั้งทางด้านจิตใจและด้านวิชาชีพ มีความสามารถที่จะทำให้ตนก้าวหน้าไปได้อย่างดี มองดูไม่คร่ำครึ มีความทันสมัยทั้งด้านบุคลิกภาพภายนอก และความคิด อันเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนมีความสนใจ อยากที่จะเอาอย่าง อยากที่จะเต้นได้ตามอย่างครู และพอใจรักใคร่ เคารพครู ครูผู้สอนยังควรมีท่าที่เป็นกันเอง พยายามเข้าใจเด็ก มีความรักและเมตตาแก่เด็ก

ในการสอนบัลเล่ต์ ครูผู้สอนยังจะต้องมีความรักความเมตตาให้แก่เด็ก มีคุณธรรมรู้จักมองเด็กอย่างกลาง ๆ คือ ไม่มองในแง่ร้ายหรือดีจนเกินไป มีความพยายามที่จะศึกษาข้อปัญหาของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าเรื่องต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการเต้นให้ครูฟังบ้าง การฟังด้วยความใส่ใจ และความกระตือรือร้น จะช่วยให้เด็กรู้สึกกล้าที่จะพูด เกิดความอบอุ่นใจและมีความไว้วางใจแก่ตัวครูผู้สอน อันจะนำมาซึ่งการเรียนรู้ในการเต้นบัลเล่ต์ที่มีประสิทธิภาพ

หลักการที่ครูผู้สอนบัลเล่ต์ควรปฏิบัติเพื่อช่วยให้เด็กนักเรียนมีการเรียนรู้ที่ดี

1. ครูควรศึกษาลักษณะของเด็ก และทำความเข้าใจว่าแต่ละคนมีพฤติกรรมนิสัยใจคอ และการเรียนรู้อย่างไร เพื่อเป็นพื้นฐานในการรู้จักเด็กอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการสอนเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมตามลักษณะของเด็กแต่ละคน
2. ฝึกเด็กให้รู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับความแข็งแรงทางร่างกาย สมรรถภาพของร่างกาย เพื่อความปลอดภัยในการเต้นของเด็ก และในด้านจิตใจว่าจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรในห้องเรียนบัลเล่ต์ คือรู้จักแสดงออกอย่างถูกต้องเหมาะสม
3. เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และบุคคลอื่น ๆ ที่รู้จักไม่ว่าจะเป็น บิดามารดา พี่น้อง ครูอาจารย์ เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ครูอาจารย์ ตลอดจนคนผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้

4. ฝึกให้มีความรู้ และทัศนคติที่เหมาะสมในด้านคุณธรรม จริยธรรมประจำใจ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นหลักหรือแนวทางในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องในสังคม

5. ฝึกให้เด็กมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง รวมทั้งปัญหาของผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย โดยแก้ด้วยตนเอง และใช้วิธีการกลุ่ม

6. ฝึกให้เด็กมีอุปนิสัยและทักษะในการทำงาน ที่เหมาะสมกับอัตราของเด็ก

7. ฝึกให้เด็กมีความพยายาม อดทน และขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ครูจะมีบทบาทสำคัญมากในการเป็นผู้คอยกระตุ้นให้เด็กพยายาม หรือ ขยันในการฝึกซ้อม คอยให้กำลังใจ เมื่อเขาทำไม่ได้หรือ ท้อใจ มีวิธีการสื่อสารที่เสริมสร้างกำลังใจ (สุชา จันทนะเอน, 2544)

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 6-8 ปี และ 9-11 ปี

ในการสอนเต้นบัลเลต์แก่เด็ก ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ ด้วย เนื่องจากเด็กในแต่ละวัยจะมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม รวมถึงพัฒนาการทางภาษา ดังนั้นก่อนที่จะทำการศึกษาเปรียบเทียบการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเลต์สำหรับเด็กในวัย 6-8 ปี และ 9-11 ปีนั้น จึงต้องมีความเข้าใจพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กในทั้งสองวัยนี้ เพื่อที่จะได้รู้ถึงลักษณะของเด็ก การเรียนรู้ตลอดจนพฤติกรรมของเด็ก และมีการสื่อสารอย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการของเด็กทางจิตวิทยา ที่กล่าวโดย ครรชิต มนูญผล (2547) แล้ว แนวความคิดที่กล่าวถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก สามารถพัฒนาการออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และสังคม ด้านสติปัญญา และด้านพัฒนาการทางภาษา

พัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 6-8 ปี

ทางด้านร่างกาย การเจริญเติบโตของร่างกายของเด็กในวัยนี้ จะมีการเจริญเติบโตทางกล้ามเนื้อมาก การใช้ทักษะของการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกล้ามเนื้อใหญ่ ๆ ใช้การได้ดี (สุโท เจริญสุข , 2520) ดังนั้นท่าบัลเลต์ที่จะสอนเด็กในวัยนี้ จะเป็นท่าที่เกี่ยวกับการใช้กล้ามเนื้อ เพื่อเป็นการสร้างกล้ามเนื้อให้มีรูปร่างที่สวยงาม และมีความแข็งแรง เมื่ออายุประมาณ 7 ปี การใช้และบังคับกล้ามเนื้อต่าง ๆ ทั้งใหญ่และย่อยจะดีขึ้นมาก และสามารถที่จะประสานงานกันได้ดี ดังนั้น เด็กวัยนี้จึงไม่อยู่นิ่ง ชอบเคลื่อนไหวสนุกในการลองความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น การกระโดดสูง

กระโดดระยะทางไกล ๆ กระโดดเชือก โยนลูกบอล และถีบจักรยาน ครูผู้สอนบัลเล่ต์จึงอาจจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้เด็กได้ใช้ทักษะที่จะช่วยฝึกกล้ามเนื้อ หรือการเคลื่อนไหวให้เข้ากับท่าที่เด็กจะต้องเรียน เด็กวัยนี้ยังมีแนวโน้มจะพยายามที่จะฝึกทักษะทางการเคลื่อนไหวเพื่อไม่ให้หน้าเพื่อน เพราะเพื่อนจะมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ทักษะคติ และค่านิยมของเด็กวัยนี้ (สุรางค์ ใคว์ตระกูล, 2544)

ทางด้านสังคมและอารมณ์ เด็กในวัยนี้จะเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น เป็นช่วงเวลาสำคัญที่จะสร้างให้มีความสามารถพิเศษ หรือลักษณะนิสัยที่ดี เช่น ความมีวินัยในตัวเอง ความขยันหมั่นเพียร การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ฯลฯ ได้เป็นอย่างดี เด็กวัยนี้เป็นวัยที่เริ่มเข้าโรงเรียน เด็กจะพบเห็นสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ พบกับสังคมที่ใหญ่ขึ้น พบผู้คนมากขึ้น ซึ่งส่งผลทำให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น และยังถ้าครูมีความเข้าใจในพัฒนาการนี้ก็จะทำให้สามารถจัดกิจกรรมเสริมความอยากรู้อยากเห็นได้สนุกสนานและเหมาะสมกับวัยแล้ว เช่น การสอนท่าต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับการเล่าเรื่อง เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ก็จะทำให้กลายเป็นประสบการณ์ที่ฝังแน่นจนกลายเป็นนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน ขยันหมั่นเพียร เห็นการเรียนเป็นเรื่องสนุก ตื่นเต้นร่าเริง อยากรู้อยากเรียนมากขึ้น นอกจากนี้เด็กวัย 6-8 ปี ยังชอบเล่นเป็นชีวิตจิตใจ มักจะชอบและสนใจการเรียนรู้กิจกรรมและพฤติกรรมของผู้ใหญ่ ซึ่งครูและผู้ปกครองควรที่จะปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีงาม และส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก และค่อยเป็นค่อยไป (ครรชิต มนุญผล, 2547)

ทางด้านสติปัญญา นั้น เด็กจะอยากรู้อยากเห็น ชอบทดลองและทำอะไรเพื่อจะตอบข้อสงสัยของตนเอง สิ่งที่เด็กสนใจมากคือ เรื่องเกี่ยวกับตัวของเขาเอง เป็นประสบการณ์ใกล้ตัว ชอบเล่นสมมุติ เด็กต้องการจะทราบข้อแตกต่างระหว่างความจริงและความไม่จริง เด็กจึงชอบอ่านนิยายการ์ตูนเกี่ยวกับเด็ก ในระยะนี้เด็กจะเริ่มมีการแสดงผลและจดจำได้เก่ง สามารถสังเกตความแตกต่างระหว่างสิ่งของได้ รู้จักสังเกตระยะทางใกล้ไกล บนล่าง กลาง หน้าหลัง ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการสัมผัส จับต้องกับวัตถุที่จะประกอบงานศิลปะ เช่น การก่อสร้าง วาดภาพ และปั้น ช่วงความสนใจของเด็กวัยนี้ยังอยู่ในระยะสั้น การทำสิ่งใดก็ตามจะแสดงความกระตือรือร้นในระยะแรก ๆ เมื่อหมดความสนใจก็จะเลิกทำทันที โดยไม่สนใจว่างานนั้นจะสำเร็จหรือไม่ เด็กจะสนใจสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ สีสันสะดุดตา เช่น ภาพระบายสี สัตว์เลี้ยง สนใจนิยายเกี่ยวกับเรื่องนางฟ้า นิทาน ฯลฯ (สุชา จันท์นอม, 2543)

พัฒนาการทางภาษา เด็กในวัยนี้ สามารถพูดออกเสียงได้ชัดเจน แต่อักษรควบกล้ำ จะต้องหัดพูดหลาย ๆ ครั้ง จึงจะพูดได้ชัด การสนทนาจะเปลี่ยนจากการพูดแต่เรื่องของตัวเองและความเห็นของตนเองเป็นการพูดเกี่ยวกับการกระทำของคนอื่น การสนทนายังเป็นเรื่องราวธรรมดาอยู่ คือ ต้องมีของจริงให้เห็นจึงจะเข้าใจและ เมื่อเข้าสู่ช่วงอายุ 7-8 ปี สามารถพูดคุยเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ เช่นสามารถกล่าวถึงบุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ตรงหน้าได้ เนื่องจากเด็กมักจะต้องการพูดแสดงเหตุผลของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ จึงทำให้เกิดการขัดแย้งกับเพื่อนอยู่บ่อย ๆ (สุชา จันทน์เอม, 2543) อย่างไรก็ตาม ความคิดของเด็กในวัยนี้จะขยายออกไป จึงทำให้การพูดของเด็กสับสนในบางครั้ง รวมถึงการใช้รูปประโยคที่ซับซ้อนมากขึ้น มีการใช้คำสันธานเชื่อมประโยค (กิตติวดี บุญชื้อ, 2531)

พัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 9-11 ปี

ทางด้านร่างกาย เด็กวัย 9-11 ปี จะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีความว่องไว รู้สึกเหนื่อยง่าย มีทักษะในการทำงาน กล้ามเนื้อกับประสาทประสานงานได้ดีขึ้น มีกำลังกายและแรงทำงานมากขึ้น สามารถทำงานละเอียดลออได้ และทำได้นาน (สุโท เจริญสุข, 2520)

ทางสังคมและอารมณ์นั้น เด็กมักจะรวมกลุ่มตามเพศ การเล่นเกมต่าง ๆ ก็มักจะแบ่งตามเพศ ในวัยนี้เด็กจะเริ่มใช้เวลาส่วนมากอยู่กับเพื่อน และเริ่มเรียนรู้ที่จะให้ความร่วมมือ รู้จักให้และรับ เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ จากเพื่อน เพื่อนเป็นผู้ที่ให้แรงเสริม ขณะเดียวกัน จะเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมให้คำติชม เด็กในช่วงวัยนี้จะไม่ค่อยเชื่อฟังผู้ใหญ่ สามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้แต่จะสนใจเฉพาะเรื่อง อย่างไรก็ตามเด็กวัยนี้จะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนกลัวว่าจะสอบไม่ได้ จะถูกทำโทษ หรือกลัวว่าเพื่อนจะไม่ชอบ ถ้าเด็กมีความวิตกกังวลมากอาจจะแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน บางคนอาจจะซึม ไม่ตั้งใจเรียน นอนหลับในชั้นเรียน บางคนอาจแสดงออกโดยการไม่อยู่นิ่ง มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย หรือแสดงพฤติกรรมที่ทำความแปลกใจให้แก่คนอื่น เด็กวัยนี้เวลาที่มีอารมณ์โกรธ อาจจะมีการต่อสู้กันทางร่างกาย หรืออาจจะด้วยวาจาโดยการล้อหรือตั้งสมญา พูดจาถากถาง ชู หรือบางครั้งอาจจะไม่พูดกับคนที่ทำให้โกรธ การช่วยเด็กที่แสดงความโกรธโดยการทำร้ายผู้อื่น ควรจะใช้การอธิบายให้เด็กเข้าใจว่าพฤติกรรมที่แสดงไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม และควรจะหาตัวอย่างแบบเพื่อนร่วมวัยที่มีพฤติกรรมดีที่เด็กจะเลียนแบบได้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544)

ทางด้านสติปัญญา เด็กในช่วงวัยนี้จะชอบการอ่านมาก ทั้งเรื่องสัตว์ เรื่องเด็ก การผจญภัย และตลกขบขัน เด็กจะมีจินตนาการสูงขึ้น เพราะได้รากฐานมาจากการอ่าน ชอบสร้างหรือประดิษฐ์งานสร้างสรรค์ (สุชา จันทน์เอม, 2543) สามารถวางโครงการทำงานเองได้ มีการรับรู้ในด้านนามธรรมได้มากขึ้น พรารถนาจะทำตนให้เป็นประโยชน์กับคนอื่น ความตั้งใจในการทำงานและเล่นจะอยู่ได้นาน 1-2 ชั่วโมง และยังสามารถจดจำได้แม่นยำ (สุโท เจริญสุข, 2520)

พัฒนาการทางภาษา เด็กในวัยนี้จะมีความรู้เกี่ยวกับศัพท์ขยายกว้างออกไป ทำให้สามารถคิดและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น เด็กเริ่มใช้ภาษาพูดได้อย่างคล่องแคล่ว ประโยคเพิ่มความซับซ้อนและมีความหมายมากขึ้น และกว้างขึ้น (กิตติยวดี บุญเชื้อ, 2531) อ่านเก่ง สะกดตัวคล่อง เพราะอวัยวะต่าง ๆ มีวุฒิภาวะมากขึ้น จำได้เก่ง จึงสามารถจำประโยคยาว ๆ ได้ เด็กเริ่มสนใจไวยากรณ์ เริ่มใช้ภาษาพูดในลักษณะรูปประโยคที่สมบูรณ์และเริ่มเข้าใจความหมายของคำมากขึ้น (ประยูรศรี สุยะศุนานนท์, 2521)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุพรรณิ บุญเพ็ง (2542) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติบัลเลต์ในประเทศไทย โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาและสถานภาพของบัลเลต์ในประเทศไทยตั้งแต่ยุคเริ่มจนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2541 โดยศึกษาจากการรวบรวมข้อมูล ค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ครูผู้สอน และนักเต้นบัลเลต์ผู้ทรงคุณวุฒิ และจากประสบการณ์ทางการสอนและการแสดงของผู้วิจัย ผลการวิจัยพบว่า ประวัติความเป็นมาของบัลเลต์ในประเทศไทยแบ่งออกได้เป็น 3 ยุค ได้แก่ ยุคริเริ่ม ยุคพัฒนาบัลเลต์ ยุคมาตรฐาน บัลเลต์คลาสสิก ปัจจุบันบัลเลต์ได้พัฒนาจนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาของไทยในระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา และได้มีการแพร่ขยายไปในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย การสอนเปลี่ยนแปลงมาเป็นการใช้หลักสูตรสากลของประเทศอังกฤษ การแสดงเป็นบัลเลต์คลาสสิก โดยมี 2 ลักษณะ คือ การแสดงงานโรงเรียน และการแสดงในเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย ยังไม่มีคณะบัลเลต์อาชีพและผู้สนับสนุนบัลเลต์อย่างจริงจัง ทำให้การพัฒนาไม่ดีเท่าที่ควร อีกทั้งควรมีการแต่งตั้งตำราเกี่ยวกับบัลเลต์เป็นภาษาไทย และมีการประมวลความรู้ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนบัลเลต์ เพื่อให้ให้นักเต้นได้รู้และเข้าใจการเต้นบัลเลต์ดียิ่งขึ้น และงานวิจัยนี้ควรนำไปสู่การวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบัลเลต์ในประเทศไทยต่อไป

วิวรรธน์ ราชสุนทร (2538) ได้ศึกษาถึงแนวโน้มเด็กนักเรียนชายที่ได้เรียนการเดินบัลเล่ต์ และจะยึดการเดินบัลเล่ต์เป็นวิชาชีพในอนาคต โดยได้บทสรุปของงานวิจัยดังนี้ เด็กนักเรียนมีแนวโน้มในการสนใจศึกษาและยึดการเดินบัลเล่ต์เป็นวิชาชีพแต่จะมีปัญหาและอุปสรรคที่มีส่วนในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการสนับสนุนจากผู้ปกครอง, โอกาสทางการศึกษา, ค่านิยมทางสังคม, เวลาในการฝึกซ้อม, ปัญหาการเดินทางและค่าใช้จ่ายในการเรียน จากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้เด็กบางส่วนไม่ได้ยึดการเดินบัลเล่ต์เป็นวิชาชีพ ดังนั้นจากข้อเสนอแนะของงานวิจัย การเรียนการสอนบัลเล่ต์ควรที่จะมีการกระจายออกไปยังส่วนภูมิภาคและเปิดโอกาสให้นักเรียนรุ่นใหม่ที่ต้องการศึกษาแขนงนี้ได้มีโอกาสและได้รับการสนับสนุนที่ดี รวมทั้งมีการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งามทัศนีย์ สุทธิประภา (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารการเดินในการตลาดเชิงกิจกรรม โดยมุ่งศึกษาภูมิหลัง ที่มา การก้าวหน้าสู่วงการเดิน ขั้นตอนในการดำเนินงานและวิธีคิดสร้างสรรค์งานของนักออกแบบท่าเต้น ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคในการสร้างงานเต้น และศึกษางานการจัดการตลาดเชิงกิจกรรมในรูปแบบการนำเสนอที่มีการเต้นเข้าร่วม ผลการวิจัยพบว่า การก้าวเข้าสู่อาชีพการเป็นนักออกแบบท่าเต้นของแต่ละคนนั้นเริ่มจากการเรียนเต้นและเป็นที่รักเต้นอาชีพมาก่อน จึงก้าวเข้ามาเป็นนักออกแบบท่าเต้นอย่างเต็มตัว ส่วนวิธีคิดสร้างสรรค์งานนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์การทำงาน จินตนาการและความรู้ความสามารถของนักออกแบบท่าเต้นแต่ละคน โดยส่วนมากนิยมใช้การเต้นที่ผสมผสานกันหลายรูปแบบ เน้นการแปรแถว การวางตำแหน่งและการจัดองค์ประกอบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้วิธีการสำรวจแบบสหวิธี ได้แก่ การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Nonparticipant observation) การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-depth interview) การสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อศึกษารูปแบบ เทคนิค และวิธีการสื่อสารของครูสอนบัลเล่ต์ และปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการเรียนการสอนเต้น รวมทั้งการตอบสนองของนักเรียน เพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นกระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี

ดังนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก” มุ่งศึกษา รูปแบบ เทคนิค วิธีการสื่อสาร และปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้น เพื่อนำมาเรียบเรียงและเปรียบเทียบกระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อไป โดยงานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม (Nonparticipant observation) ชั้นเรียนบัลเล่ต์ระดับ Primary-เกรด 5 การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-depth Interview) ครูสอนเต้นบัลเล่ต์ เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นสำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี การสัมภาษณ์ (Interview) นักเรียนที่เรียนบัลเล่ต์ในชั้นเรียนดังกล่าว และ ผู้ปกครองนักเรียนบัลเล่ต์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษากระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี จะศึกษาในชั้นเรียนระดับ Primary, เกรด 1 และเกรด 2 ซึ่งเป็นช่วงอายุเริ่มต้นเรียนบัลเล่ต์ และเป็นช่วงปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการเต้นบัลเล่ต์ และเทคนิคพื้นฐานต่าง ๆ เด็กจะสร้างกล้ามเนื้อ ฝึกทักษะการเต้น

ตลอดจนพัฒนาพื้นฐานในการเรียนบัลเล่ต์ต่อไป สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี จะศึกษาในระดับเกรด 3, เกรด 4 และ เกรด 5 ซึ่งเป็นช่วงอายุที่เด็กได้รู้จักแล้วว่าการเต้นบัลเล่ต์คืออะไร พื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเต้นบัลเล่ต์ และมีการพัฒนากล้ามเนื้อมาในระดับหนึ่งแล้ว และหลังจากช่วงอายุนี้ เด็กจะต้องเลือกว่าจะเรียนบัลเล่ต์ต่อไปในสายอาชีพ (Vocational Grades) หรือ ในสายการเรียนระดับสูง (Higher Grades)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ครูสอนเต้นบัลเล่ต์ในโรงเรียนสอนเต้นโดยเฉพาะ ที่มีการเรียนการสอนเต้นบัลเล่ต์อย่างจริงจัง และมีการส่งนักเรียนสอบตามหลักสูตรของ Royal Academy of Dance ประเทศอังกฤษ ทุกปี
2. นักเรียนบัลเล่ต์ในระดับ Primary- เกรด 2 ที่มีอายุ 6-8 ปี และนักเรียนบัลเล่ต์ในระดับ เกรด 3-5 ที่มีอายุ 9-11 ปี
3. ผู้ปกครองนักเรียนบัลเล่ต์ในระดับ Primary- เกรด 2 และ ระดับเกรด 3-5

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มนั้นได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-depth Interview) โดยกำหนดผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่ง Hill (1996) กล่าวว่า เป็นวิธีการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับได้ในการทำวิจัยเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้น เป็นแนวทางในการสร้างคำถามหรือสมมติฐานเพื่อนำไปใช้พัฒนาในการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งจะให้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตามจะต้องพยายามกำหนดกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ให้ครอบคลุมลักษณะต่างๆในการสอนเต้นให้ได้มากที่สุด โดยในงานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เป็นครูสอนเต้นบัลเล่ต์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนสอนเต้นโดยเฉพาะ ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนสอนเต้นที่เป็นที่รู้จัก มีการสอนเต้นรูปแบบต่าง ๆ เช่น บัลเล่ต์ (Ballet) แจ๊ส (Jazz) ระเบิดาสเปน (Spanish Dancing) แทปแดนซ์ (Tap Dance) ยิมนาสติก (Gymnastic) เป็นต้น โดยทางโรงเรียนเน้นการสอนเต้นบัลเล่ต์มากที่สุด และมีการส่งนักเรียนเป็นจำนวนมากสอบตามหลักสูตร Royal Academy of Dance เป็นประจำทุกปี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เด็กนักเรียนบัลเล่ต์ที่เรียนกับครูสอนเต้นบัลเล่ต์ที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลการสอน จำนวนร้อยละ 50 ของนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียน และ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนบัลเล่ต์ระดับ Primary- เกรด 2 และ เกรด 3-5 ที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล จำนวนร้อยละ 50 ของนักเรียนที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม (Participant observation) เป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานในการรวบรวมขั้นตอน วิธีการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ โดยผู้วิจัยจะเข้าสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วมการเรียนการสอนบัลเล่ต์ในชั้นเรียนบัลเล่ต์ระดับ Primary-เกรด 2 และ เกรด 3-5 ของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) แบบตัวต่อตัว เป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดเป็นพื้นฐานในการรวบรวมขั้นตอน วิธีการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอน โดยตั้งแนวคำถามในการสัมภาษณ์ (Guideline Question) เป็นหัวข้อที่เป็นคำถามกว้าง ๆ ในเรื่องวิธีการสื่อสารในการสอนเต้น รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในการสอนเต้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
  - 1.1. ชื่อ
  - 1.2. อายุ
  - 1.3. ระดับการศึกษาบัลเล่ต์
  - 1.4. ประสบการณ์การสอน
  - 1.5. โรงเรียนที่สอน
2. รูปแบบการสื่อสารในการสอนเต้นในชั้นเรียนบัลเล่ต์
  - 2.1 วิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์
    - 2.1.1 การสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่บาร์ (Barre)
    - 2.1.2 การสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่กลางห้อง (Center)
    - 2.1.3 การสอนเทคนิคบัลเล่ต์ในการเต้นระบำ (Study/Dance)

2.1.4 การสอนทักษะบัลเลต์ ควบคู่กับการสร้างจินตนาการเพื่อให้เกิดการ
แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก และคุณสมบัติที่ถูกต้องในการเต้น
บัลเลต์

2.2 วิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด

2.3 วิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน

2.4 วิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน

2.5 วิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียนแก่นักเรียน

2.6 วิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน

2.7 วิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ)

3. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการสอนต้นอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1 ขนาดของห้องเรียน

3.2 เวลาที่ทำการเรียนการสอน

3.3 กิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่ช่วยในพัฒนาการของนักเรียน

3.4 อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน

3.5 ความสนิทสนมระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน

3.6 ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของสถาบัน

3.7 ค่าตอบแทนในการสอน

3.8 เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน

การสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อให้ได้ทราบถึงความเข้าใจ และความรู้สึก
ของผู้เรียนบัลเลต์ เมื่อครูผู้สอนใช้วิธีการสื่อสารในการสอนต้นดังกล่าว ซึ่งจะสัมภาษณ์นักเรียน
บัลเลต์และผู้ปกครอง โดยตั้งแนวคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ ดังต่อไปนี้

แนวคำถามในการสัมภาษณ์นักเรียนบัลเลต์

1. ความรู้สึกต่อการเรียนต้นบัลเลต์

2. ความคาดหวังต่อการต้นบัลเลต์

3. ทักษะคติต่อครูผู้สอนบัลเลต์

4. รูปแบบการสื่อสารในการสอนต้นในชั้นเรียนบัลเลต์
  - 4.1 ความเข้าใจและความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารในการสอนเทคนิคบัลเลต์ของครูผู้สอน
  - 4.2 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ข้อผิดพลาด
  - 4.3 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน
  - 4.4 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน
  - 4.5 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน
  - 4.6 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน
  - 4.7 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ)

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

1. เหตุผลที่ให้เด็กมาเรียนบัลเลต์ และความคาดหวังจากการเรียนบัลเลต์
2. ความสนใจและความกระตือรือร้นของเด็กในการเรียนบัลเลต์
3. ความรู้สึกของเด็กเกี่ยวกับครูผู้สอน
4. คำบอกเล่าของเด็กเกี่ยวกับการสอนของครูผู้สอน
5. ความรู้สึกของเด็กเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในการสอนต้นบัลเลต์ (จากการบอกเล่าของเด็ก)

3.2 วิธีการเก็บข้อมูล

การสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม (Nonparticipant observation) ใช้การบันทึกเทปบันทึกภาพ และการจดบันทึกเพื่อนำมาวิเคราะห์อย่างละเอียด

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แบบตัวต่อตัว

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน
2. กำหนดตัวผู้ให้สัมภาษณ์ พร้อมหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุด
3. ติดต่อนัดหมายเวลาและสถานที่ที่จะไปทำการสัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์

4. เตรียมเครื่องบันทึกเทป
5. ตั้งแนวคำถามในการสัมภาษณ์เป็นหัวข้อที่เป็นคำถามกว้าง ๆ เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารในการสอนต้น แล้วค่อยดึงเข้าสู่ประเด็นเรื่องเทคนิคการสื่อสารหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการสื่อสารในการสอนต้นบัลเล่ต์อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การนำเสนอข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม และบทสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว มีขั้นตอนในการประมวลผล ดังนี้

1. สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการใช้การสื่อสารในการสอนต้น โดยอิงกับกรอบแนวคิดในการศึกษา เพื่อนำมาสรุปผลเป็นกลยุทธ์การสื่อสารในการสอนต้นอย่างมีประสิทธิภาพ
2. นำเสนอข้อมูลโดยการเขียนเชิงพรรณนา (Descriptive Writing) และนำเสนอในรูปแบบตารางแสดงความถี่ ภายใต้กรอบแนวคิดของงานวิจัย

3.4 ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ : ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการทำวิจัย แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ทางด้านนิเทศศาสตร์ เป็นผู้ตรวจสอบเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษาของคำถามในแบบสัมภาษณ์ เพื่อขอคำแนะนำในการตรวจสอบแก้ไข ก่อนที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการสัมภาษณ์จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.5 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับการศึกษาล่าสุด	ประสบการณ์การสอน (ปี)	โรงเรียนที่สอน
1. หม่อมหลวง สุจิตรา วิศิษฐ์กุล	64	-Advanced Royal Ballet of England	40	โรงเรียนอารีย์นาฏยศิลป์, โรงเรียนสยามบางนา, โรงเรียนบางกอกแดนซ์, โรงเรียนบัลเลต์พรพิมล สหทัย
2. นางสาววิภาวี เบญจธนสมบัติ	37	-Ballet Teaching Certificate Programme -Advanced Royal Academy of Dance	20	โรงเรียนสมถวิล, Viphavee Dance School, Bangkok Pattana, International School, โรงเรียนทอสี
3. นางสาวชนิกานต์ ชื่นบุญชู	33	-Ballet Teaching Certificate Programme	14	โรงเรียนบัลเลต์พรพิมล- สหทัย
4. นางสาวกานติมา ศิริวิชา	31	-Intermediate Royal Academy of Dance	14	สยามบางนา
5. นายชิตพล เปลียนศิริ	30	-ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขานาฏยศิลป์ตะวันตก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	10	Bangkok City Ballet Rising Star 43 Studio
6. นางสาวธีรพักร กฤตยาเกียรติ	26	-Tokyo Ballet Institute - Advanced Royal Academy of Dance -Advanced Bangkok City Ballet	8	Bangkok City Ballet, โรงเรียนบัลเลต์พรพิมล- สหทัย
7. นางสาววิภาวี ปทุมพงศ์	26	-Advanced Royal Academy of Dance	8	โรงเรียนอารีย์นาฏยศิลป์, อนุบาลบุญรักษ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา

ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับการศึกษาบัลเลต์	ประสบ การณ์การสอน (ปี)	โรงเรียนที่สอน
8. นางสาวนพพัฒน์ ชิตสินวรพันธ์	26	-Advanced 2 Royal Academy of Dance	15	โรงเรียนสมถวิล, Dances Scholalist, โรงเรียนดุริยางค์ทหารเรือ , โรงเรียนช่างน้อย, โรงเรียนทอสี} สยามกมลการเพชรเกษม, บางกอกแดนซ์
9. นางสาวเสาวคนธ์ พลัดพุดผล	25	-Advanced Foundation Royal Academy of Dance	6	KPN ปิ่นเกล้า, โรงเรียนสุอาวีวิทยา, ชลบุรีแดนซ์เซ็นเตอร์
10. นางสาวกรชนก ชายะพงศ์	25	-Advanced Royal Academy of Dance	8	โรงเรียนอารีย์นาฏศิลป์
11. นางสาวพิมพ์พรณ พรเพชรรัตนศิริ	25	-Advanced 2 Royal Academy of Dance	5	KPN แจ่งวัฒนะ, KPN สีวลี , KPN ศรีสมาน
12. นางสาวอนพัทธ์ ขจิตสุวรรณ	23	-Advanced Grade 8 Royal Academy of Dance	4	โรงเรียนอารีย์นาฏศิลป์, โรงเรียนราชินี
13. นางสาวขวัญแก้ว ประสานพานิช	22	-Solo Seal -Advanced Royal Academy of Dance	6	โรงเรียนอารีย์นาฏศิลป์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก” เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษารูปแบบ เทคนิคและวิธีการสื่อสารของครูสอนเต้นบัลเล่ต์ รวมถึงปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ และนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนเต้นที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยงานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วมในชั้นเรียนบัลเล่ต์ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ครูสอนเต้นบัลเล่ต์ เกี่ยวกับการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้น การสัมภาษณ์นักเรียนบัลเล่ต์ และผู้ปกครองนักเรียนบัลเล่ต์

โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์มาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัยเป็นลำดับตามปัญหาคำถามวิจัยดังนี้

ปัญหาคำถามวิจัย: กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี คืออะไร

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี โดยที่แต่ละส่วน จะประกอบด้วย 1. ข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตการณ์ชั้นเรียนบัลเล่ต์ จากการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกครูสอนเต้นบัลเล่ต์แต่ละคน ว่ามีวิธีการสื่อสารหรือมีจุดเน้นในการสอนนักเรียนอย่างไร ตามคำถาม 7 ข้อที่ได้กำหนดไว้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบของการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอน และจากการสัมภาษณ์นักเรียนถึงความรู้สึกต่อวิธีการสื่อสารของครูตามคำถามทั้ง 7 ข้อ 2. ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนบัลเล่ต์อันได้แก่ ความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์ ความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์ และทัศนคติต่อครูผู้สอน เพื่อจะได้นำมาประมวลเป็นกระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์

4.1 กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี

4.1.1 กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี

คำถามข้อที่ 1 วิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์และการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

ผู้วิจัยได้แบ่งการสื่อสารสอนเทคนิคบัลเล่ต์ เป็น 4 ส่วน และจะนำเสนอผลการวิจัยในแต่ละส่วน อันได้แก่

1. การสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่บาร์ (Barre)
2. การสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่กลางห้อง (Center)
3. การสอนเทคนิคบัลเล่ต์ในการเต้นระบำ (Study/Dance)
4. การสอนทักษะบัลเล่ต์ ควบคู่กับการสร้างจินตนาการเพื่อให้เกิดการแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึก รวมทั้งคุณสมบัติที่ถูกต้องในการเต้นบัลเล่ต์

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่บาร์ (Barre) กลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการสื่อสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การเรียนเต้นบัลเล่ต์ตั้งแต่วัย ระดับ เกรด 1 ถึง เกรด 8 ของหลักสูตร Royal Academy of Dance จะเริ่มจากอบอุ่นร่างกาย (Warm up) ที่บาร์ก่อน ส่วนชั้น Pre-primary และ Primary จะยังไม่ได้ให้นักเรียนจับบาร์ จะเริ่มตรงกลางห้องเลย การเต้นที่บาร์นั้นนอกจากจะเป็นการให้นักเรียนได้อบอุ่นร่างกายแล้ว การเต้นที่บาร์ยังเป็นการฝึกหัดท่าต่าง ๆ ในการเต้นบัลเล่ต์อีกด้วย การฝึกหัดที่บาร์ จะช่วยให้เท้าทั้ง 2 ข้างและหลังแข็งแรง ตลอดจนความสามารถในการทรงตัวและการบังคับตัว ลักษณะการเปิดตั้งแต่ต้นขาไปจนถึงปลายเท้า (Turn out) อย่างมั่นคง รวมทั้ง ความรวดเร็วคล่องแคล่วในการใช้เท้า และขาทั้ง 2 ข้างที่ดูเบาและอีกหลาย ๆ ประการที่จะนำไปสู่การทำเทคนิคต่าง ๆ ในการเต้นกลางห้อง

“ในการเดินที่บาร์ครูจะเน้นในด้านเทคนิคพื้นฐานของบัลเล่ต์ ต้องทำให้ดูดีที่สุด แก้เทคนิคทุกอย่างให้ดูดี ค่อนข้างจะเน้นการทำท่าที่บาร์มาก เนื่องจากมันมีท่าต่าง ๆ ที่เป็นท่าพื้นฐานของบัลเล่ต์ที่เป็นท่าที่บาร์ ซึ่งเด็ก ๆ ควรจะได้หัดอย่างเต็มที่ เมื่อมาทำตรงกลางห้องจะได้ทำได้อย่างดี”

(กานติมา ศิริวิชา, สัมภาษณ์ . 20 พฤศจิกายน 2550)

“เน้นเรื่องการยืน หรือ ท่าทางในการยืน (Posture) การทรงตัว การใช้ขา การใช้เท้า การยืน โดยจะต้องยืนตรง น้ำหนักมาทางปลายเท้าหน่อย ไม่ใช่อยู่ตรงส้นเท้า ขาต้องเหยียดตรง ไม่อแอ็บกั้น เก็บท้อง อีกทั้งยังเน้นเรื่องการย่อขา เพราะเป็นพื้นฐานของทุกท่า เช่นกระโดด การผ่อนน้ำหนัก”

(หม่อมหลวง สุจีรา วิศิษฐ์กุล, สัมภาษณ์ . 21 พฤศจิกายน 2550)

ในการยืนที่ถูกต้อง จะต้องยืนตัวตรง น้ำหนักไม่อยู่ที่ส้นเท้า แต่ให้อยู่ที่ปลายเท้าเล็กน้อย ขาเหยียดตรง ไม่อแอ็บกั้น และท้อง ทั้งนี้ ครูผู้สอนจะมีวิธีการสื่อสารให้นักเรียนยืนอย่างถูกต้อง โดยการค่อย ๆ บอกถึงสิ่งที่ต้องการทีละนิด บอกทีละอย่าง โดยเอาเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียนมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่ครูต้องการจะบอกให้นักเรียนทำ และใช้ศัพท์ที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อน อย่าใช้ศัพท์เทคนิคเพราะนักเรียนจะไม่เข้าใจ

ในการยืนให้ตัวตรง ครูอนพัทธ์ ขจิตสุวรรณจะพูดกับนักเรียนว่า “ให้นักเรียนยืนเหมือนเจ้าหญิง ตัวตรงสวย ถ้านักเรียนทำงอตัว ก็เหมือนกึ่ง เหมือนเต่าไม่สวยงามนะ ถ้านูยัดตัวขึ้นก็จะเหมือนเจ้าหญิง” ในการเก็บท้องจะบอกนักเรียนว่า “ให้ทำให้สะตือเล็ก ๆ ที่สุด”

ครูชนิกานต์ ชื่นบุญชูจะพูดว่า “ยืนยังไงให้สวยเป็นเจ้าหญิง” “เท้า first ต้องขาติดกัน เหมือนรูตชิปจากสันเท้า ขึ้นมาถึงเป้ากางเกง ขาติดกันสนิท อย่าให้ชิปแตก ชิปแตกเดี๋ยวไปนะคะ” การยืนยืดตัวครูจะบอกนักเรียนว่า “ทำตัวให้สูงเป็นต้นไม้เลย” หรือ “ทำตัวเป็นเลขหนึ่ง ผอม ๆ เลขหนึ่งก็ต้องบาง ๆ แบน ๆ ไม่มีพุงไม่มีก้น เก็บท้องและก้น”

หม่อมหลวง สุจีรา วิศิษฐ์กุลจะบอกนักเรียนว่า “ทำตัวให้ผอม ๆ หน่อย” หรือทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสนุกและพยายามทำตามทีครูบอก เช่น “หนูขา เล่นกลหน่อยนะคะ เก็บตรงนี้หน่อย”

ครูเสาวคนธ์ พัดพุดผล มีวิธีการให้นักเรียนยืนยืดตัวตรง โดยให้ดูกระจก แล้วสังเกตไหล่ตัวเองไม่ให้ไหล่เบี้ยว หรือบอกให้นักเรียน “ยืนแล้วสังเกตดูไหล่ตรงกับเพื่อนข้างหน้า ถ้าไหล่ไม่ตรงแสดงว่ายืนเบี้ยวไปด้านใดด้านหนึ่ง”

การจับบาร์ก็เป็นอีกส่วนที่ต้องระวัง คือต้องจับบาร์ให้ถูกต้อง เนื่องจากมีผลต่อการเดินและรูปร่างของนักเรียนต่อไป การจับบาร์ที่ถูกต้อง จะต้องจับบาร์มาด้านหน้าตัวเล็กน้อย ระยะที่ห่างจากบาร์พอสมควร ไม่ยื่นชิดบาร์ หรือห่างจากบาร์มากเกินไป และไม่ยึดบาร์จนแน่นเกินไป ควรจะเพียงแค่วางมือลงบนบาร์เบา ๆ เท่านั้น ครูกานติมา ศิริวิชาบอกให้นักเรียนแตะบาร์เบา ๆ เหมือนกับ ว่า “เป็นชายหนุ่มรูปงาม ถ้าเกิดเราทิ้งน้ำหนักไว้ที่บาร์มากเกินไป เจ้าชายก็จะหนักนะ” ส่วนการจัดวางแขนอีกข้างที่ไม่ได้จับบาร์ นิ้วมือต้องอยู่กลางหน้าขา แล้วยกออกมาจากขาเล็กน้อย ไม่ติดหน้าขา บอกนักเรียนว่า เหมือนลักษณะ“กำลังอุ้มไข่อู้อยู่”

เมื่อมีบาร์ให้ยืด นักเรียนมักจะชอบทิ้งน้ำหนักลงที่สะโพก คือยืนอย่างสบายและไม่ยอมเกร็ง หรือเก็บก้นและสะโพกเข้าไป ครูต้องคอยบอก คอยเน้นกับนักเรียนเรื่องนี้ด้วย บางครั้งเมื่อครูเห็นนักเรียนไม่ทำ ครูจะพูดเป็นเชิงติดตลก และให้นักเรียนรู้ว่าถ้าไม่ทำแล้วจะไม่สวย ภาพที่เห็นออกมาจะไม่ดี เช่น “เห็นก้นที่ออกมาแล้วรู้สึกอากซึกผ้า ก้นยื่นออกมาเป็นกะละมังเลย” นักเรียนก็จะพยายามเก็บก้นลง

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่กลางห้อง (Center) กลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการสื่อสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เมื่อมาเต้นกลางห้องแล้วไม่มีบาร์จับ จะเน้นเรื่องการใช้แขน การจัดวางแขนในตำแหน่งต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามหลักบัลเล่ต์ การยืนทรงตัว การเปลี่ยนน้ำหนัก การใช้เท้า และความสัมพันธ์ของร่างกายทั้งหมด

“การใช้แขน แขนของบัลเล่ต์เป็นยังไง ต้องอธิบายให้เด็กเข้าใจ แขนต้องเป็นรูปโค้ง ข้อมือมีมือ และนิ้วต้องไม่เกร็ง มีการให้แบบฝึกหัดต่างหากสำหรับการใช้แขน การใช้มือ แขนแม้จะพยายามทำเป็นรูปโค้ง แต่ว่าต้องไม่เกร็ง เป็นแบบไร้น้ำหนัก”

(หม่อมหลวง สุจิตรา วิศิษฐ์กุล, สัมภาษณ์. 21 พฤศจิกายน 2550)

การใช้แขน หรือ Port de bras ตรงกลางห้อง ครูบอกเด็กเป็น idea เกี่ยวกับสิ่งที่เขาเคยประสบ หรือ สิ่งที่เขาเจอในชีวิตประจำวันของเขา แล้วเขาก็จะเข้าใจและทำได้ อีกทั้งครูควรทำให้นักเรียนดูด้วย และไปจับแขนนักเรียน ขั้นตอนที่ได้คือ 1.การบอกให้เข้าใจ 2.การทำให้ดู และ 3. การจับตัวนักเรียน

“การใช้แขน Port de Bras ต้องทำแขนกลม ๆ ไว้ อย่าตึงเกินไปหรือเหี่ยวเกินไป บอกให้นักเรียนทำเป็นแขนให้เป็นรูปไข่ หรือครูอาจไปยืนข้างหน้านักเรียน แล้วให้นักเรียนโอบตัวครู บอกกับนักเรียนว่า “นักเรียนโอบตัวครูเหมือนกับว่าครูเป็นตุ๊กตาดาวอ้วน ๆ หรือ ชานดาวอ้วน ๆ นะคะ” ถ้าเด็กโตหน่อยอาจเปรียบกับการว่ายน้ำ “สมมติว่าหนูยืนอยู่ในสระว่ายน้ำ แล้วน้ำมันท่วมเท่าคอ แล้วหนูก็ลองทำแขนสิคะ มันก็ต้องไปเบา ๆ ไข่ม้อย หนูจะไปฟาดแขนลงไปมันก็ทำไม่ได้ ไข่ม้อยคะ หนูก็ต้องวาดแขนอย่างรุนแรง ค่อย ๆ ทำเบา ๆ” เด็ก ๆ นั้นส่วนมากเขาก็จะเคยว่ายน้ำกันทุกคน”

(ครูชานิกานต์ ชื่นบุญชู, สัมภาษณ์ . 22 พฤศจิกายน 2550)

Port de bras หรือ การใช้แขนและมือ ในชั้น Primary: ทำ Exercise for Hands ครูจะพูดว่าให้นักเรียน “ทำดอกไม้ 3 ดอก ดอกแรกเป็น ดอกมะลิ อีกดอกก็ใหญ่ขึ้นมาอีกเป็น ดอกกุหลาบ แล้วก็ดอกสุดท้ายใหญ่ที่สุดเป็น ดอกทานตะวัน” ในท่า Exercise for Hands and Arms Extension ครูจะบอกนักเรียนว่า “เราจะไปลอยกระทงกัน แล้วก็มีการให้เราผลักคลื่นออกไป แต่ต้องผลักให้ด้วยมือและแขนที่พลิ้วสวยด้วย” ชั้น เกรด 1-2: ทำท่าแขนพื้นฐานในแต่ละท่า (Position) จนคล่องและจำได้ว่าท่าแต่ละท่าจะต้องจัดวางแขนและมือไว้ที่ไหน เพื่อให้ถูกตำแหน่ง และเวลาทำต้องเคลื่อนที่แค่แขน ไม่เคลื่อนหัวไหล่ และการเคลื่อนที่ต้องนำด้วยมือ ในที่นี้ ครูจะต้องใช้การสื่อสารแบบ Nonverbal ด้วยคือ ครูต้องจับที่หัวไหล่ และอีกมือหนึ่งก็จับมือนักเรียนขึ้นมา เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงการเคลื่อนที่ของแขน แต่หัวไหล่และลำตัวอยู่นิ่ง ไม่ขยับตาม (สรุปจากการสังเกตการณ์ชั้นเรียนบัลเล่ต์ครูเสาวคนธ์ พลัดพุลผล, 19 ธันวาคม 2550)

การชี้เท้า หรือ การทำ Battement Tendus ตรงกลางห้อง จะต้องระวังเรื่องการวางน้ำหนักมาก น้ำหนักจะต้องมาอยู่บนขาที่ยืน (Supporting leg) เพื่อช่วยในการทรงตัว หรือ การที่จะพัฒนาท่าที่ชี้เท้านี้ไปสู่ท่าอื่น ๆ ที่ซับซ้อนมากขึ้น และขาที่ชี้ออกไปนั้น จะต้องเหยียดตรง และมีการหมุนขาออก (Turn out) ในแต่ละตำแหน่งที่ชี้เท้าออกไป

ครูจะสอนให้นักเรียนชี้เท้า โดยทำให้นักเรียนดู ให้เห็นภาพที่ถูกต้อง หรือ ใช้รูปทรงมาช่วยในการอธิบายเพื่อให้นักเรียนนึกภาพที่ควรจะเป็นออกเวลาทำ เช่น “เป้าครูไม่ได้เป็นสามเหลี่ยมเห็นไหมคะ (ครูพูดพร้อมทำให้นักเรียนดู) จะไม่ได้อยู่ตรงกลาง ซึ่งผิดถ้าเป้าจะเป็นรูปสามเหลี่ยม” ครูจะใช้รูปทรงเข้ามาช่วยอธิบาย หรืออธิบายให้เขาเข้าใจโดยสื่อสารตามจริง เช่น “เวลาที่เท้าสะโพกนอกจะตรงกับปลายเท้า” ถ้านักเรียนนึกภาพไม่ออก ก็เอาริมทวัดให้เห็น โดยวัดจากสะโพกลงมา ก็จะต้องตรงกับปลายเท้าข้างล่างที่ยืน (สรุปจากการสังเกตการณ์ชั้นเรียน บัลเลต์ครูนวพรรณ ชิดสินวรรณ, 15 ธันวาคม 2550)

การชี้เท้า Battement Tendus ในท่า Transfer of weight ของเกรด 2 ครูจะให้นักเรียนลองวัดระยะห่างดู โดยปิดเท้าเข้ามา แล้วดูว่าระยะห่างระหว่างเท้าสองข้างห่างกันเกินไปหรือไม่ และเป้าต้องอยู่ตรงกลางเมื่อวางเท้าในท่า Second Position ถ้ามีการย่อในการเปลี่ยนน้ำหนักตัวจะต้องตรง ไม่เอาสะโพกยื่นออกไปด้านหลัง ครูพูดเปรียบเทียบให้นักเรียนฟังว่า “เวลาทำให้สมมติว่าตัวเองเป็นเจ้าของ ทำย่อแล้วเอาก้นยื่นออกไป เจ้าชายก็จะอุ้มเราไม่ได้ ต้องย่อตัวตรง ๆ จะได้อุ้มได้สูง ๆ “ เมื่อชี้เท้าให้ยืดตัวสูงขึ้นและใช้การหายใจเข้า-ออกในขณะที่เปลี่ยนน้ำหนักให้สัมพันธ์กับท่า ตอนปิดเท้ามายังท่า First Position เพื่อไม่ให้เข่างอ ครูจะบอกให้นักเรียน “ใช้เท้าเข็ดพื้น เวลาเข้า และดึงเข้ามากที่สุด” โดยครูจะพูดกำกับไปด้วยว่า “ดึงออก-ดึงปิด (สรุปจากการสังเกตการณ์ชั้นเรียนบัลเลต์ครูเสาวคนธ์ พลัดพุลผล, 19 ธันวาคม 2550)

การยกขาขึ้นตรงกลางห้อง จะพัฒนามาจากการยืนชี้เท้าธรรมดา ซึ่งถ้านักเรียนมีพื้นฐานการชี้เท้าที่ถูกต้องแล้ว ก็จะทำให้การยกขาทำได้ง่ายขึ้น สิ่งที่ต้องระมัดระวังมากที่สุด ก็คือเรื่องการวางน้ำหนัก น้ำหนักต้องอยู่บนขาที่ยืน (Supporting leg) และเมื่อวางน้ำหนักถูกต้องแล้วเมื่อยกขาขึ้น กล้ามเนื้อท้องจะต้องใช้มาก เพื่อที่จะทรงตัว และสามารถผ่อนน้ำหนักของขาที่ยกขึ้นได้ การ turn out ของขาทั้งสองข้าง ไม่ว่าจะเป็ ขาที่ยืนรับน้ำหนัก (Supporting leg) หรือขาที่ยก (Working leg) เป็นสิ่งที่ต้องทำด้วยเช่นกัน

ในการสอนท่าที่ต้องยกขา ครูจะถามนักเรียนก่อนว่า ปกติเวลาชี้เท้า น้ำหนักจะอยู่ตรงไหน คำตอบคือ อยู่ตรงขาที่ยืน แล้วถ้ายกขาขึ้น ก็ต้องเอาน้ำหนักไว้ตรงนั้นเหมือนกัน ครูจะใช้การเปรียบเทียบให้นักเรียนเห็นภาพ พร้อมทั้งให้เหตุผล เช่น “ขาที่ยืนต้องเหยียดตรง เหมือนเวลาสร้างบ้าน จะมีเสาบ้าน ถ้าเสาเอียง บ้านก็จะพัง ล้มลงมา เช่นเดียวกับการยืน ขาที่ยืน ขาที่จะรับน้ำหนักเราก็ต้องแข็งแรง และตรง ถ้าไม่แข็งแรง เราจะยืนได้อย่างไร เดี่ยวมันก็จะเซ” ตอนยกขาต้อง

Turn out ด้วย และขาที่ยกต้องเบา ยังไม่ต้องเน้นถึงเรื่องความสูง ความสูงเป็นเรื่องของเวลา ถ้าฝึกฝนบ่อย ๆ จะทำได้ดีขึ้น และขาจะค่อย ๆ ยกสูงขึ้นได้ “ไม่เน้นสูง แต่เน้น placing คือการจัดวางท่าทางของตัว แขน ขา ให้ถูกต้องเป็นหลัก” (สรุปจากการสัมภาษณ์หม่อมหลวง สุจิตรา วิศิษฐ์กุล, 21 พฤศจิกายน 2550)

ครูขวัญแก้ว ประสานพานิช สอนให้นักเรียนยกขา โดยใช้ภาพเปรียบเทียบแบบเดียวกับหม่อมหลวง สุจิตรา วิศิษฐ์กุล โดยบอกนักเรียนว่า “ให้ขาที่ยืนของนักเรียนเหมือนกับเสาบ้าน ไม่ให้เอนหรือล้ม เสาบ้านจะต้องตั้งตรงนะคะ อีกขาที่ยกก็ต้องรู้สึกขาเบา ๆ ไม่ทิ้งน้ำหนักลงไปไหน” ถ้านักเรียนทำไม่ได้ ก็เพราะว่าเขาไม่ยอมอมเก็บสะโพก คือสะโพกยื่นออกมาข้างหลัง ครูจะต้องคอยย้ำกับนักเรียนว่าให้เก็บก้น หรือสะโพกเข้ามาและยืดตัวตรงช่วงท้องขึ้นไปอีก ขาที่ยกเวลาจะลงมาต้องลงมาแตะที่พื้นเบา ๆ ที่สุด ไม่ทิ้งน้ำหนักลงไป น้ำหนักต้องอยู่ที่ขาที่ยืนตลอดเวลา

ครูอนพัทธ์ ขจิตสุวรรณ และครูชนิกานต์ ชื่นชูบุญ กล่าวว่า ในตอนต้นอาจให้นักเรียนฝึกยกขาที่บาร์ก่อน เพื่อเป็นการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา และท้องก่อน โดยที่ครูควรจะให้ให้นักเรียนทำขาให้ตึง และลงไปนั่งจับขานักเรียนทีละคนเลย ในการใช้กล้ามเนื้อท้อง ให้นักเรียนยืดตัวขึ้นมากขึ้นเป็นท่าตัวจากปกติที่ยืดตัวอยู่แล้วขณะยืน ให้ออกมาเหมือนกับว่า “มีใครมาดึงตัวนักเรียนขึ้นไป” และครูควรไปตีตรงท้องนักเรียนเบา ๆ ทีละคนให้เขารู้สึกว่า จะต้องยืดขึ้นทางไหน ตัวของนักเรียนก็จะยืดขึ้น ให้ฝึกหัดยกขาที่บาร์ก่อนไปเรื่อย ๆ เมื่อกล้ามเนื้อขาและท้องเริ่มแข็งแรงขึ้น จึงมาทำตรงกลางห้องโดยไม่มีบาร์จับ

การกระโดด หรือ การทำ Allegro ตรงกลางห้องในการสอนเด็กเล็ก ครูผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนมักจะพบปัญหาในการสอน คือ เด็กจะแอ่นตัวเวลากระโดด ขาที่กระโดดขึ้นไปไม่ตึง กระโดดไม่ขึ้น เวลาลงมาไม่วางส้น คือยกส้นเท้าขึ้นและยืนไม่อยู่ อีกทั้งขาและเท้าไม่เปิดออก (Turn out) ด้วย

“ลงมาต้องนิ่งนะคะ อย่าเซไปมา ต้องลงโดยใช้ปลายเท้าก่อน อย่าเอาส้นลงก่อน และก็เหยียบไปที่ส้นทีหลัง มิฉะนั้น หนูจะเจ็บส้นและเจ็บข้อเท้านะคะ ต่อไปถ้าหนูอายุมากขึ้น หนูก็จะมีปัญหาในเรื่องข้อเท้า ลงมาก็ต้องนึ้ม ๆ อย่างกระแทกลงมาที่ส้นเท้า” “ลงมาก็ต้องย่อเข้าด้วย ไม่งั้นมันก็จะตึงไปหมด หนูก็จะปวดหลัง และเจ็บเข่าด้วย” “ขาก็ห้ามงอ ตอนอยู่บนอากาศ ก็ต้องเหยียดขา ยาว และก็ เวลาเราชี้เท้า เหยียดขายาว” ลองให้นักเรียนชี้ที่พื้นธรรมดา ๆ ดู แล้วก็บอก

เขาว่า เขาก็ต้องนึกภาพนั้นไว้และทำแบบนั้นบนอากาศ” ถ้ายังทำไม่ได้ อาจให้ทำที่บาร์ก่อนในช่วงฝึกหัด

(หม่อมหลวง สุจิตรา วิศิษฐ์กุล, สัมภาษณ์ . 21 พฤศจิกายน 2550)

“ต้องเน้นบอกเด็กให้ยึดเขาตั้งที่สุด เพราะเขาจะส่งไปถึงปลายเท้า ต่อไปก็บอกให้กदनิ้วโป้ง กดนิ้วโป้งให้มากที่สุด เพื่อให้เท้าชี้ ตอนที่ลงมาเขาจะไม่เปิดและจะชี้มาด้านหน้า ต้องบอกให้นักเรียนเปิดเขา เอาเขาพุ่งไปด้านข้าง เท้าที่รับน้ำหนักตอนลงมาไม่ให้กลิ้งไปด้านหน้า (Rolling) ตอนเริ่ม ทำกระโดดท่าแรกคือ Saute อาจหัดโดยให้เด็กนอนราบไปกับพื้น ยกเท้าขึ้นมาและจับเท้าของเขาบิดออกให้ turn out พอเริ่มเปิดได้แล้ว ก็ให้ยืนขึ้น แล้วจับเขาค้อม แล้วบอกนักเรียนว่าให้เขาชี้เท้า ให้ถึงพื้นเลย และก็ทำทำให้เขาดูว่าให้ชี้เท้า โดยการที่เขาเท้ากระเด็นออกมาจากพื้นโดยใช้ด้านในของเท้า พร้อมกับทำเสียง “ฮึบ ฮึบ” พอเขากระโดดเองเขาก็จะทำได้”

(ขวัญแก้ว ประสานพานิช, สัมภาษณ์ . 8 พฤศจิกายน 2550)

“การสอนท่ากระโดด ให้นักเรียนลงนั่งที่พื้นก่อน แล้วให้ทำขาตั้ง บอกให้เขาจำภาพที่ขาตั้งแบบนี้ แล้วก็ลองให้กระโดดจริงดู และทำขาที่ตั้งแบบที่นั่งเมื่อก็เลย ถ้ายังทำไม่ได้ ก็ไปค้อมเขา แล้วให้เขาเหยียดขาในอากาศให้ตั้ง หรือ ไปจับบาร์ โดยโหนบาร์แล้วให้เขายันตัวขึ้น แล้วตีขาให้ตั้ง สร้างภาพว่าให้นักเรียนว่าเท้าต้องชี้แหลมเหมือนดินสอ เหมือนเข็ม ที่แหลม ๆ เขาก็จะพยายามทำให้ได้”

(อนพัทธ์ ขจิตสุวรรณ, สัมภาษณ์ . 7 พฤศจิกายน 2550)

“ส่วนใหญ่ นักเรียนของครูจะมีปัญหากระโดดไม่ขึ้น ตัวหนัก ไม่กระเด็น ครูจะพูดกับเขาว่าทำไมนักเรียนทำตัวเหมือนตุ๊กตาดตายแล้ว ไม่กระเด็น พร้อมกับโยนตุ๊กตาลงพื้น และโยนลูกบอลลงพื้น แล้วบอกว่านี่ต้องตั้งแบบนี้ โยนตุ๊กตาดูอีกรอบและพูดว่าที่นักเรียนทำเหมือนกับตุ๊กตาดแต่ครูอยากให้นักเรียนกระโดดสูงและกระเด็นเหมือนอย่างลูกบอล นักเรียนก็จะเข้าใจว่าตัวเขาหนักยังไงเวลาทำท่ากระโดด ครูอาจจะเข้าไปค้อมนักเรียนทีละคนค้ำไว้ และบอกให้นักเรียนชี้เท้าแหลมในอากาศ สำหรับตอนลงมาจากท่ากระโดด ครูจะย้ำให้นักเรียนเอาปลายเท้าลงมาก่อน แล้วค่อยเอาส้นเท้าตาม เพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะชอบเอาส้นเท้าลงก่อน ซึ่งจะทำให้ตัวหนักมาก และกระโดดลงมาทำให้เกิดเสียงดัง”

(กานติมา ศิริวิชา, สัมภาษณ์ . 20 พฤศจิกายน 2550)

“ครูให้ทำแบบฝึกหัด ถีบกำแพงก่อน และให้เท้าคู่ด้วย ถ้านักเรียนยังทำโดยการให้เท้าอย่างถูกต้องไม่ได้ ครูจะทำให้ดูโดยใช้มือ ค่อย ๆ ยกสันมือขึ้นมาก่อน แล้วค่อยเอานิ้วผลัดออกมา คือสอนให้ใช้ข้อมือเท้าก่อน เมื่อจะกระโดด จะได้กระโดดได้สูง ๆ เมื่อทำกับกำแพงได้แล้วก็จะมาทำกลางห้อง โดยฝึกให้นักเรียนให้ย่อและเขย่งให้สูงที่สุดก่อน คือ ให้ย่อ เข่าตึงและเขย่ง จากนั้นจึงให้กระโดด และบอกนักเรียนว่าให้ท่าขาและเท้าแหลม ๆ เหมือนจรวดหรือดินสอ ถ้านักเรียนทำแล้ว ก็นำยื่นออกไปเวลาลงมาจากการกระโดด ครูก็จะหันข้างให้นักเรียน และทำให้ดู ครูจะทำ 3 แบบ แบบที่ 1 กระโดดลงมาแล้วก้มยื่นออกไป แบบที่ 2 กระโดดลงมาแล้วพุ่งยื่นออกมา แบบที่ 3 เป็นแบบที่ถูกต้อง แล้วครูก็จะให้นักเรียนเลือกว่าชอบแบบไหน ถ้าชอบแบบที่ 3 ก็ต้องพยายามทำตามครู”

(นพวัฒน์ ชิตสินวรพันธ์, สัมภาษณ์ .15 ธันวาคม 2550)

โดยสรุปเรื่องการสอนการกระโดด ครูผู้ให้สัมภาษณ์จะให้นักเรียนฝึกการกระโดด โดยทำแบบฝึกหัดถีบกำแพงก่อน แบบฝึกหัดนี้ คือ การเอาเท้าทั้งสองยันที่กำแพง เข่างอ แล้วถีบตัวออกจากกำแพงให้ได้ไกลที่สุด พร้อมทั้ง ขาทั้งสองจะต้องเหยียดตึง เท้าชี้ แบบฝึกหัดนี้จะช่วยให้นักเรียนแข็งแรงขึ้นเมื่อทำบ่อย ๆ และยังช่วยให้นักเรียนชี้เท้า และเหยียดขาตึงได้ด้วย เนื่องจากยังไม่ได้กระโดดลอยอยู่บนอากาศจริง ๆ นักเรียนจะเห็นและเข้าใจว่า เขาจะต้องท่าขาและเท้าแบบนี้ เมื่อเขากระโดดจริง

การที่จะให้นักเรียนเข้าใจถึงขาและเท้าที่เขาจะต้องทำเมื่อกระโดดลอยอยู่ในอากาศ อาจทำได้โดยครูเข้าไปค้ำนักเรียนค้ำไว้ แล้วนักเรียนชี้เท้าและเหยียดขาให้ตึง หรือ ฝึกให้นักเรียนกระโดดโดยจับบาร์ก่อน เมื่อมีบาร์ให้จับ นักเรียนจะพยายามโหนบาร์และยันตัวขึ้น เท้าและขาจึงมีเวลาที่จะชี้และเหยียดตึงในอากาศก่อนลงถึงพื้น

เมื่อนักเรียนกระโดดได้แล้ว ในการที่จะให้นักเรียนกระโดดให้ได้สูง ๆ ครูอาจใช้วิธีเอามือวัด และให้นักเรียนฝึกกระโดดให้หัวนักเรียนชนมือครู นักเรียนจะพยายามกระโดดให้ถึงมือครู แต่ครูต้องเตือนนักเรียนด้วยว่าระวังอย่าให้ตัวแอ่น ลำตัวทั้งหมดจะต้องตั้งตรง และเน้นเรื่องขา และเท้าอีกครั้ง นักเรียนก็จะพยายามที่จะกระโดดสูง ๆ และยังรู้สึกสนุกสนานอีกด้วย

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคการเต้นบัลเล่ต์ในระบำ (Study/Dance) กลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการสื่อสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การเต้นระบำ จะเป็นการรวมท่าต่าง ๆ ของบัลเล่ต์ในระดับชั้นนั้น ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เป็นการใช้พื้นที่ และการจดจำท่าต่าง ๆ ที่เอามาเชื่อมต่อกันอย่างเหมาะสม และปฏิบัติท่าทั้งหมดเหล่านั้นได้อย่างสมบูรณ์

ซึ่งการเต้นระบำนั้นจะประกอบด้วย เทคนิคต่าง ๆ ของบัลเล่ต์ (Ballet techniques) การแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง และอารมณ์ (Expression) การฟังและรู้สึกไปกับดนตรี (Musicality) นักเรียนที่ทำระบำจะต้องมีความแข็งแรงทางด้านเทคนิค และการแสดงออกที่น่าดู เข้ากับดนตรี ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะต้องสร้างในตัวนักเรียนตั้งแต่ยังเยาว์วัย

“ครูต้องคุยกับเด็กก่อนตั้งแต่แรกเริ่มของการเต้น โดยบอกนักเรียนว่า สิ่งที่สำคัญของการเต้นก็คือ การแสดงออกของสีหน้า ความรู้สึก (Feeling) อีกทั้งยังต้องคิดถึงคุณสมบัติ (Quality) ในแต่ละท่าที่จะแสดงออกมาด้วย เช่น Battement Tendus ก็ต้องเข้มแข็ง Battement Glisse ก็ต้องกระชับกระเฉง ว่องไว Port de Bras ก็ต้องนิ่มนวล อ่อนหวาน ใส่ความรู้สึก ตั้งแต่ท่าที่บาร์เลย์ จนมากกลางห้อง และระบำ ไม่ใช่บอกแค่ตอนระบำอย่างเดียว ครูควรจะเน้นย้ำถึงลักษณะทั้ง 2 ประการนี้ให้นักเรียนเสมอ ๆ นักเรียนก็จะค่อย ๆ ซึมซาบและทำจนเป็นนิสัยในทุกครั้งของการเต้น การฟังเพลงก็เป็นสิ่งที่สำคัญเช่นกัน ครูควรบอกนักเรียนให้ใส่อารมณ์ร่วมไปกับเสียงเพลง แต่อารมณ์ที่นักเรียนควรจะมีอยู่เสมอ คือ ความร่าเริง สดใส และตื่นตัว (สำหรับการเต้นของเด็กอายุ 6-8 ปี) ระบำก็ต้อง ใส่ความรู้สึก ในตอนเพลงช้าก็ใส่อารมณ์ ให้นักเรียนสังเกตดูเส้น (lines) ต่าง ๆ ของร่างกาย เพลงเร็ว มีท่ากระโดดเล็ก กลาง ใหญ่ ต่าง ๆ กัน อารมณ์ก็ต้องสนุกสนาน ซึ่งเด็กบางคนจะมี feeling มาตามธรรมชาติ บางคนมีขา และเทคนิคที่ดี แต่พอทำอาจจะดูจืดชืด ไม่สวย ครูต้องพยายามบอกและอธิบายให้เค้าฟัง”

(หม่อมหลวง สุจิตรา วิศิษฐ์กุล, สัมภาษณ์ . 21 พฤศจิกายน 2550)

นอกจากนั้นครูอาจอธิบายถึงความรู้สึกที่ต้องการให้นักเรียนทำในการเต้นระบำ โดยใช้การเปรียบเทียบกับสิ่งที่สามารถทำให้เกิดความรู้สึกได้ เช่น สี หรือ อากาศ

“ต้องอธิบายให้เด็กเข้าใจก่อนว่า ระบายนี้มีสีอะไร เช่น ระบายนี้สีชมพูนะคะ หนูเห็นตอนนี้อย่างเป็นสีเทา ๆ มีด ๆ อยู่ เหมือนฝนจะตกเลย เหมือนเมฆหมอกบังตา ไหนลองอากาศแจ่มใสซิคะ หรือถ้าระบายนั้นมีความหมาย เราอาจจะบอกความหมายของระบายนั้น ๆ ก็จะทำให้เขาเข้าใจ ไม่เต๋นลอย ๆ ไม่รู้เรื่องไม่รู้ความหมาย ซึ่งถ้านักเรียนเห็นระบายแบบลอย ๆ แล้วจะไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกใด ๆ เลย”

(ครูชานิกานต์ ชื่นบุญชู, สัมภาษณ์ . 22 พฤศจิกายน 2550)

คุณวพัฒน์ ชิดสินวรพันธ์ และครูวิภาวี เบญจธนสมบัติ กล่าวว่า เวลาสอนระบายต้องแบ่งสอนทีละครั้ง ลำดับแรก สอนให้นักเรียนรู้จักการใช้พื้นที่ก่อนว่า ต้องเคลื่อนที่ไปที่ใดบ้าง โดยจะพูดว่า “เดี๋ยวครูจะพานักเรียนเดินบนแผนที่นะคะ เราจะลากแผนที่กัน” และจูงมือนักเรียนให้เดินตามทิศทางที่ต้องเคลื่อนที่ไปในระบาย เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้ว จึงสอนท่าทีหลัง ทำนั้นจะสอนมาก่อน ต่อมาก็ให้ฟังเพลง แล้วให้ตบมือตาม เมื่อเข้าใจจังหวะแล้ว จึงทำท่าพร้อมไปกับเพลง เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงการแสดงท่าให้เข้ากับจังหวะในเพลงแล้ว ครูจะให้นักเรียนไปซ้อม เมื่อทุกคนเต้นได้ ก็จะสอนการใช้ศีรษะ การหันหน้าในทิศทางต่าง ๆ แล้วค่อยสอนการใช้แขน เมื่อได้ครั้งแรกแล้วก็จะสอนแบบเดียวกันในครั้งหลัง เมื่อนักเรียนทำได้ทั้งเพลง ก็จะบอกเทคนิค หรือสีหน้าที่จะต้องแสดงออก เช่น “ยิ้มหวานตอนนี้” “ทำหน้าตกใจตอนนี้”

การที่ครูค่อย ๆ สอนทีละขั้นตอนนั้น ทำให้นักเรียนสามารถตามบทเรียนได้ทัน ไม่สับสน และยังทำให้เขารู้สึกตื่นเต้น ค่อย ๆ ดึงความสนใจของเขาเข้ามาเรื่อย ๆ ว่าแล้วจะเป็นอย่างไรต่อ เริ่มจากการวาดแผนที่ ทำขา ศรีษะ แขน และสีหน้าอารมณ์ สร้างให้เกิดความอยากรู้ แล้วพอรู้ก็จะจำได้ แล้วก็จะอยากซ้อมตลอดเวลา

ครูวิภาวี เบญจธนสมบัติ กล่าวว่า เวลาสอนระบายต้องแบ่งสอนทีละส่วนเช่นกัน คือตัดย่อย ๆ สอนทีละช่วง และจึงนำมารวมกันทั้งหมด อีกทั้ง ยังสอนระบายโดยตัดการหันไปที่มุมต่าง ๆ ก่อน เพื่อบอกท่าและเทคนิคให้นักเรียนเข้าใจ และทำได้ก่อน คือให้หันตรงทั้งหมด และ เมื่อนักเรียนทำได้แล้วค่อยสอน ทิศทางในระบาย สอนการใช้ขาก่อน และจึงสอนการใช้แขนและมือ และสุดท้ายก็เรื่องการใช้หน้า ในการสอนสีหน้าและการแสดงออกของอารมณ์นั้น ครูจะให้นักเรียนดูการที่ครูค่อย ๆ สอนทีละขั้นตอนนั้น ทำให้นักเรียนสามารถตามบทเรียนได้ทัน ไม่สับสน

ครูอนพัทธ์ ขจิตสุวรรณ และครูวิภาวี ปทุมพงศ์ กล่าวเหมือนกับครูสามท่านแรกในเรื่อง การแบ่งสอนระบำ ว่าเวลาสอนระบำต้องสอนทีละช่วง แล้วสอนแต่ช่วงนั้นก่อนจนแม่นและคล่อง ไม่สอนทีเดียวจบ อาจจะสอนทีละอย่างด้วย เช่น สอนชาก่อน ต่อมาสอนแขน แล้วค่อยเอามารวมกัน และทำยสุดจึงสอนการใช้ศรียะ นักเรียนบางคนไม่มีไอดีียวว่าจะต้องทำแขนอย่างไรให้ ถูกต้องสวยงาม ก็ต้องเข้าไปจับเขา แล้วก็ให้เขาทำให้อูพร้อม ๆ กับที่ครูจะต้องทำไปด้วย โดยย้ำ ว่า “ดู ๆ นะ ทำให้เหมือนคุณครูเลยนะ ทำให้เหมือนเลย” แล้วนักเรียนก็จะพยายามทำให้เหมือน เพราะการเรียนรู้ของเด็กนั้นมาจากการเลียนแบบ ครูควรจะพูดชื่อท่าของแขนเลย เช่น First position, Second position เพื่อให้นักเรียนเริ่มจะคุ้นเคยกับชื่อท่าที่เป็นภาษาอังกฤษ แต่บางท่าที่ยากจนเกินไป เช่นท่า Demi Second position ครูอาจพูดเป็นการเปรียบเทียบก็ได้ เช่น “ท่าแขนเหมือนข้อมือกระโปรงของตัวเอง

ในการสอนสีหน้าและการแสดงออกของอารมณ์นั้น ครูจะทำให้ให้นักเรียนดู 2 แบบ แบบที่ 1 จะเป็นแบบที่ไม่ดี คือครูจะทำไม่มีชีวิตชีวา ไม่ยิ้มแย้ม และก็ทำแบบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบดี มีสีหน้าที่ ยิ้มแย้ม และเข้ากับเพลงครูจะถามว่า แบบไหนดี ให้นักเรียนเลือกว่าชอบแบบไหน นักเรียนก็จะ พยายามทำตามแบบที่ดี หรืออาจใช้วิธีทำให้นักเรียนดู 2 แบบ แต่ครูบอกนักเรียนเลยว่า แบบที่ 1 ผิด แต่แบบที่ 2 ถูกต้อง ซึ่งเมื่อครูทำแบบที่ผิด ครูจะทำแบบน่าเกลียด ๆ หรือทำแบบตลกมาก ๆ ให้นักเรียนรู้สึกว่าจะไม่อยากทำในแบบนั้น ๆ บางคนขี้อายก็จะไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้ายิ้ม ครูก็จะ พูดว่า “ใครไม่ยิ้มแปลกประหลาด” หรือ “ใครไม่ยิ้มแสดงว่าฟันหลอ” เด็กบางคนขี้อายมาก ๆ ครูก็จะ หยอกล้อพูดตลก ๆ แล้วเขาก็จะยิ้ม หรือหัวเราะออกมา นักเรียนจะค่อย ๆ ซึมซับและเคยชินจน ทำได้เองเป็นธรรมชาติ โดยที่ครูไม่ต้องบอกอีก การแสดงออกทางอารมณ์และสีหน้านั้นเป็นสิ่งที่ สำคัญสำหรับการทำระบำมาก ๆ เนื่องจากจะทำให้การทำระบำนั้นน่าสนใจ สวยงาม และยังมีผล ต่อคะแนนที่จะได้ในการสอบอีกด้วย

การเล่าเรื่อง เป็นอีกวิธีหนึ่งของการสอนระบำ ครูเสาวคนธ์ พลัดพลูผล ครูวิภาวี ปทุมพงศ์ และ ครูอนพัทธ์ ขจิตสุวรรณ กล่าวว่า เมื่อสอนระบำ ครูควรเล่าเรื่องด้วย เหมือนเล่านิทานให้ นักเรียนฟัง เช่น ในการสอนระบำว่าวของชั้น Primary ครูเสาวคนธ์จะเล่าเรื่องให้นักเรียนฟังว่าใน ระบำมีเรื่องราวอย่างไรบ้าง และจะพูดเรื่องราวนั้น ๆ ในขณะที่นักเรียนเต้นด้วย ยกตัวอย่างเช่น “ตอนเช้าอากาศดี ออกไปเช่นว่าว ลมพัด หนาว เจอว่าววางอยู่ ตกใจ อ้าปากหวอ (ครูจะพูดกำกับ ให้นักเรียนแสดงสีหน้าด้วย) ว่าวลอยไปแล้ว โอ๊ะโอ” การที่ครูทำเสียง “โอ๊ะโอ” ทำน้ำเสียงให้น่า ตื่นเต้น เนื่องจากน้ำเสียงเป็นสิ่งสำคัญ ในการเล่าเรื่องไปในขณะที่นักเรียนเต้น เพื่อให้เด็กเกิด

ความรู้สึกไปกับเรื่องราว และเสียงเพลง หรือ อาจเล่าเรื่องไปพร้อม ๆ กับการถกถามนักเรียนให้มีส่วนร่วมในเรื่องราวนั้น ๆ ด้วย เช่น ครูอณพัทธ์พูดว่า “ออกมาจากบ้านดูท้องฟ้าที่สดใส” “ไหนใครเห็นนกมั๊ย” นักเรียนก็จะตอบว่าเห็น แล้วก็ตาเขาก็จะเป็นประกาย คือ สายตาเขาที่แสดงออกมานั้นจะแตกต่างจากการบอกนักเรียนเพียงแค่ว่า “อ้าว เงยหน้ามองบน” สายตาของเขาที่มองจะไม่เหมือนกัน การที่ครูเล่าเรื่องและถกถามให้นักเรียนมีส่วนร่วมนี้ จะทำให้นักเรียนตื่นเต้นและชอบมาก ครูต้องทำน้ำเสียง ทำท่าตื่นเต้นไปกับนักเรียนด้วย “อาจทำเสียงลมพัด ชูวี” นักเรียนจะชอบและรู้สึกสนุก ครูต้องทำท่าทาง เล่าเรื่องราว และ สร้างความรู้สึกให้กับเด็ก ถ้าครูเพียงแต่บอกเขาตรง ๆ ว่า “ก้มตัวลงและยืดมือขึ้น” นักเรียนก็จะทำแบบจืดชืด ไม่มีลีลา ไม่มีความรู้สึกหรือหน้าตาที่ไปกับเพลง เพราะฉะนั้นการเล่าเรื่องจะช่วยในด้านการแสดงออกของสีหน้า ลีลา ท่าทางได้ดี ให้มีคุณสมบัติของ Presentation และ Expression

นักเรียนบางคนเต็มระบ่ำ ทำเทคนิคอย่างถูกต้อง แต่ภาพที่ออกมานั้นไม่น่าดูหรือไม่สวยงาม คือให้ความรู้สึก “ห่อเหี่ยว” นั่นเป็นเพราะเขาขาดทางด้านลีลา และความรู้สึกในระบ่ำ ครูจะต้องอธิบายให้นักเรียนรู้ ถึงความหมายของระบ่ำที่เด่น และกระตุ้นให้เขาแสดงออกมา เพราะว่าการเต็มระบ่ำที่สวยงามนั้นจะต้องประกอบด้วยทุกส่วนของร่างกายที่แสดงออกอย่างสวยงามและถูกต้องทั้ง ตัว ขา แขน มือ ศีรษะ และสีหน้า เมื่อครูอธิบายถึงความหมายของระบ่ำแล้ว ก็ควรจะทำให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างด้วย เพื่อให้นักเรียนสร้างภาพที่ครูอยากให้นักเรียนทำออกมา ครูอาจจะ บันทึกการเต็มระบ่ำของนักเรียนไว้ และเปิดให้เขาดู เขา จะได้เห็นตัวเองว่าเป็นอย่างไร ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มส่วนไหน หรือเปิดวิดิทัศน์ที่บันทึกการเต็มของนักเรียนรุ่นใหญ่ให้ดู นักเรียนจะรู้สึกตื่นเต้น กระตือรือร้นอยากทำให้ได้เหมือนที่รุ่นพี่ทำ และพยายามที่จะทำตามแบบอย่างที่ได้เห็น

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารในการสอนทักษะบัลเลต์ ควบคู่กับการสร้างจินตนาการเพื่อให้เกิดการแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึก รวมทั้งคุณสมบัติที่ถูกต้องในการเต้นบัลเลต์ กลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการสื่อสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

“การสอนทักษะบัลเลต์ควบคู่กับการสร้างจินตนาการนั้น เป็นสิ่งที่ต้องเริ่มตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ ต้องมีกิจกรรมเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการแสดงออก มีการสอนระบ่ำเพิ่มจากที่มีในหลักสูตรเข้าไป โดยแทรกการแสดงออกของสีหน้าท่าทาง คล้าย ๆ กับการแสดง (Acting) เช่น การหวาด บิดขี้เกียจ

ช่วงไหนที่สนุกก็ต้องทำท่าทาง และสีหน้าที่สนุกสนาน ช่วงไหนซ้าก็ต้องทำสีหน้าและอารมณ์ไปตามเพลงด้วย ครูจะต้องมีการเตรียมการสอนมาอย่างดี มีการเตรียมระบำอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากบทเรียนมาให้ให้นักเรียนทำ เช่น ระบำหนูน้อยหมวกแดง ระบำนางเงือก เป็นต้น ซึ่งนอกจากนักเรียนจะได้รับความสนุกสนานแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดจินตนาการและการแสดงออกได้ด้วย

เพลงก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ครูจะต้องใช้เพลงที่นอกเหนือจากหลักสูตรที่กำหนด หาเพลงจากการ์ตูน หรือเพลงสำหรับเด็กให้นักเรียนฟัง แล้วถามกระตุ้นเขาว่า เขารู้สึกอย่างไร แล้วให้เขาทำตาม ทำท่าทาง ฝึกให้นักเรียนฟังเพลงและทำตามไปตามเพลงบ่อย ๆ

ในระหว่างที่ทำท่า ครูต้องทำไปพร้อมกับนักเรียนด้วย หรืออาจทำให้นักเรียนดูก่อน แล้วนักเรียนก็จะพยายามทำตาม ทำท่าทางและสีหน้าให้ได้เหมือนครู ครูจะพยายามบอกเขาว่ามันไม่ใช่สิ่งที่น่าอาย ในการที่จะแสดงสีหน้าท่าทางในการเต้น แต่เป็นสิ่งที่ทำแล้วดูดีและสวยงาม อีกทั้งยังทำให้ได้คะแนนในการสอบอีกด้วย”

(นวพัฒน์ ชิดสินวรพันธ์, สัมภาษณ์ . 15 ธันวาคม 2550)

“นักเรียนจะชอบทำระบำ หรือทำท่าที่มีเรื่องราวต่าง ๆ เพราะฉะนั้น ในการสอนทักษะบัลเล่ต์ให้กับนักเรียน ควบคู่กับการสร้างจินตนาการ ครูต้องมีการเตรียมการสอนมาก่อน โดยหาเพลง และ คิดท่าที่เป็นด้านทักษะทางเทคนิค แล้วใส่เรื่องราวเข้าไป มีการเล่าเรื่องราวให้นักเรียนฟัง พร้อมกับใส่ท่าเทคนิคต่าง ๆ ของบัลเล่ต์เข้าไป เช่น ไปสวนดอกไม้ ไปเก็บดอกไม้ ดมดอกไม้ สดชื่น ชวนเพื่อนมาเต้นด้วยกัน หรือไปทะเล เล่นทราย เล่นลูกบอล เก็บหอย กระโดดโลดเต้นข้าง ๆ ชายหาด หรือ ไปสวนสัตว์ ไปเจอสัตว์มากมาย ตกใจหมุนตัว หลบหลังก้อนแม่ เป็นต้น”

(เสาวคนธ์ พลัดพูลผล, สัมภาษณ์ . 19 ธันวาคม 2550)

“การสอนทักษะบัลเลต์ควบคู่กับการสร้างจินตนาการนั้น เป็นสิ่งที่ต้องเริ่มตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ ต้องมีกิจกรรมเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการแสดงออก มีการสอนระบำเพิ่มเข้าไปโดยแทรกการแสดงออกของสีหน้าท่าทาง (Acting) เป็นการใช้ Mime (การแสดงท่าทางเพื่อเล่าเรื่อง) พร้อมกับการเล่าเรื่อง เช่น เก็บผลไม้ ทำลูกโป่ง ครูจะกระตุ้นให้นักเรียนแสดงสีหน้าและอารมณ์ให้สวยงาม โดยพยายามเน้นกับเขาว่า การเต้นต้องเต้นเพื่อให้คนอื่นดู ไม่ใช่เต้นคนเดียว ต้องเต้นให้คนอื่นมีความสุข มีการใช้สีหน้าและยิ้มแย้ม”

(วิภาวี เบญจธนสมบัติ, สัมภาษณ์ . 20 ธันวาคม 2550)

“ในการเต้นครูจะใช้การเล่าเรื่องหรือเล่านิทานให้นักเรียนฟัง และกำหนดบทบาทให้นักเรียนแสดงตามบทบาทนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดจินตนาการและอารมณ์ไปกับการเต้นนั้น จากนั้นแสดงให้นักเรียนดู โดยให้นักเรียนเป็นผู้ชมก่อน แล้วจึงให้นักเรียนออกมาเป็นนักแสดง พร้อมกับครูผู้สอน ในการเล่าเรื่องนั้นครูอาจเล่าว่า “วันนี้เราจะไปปิกนิกกัน ทุกคนจะมีตะกร้าอยู่ในมือ ไหนตะกร้าใครสีอะไรกันบ้าง มือที่ไม่ได้ถือตะกร้าให้จับกระบองไว้ มือข้างไหนมีกระบองให้ขาข้างนั้นชี้ไปข้างหลังนะคะ (Preparatory step) จากนั้นก็ออกเดินทางไปปิกนิกกัน เราจะไปเที่ยวกันนะ เที่ยวเสร็จเราจะหยุดนั่งพัก แล้วทำข้าวปั้นกันนะคะ ในข้าวปั้นเราใส่ไส้ปลาทูน่า โรยงาดำไว้ข้างบน แล้วก็เอาสาหร่ายห่อทับ อืม!! อร่อยจังเลย” (พูดเป็นภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากสอนเด็กญี่ปุ่น) ครูจะไม่พูดในสิ่งที่เพื่อนเกินไป เพราะว่ามันเริ่มเข้าใจแล้วว่า มันเป็นไปได้ จะพูดให้เรื่องราวที่มีอยู่จริงที่นักเรียนได้ประสบพบเห็นในชีวิตประจำวันของเขา เช่น ไปปิกนิกกัน ปั่นข้าวปั้น ทำแซนวิช เป็นอะไรที่ในชีวิตประจำวัน คล้าย ๆ กับเล่นขายของ เห็นได้จริง จับต้องได้ เพราะเด็กบางคนฉลาด และคิดมาก เขาจะถามว่ามันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ หรือซึ่งจะทำให้เสียเวลามาก”

(ธีโรพัร กฤตยาเกียรติ, สัมภาษณ์ . 17 มกราคม 2551)

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเลต์ สามารถประมวลออกมาเป็นวิธีการสื่อสารต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างได้ใช้ ดังต่อไปนี้

1. บอกสิ่งที่ควรปฏิบัติแก่นักเรียนโดยละเอียด อย่างตรงไปตรงมา

- “นักเรียนต้องเก็บก้น และยืดท้องขึ้นนะคะ”
- “แขนตึง แต่ไม่เกร็งนะคะ ”
- “ทำแขนโค้ง ๆ อย่าตึงเกินไปหรือเหยียดเกินไป
- “ขาตรงชิดกัน ไม่อ่อนนะคะ”

2. ใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย)

- “ยืนยงใจให้สวดยเหมือนเจ้าหญิงคะ เจ้าหญิงต้องขวยาว ๆ เหยียดตั้ง ตัวตรง สวดย”
- “การยืน ต้องขาติดกัน เหมือนรูชิปจากสันเท้า ขึ้นมาถึงเป้ากางเกง ขาติดกันสนิท อย่าให้ชิปแตก ชิปแตกเดี๋ยวโป๊นะคะ”
- “ขาที่ยืนต้องเหยียดตรง เหมือนเวลาสร้างบ้าน จะมีเสาบ้าน ถ้าเสาเอนบ้านก็จะพังล้ม ลงมา เช่นเดียวกับการยืน ขาที่ยืน ขาที่จะรับน้ำหนักเราก็ต้องแข็งแรง และตรง ถ้าไม่แข็งแรง เราจะยืนได้ยังไง เดี่ยวมันก็จะเซ”
- “เวลาจะเอาขาที่ยกวางลง เหมือนกับว่าวางลงบนเปลือกไข่ นะคะอย่าให้ไข่แตก นะคะต้องวางเบา ๆ”
- “กระโดด ขาตั้ง ยืด เหมือนกับมีมือพิเศษดึงขาออกมาให้ยาว ๆ เหยียดยืดลงไป ที่พื้น”
- “แล้วก็เหมือนมีมือพิเศษดึงหัวขึ้นไปด้วย จะได้กระโดดสูง ๆ “
- “ทำไมทำตัวเหมือนตุ๊กตาตายแล้ว ไม่เห็นกระดิ่งเลยคะ (พูดพร้อมโยนตุ๊กตาลงพื้น ต่อจากนั้นก็โยนลูกบอลลงพื้น แล้วบอกว่า) นี่ต้องดึงแบบนี้ หนูทำออกมาแล้วตัวมันหนักเหมือนตุ๊กตาตัวเมื่อกี้เลย”
- “ระบำนี้สี่ชมพูนะคะ หนูเต้นตอนนี้ยังเป็นสี่เทา ๆ มีด ๆ อยู่ เหมือนฝนจะตกแล้ว เหมือนเมฆหมอกบังตา ไหนลองอากาศแจ่มใสสิคะ”

3. อธิบายให้เห็นภาพ โดยอ้างอิงจากสิ่งใกล้ตัวของนักเรียน

- “ให้แขนเป็นรูปไข่ ห้ามให้แขนเหี่ยว ๆ ต้องพุงแขนขึ้นมา”
- “หนูเคยขึ้นลิฟท์ไหมคะ เวลาจะยกขา ก็เหมือนกับว่าเราจะขึ้นลิฟท์ ขาก็ขึ้นลิฟท์เหมือนกันนะคะนักเรียน ฮึบขึ้นนะคะ”
- “ทำตัวเป็นเลขหนึ่ง เลขหนึ่งก็ต้องบาง ๆ แบน ๆ ไม่มีพุงไม่มีก้น เกือบทั้งท้อง และกัน”
- “ทำตัวเป็นตัว L ค่ะ ตัว L ต้องผอม ๆ บาง ๆ ไข่ม้อยคะ”
- “ยืนเปิดเท้า First position หนู รู้จักตัว V มั้ย ไหนลองวาดตัว v ซิ แล้วก็ลองทำเท้าให้เป็นรูปตัว v แบบเมื่อกี้เลย”

4. บอกและยกตัวอย่างให้นักเรียน ทำมากกว่าความเป็นจริง เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้
อย่างเต็มที่

- “ทำตัวให้สูงเป็นต้นไม้เลย ต้องยืดตัวมาก ๆ”
- “เก็บพุง โดยทำให้สะดือเล็ก ๆ ที่สุด”
- “นักเรียนต้องยืดตัวขึ้นอีกเป็นเท่าตัว คิดว่าสูงขึ้นอีกเท่าหนึ่งเลย”
- “ยืดตัวขึ้นเหมือนกับว่ามีใครมาดึงตัวเราขึ้นไป ให้ติดเพดานเลย”

5. สื่อสารกับนักเรียนโดยใช้การเล่าเรื่องราว พร้อมทั้งท่าทางและน้ำเสียงแสดง
ความรู้สึก เพื่อให้นักเรียนเกิดจินตนาการ ไม่สื่อสารกับนักเรียนแบบทื่อ ๆ ตรง ๆ ว่าให้เขาทำ
อย่างไร เพราะเขาจะทำแบบจืดชืด ไม่มีลีลา ไม่มีความรู้สึกหรือสีหน้าที่ไปกับเพลง

- “ออกมาจากบ้านดูท้องฟ้าที่สดใส และมาเล่นว่าวกัน”
- “ไม่บอกนักเรียนว่าให้ “ก้มตัวลงและยืดมือขึ้น” แต่พูดว่า “นักเรียนทำแขน
เหมือนถูกลมพัดจากข้างล่างขึ้นบน”พร้อม ทำน้ำเสียงลมพัด “ซูว”
- “ไม่พูดว่า “อ้าว เงยหน้ามองบน” แต่ให้ถามนักเรียนว่า “ไหน ใครเห็นนกมัย”
(เด็กก็จะตอบว่าเห็น แล้วก็ตามเขาก็จะเป็นประกาย คือตาเขาจะเป็นอีกอย่าง
หนึ่งเลย ตาของเขาที่มองขึ้นไปจะไม่เหมือนกัน)

6. บอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม

- “นักเรียนต้องพยายามให้ยืดเข้าตึงที่สุด เพราะเขาจะส่งไปถึงปลายเท้านะคะ
พอนักเรียนยืดเข้าแล้ว ขึ้นต่อไปก็ต้องกดนิ้วโป้ง กดนิ้วโป้งให้มากที่สุด เพื่อให้
เท้าชี้ จะได้มีเท้าและขาที่สวยงาม ๆ นะคะ”
- “กระโดดลงมาต้องนั่งนะคะ อย่าเซไปมา ต้องลงโดยใช้ปลายเท้าก่อน อย่าเอา
สันลงก่อน และก็เหยียบไปที่สันที่หลัง มิฉะนั้น หนูจะเจ็บสันและเจ็บข้อเท้านะ
คะ ต่ไปถ้าหนูอายุมากขึ้น หนูก็จะมีปัญหาในเรื่องข้อเท้า ลงมากก็ต้องนึ้ม ๆ
อย่ากระแทกลงมาที่สันเท้า”

7. พูดให้นักเรียนรู้สึกว่าการทำให้ตัวเองดูดี สวยงาม เนื่องจากสิ่งที่กำลังปฏิบัติไม่สวย
และไม่น่าดู โดยที่ไม่ได้วิจารณ์ตรง ๆ แต่ใช้การเปรียบเทียบ

- “ต้องเก็บก้นลง ถ้าเอาก้นยื่นออกมาแล้วจะเหมือนกะละมังเห็นแล้ว ครู
อยากจะซักผ้า”

- “ถ้าอตัว ก็เหมือนกึ่ง เหมือนเต่าไม่สวยนะ ถ้าหนูยืดตัวขึ้นก็จะเหมือนเจ้าหญิง”

8. กระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะแสดงฝีมือ แสดงความเก่งให้ครูเห็น

- “ไหนนักเรียนลองทำตัวให้ผอม ๆ ที่สุดและนักเรียนลองเล่นกลให้ครูดูหน่อย โดยการเก็บตรงนี้ (สะโพก) เข้ามาสิคะ”
- “นักเรียนกระโดดสูง ๆ ได้มั้ยคะ ไหนลองทำให้ครูดูหน่อยได้มั้ย”
- “คนไหนชี้เท้าแหลม ๆ แสดงว่าเป็นนักเรียนที่เก่งมาก ๆ “

9. ใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำทางให้นักเรียน

- “ให้นักเรียนลองยืดท้อง ยืดขึ้นในแนวตั้ง (ครูพูดพร้อมกับไปตี ๆ เบา ๆ ตรงท้องของเด็กทีละคน ให้เขารู้สึกว่าจะต้องยืดขึ้นทางนี้ ตัวเขาก็จะยืดขึ้น)”
- บอกให้นักเรียนทำขา Turn out พร้อมทั้งจับขานักเรียนให้หมุนออก (Turn out)

10. ให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า

- “ให้นักเรียนนั่งลงที่พื้นก่อน แล้วให้ทำขาตั้ง นักเรียนจำภาพที่ขาตั้งแบบนี้
- “ลองให้นักเรียนชี้เท้าที่พื้นธรรมดา ๆ ดู แล้วก็บอกเขาว่า “ขาก็ห้ามงอ ตอนอยู่บนอากาศ ต้องเหยียดขา ยาว คิดถึงเวลาเราชี้เท้า เราก็เหยียดขายาวและก็กดปลายเท้าลงให้มั้ยคะ เราก็ต้องนึกภาพนั้นไว้และทำแบบนี้บนอากาศ”
- ให้เขานั่งยืดขาแล้วจับดิ่งขาเขาออกมา เป็นไอเดียสำหรับการยืดขา
- ให้นักเรียนนอนราบไปกับพื้น ยกเท้าขึ้นมา และจับเท้าของเขาบิดออกให้ขา Turn out พอเริ่มเปิดได้แล้ว ก็ให้ยืนขึ้นทำจริง

11. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบ แบบฝึกหัดต่าง ๆ เอง

- ฝึกให้นักเรียนนั่งลงแล้วหันหน้าเข้ากำแพง เอาเท้าทั้งสองยันเข้ากับกำแพงแล้วดันตัวออกจากกำแพง เป็นการฝึกกำลังกล้ามเนื้อขา

12. แสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามให้นักเรียนดู เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจว่าภาพที่ควรแสดงออกมาอย่างไร และพยายามเลียนแบบ (Copy) สิ่งที่คุณทำ

- “นักเรียนดูคุณครูดี ๆ นะ แล้วทำให้เหมือนคุณครูเลยนะ ทำให้เหมือนเลย”
- “ครูจะให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนทำสวย ๆ อย่างที่ครูทำเลยนะคะ”

13. หากอุปกรณ์เสริมมาช่วยในการสอน

- “เอาตลับเทปให้นักเรียนหนีบไว้ระหว่างขาทั้ง 2 ข้าง “นักเรียนลองหนีบตลับเทปเอาไว้ แล้วห้ามให้เทปหล่นนะคะ”
- “เอามงกุฎมาใส่ให้นักเรียน แล้วบอกว่า “เจ้าหญิงสวยใส่มงกุฎนะคะ แต่ว่าเจ้าหญิงต้องระวังอย่าให้มงกุฎตกนะคะ”

14. ในการใช้ศัพท์ในบัลเล่ต์ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษนั้น เด็กจะยังไม่เข้าใจ และจะยังจำชื่อท่าต่าง ๆ ไม่ได้ เพราะฉะนั้นในตอนแรก ครูควรบอกเป็นภาษาไทยก่อน โดยใช้คำที่เข้าใจได้ง่าย ฟัง ๆ ไม่ซับซ้อน แล้วค่อย ๆ เพิ่มทีละนิด โดยครูจะบอกชื่อท่าก่อน แล้วจึงเปรียบเทียบกับคำที่เข้าใจได้ง่าย ให้นักเรียนรู้ว่าคือท่าอะไร ต่อไปนักเรียนจะจำได้เอง

- ยืนเท้า *First Position* คือยืนเท้าเป็นตัววีนะคะ ไหนนักเรียนลองวาดตัววีชีคะ
- ทำ *Plie* ก็คือ การย่อขาลงนะคะ หรือย่อขา
- ทำท่า *Demi plie* ทำบ้านกับหน้าต่าง (*Demi plie in Second* และ *Demi plie in first*)
- ครูบอกชื่อท่า *Exercise for hand and arm extention* และพูดว่าทำแขนเป็นปีกผีเสื้อ
- ครูบอกชื่อท่า *Exercise for Feet* แล้วพูดต่อว่า เท้าหลัง เท้าตีน
- เกรด 1-2 นักเรียนจะรู้เรื่องมากขึ้น ครูร้องเพลงไปด้วย โดยเอาชื่อท่ามาพูดเป็นเนื้อเพลง

จากการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ครูสอนบัลเล่ต์ กลุ่มตัวอย่างบางคนจะมีเทคนิคการสอนพิเศษเฉพาะที่แต่ละคนยึดถือเป็นแบบของตนในการสอนสอนเทคนิคบัลเล่ต์ ดังต่อไปนี้

1. ดูรายละเอียดก่อนว่า แต่ละท่ามีรายละเอียดที่นักเรียนควรจะต้องทำบ้าง และแยกย่อยท่าโดยให้นักเรียนเข้าใจมากที่สุด ทั้งหมดนี้จะทำโดย ทำท่าเป็น Exercise อย่างอื่นก่อน ไม่ได้

ทำท่าในหลักสูตร (Syllabus) เลยเป็นเวลา 3 เดือนแรก จะคล้าย ๆ กับทำ Free class แต่ท่าที่ให้ นักเรียนทำจะเชื่อมโยงกับท่าในหลักสูตรที่ต้องใช้สอบ เพื่อช่วยในด้านเทคนิคของนักเรียน และการสร้างกล้ามเนื้อที่ถูกต้อง โดยครูจะต้องมีการเตรียมการสอนนอกเหนือจากหลักสูตรที่มี และหา เพลงเป็น Free music มาให้เข้ากับ Exercise ที่นำมาสอนด้วย (วิภาวี เบญจธนสมบัติ, สัมภาษณ์ . 20 ธันวาคม 2550)

2. สอนโดยใช้หลักเหตุผล คือ จะอธิบายให้นักเรียนว่าต้องทำสิ่งนี้ เพื่อจะช่วยในด้านไหน ต่อไปในการเล่น เช่น การบิดขาออกให้ turn out ต้องบิดตั้งแต่ต้นขาด้านบน เพื่อให้ปลายเท้า ด้านล่างเปิดออก และถ้าฝีกอย่างนี้ต่อไป ก็จะทำให้ทำอื่น ๆ ในการเล่นบัลเลต์ทำได้อย่างสวยงาม และถูกต้องอีกด้วย (วิภาวี เบญจธนสมบัติ, สัมภาษณ์ . 20 ธันวาคม 2550)

3. ครูมักจะถามนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้เขาได้คิดว่า แต่ละท่าที่เขาทำนั้น เขาจะต้องทำ พร้อมทั้งคิดด้วยว่าท่านั้นมีคุณสมบัติอย่างไร เช่น เวลาชี้เท้ามาข้างหน้าต้องทำอย่างไร ต้องคิดว่า เท้าจะต้องหมุนออกไปทางไหน หรือการเตะขาขึ้น ต้องมีอะไรบ้างที่ห้ามขยับ และต้องระวังส่วน ไหนของร่างกายไม่ตรงบ้าง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนตื่นและคิดไปด้วย ไม่ใช่ตื่นอย่างเดียว (วิภาวี เบญจธนสมบัติ, สัมภาษณ์ . 20 ธันวาคม 2550)

4. ครูมักจะใช้ธรรมชาติและสัตว์ในการเปรียบเทียบกับท่าต่าง ๆ โดยจะพูดเป็น ภาษาอังกฤษด้วย เพื่อเป็นการสอนภาษาอังกฤษไปด้วยในตัว เช่น “เป็นเต่า” (Turtle) “เป็น ปลาดาว” (Starfish) (วิภาวี เบญจธนสมบัติ, สัมภาษณ์ . 20 ธันวาคม 2550)

5. ใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) บางครั้งครูก็จะแสดงเป็นนักเรียนและเดินให้ นักเรียนดู ให้นักเรียนเป็นครูและบอกว่าครูทำอะไรที่ผิดบ้าง ให้นักเรียนแก้ไขผิดพลาดที่ครูทำ และ บอกสิ่งที่คิดว่าดีออกมา (นวพัตณ์ ชิตสินวรพันธ์, สัมภาษณ์ .15 ธันวาคม 2550)

6. หาสื่อ อุปกรณ์มาเชื่อมโยงเพื่อช่วยในการสอน เพราะบางทีครูเดินแล้วนักเรียนไม่สามารถทำตามได้ เช่น ท่า Pas de Bas ครูจะให้เด็กถอดรองเท้า แล้วให้นักเรียนกระโดดข้ามโดยใช้ขาก้าวกระโดดที่ละข้าง โดยบอกกับนักเรียนว่า ข้างแรกที่ติดกับรองเท้าต้องก้าวกระโดดข้ามไป ก่อน แล้วให้ขาข้างที่สองกระโดดข้ามตามมา เมื่อนักเรียนเริ่มทำได้แล้ว จึงเพิ่มการยืด-ย่อตัวเข้าไป เป็นการ break down ท่าและทำอย่างช้ามาก ๆ และยังมีอุปกรณ์เชื่อมโยง ให้เขารู้ว่าต้องใช้ ร่างกายอย่างไร (นวพัตณ์ ชิตสินวรพันธ์, สัมภาษณ์ .15 ธันวาคม 2550)

7. สอนท่าคร่าว ๆ อย่างไม่ละเอียดก่อน ให้นักเรียนทำได้ก่อน แล้วค่อยใส่รายละเอียด ภายหลัง โดยบอกท่า จังหวะ แล้วจึงบอก “เคล็ดลับ” หรือเทคนิคที่ควรจะมีในท่านั้น เช่น เวลาชี้ เท้าด้านข้างก็ต้องเก็บกัน ท้อง “คราวนี้มาดูเคล็ดลับของท่านี้นะคะว่าคืออะไร ทำยังไงถึงจะทำได้

สวย และถูกต้อง” (นวพัฒน์ ชิดสินวรพันธ์, สัมภาษณ์ .15 ธันวาคม 2550 และ วิภาวี ปทุมพงศ์, สัมภาษณ์ . 18 มกราคม 2551)

8. เมื่อสอนท่าใหม่แก่นักเรียน ครูจะให้นักเรียนเดินและพูดไปกับเพลง เพื่อให้จำท่าได้ และทำได้เข้ากับจังหวะ เช่น ท่า Walk and Point ให้เด็กพูด “Walk Walk Walk and Point” หรือ ท่า Saute and Echappe sauté ของเกรด 2 ซึ่งเป็นท่าที่ค่อนข้างยาก ครูจะให้เด็กร้องไปตามเพลง โดยพูดชื่อท่า แต่ยังไม่ทำท่านั้นก่อน จนกระทั่งนักเรียนรู้ว่าต้องทำอะไรในจังหวะอะไร แล้วจึงให้ทำจริง ๆ กับเพลง เช่น “Saute Saute Echappe ปิด First” นอกจากนี้ ในการสอนจังหวะให้แก่ นักเรียน อาจใช้วิธีให้นักเรียนตบมือให้เข้ากับจังหวะก่อน โดยที่ในการตบมือในแต่ละจังหวะแทน การทำท่าต่าง ๆ ในจังหวะนั้น (เสาวคนธ์ พลัดพูลผล, สัมภาษณ์ . 19 ธันวาคม 2550)

9. ในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ ครูจะให้ฝึกท่าระบำที่นอกเหนือจากหลักสูตรที่ครูคิดขึ้นเอง โดยเอาท่าเทคนิคใส่เข้าไปด้วย เป็นการสอนท่าเทคนิคอย่างสนุกสนาน นักเรียนจะชอบและก็รู้สึก ว่าเมื่อทำท่าเทคนิคเหล่านี้กับระบำที่สนุกสนานแล้ว เขาไม่ได้รู้สึกเบื่อหรือไม่อยากทำเลย เมื่อเอา ท่าเทคนิคนั้นแยกออกมาทำต่างหาก เขาก็จะทำได้ดีขึ้น (ธีรพัร กฤตยาเกียรติ, สัมภาษณ์ . 17 มกราคม 2551)

10. ครูจะต้องวางตนให้นักเรียนรู้สึกสนิทสนม แต่ก็ไม่ใช่มากเกินไปจนไม่มีความเคารพ นักเรียนควรจะมี “ยำเกรง” แต่ไม่ได้ “กลัว” ครู สิ่งเหล่านี้จะเอื้อต่อการสอนให้ดียิ่งขึ้น คือ นักเรียนจะเชื่อฟังครู และกล้าที่จะถามหรือแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของเขาในการเรียน ซึ่งในการ สร้างความสนิทสนมนั้น ครูต้องทำหน้าที่เป็นคนที่สามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้ ให้นักเรียน รู้สึกไว้วางใจ และพร้อมที่จะแบ่งปันเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตของเขาให้กับครูฟังได้ และครูก็ไม่ใช่ สอนเขาแค่บัลเล่ต์ แต่จะต้องสอนในทุก ๆ อย่างของชีวิตด้วย เช่นระเบียบวินัย การปฏิบัติตัวใน สังคม ส่วนการสร้างควมยำเกรงแต่ไม่เกิดความกลัวนั้น ครูควรจะมีการหยอกเล่นกับนักเรียน ได้บ้างเป็นครั้งคราว แต่ก็ไม่ใช่มากเกินไป และควรอยู่ในขอบเขต อีกทั้งจะต้องมีวิธีสื่อสารกับ นักเรียน เช่น “ทำไม เวลาใจดีแล้วไม่ชอบยิ้ม ต้องให้เป็นนางปีศาจร้าย ยิ้ม (ทำเสียงแข็งขึ้น)” นักเรียนก็จะรู้ว่าไม่ควรชน แต่จะไม่ได้กลัวจนไม่กล้าที่จะพูดกับครู (กานติมา ศิริวิชา, สัมภาษณ์ . 20 พฤศจิกายน 2550)

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนในระดับ Primary-เกรด 2 จำนวน 50 คน และผู้ปกครอง ถึง ความเข้าใจของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วน

ใหญ่มีความเข้าใจมากกว่าไม่เข้าใจต่อการสอนเทคนิคโดยรวมของครูผู้สอน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากกว่าไม่เข้าใจ เมื่อครูใช้วิธีการสื่อสารอันได้แก่ (1) การสอนเทคนิคโดยรวม (2) ใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย) (3) การอธิบายให้เห็นภาพ โดยอ้างอิงจากสิ่งใกล้ตัวของนักเรียน (4) การบอกและยกตัวอย่างให้นักเรียนทำมากกว่าความเป็นจริง เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ (5) การเล่าเรื่องราว พร้อมทำท่าทางและน้ำเสียงแสดงความรู้สึก (6) การพูดให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณควรทำให้ตัวเองดูดี สวยงาม เนื่องจากสิ่งที่กำลังปฏิบัติไม่สวย และไม่น่าดู โดยที่ไม่ได้วิจารณ์ตรง ๆ แต่ใช้การเปรียบเทียบ (7) การกระตุ้นให้นักเรียนอยากแสดงฝีมือและความเก่งให้ครูเห็น (8) การใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำท่าทางให้นักเรียน (9) การให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า (10) การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบแบบฝึกหัดต่าง ๆ เอง (11) การแสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามให้นักเรียนดูและให้นักเรียนพยายามเลียนแบบ (Copy) สิ่งที่คุณทำ (12) การหาอุปกรณ์เสริมมาช่วยในการสอน (13) การใช้ศัพท์ในบัลเล่ต์ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษในการบอกชื่อท่า แล้วจึงเปรียบเทียบกับคำที่เข้าใจได้ง่าย ให้นักเรียนรู้ว่าคือท่าอะไร และกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและไม่เข้าใจเป็นสัดส่วนเท่า ๆ กัน ต่อวิธีการที่ครูใช้ในการสื่อสารในการสอน อันได้แก่ การบอกสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยละเอียด อย่างตรงไปตรงมา และ การบอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 แสดงความเข้าใจของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคการเต้นบัลเล่ต์

วิธีการสื่อสาร	ความเข้าใจ (คน)		ร้อยละ	
	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ
1. การสอนเทคนิคโดยรวม	45	5	90	10
2. บอกสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยละเอียด อย่างตรงไปตรงมา	25	25	50	50
3. ใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย)	38	12	76	24
4. อธิบายให้เห็นภาพ โดยอ้างอิงจากสิ่งใกล้ตัวของนักเรียน	39	11	78	22
5. บอกและยกตัวอย่างให้นักเรียน ทำมากกว่าความเป็นจริง เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่	37	13	74	26
6. เล่าเรื่องราว พร้อมทำท่าทางและน้ำเสียงแสดงความรู้สึก	45	5	90	10
7. บอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้ให้นักเรียน เข้าใจและปฏิบัติตาม	25	25	50	50
8. พูดให้นักเรียนรู้สึกควรทำให้ตัวเองดูดี สวยงาม เนื่องจากสิ่ง ที่กำลังปฏิบัติไม่สวย และไม่น่าดู โดยที่ไม่ได้วิจารณ์ตรงๆ แต่ ใช้การเปรียบเทียบ	40	10	80	20
9. กระตุ้นให้นักเรียนอยากแสดงฝีมือและความเก่งให้ครูเห็น	36	14	72	28
10. ใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำท่าให้นักเรียน	45	5	90	10
11. ให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อย เอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า	45	5	90	10
12. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่า ต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบแบบฝึกหัดต่าง ๆ เอง	35	15	70	30
13. แสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามให้นักเรียนดูและให้นักเรียน พยายามเลียนแบบ (Copy) สิ่งที่คุณทำ	45	5	90	10
14. หาอุปกรณ์เสริมมาช่วยในการสอน	38	12	76	24
15. ใช้ศัพท์ในบัลเล่ต์ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษใน การบอกชื่อท่า แล้วจึงเปรียบเทียบกับคำที่เข้าใจได้ง่าย ใ้ นักเรียนรู้ว่าคือท่าอะไร	30	20	60	40

จากการสัมภาษณ์นักเรียนในระดับ Primary-เกรด 2 จำนวน 50 คน และผู้ปกครอง ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกชอบการสอนเทคนิคโดยรวมของครู กลุ่มตัวอย่างทุกคนรู้สึกชอบเมื่อครูใช้วิธีการสื่อสารโดย (1) การเล่าเรื่องราว พร้อมทำท่าทางและน้ำเสียงแสดงความรู้สึก (2) แสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามให้นักเรียนดูและให้นักเรียนพยายามเลียนแบบ (Copy) สิ่งที่ครูทำ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกชอบวิธีการสื่อสารของครูอื่นได้แก่ (1) การบอกสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยละเอียดโดยตรงไปตรงมา (2) การใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย) (3) อธิบายให้เห็นภาพ โดยอ้างอิงจากสิ่งใกล้ตัวของนักเรียน (4) การบอกและยกตัวอย่างให้นักเรียนทำมากกว่าความเป็นจริง เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ (5) การบอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม (6) การกระตุ้นให้นักเรียนอยากแสดงฝีมือและความเก่งให้ครูเห็น (7) การใช้การสัมผัสเพื่อจัดท่าทางให้นักเรียน (8) การให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า (9) การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบแบบฝึกหัดต่าง ๆ เอง (10) การหาอุปกรณ์เสริมมาช่วยในการสอน (11) การใช้ศัพท์ในบัลเล่ต์ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษในการบอกชื่อท่า แล้วจึงเปรียบเทียบกับคำที่เข้าใจได้ง่าย เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าคือท่าอะไร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกไม่ชอบเมื่อครูใช้วิธีการสื่อสารโดยพูดให้นักเรียนรู้สึกว่าควรทำให้ตัวเองดูดี สวยงาม เนื่องจากสิ่งที่กำลังปฏิบัติไม่สวย และไม่ น่าดู โดยที่ไม่ได้วิจารณ์ตรง ๆ แต่ใช้การเปรียบเทียบ

ตารางที่ 4.2 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคการเต้นบัลเล่ต์

วิธีการสื่อสาร	ความรู้สึก(คน)			ร้อยละ		
	ชอบ	เฉย ๆ	ไม่ชอบ	ชอบ	เฉย ๆ	ไม่ชอบ
1. การสอนเทคนิคโดยรวม	43	5	2	86	10	4
2. บอกสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยละเอียด อย่างตรงไปตรงมา	25	10	15	50	20	30
3. ใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย)	47	3	-	94	6	-
4. อธิบายให้เห็นภาพ โดยอ้างอิงจากสิ่งใกล้ตัว ของนักเรียน	48	2	-	96	4	-
5. บอกและยกตัวอย่างให้นักเรียน ทำมากกว่า ความเป็นจริง เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่าง เต็มที่	46	3	1	92	6	2

ตารางที่ 4.2 แสดงความรู้สึกรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคการเต้นบัลเล่ต์
(ต่อ)

วิธีการสื่อสาร	ความรู้สึกรู้สึก(คน)			ร้อยละ		
	ชอบ	เฉย ๆ	ไม่ชอบ	ชอบ	เฉย ๆ	ไม่ชอบ
6. เล่าเรื่องราว พร้อมท่าทางและน้ำเสียงแสดงความรู้สึกรู้สึก	50	-	-	100	-	-
7. บอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผลเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม	30	10	10	60	20	20
8. พุดให้นักเรียนรู้สึกว่าการทำให้ตัวเองดูดีสวยงาม เนื่องจากสิ่งที่กำลังปฏิบัติไม่สวย และไม่น่าดู โดยที่ไม่ได้วิจารณ์ตรง ๆ แต่ใช้การเปรียบเทียบ	5	10	35	10	20	70
9. กระตุ้นให้นักเรียนอยากแสดงฝีมือและความเก่งให้ครูเห็น	43	7	-	86	14	-
10. ใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำท่าทางให้นักเรียน	35	5	10	70	10	20
11. ให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า	40	8	2	80	16	4
12. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบแบบฝึกหัดต่าง ๆ เอง	34	6	10	86	12	20
13. แสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามให้นักเรียนดูและให้นักเรียนพยายามเลียนแบบ (Copy) สิ่งที่คุณทำ	50	-	-	100	-	-
14. หาอุปกรณ์เสริมมาช่วยในการสอน	47	3	-	94	6	-
15. ใช้ศัพท์ในบัลเล่ต์ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษในการบอกชื่อท่า แล้วจึงเปรียบเทียบกับคำที่เข้าใจได้ง่าย ให้นักเรียนรู้ว่าคือท่าอะไร	46	4	-	92	8	-

วิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเลต์ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นทั้ง 14 วิธีนั้นได้ถูกนำมาปฏิบัติในสถานการณ์จริงโดยกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 10 ท่านในการสอนเทคนิคบัลเลต์แก่นักเรียน และได้ผลกลับมาเป็นที่น่าพอใจ โดยที่ผู้วิจัยได้ไปสังเกตการณ์ชั้นเรียนบัลเลต์ของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่าน และได้สัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนและผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อศึกษาถึงผลตอบกลับ (Feedback) ของนักเรียนว่ามีความเข้าใจและความรู้สึกอย่างไรต่อการสื่อสารในการสอนเทคนิคการเต้นบัลเลต์ของครูผู้สอน จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับ ความเข้าใจและความรู้สึกต่อวิธีการสื่อสารในการสอนเทคนิคการเต้นบัลเลต์ของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยขอสรุปและวิเคราะห์ผล ดังต่อไปนี้

1. ในการสอนเทคนิคโดยรวมแล้ว นักเรียนส่วนมากมีความเข้าใจต่อบทเรียนที่ครูสอน มีนักเรียนจำนวน 5 คนที่ไม่เข้าใจ และจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียน 5 คนนี้ นักเรียนทั้ง 5 คนจะเป็นเด็กที่ค่อนข้างช้า การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ จะต้องใช้เวลา นานกว่าเด็กคนอื่น สำหรับความรู้สึกของนักเรียนต่อการสอนเทคนิคโดยรวม นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกชอบวิธีการสื่อสารในการสอนของครู มีนักเรียน 2 คนที่ไม่ชอบ ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียน 2 คนนี้ไม่ชอบครูผู้สอน เขากล่าวว่าครูผู้สอนเข้มงวดเกินไป และมีท่าที่ไม่เป็นมิตร ทำให้เขา รู้สึกไม่อยากจะมาเรียนและไม่ชอบครู ผู้วิจัยคิดว่าอาจจะเป็นเพราะนักเรียน 2 คนนี้ไม่ชอบครู จึงทำให้ไม่ชอบการสอนของครูเช่นกัน แม้ว่าครูอาจจะสอนดี เข้าใจ แต่เมื่อนักเรียนมีอคติกับครูผู้สอนแล้ว ก็ทำให้นักเรียนไม่เปิดรับวิธีการสื่อสารในการสอนของครู

2. สำหรับวิธีการสอนโดยบอกสิ่งที่ควรปฏิบัติแก่นักเรียนโดยละเอียด อย่างตรงไปตรงมานั้น เมื่อสัมภาษณ์นักเรียนในระดับ Primary และเกรด 1 นักเรียนบางคนจะไม่เข้าใจเมื่อครูใช้วิธีการสอนแบบนี้ แต่สำหรับนักเรียนในระดับเกรด 2 นั้น นักเรียนจะเข้าใจ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนในระดับ Primary และเกรด 1 ยังมีอายุน้อย เขาจะไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่ครูบอกได้ตรง ๆ แต่ถ้าใช้การเปรียบเทียบ หรือให้ภาพโดยอ้างอิงจากสิ่งใกล้ตัวเขานั้น เขาจะเข้าใจมากกว่า

3. นักเรียนจะรู้สึกชอบและสนุกเมื่อครูสื่อสารโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบ หรืออธิบายให้เห็นภาพโดยยกตัวอย่างจากสิ่งที่ใกล้ตัวของนักเรียนที่เขารู้จัก นักเรียนหลายคนกล่าวว่า เมื่อครูผู้สอนใช้วิธีนี้ เขาจะเข้าใจและพยายามจินตนาการว่าตัวเขาเป็นสิ่งที่ครูเปรียบเทียบหรือให้ภาพจริง ๆ แล้วก็พยายามจะปฏิบัติให้เหมือนกับสิ่งที่เขาจินตนาการนั้น เขาจะสามารถทำได้อย่างที่ครูต้องการ อีกทั้งยังรู้สึกสนุกและตลกในการเรียนอีกด้วย

4. ในการเรียน บางครั้งนักเรียนรู้สึกว่าตนพยายามทำตามที่ครูบอกแล้ว แต่เมื่อทำแล้วครูกลับบอกว่ายังไม่เห็นเลย แต่เมื่อครูบอกและยกตัวอย่างให้นักเรียน ทำมากกว่าความเป็นจริง และนักเรียนทำตามที่ครูบอก คือทำมากกว่าเดิมที่ควรจะเป็น ก็จะสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเต็มที่ วิธีการสื่อสารแบบนี้จึงทำให้นักเรียนเข้าใจสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

5. นักเรียนจะชอบมากเมื่อครูสื่อสารโดยใช้วิธีการเล่าเรื่องราว ประกอบกับน้ำเสียงและท่าทาง เขาจะรู้สึกเหมือนกับฟังนิทานที่สนุกสนาน อีกทั้งยังทำให้เขาเข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึกที่จะต้องแสดงออกมาเวลาเดินอีกด้วย

6. เมื่อครูสื่อสารโดยบอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล นักเรียนบางคนเข้าใจ แต่บางคนก็ไม่เข้าใจ นักเรียนที่ไม่เข้าใจมักจะเป็นนักเรียนที่มีอายุน้อย และไม่เข้าใจถึงการให้เหตุผล แต่เมื่อสอบถามถึงความรู้สึก นักเรียนก็ไม่ได้รู้สึกไม่ชอบมากแต่อย่างใด นักเรียนกล่าวว่า ครูอธิบายละเอียดดี แต่ตนไม่เข้าใจเอง อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนก็จะมีวิธีการสื่อสารอื่น ๆ ประกอบด้วย ทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่ครูต้องการจะสื่อสารได้

7. วิธีการสื่อสารโดยพูดให้นักเรียนรู้สึกว่าการที่กำลังปฏิบัติไม่สวย และไม่น่าดู ควรทำให้ตัวเองรู้สึกว่าคุณดี สวยงามนั้น นักเรียนจะเข้าใจว่าครูต้องการให้เขาทำอะไร และไม่ต้องทำอะไร ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจสิ่งที่ครูต้องการจะบอกโดยใช้วิธีการสื่อสารนี้ แต่นักเรียนไม่ชอบเมื่อครูกล่าวเขาปฏิบัติสิ่งที่ไม่สวย ไม่น่าดูอยู่ นักเรียนจะพยายามที่จะทำให้ดีขึ้น หรือทำในสิ่งที่ครูต้องการ และเมื่อเขาทำได้ถูกต้องแล้ว ครูก็จะชมว่าสวย เขาจึงรู้สึกดี

8. นักเรียนส่วนใหญ่กล่าวว่า เมื่อครูใช้วิธีการสัมผัสในจัดท่าทางให้นักเรียน จะทำให้เขารู้ว่าเขาต้องใช้กล้ามเนื้อส่วนไหนมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เขาเข้าใจถึงเทคนิคบัลเลต์ที่ครูสอน แต่มีนักเรียนบางคนไม่ชอบวิธีนี้ เนื่องจากบางครั้งครูจะจับเขาแรง ทำให้เขาเจ็บ

9. เมื่อครูให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า นักเรียนกล่าวว่าจะทำให้เขาเข้าใจและติดตามบทเรียนได้อย่างไม่สับสน นักเรียนชอบที่จะเรียนรู้ไปที่ละอย่าง ถ้าครูบอทุกอย่างให้เขาทีเดียวยพร้อม ๆ กัน เขาจะรู้สึกสับสน

10. เมื่อแสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามให้นักเรียนดู นักเรียนจะรู้สึกชอบและชื่นชมครูของเขาว่าครูสวยและเต้นสวย เขาจะรู้สึกว่าเขาได้เห็นนักเต้นบัลเลต์เต้นให้เขาดูจริง ๆ จะทำให้เขาเข้าใจภาพที่ควรจะเป็น และพยายามเลียนแบบ (Copy) สิ่งที่คุณทำเพื่อจะได้สวยเหมือนอย่างครู

11. นักเรียนจะชอบเมื่อครูให้เขาใช้อุปกรณ์เสริมต่าง ๆ ในการทำท่า เช่น ผ้า ไม้คทามงกุฏ เขาจะรู้สึกตื่นเต้นที่ได้ใช้อุปกรณ์เหล่านี้ และเข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึกของท่าต่าง ๆ ด้วย

12. นักเรียนจะเข้าใจเมื่อครูใช้ศัพท์ในบัลเลต์ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษในการบอกชื่อท่า และเปรียบเทียบกับคำที่เข้าใจได้ง่าย ทำให้นักเรียนรู้ว่าคือท่าอะไร ในตอนแรกนักเรียนจะยังจำไม่ได้ว่าชื่อที่ครูบอกหรือคำศัพท์ที่ครูใช้คืออะไร หรือ แปลว่าอะไร แต่ครูจะมีการบอกเป็นภาษาไทย และมีการเปรียบเทียบกับคำที่เข้าใจได้ง่าย ทำให้นักเรียนรู้และเริ่มจำได้เมื่อครูพูดบ่อย ๆ

คำถามข้อที่ 2 วิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาดและการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงเรื่องวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีดังต่อไปนี้มากที่สุด ได้แก่ (1)การกล่าวชมนักเรียนก่อน แล้วค่อยแก้สิ่งที่ผิดภายหลัง (2) การตั้งคำถามกับนักเรียนว่าสิ่งที่ดี ๆ ที่ครูอยากให้นักเรียนทำหายไปไหนแทนการสั่งนักเรียนว่าห้ามทำ และ (3) ทำแบบที่ผิด กับแบบที่ถูกให้นักเรียนดู แล้วให้เขาเลือกว่าเขาชอบแบบไหนมากกว่ากัน (4) การหาวิธีพูดในเชิงบวกทั้งหมด และให้นักเรียนเห็นสิ่งที่ถูกจากตัวครูทั้งหมด ไม่สาธิตอะไรที่ผิด ๆ ให้นักเรียนเห็น รองลงมาเป็นสัดส่วนเท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) การหาวิธีพูดในเชิงบวกทั้งหมด และให้นักเรียนเห็นสิ่งที่ถูกจากตัวครูทั้งหมด ไม่สาธิตอะไรที่ผิด ๆ ให้นักเรียนเห็น (2) ไม่บอกกับนักเรียนว่าเขาทำผิด ทำไม่ถูก หรือพูดว่า“นักเรียนทำผิดไม่ใช่”หรือ“ห้ามทำแบบนี้” แต่บอกว่าถ้าทำอย่างไรจึงจะถูก (3) ครูจะสมมติให้นักเรียนเป็นตัวละครที่สวย ๆ แล้วบอกว่าถ้าแก้ไขสิ่งที่ครูบอกไปได้ นักเรียนจะสวยแบบสิ่งนั้น ๆ และ (4) การพิจารณาลักษณะเด็กแต่ละคนเพื่อเป็นแนวทางในการสื่อสาร

ตารางที่ 4.3 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด

วิธีการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. กล่าวชมนักเรียนก่อน แล้วค่อยแก้สิ่งที่ผิดภายหลัง ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร - “ดีแล้วนะ แต่ว่ายังขาดตรงนี้อยู่ ถ้านักเรียนทำอย่างที่ครูบอกแล้วก็จะดีมาก ๆ ค่ะ” - “สวยแล้วค่ะ แต่ต้องเพิ่มตรงนี้อีกนิดหนึ่ง”	4	40
2. ตั้งคำถามกับนักเรียน ว่าสิ่งที่ดี ๆ ที่ครูอยากให้นักเรียนทำหายไปไหนแทนการสั่งนักเรียนว่าห้ามทำ เช่น “อย่าทำแบบนี้”	4	40

ตารางที่ 4.3 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด (ต่อ)

วิธีการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “อ้าวไหนแขนสวย ๆ ของครูหายไปไหนคะ” - “เด็ก ๆ ขา วันนี้ทำไมเสาบ้านมันเอ็นจังคะ” - “ต้นไม้ที่คุณแม่ปลูกไว้ ทำไมมันเอนจังคะ แล้วนักเรียนจะ ทำยังไงคะ” เด็กก็จะตอบว่า “ต้องเอาเชือกมาผูก ต้องเอา ไม้มาดาม”ครูพูดต่อว่า “พอดามแล้วก็ต้องตรง ไหนครูขอดู หน่อยว่าต้นไม้ตรง ๆ เป็นยังไง” - “อ้าว แล้วไม้ชี้ทำเหวอคะ ไหนทำสวยๆ ของครูมันหายไป ไหนคะ” - “เอ๊ะ ทำไมคะ ทำไมไม่ค่อยยืดขาเลยวันนี้” 		
<p>3. ทำแบบที่ผิด กับแบบที่ถูกให้นักเรียนดู แล้วให้เขาเลือกว่าเขาชอบแบบไหนมากกว่ากัน</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “นักเรียนดูแบบ ก. และ แบบ ข. นะคะ นักเรียนชอบแบบไหนคะ เมื่อกี้นักเรียนทำแบบ ก. ซึ่งมัน ไม่ถูก แล้วก็ไม่สวยใช่ไหมคะ หนูต้องทำแบบ ข. ถึงจะถูก” - “ครูจะเป็นกระจกให้นักเรียน โดยที่ครูจะทำแบบที่นักเรียน ทำให้อู เมื่อกี้ หนูทำแบบนี้เลยคะ ไม่สวยใช่ไหมคะ เพราะฉะนั้นต้องไม่ทำอีกนะคะ นักเรียนต้องทำแบบที่สวย อย่างนี้นะคะ(ทำให้นักเรียนดู)” 	4	40
<p>4. หาวิธีพูดในเชิงบวกทั้งหมด และให้นักเรียนเห็นสิ่งที่ถูกจากตัวครู ทั้งหมด ไม่สาธิตอะไรที่ผิด ๆ ให้นักเรียนเห็น ไม่แสดงอะไรที่ผิด ๆ ให้ เขาดู คือ ให้เขาจำทางเดียนั้นก็คือทางที่ถูก ไม่ใส่อะไรที่ผิดๆ ให้เขา เห็น</p>	4	40

ตารางที่ 4.3 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด (ต่อ)

วิธีการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ทำแบบนี้ละคะ ทำแบบนี้” - “ดูนี่นะคะ ให้ดูคุณครูในแบบที่ถูก” - “ครูอยากได้เท่าแหลมๆแบบนี้ (พร้อมทำให้นักเรียนดูด้วย)” 		
<p>5. ไม่บอกกับนักเรียนว่าเขาทำผิด ทำไม่ถูก หรือพูดว่า “นักเรียนทำผิด ไม่ใช่” หรือ “ห้ามทำแบบนี้”</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ถ้าหนูทำอย่างนี้จะดีและก็จะถูกต้องด้วยค่ะ” 	2	20
<p>6. ครูจะสมมติให้นักเรียนเป็นตัวละครที่สวย ๆ เช่น เจ้าหญิง ตึกตาบาร์บี้ แล้วบอกว่าถ้าแก้ไขสิ่งที่ครูบอกไปได้ นักเรียนจะสวยแบบสิ่งนั้น ๆ</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ถ้าหนูชี้เท้าและเดินงายหน้าหนูจะสวยมากค่ะ สวยเป็นเจ้าหญิงเลย” 	2	20
<p>7. นักเรียนบางคนเวลาครูแก้ไขข้อผิดพลาดของเขา เขาจะไม่พอใจ แสดงสีหน้าหงิกงอ ครูก็ต้องพิจารณาว่าควรจะแก้เขาแค่ไหนถึงจะพอ ต้องดูว่าวันนี้จะช่วยเค้าได้แค่ไหน บางทีครูอาจจะแก้เค้าได้แค่นิดหน่อยในวันนี้ แล้วค่อยมาแก้เขาใหม่ในวันหน้า เพราะเราอาจเรียกความสนใจจากเด็กเล็กไม่ได้มาก และเขาอาจจะเกิดความรู้สึกไม่อยากทำ</p>	2	20

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับ Primary-เกรด 2 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกดังต่อไปนี้มากที่สุด ได้แก่ (1) อยากจะทำให้ถูกต้องเพื่อให้ครูพอใจและชมเชย และ (2) อยากจะทำในแบบที่ถูกต้องที่ครูบอก ไม่อยากทำผิดเนื่องจากไม่อยากให้ตัวเองดูไม่ดีไม่สวย รองลงมา รู้สึก

เฉย ๆ ครูไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกอายหรือแะ และมีความรู้สึกดังต่อไปนี้ น้อยที่สุด ได้แก่ (1) เบื่อเมื่อครูใช้เวลาแก้ไขผิดพลาดของตัวเองหรือคนอื่นนาน (2) ตกใจกลัว เมื่อครูพูดเสียงดังหรือทำเสียงดู

ตารางที่ 4.4 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขผิดพลาด

ความรู้สึกของนักเรียน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. รู้สึกอยากจะทำในแบบที่ถูกต้องที่ครูบอก ไม่อยากทำผิด ๆ เนื่องจากไม่อยากให้ตัวเองดูไม่ดี ไม่สวย	50	100
2. รู้สึกอยากจะทำให้ถูกต้อง เพื่อให้ครูพอใจและชมเชย	50	100
3. รู้สึกเฉย ๆ ครูไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกอาย หรือแะเมื่อครูแก้ไขข้อผิดพลาด	35	70
4. รู้สึกเบื่อเมื่อครูใช้เวลาแก้ไขผิดพลาดของตัวเองหรือนักเรียนคนอื่นนาน	25	50
5. รู้สึกตกใจและกลัว เมื่อครูพูดเสียงดังหรือทำเสียงดู	25	50

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับ วิธีการสื่อสารในการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน รวมทั้งการตอบสนองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ในการสอนเด็กเล็ก คือ ช่วงอายุ 6-8 ปี หรือ ในระดับ Primary, เกรด 1 และ เกรด 2 นั้น เมื่อครูผู้สอนจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน ครูจะไม่บอกเขาเลยว่า เขาทำผิด ทำให้ถูกต้อง แต่จะใช้วิธีสื่อสารอื่น ๆ แทน เช่น การกล่าวชมก่อน แล้วจึงบอกนักเรียนว่าถ้าเพิ่มสิ่งนี้ได้ก็จะยิ่งดี มาก หรืออาจจะตั้งคำถามกับนักเรียนว่า สิ่งที่คุณต้องการให้เขาทำหายไปไหน แล้วเขาก็จะพยายามทำอย่างที่เราต้องการเอง ทั้งนี้ เนื่องจากว่า เด็กเล็ก ๆ จะรู้สึกเสียความรู้สึก และรู้สึกไม่อยากจะพยายามหรือทำทำนั้น ๆ อีกแล้ว เมื่อถูกตำหนิหรือถูกว่ากล่าวโดยครูผู้สอน

2. เมื่อครูแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน นักเรียนรู้สึกอยากจะทำให้ถูกต้อง เพื่อให้ครูพอใจและชมเชย นักเรียนกล่าวว่าเมื่อครูแก้ไขข้อผิดพลาด จะรู้สึกพยายามมากขึ้น และอยากทำให้ครูรู้สึกภูมิใจในตัวเขา เมื่อนักเรียนพยายามและทำได้ ครูจะชมเชย นักเรียนคิดว่าเขาทำได้ดี และเก่งขึ้นทุกครั้งที่คุณแก้ไขเขา เพราะเมื่อเขาได้แก้ตามที่ครูบอกแล้ว ครูจะชมเขาทุกครั้ง

เพราะฉะนั้น การชมจึงเปรียบเสมือนเป็นแรงเสริมทางบวก ซึ่งถ้าครูใช้หลังจากที่ได้แก้ไขข้อผิดพลาด แล้วนักเรียนพยายามที่จะทำแล้ว จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนพยายามมากขึ้น และรู้สึกดีที่ครูแก้ไขข้อผิดพลาดให้แก่ตน

3. เป็นที่น่าสังเกตว่า วิธีที่ 3 และวิธีที่ 4 ที่กล่าวถึงวิธีการสื่อสารในการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน โดยทำแบบที่ผิด กับแบบที่ถูกให้นักเรียนดู แล้วให้เขาเลือกว่าเขาชอบแบบไหนมากกว่ากัน กับอีกวิธีที่ใช้การพูดในเชิงบวกทั้งหมด และให้นักเรียนเห็นสิ่งที่ถูกจากตัวครูทั้งหมด ไม่สาธิตอะไรที่ ผิด ๆ ให้นักเรียนเห็น ให้จำทางที่ถูกทางเดียว จะเห็นได้ว่า 2 วิธีนี้ ที่กลุ่มตัวอย่างใช้นั้นจะขัดแย้งกัน แต่ทั้งสองวิธีนั้นมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ 4 ท่านเท่า ๆ กัน แต่ผู้วิจัยคิดว่า วิธีที่ 3 เป็นวิธีที่ดีกว่า เพราะว่าจากประสบการณ์การสอนส่วนตัวนั้น วิธีที่ทำทั้ง แบบที่ผิด และแบบที่ถูกให้นักเรียนดู แล้วให้เขาเลือกว่าเขาอยากทำแบบไหนนั้น จะทำให้นักเรียนเห็นภาพว่า เขาทำแบบที่ผิดเป็นอย่างไร และมันไม่ดีอย่างไร และนักเรียนก็จะไม่ทำแบบนั้นอีก เพราะไม่อยากดูไม่สวย หรือดูไม่ดี เมื่อทำแบบที่ถูกให้เขาดู เขาก็จะเข้าใจว่าแบบที่ถูกต้องนั้นสวยอย่างไร และจะพยายามทำให้ได้มาซึ่งอย่างที่ถูกต้องนั้น แต่ถ้าครูสาธิตแต่สิ่งที่ถูกต้องนั้น นักเรียนจะไม่มีโอกาสเดียวว่า เขาได้ทำผิดอย่างไรไป และก็ไม่รู้ว่ามันไม่ดีหรือไม่สวยอย่างไร แม้จะบอกสิ่งที่ถูกต้องแก่เขา แต่ภายหลังเขาอาจจะทำในแบบที่ผิด ๆ อีกก็ได้

4. เมื่อครูแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนโดยใช้วิธีสมมติให้นักเรียนเป็นตัวละคร หรือตัวการ์ตูนที่สวยงาม ถ้านักเรียนแก้ไขสิ่งที่ครูได้บอกไป นักเรียนจะรู้สึกตื่นเต้นและพยายามที่จะทำตามที่คุณบอก เนื่องจากเด็กจะชอบมากในเรื่องที่เกี่ยวกับความสวยงามและยิ่งถ้านำความสวยงามนั้นมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่เขารู้จักและชอบแล้ว เช่น ตัวการ์ตูนเจ้าหญิงนิทรา สโนว์ไวท์ หรือ ตุ๊กตาบาร์บี้ นักเรียนจะพยายามมากขึ้น เนื่องจากอยากที่จะเป็นหรือเหมือนสิ่งที่สวยงามเหล่านั้น ครูได้สร้างเงื่อนไขให้กับนักเรียน นั่นคือ ถ้านักเรียนทำหรือแก้ไขในสิ่งที่ครูบอก นักเรียนจะเหมือนสิ่งที่สวยงามเหล่านั้น หรือสวยงามแบบนั้น ซึ่งเมื่อสอบถามนักเรียน นักเรียนกล่าวว่ารู้สึกอยากจะทำในแบบที่ถูกต้องที่คุณบอก ไม่อยากทำผิด ๆ เนื่องจากไม่อยากให้ตัวเองดูไม่ดี ไม่สวย นักเรียนโดยเฉพาะที่เป็นเด็กผู้หญิงเล็ก ๆ นั้น จะไม่อยากดูไม่สวย ดูไม่ดี เมื่อครูบอกว่าถ้านักเรียนทำสิ่งนี้แล้วจะดูไม่ดี นักเรียนจะไม่ทำ แต่จะพยายามทำสิ่งที่ดี สวยงาม เพราะต้องการให้ตัวเองดูดีและสวยงาม

5. นักเรียนจะรู้สึกตกใจและกลัว เมื่อครูพูดเสียงดังหรือทำเสียงดู นักเรียนกล่าวว่าเมื่อตนกลัวจะทำให้เกร็ง และทำได้ไม่ดี แต่อย่างไรก็ตามมีนักเรียนจำนวนไม่มากนักที่ให้ข้อมูลนี้ เนื่องจากส่วนมากครูที่สอนจะไม่ค่อยทำเสียงดูเท่าไรนัก แต่อาจเสียงดังในบางครั้งเพื่อจะเรียกความสนใจนักเรียนให้ทุกคนตั้งใจฟังครูที่ครูจะแก้ไข

6. ในการแก้ไขข้อผิดพลาดนักเรียนนั้น ครูยังต้องคำนึงถึง ความมากน้อยในการที่จะแก่นักเรียนด้วย นักเรียนบางคนเวลาครูแก้ไขข้อผิดพลาดของเขา เขาจะไม่พอใจ แสดงสีหน้าหงิกงอ ครูก็ต้องพิจารณา ว่าควรจะแก้ไขเขาแค่ไหนถึงจะพอ ต้องดูว่าวันนี้จะช่วยเค้าได้แค่ไหน บางทีครูอาจจะแก้เค้าได้แค่นิดหน่อยในวันนี้ แล้วค่อยมาแก้ไขใหม่ในวันหน้า เพราะเราอาจเรียกความสนใจจากเด็กเล็กไม่ได้มาก และเขาอาจจะเกิดความรู้สึกไม่อยากทำอีกต่อไป

คำถามข้อที่ 3 วิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียนและการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการ สื่อสารชมเชยนักเรียนทุกครั้งที่เขาทำดีขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ดีเท่าที่ควรก็ตาม มากที่สุด รองลงมาเป็นสัดส่วนที่เท่า ๆ กันได้แก่ (1) การชมนักเรียนโดยการให้เป็นคะแนน หรือ รางวัลว่าเขาอยู่ในระดับไหน (2) การค่อย ๆ ชมทีละนิด ไม่ใช่ชมมากจนดูเหมือนไม่จริงใจ (3) การชมเชย ถ้าเป็นนักเรียนไทย ก็พูดว่า “เก่งมากเลยคะ” “ดีมากเลยคะ” ถ้าเป็นเด็กฝรั่งก็จะพูดว่า “Good girl” หรือ “Good try” แต่ควรพูดคำว่า “Good try” มากกว่า เพราะ แปลว่า พยายามดีแล้ว แต่ความพยายามนั้น สามารถสร้างให้พยายามได้มากขึ้นกว่าเดิมอีก คือ ที่ผ่านมาก็พยายามแล้ว แต่ก็ต้องพยายามต่อไปเรื่อย ๆ (4) ไม่ค่อยชมนักเรียน จะชมในกรณี ที่ทุกคนทำไม่ดี แต่มีนักเรียนคนหนึ่งทำดีอยู่คนเดียว ก็ จะ ชมนักเรียนคนนั้น และให้มาทำให้นักเรียนคนอื่น ๆ ดูเป็นตัวอย่าง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคนอื่น ๆ พยายามทำให้ได้ด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>1. ชมเชยนักเรียนทุกครั้งที่ทำดีขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ดีเท่าที่ควรก็ตาม</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “แหม วันนี้ตั้งใจเป็นพิเศษเลยนะคะ ดีมากค่ะ” - “หนูทำได้ดีขึ้นนะคะ พยายามอีกหน่อยนะคะ” - “ดีแล้วค่ะ อันนี้ดีแล้ว เดียวครั้งหน้าเอาใหม่ะคะ” 	10	100
<p>2. ชมนักเรียนโดยการให้เป็นคะแนนหรือรางวัลว่าเขาอยู่ในระดับไหน</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “เอาไปเลย 10 คะแนน เต็ม” - “ครูให้เหรียญทองหนูเลย” 	2	20
<p>3. การชมจะต้องค่อย ๆ ชมทีละนิด ไม่ใช่ชมมากจนดูเหมือนไม่จริงใจ การชมทำให้เด็กที่ไม่เคยพยายามเลยสามารถพยายามขึ้นได้</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “นี่นักเรียนทำได้ดีขึ้นนะคะครูชอบจังเลย วันหลังเอาให้ดีขึ้นกว่านี้ อีกนะคะ” 	2	20
<p>4. การชมเชย ถ้าเป็นนักเรียนไทย ก็พูดว่า “เก่งมากเลยคะ” “ดีมากยคะ” ถ้าเป็นเด็กฝรั่งก็จะพูดว่า “Good girl” หรือ “Good try” แต่ควรพูดคำว่า “Good try” มากกว่า เพราะ แปลว่า พยายามดีแล้ว แต่ความพยายามนั้นสามารถสร้างให้พยายามได้มากขึ้นกว่าเดิมอีก ที่ผ่านมานักเรียนพยายามแล้ว แต่ก็ต้องพยายามต่อไปเรื่อย ๆ</p>	2	20
<p>5. ไม่ชมนักเรียนมาก จะชมในกรณี ที่ทุกคนทำไม่ดี แต่มีนักเรียนคนหนึ่งทำดีอยู่คนเดียว และให้มาทำให้ดูเป็นตัวอย่างเพื่อกระตุ้นนักเรียนคนอื่น ๆ</p>	2	20

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับ Primary-เกรด 2 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียนนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกดีใจมากเมื่อครูชม ทำให้พยายามทำได้ดีขึ้น มากที่สุด รองลงมาได้แก่ รู้สึกอยากได้คำชมนั้นจากครูบ้างเมื่อครูชมนักเรียนคนอื่น และพยายามทำเพื่อให้ได้คำชมบ้าง และรู้สึกเฉย ๆ เมื่อครูชมน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.6 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน

ความรู้สึกของนักเรียน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. รู้สึกดีใจมากเมื่อครูชม ทำให้พยายามทำได้ดียิ่งขึ้น	50	100
2. เมื่อครูชมนักเรียนคนอื่น ๆ จะรู้สึกอยากได้คำชมนั้นจากครูบ้าง จะพยายามทำเพื่อให้ได้คำชมบ้าง	40	80
3. รู้สึกเฉย ๆ เมื่อครูชม	2	4

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับ วิธีการสื่อสารในการชมเชยนักเรียน รวมทั้งการตอบสนองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การสื่อสารในการชมเชยนักเรียนนั้น กลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 ท่านได้เลือกใช้วิธีที่จะกล่าวชมนักเรียนทุกครั้งที่เขาทำดีขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ดีเท่าที่ควรก็ตาม จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 ท่าน ทุกท่านกล่าวว่า การชมนักเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ๆ ในการสอน โดยเฉพาะกับเด็กเล็ก เมื่อครูผู้สอนชมนักเรียน เมื่อเขาทำได้ดีขึ้น เขาก็จะยิ่งพยายามมากขึ้น เพื่อที่จะทำได้ดีมากขึ้นไปอีก ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่ง กล่าวว่า “เด็กแต่ละคนมีความสามารถในการเดินไม่เท่ากัน คนหนึ่งอาจจะทำได้ยังไม่ดีเท่าที่ควร แต่ว่าเขาก็ทำเต็มที่ของเขาแล้ว คือมันดีขึ้นสำหรับเค้าแล้ว เราก็ต้องชม มันจะทำให้เขามีกำลังใจ มีแรงใจที่จะทำต่อไปให้ได้ดีขึ้นอีกได้” และเมื่อสอบถามนักเรียนนักเรียนทุกคนก็กล่าวว่ารู้สึกดีใจมากเมื่อครูชม จะทำให้เขาพยายามที่จะทำได้ดียิ่งขึ้นอีก หรือถ้านักเรียนเห็นครูชมเพื่อนในชั้นเรียน ตนก็จะพยายามทำเพื่อให้ได้รับคำชมนั้นบ้าง

2. ผู้ให้สัมภาษณ์อีกท่านได้กล่าวถึงการชมเชยไว้ว่า “การชมเชย ทำให้เราเห็นน้อยน้อยลงด้วย มันทำให้เขาดีขึ้นได้เรื่อย ๆ มีเด็กอยู่คนหนึ่ง เดินละมาก เขาก็เริ่มห่อหุ้ม แล้วก็มาสาย ไม่

อยากมาเรียน คุณน้ำก็เลยลองเปลี่ยนเป็นชมเขา 'นี่ดีขึ้นนะคะ' 'วันนี้หนูมาเร็ว คุณครูชอบจังเลยคะ วันหลังมาเร็วแบบนี้อีกนะคะ' เขาก็มาเร็วขึ้น ๆ ครูก็พูดชมเขาทุกครั้งว่าดีจังที่มาเร็ว แล้วในที่สุด เขาก็มาตรงเวลาได้"

3. อย่างไรก็ตาม ในการชมนั้น ครูผู้สอนก็ต้องระวังด้วย อย่าชมจนมากเกินไปจนความจริง เพราะนักเรียนจะรู้สึกว่าคุณไม่จริงใจ และคุณไม่ได้พูดความจริง และน้ำเสียงที่ใช้ในการชมก็สำคัญ เช่นเดียวกัน ครูต้องชมด้วยความจริงใจ และสื่อความจริงใจนั้นออกมาทางน้ำเสียง เพราะเด็กจะรู้สึก และรับรู้ได้ ครูผู้สอนจึงต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ ดังจะเห็นได้จาก มีนักเรียน 2 คนซึ่งเป็นนักเรียนเกรด 2 อายุ 8 ปีเป็นเด็กค่อนข้างโต กล่าวว่าตนรู้สึกเฉย ๆ เมื่อครูชม ไม่ได้รู้สึกดีใจ เพราะรู้สึกว่าครูพูดด้วยน้ำเสียงที่ไม่จริงใจ และชมเกินความจริง

คำถามข้อที่ 4 วิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียนและการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสื่อสารโดย บอกกับนักเรียนว่า เขาทำได้ดีอยู่แล้ว อาจจะขาดในบางส่วน แต่ถ้าแก้ไขตรงนั้นได้ ก็จะทำให้ดีเลย พร้อมทั้งต้องระบุระยะเวลาด้วยว่า ถ้าเขาพยายามจะสามารถทำได้โดยใช้เวลาเท่าไร มากที่สุด รองลงมาเป็นส่วนที่เท่า ๆ กันได้แก่ (1) ให้ความมั่นใจ และเชื่อมั่นในตัวเขาว่า เขาสามารถทำได้ (2) สร้างเรื่องขึ้นมาเปรียบเทียบกับนักเรียนฟัง ว่าเขายังสามารถทำได้ดีกว่านักเรียนที่ครูเคยสอนมา ให้เขามีกำลังใจที่จะทำมากขึ้น (3) แอบไปกระซิบชมนักเรียน และพูดให้กำลังใจเขา เพื่อให้เขารู้สึกว่าได้รับคำชมที่พิเศษจากครู (4) พยายามสอนให้นักเรียนรู้สึกว่าเขาไม่ได้กำลังเรียนอยู่ แต่ว่ากำลังเล่นอยู่ สอนแบบธรรมชาติ ไม่กดดันนักเรียนให้รู้สึกเครียดหรือทำไม่ได้แล้วจะเป็นสิ่งที่แย่ (5) ยกตัวอย่างนักเรียนรุ่นพี่ให้ฟังว่าเมื่อก่อนรุ่นพี่ก็เต้นไม่ได้ ทำไม่ได้ แต่เพราะความตั้งใจจริง และความขยัน จึงทำให้พี่ๆ เก่งขึ้น (6) พาไปดูการแสดงบัลเล่ต์ต่าง ๆ และยกตัวอย่างว่า ถ้านักเรียนพยายามและตั้งใจก็จะทำได้ และเก่งอย่างนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>1. บอกกับนักเรียนว่า เขาทำได้ดีอยู่แล้ว อาจจะทำในบางส่วนเพียงเล็กน้อย ถ้าแก้ไขตรงนั้นได้ ก็จะทำให้ดีเลย พร้อมทั้งตั้งระยะเวลาด้วยว่า ถ้าเขาพยายามจะสามารถทำได้โดยใช้เวลาเท่าไร</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “หนูดีอยู่แล้ว เพียงแค่เรื่องเดียว แล้วก็ทำได้เลย” - “มาเรียนอีก 3 ครั้ง ก็จะได้เลย มาเรียนสม่ำเสมอแล้วก็จะดีขึ้น” 	4	40
<p>2. ให้ความมั่นใจ และเชื่อมั่นในตัวเขาว่า เขาสามารถทำได้</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “หนูทำได้นะคะ ครูเชื่อว่า หนูสามารถทำได้แต่ว่าหนูต้องพยายาม มากขึ้นนะคะ” 	2	20
<p>3. สร้างเรื่องขึ้นมาเปรียบเทียบให้นักเรียนฟัง ว่าเขายังสามารถทำได้ดีกว่า นักเรียน ที่ครูเคยสอนมา ให้เขามีกำลังใจที่จะทำมากขึ้น</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ไม่เป็นไร เด็กที่ครูสอนเมื่อปีที่แล้วใช้เวลานานกว่านี้อีกนะกว่าจะทำได้ หนูยังทำได้มากกว่าอีก” 	2	20
<p>4. แอบไปกระซิบชมนักเรียน และพูดให้กำลังใจเขา เพื่อให้เขารู้สึกว่าได้ รับคำชมที่พิเศษจากครู</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ทำดีขึ้นแล้วนะคะ(กระซิบข้าง ๆ หนู) แต่ว่าครูอยากได้สวยกว่านี้อีกนิดนึงนะคะ” 	2	20

ตารางที่ 4.7 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน (ต่อ)

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
5. พยายามสอนให้นักเรียนรู้สึกว่าเขาไม่ได้กำลังเรียนอยู่ แต่ว่ากำลังเล่นอยู่ สอนแบบธรรมชาติ ไม่กดดันนักเรียนให้รู้สึกเครียด หรือทำไม่ได้แล้วจะเป็นสิ่งที่แย่ โดยครูจะพยายามคิดระบอบที่สนุกสนาน มีการแทรกการแสดงท่าทาง (Acting) และก็ใส่เทคนิคที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้เข้าไป	2	20
6. ยกตัวอย่างนักเรียนรุ่นพี่ให้ฟังว่า เมื่อก่อนรุ่นพี่ก็เดินไม่ได้ ทำไม่ได้ แต่เพราะความตั้งใจจริง และความขยัน จึงทำให้พี่ๆ เก่งขึ้น ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร - “หนูเคยบอกครูว่า อยากขึ้น <i>pointe</i> ใช่มั้ย หนูต้องขยันๆ เดินเยอะ แล้วก็พยายามมากขึ้นอีก รับรองว่า หนูต้องเก่งเหมือนพี่ๆ แน่แน่นอนต่อไปหนูก็จะได้ใส่ <i>pointe</i> แน่แน่นอน” - “เมื่อก่อนพี่... ก็ขอรับรองให้ แต่พอพี่เค้าพยายามอดทน แล้วก็ซ้อมเยอะๆ สุดท้ายพี่เค้าก็เก่งขึ้นเหมือนที่หนูเห็นอยู่ที่นี่แหละ ไม่ใช่ว่า อยู่ดีๆ พี่เค้าก็ทำได้เลย แต่เป็นเพราะเค้าฝึกซ้อมใช่มั้ยคะ หนูก็ต้องสู้ๆ เหมือนพี่เค้าจะคะ”	2	20
7. พานักเรียนไปดูการแสดงบัลเล่ต์ต่าง ๆ และยกตัวอย่างว่า ถ้านักเรียนพยายามและตั้งใจก็จะทำได้ และเก่งอย่างนี้	2	20

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับ Primary-เกรด 2 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียนนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกดังต่อไปนี้มากที่สุด ได้แก่ (1) มีกำลังใจดีขึ้นและความมั่นใจมากขึ้น (2) พยายามที่จะฝึกฝนและตั้งใจตามที่ครูบอก เพื่อจะได้ดีขึ้น รองลงมาเป็นส่วนที่เท่า ๆ กันได้แก่ (1) มีกำลังใจ

ดีขึ้นเมื่อครูเล่าว่ายังมีคนอื่น ๆ ที่ทำไม่ได้เหมือนกันไม่ใช่นักเรียนคนเดียวที่ทำไม่ได้ ต้องมีความพยายามแล้วก็จะทำได้ (2) รู้สึกมีกำลังใจมากขึ้นเมื่อได้ไปดูการแสดงบัลเลต์ อยากจะทำได้บ้าง จะพยายามมากขึ้น

ตารางที่ 4.8 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน

ความรู้สึกของนักเรียน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. รู้สึกมีกำลังใจดีขึ้น และมีความมั่นใจมากขึ้น	44	88
2. พยายามที่จะฝึกฝนและตั้งใจตามที่ครูบอก เพื่อจะได้ดีขึ้น	44	88
3. เมื่อครูเล่าว่ายังมีคนอื่น ๆ ที่ทำไม่ได้เหมือนกัน นักเรียนต้องพยายาม และก็ทำได้ จะรู้สึกมีกำลังใจดีขึ้น ไม่ใช่เราคนเดียวที่ทำไม่ได้	37	74
4. เมื่อได้ไปดูการแสดงบัลเลต์ แล้วรู้สึกมีกำลังใจมากขึ้น อยากจะทำได้บ้าง ก็จะพยายามมากขึ้น	37	74

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับ วิธีการสื่อสารในการให้กำลังใจนักเรียน รวมทั้งการตอบสนองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนมากจะ บอกกับนักเรียนว่า เขาทำได้ดีอยู่แล้ว ครูพอใจกับสิ่งที่นักเรียนทำได้แล้ว แต่ว่าถ้านักเรียนเพิ่มหรือแก้ไขบางสิ่งบางอย่างอีกนิดหน่อย ก็จะทำให้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ ครูผู้สอนจะบอกให้นักเรียนพยายามต่อไป โดยที่จะต้องระบุด้วยว่า ถ้าเขาพยายามแล้ว ในระยะเวลาเท่าไร เขาจึงจะทำสำเร็จ มิฉะนั้น นักเรียนจะรู้สึกว่ามันเป็นความพยายาม หรือการกระทำที่ไม่มีสิ้นสุด ก็จะเกิดความท้อแท้และไม่พยายามอีกต่อไป

2. กลุ่มตัวอย่างบางท่านใช้วิธีการสร้างเรื่องขึ้นมาเปรียบเทียบกับนักเรียนฟัง ว่าเขายังสามารถทำได้ดีกว่านักเรียน ที่ตนเคยสอนมา ให้เขามีกำลังใจที่จะทำมากขึ้น เพราะนักเรียนจะรู้สึกว่า ตนไม่ได้ผิดปกติ หรือไม่ได้ไร้ความสามารถ เพราะมีการเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น ๆ ว่าเขาเหล่านั้นก็ยังทำไม่ได้เช่นกัน แล้วเมื่อนักเรียนมีกำลังใจที่ดีขึ้น เขาก็จะพยายามทำต่อไป จนสำเร็จ

3. ในการเรียนการสอนนั้น บางครั้งเมื่อนักเรียนทำไม่ได้ จะรู้สึกเครียด และกดดัน โดยเฉพาะเมื่อเพื่อน ๆ คนอื่นในห้องนั้น ทำได้แล้วแต่ตนยังไม่ทำได้เพียงผู้เดียว ในกรณีนี้

ครูผู้สอนควรมีวิธีที่จะสื่อสารในการสอนกับนักเรียน ในส่วนของครูผู้สอนก็อยากจะให้นักเรียนทำได้ จึงพยายามที่จะกดดันและสอนอย่างเอาจริงเอาจัง แต่ถ้าในเวลานั้น นักเรียนยังทำไม่ได้ ครูไม่ควรจะพยายามผลักดัน (push) นักเรียนมากเกินไป ครูควรมีวิธีที่จะสอนอย่างธรรมชาติ ประหนึ่งว่าเขากำลังเล่น หรือทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ ที่เขาไม่เคยทำมาก่อน ผู้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า จะพยายามคิดระบำนีใหม่ ๆ มาสอนนักเรียน แต่จะบอกกับนักเรียนว่า ที่เราจะทำนั้นเป็นการ “เล่น” กัน นักเรียนก็จะสนุกไปกับการทำระบำนีนั้น ๆ โดยที่ไม่ได้กังวลกับเรื่องเทคนิคมาก แต่เมื่อทำต่อเนื่องไประยะหนึ่ง เทคนิคของเขาก็จะดีขึ้น อีกทั้งยังจะมีลีลา และการแสดงออกที่ได้จากการทำระบำนีอีกด้วย

4. การยกตัวอย่างรุ่นพี่ที่ตอนนี้ประสบความสำเร็จแล้ว หรือการพาไปดูการแสดงบัลเลต์ เป็นเสมือนการสร้างกำลังใจให้แก่เด็กนักเรียนในแง่ที่ว่า ในสักวันหนึ่งถ้าเขาพยายาม เขาก็จะสามารถทำได้ดีและเก่งอย่างรุ่นพี่หรือนักเต้นบัลเลต์ที่เก่งเหล่านั้น นอกจากนี้แล้ว การที่ครูยกตัวอย่างรุ่นพี่และเล่าถึงความตั้งใจจริงและความขยันของรุ่นพี่ ซึ่งผลออกมาก็คือ ความสำเร็จที่นักเรียนเห็นอยู่ขณะนี้ จะทำให้นักเรียนมีกำลังใจและความพยายามมากขึ้น

คำถามข้อที่ 5 วิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน และการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการ แจกของรางวัล เช่น ขนม สติกเกอร์ เพื่อจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน มากที่สุด รองลงมาเป็นส่วนที่เท่า ๆ กันได้แก่ (1) การสร้างเป้าหมาย (Goal) และสร้างต้นแบบ (Idol) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน (2) การเล่าเรื่อง เล่านิทาน พร้อมทำท่าบัลเลต์เชื่อมโยงกับเรื่องนั้น นักเรียนจะชอบและรู้สึกสนุก อยากมาเรียน (3) ใช้อุปกรณ์ที่น่าสนใจในการสอนให้นักเรียนรู้สึกอยากมาเรียน (4) สร้างความน่าตื่นเต้น และนำติดตามในการเรียนบัลเลต์ (5) ให้ความสนนิทสนมเป็นกันเอง ไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความเครียดมากเกินไป แต่มีความเป็นพี่มากกว่า บางทีก็มีการพูดคุยนอกเรื่องบ้าง (6) ครูผู้สอนจะพยายามใส่ชุดบัลเลต์สีชมพู หรือสีน่ารักๆ คอยเปลี่ยนเสื้อ กระโปรง ก็บิติดมโนแต่ละอาทิตย์ เมื่อเห็นเด็กใส่ชุดหรือทำผมน่ารัก ก็จะมีชมและพูดคุยจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน

ตารางที่ 4.9 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. แจกของรางวัล เช่น ขนม สติกเกอร์ เพื่อจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน	8	80
2. สร้างเป้าหมาย (Goal) และสร้างต้นแบบ (Idol) ให้นักเรียนว่า จะในอนาคตเขาสามารถเป็นนักเต้นที่เก่งแบบนี้ได้ (ให้ดูรูปนักเต้นบัลเลต์ที่มีชื่อเสียง) แล้วอธิบายว่ามีอาชีพต้องตั้งใจแค่ไหน มีการฝึกซ้อมอย่างไร แล้วเขาก็จะพยายาม เพราะอยากเก่ง อยากสวย เหมือนนักเต้นคนนั้นบ้าง ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - “ถ้าอยากเก่งอย่างนี้ ต้องมาเรียนทุกครั้ง ต้องไม่ขาดเรียนนะคะ” - “ถ้าอยากเป็นนักบัลเลต์มีอาชีพ ก็ต้องไม่ขี้เกียจ ต้องขยันมาเรียนและตั้งใจเรียนด้วย” 	5	50
3. เล่าเรื่อง เล่านิทาน พร้อมทั้งทำท่าบัลเลต์เชื่อมโยงให้เข้ากับเรื่องราว นั้น ไปด้วยนักเรียนจะชอบและรู้สึกสนุก อยากมาเรียน	5	50
4. มีการใช้อุปกรณ์ที่น่าสนใจในการสอน เช่น มงกุฏ คทา ผ้า เชือก ฯลฯ ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากมาเรียน	5	50
5. สร้างความตื่นเต้น น่าติดตามให้แก่การเรียนบัลเลต์ โดยบอกนักเรียนว่าในครั้งหน้าจะให้นักเรียนทำอะไรที่สนุกสนาน ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - “เดี๋ยวอาทิตย์หน้า ครูจะเล่านิทานให้ฟัง แล้วเราก็จะมาเป็นหนูน้อย หมวกแดงกันนะคะ” - “วันนี้เราจะเล่นเป็นเงือกน้อย เราจะมาแต่งหน้า ทาปาก ทำผมใส่ต่างหู ใส่แหวน” 	5	50

ตารางที่ 4.9 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน (ต่อ)

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
6. ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง ไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความเป็นครูมาก เกินไป แต่มีความเป็นพี่มากกว่า บางทีก็มีการพูดคุยนอกเรื่องบ้าง โดยต้องถามเขาก่อนว่าเป็นยังไง ไม่ใช่พูดแต่ของเรื่องตัวเอง แสดงให้เขาเห็นว่าเราสนใจในตัวเขา	5	50
7. ครูผู้สอนจะพยายามใส่ชุดบัลเลต์สีชมพู หรือสีน่ารักๆ คอยเปลี่ยนเสื้อ กระโปรง ก็บิดคิดผมในแต่ละอาทิตย์ และเมื่อเห็นเด็กใส่ชุดหรือทำผมน่ารัก ก็จะชมและพูดคุยกับนักเรียนให้อยากเรียน <i>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</i> - “คุณแม่หาชุดน่ารักๆ ให้หนูใส่ หนูต้องตั้งใจเดินให้สวยๆ นะคะ” - “วันนี้คุณแม่ทำผมให้หนูสวยสวยเชียว หนูต้องเดินสวยๆ นะคะ”	5	50

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับ Primary-เกรด 2 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียนแก่นักเรียน กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกชอบมาเรียนเนื่องจากครูสอนสนุกและรักการเต้น มากที่สุด รองลงมาเป็นส่วนที่เท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) รู้สึกตื่นเต้นเมื่อครูสัญญาว่าในการเรียนครั้งหน้า จะสอนสิ่งใหม่ ๆ แก่ นักเรียน (2) อยากมาเรียน เนื่องจากชอบครูผู้สอน ครูสวยและใจดี (3) ชอบเรียนเป็นพิเศษ เมื่อครูเล่านิทานและให้เต้นไปกับเพลง (4) ชอบเรียนเป็นพิเศษ เมื่อครูให้ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คทา มงกุฎ (5) ชอบเมื่อมาเรียน ครูจะให้ขนมและสติ๊กเกอร์

ตารางที่ 4.10 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้าง
ความสนใจในการเรียน

ความรู้สึกของนักเรียน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. ชอบมาเรียน เนื่องจากครูสอนสนุกและรักการเต้น	48	96
2. รู้สึกตื่นเต้นเมื่อครูสัญญาว่าในการเรียนครั้งหน้าจะสอนสิ่งใหม่ ๆ แก่นักเรียน	45	90
3. อยากมาเรียน เนื่องจากชอบครูผู้สอน ครูสวยและใจดี	45	90
4. ชอบเรียนเป็นพิเศษ เมื่อครูเล่นนิทานและให้เต้นไปกับเพลง	45	90
5. ชอบเรียนเป็นพิเศษ เมื่อครูให้ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คทา มงกุฎ	45	90
6. ชอบเมื่อมาเรียน ครูจะให้ขนมและสติ๊กเกอร์	45	90

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับ วิธีการสื่อสารในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน รวมทั้งการตอบสนองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ในการโน้มน้าวใจเพื่อให้เกิดความสนใจในการเรียนนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธี แจกของรางวัลมากที่สุด โดยครูผู้สอนจะให้ขนม หรือสติ๊กเกอร์ เมื่อนักเรียนมาเรียน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ยังกล่าวว่า ในการสอนเด็กเล็กจะมีการแจกสติ๊กเกอร์ในตอนท้ายชั่วโมง แล้วก็ขอให้เขา ทำท่าที่สอนไปในวันนั้นอย่างดี ๆ ให้ครูดูเป็นการแลกเปลี่ยน แต่ถ้ามีนักเรียนบางคนที่ยอแงมาก ๆ ไม่ยอมทำเลย ในระหว่างสอน ก็ต้องให้รางวัลก่อน แล้วก็บอกว่าถ้าไม่ทำก็จะขอรางวัลคืน

2. กลุ่มตัวอย่างยังใช้วิธีการเล่าเรื่อง เล่นนิทาน และทำท่าทางเหมือนเรื่องในนิทานนั้น โดยใช้ท่าบัลเลต์นำมาแทรกหรือปรับให้เข้ากับเรื่องราวนั้น นักเรียนจะชอบและรู้สึกสนุก อยากมาเรียน

3. การที่นักเรียนอยากมาเรียนเพราะครูผู้สอนสวยและใจดีนั้น เป็นเพราะนักเรียนชื่นชอบในตัวครูผู้สอนเอง เด็กจะรู้สึกชอบและอยากพบกับบุคคลที่เขาปลื้ม ซึ่งครูผู้สอนบางท่านจะพยายามใส่ชุดบัลเลต์สีชมพู หรือสีน่ารักๆ คอยเปลี่ยนเสื้อ กระโปรง กีบติดผมในแต่ละอาทิตย์เพื่อให้ดูสวยงาม และเป็นที่ยอมรับของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนแต่งตัวให้เรียบร้อยและดูสวยงามอยู่เสมอเวลาจะมาเรียนบัลเลต์

4. เด็กวัย 6-8 ปีนั้น เป็นวัยช่างพูด เด็กจะชอบเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของเขา และสิ่งที่เด็ก ประสบพบเจอมาในชีวิตประจำวันให้ฟัง ครูผู้สอนนอกจากจะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนแล้ว ก็ควรเป็น “ผู้ฟัง” ที่ดีด้วย ครูอาจถามนักเรียนถึงเรื่องราวต่าง ๆ และนักเรียนก็จะรู้สึก ว่าครูสนใจเขา ใส่ใจเขา นักเรียนจะมีความไว้วางใจและรู้สึกชอบครู ซึ่งก็จะทำให้เขาอยากที่จะมา เรียน

คำถามข้อที่ 6 วิธีการสื่อสารของครูเพื่อควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ใน สภาพที่พร้อมที่ จะเรียนและการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากวิธีการสื่อสารของครูเพื่อควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพที่พร้อม ที่จะเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสื่อสารโดย บอกอย่างชัดเจนเลยว่าห้ามทำอะไรบางอย่างที่ไม่อยู่ใน ระเบียบวินัย มากที่สุด รองลงมาเป็นสัดส่วนที่เท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) การใช้เหตุผลอธิบายถึงผลเสียที่ อาจเกิดขึ้นถ้าเขาไม่อยู่ในระเบียบวินัย (2) กำหนดบทลงโทษไว้ชัดเจนว่า เขาจะต้องได้รับโทษเมื่อ เขาไม่อยู่ในระเบียบ (3) สร้างภาพ หรือสร้างเรื่องให้นักเรียนจินตนาการ แล้วปฏิบัติตาม (4) กำหนดตำแหน่งให้นักเรียนยืน แต่ละคนตายตัว และบอกให้เขาจำที่เขาต้องอยู่ (5) เปรียบเทียบ ตัวนักเรียนที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัย กับสิ่งที่ตกลง หรือไม่สวยงาม และใช้วิธีดังต่อไปนี้น้อยที่สุด ได้แก่ (1) การสร้างเป็นกฎที่ห้ามฝ่าฝืนไว้สำหรับนักเรียน (2) สร้างเงื่อนไขให้กับนักเรียนว่า ครูจะ ไม่รัก ไม่ชอบ ถ้าเขาไม่อยู่ในระเบียบวินัย (3) ใช้สีหน้า น้ำเสียงที่ดุและแข็งขืน (4) ชมนักเรียน ที่มาตรงเวลาและอยู่ในระเบียบเรียบร้อยให้นักเรียนคนอื่น ๆ ฟัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.11 แสดงวิธีการสื่อสารของครูเพื่อควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>1. ครูจะตั้งคำถามเรื่องระเบียบวินัยในห้องเรียนกับนักเรียน และบอกอย่างชัดเจนเลยว่าห้ามทำสิ่งใดบ้างที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัย</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ทำอย่างนี้ไม่ได้นะคะ หนูจะคุยไม่ได้นะคะในห้องเรียน” 	8	80
<p>2. ใช้เหตุผลอธิบายถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้นถ้านักเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัย นั่นคือ บอกนักเรียนว่าไม่ควรทำสิ่งใด เพราะเหตุใด</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “อ๊ะ อ๊ะ (ทำน้ำเสียง) นักเรียนคะ ถ้านักเรียนเอชานขึ้นมามากำแพง กำแพงห้องเรียนก็จะดำใช้มัยคะ แล้วห้องเรียนก็จะไม่สวยใช้มัยคะเพราะฉะนั้นนักเรียนต้องอย่าเอชานขึ้นมานะคะ” - “อ๊ะอ่า ผนังมันสะอาดใช้มัยคะ นักเรียนก็ต้องอย่าทำให้มันสกปรกนะคะ นักเรียนชอบความสกปรก หรือความสะอาดมากกว่ากันคะ” - “เห็นผลของการวิ่งมัยคะ เห็นมัยหกล้มเจ็บตัวเลย ที่หลังก็ห้ามทำอีกนะคะ” 	4	40
<p>3. กำหนดบทลงโทษไว้ชัดเจนว่า นักเรียนจะต้องได้รับโทษเมื่อเขาไม่อยู่ในระเบียบ</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ให้นักเรียนมาเข้าที่ ไม่วิ่งเล่นนะคะ ครูจะนับ 1-10 ถ้ากลับมาไม่ทันครูจะลงโทษให้สก็อตจัมป์ 10 ที” - “ห้ามพูดนะ ถ้าพูดจะให้เดินถึง เทียงคีนเลย” - “ถ้าคุยอีกนะคะ ครูจะให้ไปนั่งคนละมุมเลยนะคะ ถ้าอยากนั่งกับ เพื่อนต้องไม่คุย หรือคุยได้นิดหน่อยแต่ต้องกระซิบกันเบา ๆ” 	4	40

ตารางที่ 4.11 แสดงวิธีการสื่อสารของครูเพื่อควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน (ต่อ)

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>4. สร้างภาพ หรือสร้างเรื่องให้นักเรียนจินตนาการ แล้วปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย แต่ก็ยังอยู่ในระเบียบวินัยอยู่ ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ไหนทุกคนลองนั่งเป็นกบจำศีลชิคะ แล้วหลังเป็นกบจำศีล กบจำศีลทำยังไง ต้องไม่พูดกันใช่ไหมคะ” - “นั่นนะ เป็นดินแดนผีนะ หนูต้องห้ามวิ่งไปตรงนั้น ต้องยืนอยู่ตรงนี้ - “ตรงนั้นมันเป็นจุดที่ลื่นมากที่สุดของห้อง ถ้าหนูไปเล่นตรงนั้นไม่มาเข้าที่ หนูอาจลื่นหกล้มได้นะ” - “ตรงนั้นเป็นบ้านผีสิง ห้ามเอาตัวเข้าไปในผ้าม่าน เด็กก็ จะไม่กล้าเข้าไปอีกเลย 	4	40
<p>5. กำหนดตำแหน่งให้นักเรียนยืน แต่ละคนตายตัว และบอกให้เขาจำที่ที่เขาต้องอยู่</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “เดี๋ยวหนูก็ต้องมาอยู่ที่บ้านของตัวเองนะคะ เวลาทำท่าเสร็จทุกครั้งต้องกลับบ้าน มาอยู่ที่เดิมนะคะ อยู่ที่ ๆ ของตัวเอง” - “คนที่ทำเสร็จแล้วต้องยืนตรงนี้ ยืนตรงจุดนี้เท่านั้น” 	4	40
<p>6. เปรียบเทียบตัวนักเรียนที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัย กับสิ่งที่ตกลง หรือไม่สวยงาม</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ดูนั่นสิคะ (ชี้ไปที่นักเรียนที่โหนบาร์อยู่) เจ้าหญิงเมื่อกี้กลายเป็นลิงไปแล้ว ทุกคนเป็นเจ้าหญิง ทุกคนต้องสวยงามนะคะ ไม่ใช่โหนบาร์เหมือนลิง” 	4	40

ตารางที่ 4.11 แสดงวิธีการสื่อสารของครูเพื่อควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน (ต่อ)

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
- “นี่ทำอะไรกันอยู่เนี่ยเป็นลิงรีเปล่า นี่เราเรียนบัลเล่ต์กันอยู่นะ บัลเล่ต์เขามีแต่เจ้าหญิงเต้นนะคะ ต้องสวย ๆ นิ่ง ๆ สิคะ”		
7. สร้างเป็นกฎไว้สำหรับนักเรียนและบอกเขาว่าห้ามฝ่าฝืนกฎ ถ้ามีการทำผิดหรือไม่มีความเป็นระเบียบวินัยเกิดขึ้นก็จะเพิ่มกฎขึ้นเรื่อยๆ ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร - “ห้ามปีนบาร์เต็ดขาด นี่เป็นกฎนะคะ” - “กฎอีกข้อนะคะ ห้ามจับฝ่าม่าน หรือ กระจกนะคะ” - “ต่อไปห้ามทำร้ายเพื่อนนะคะ เป็นกฎอีกข้อนะคะ”	2	20
8. สร้างเงื่อนไขกับนักเรียนว่า ครูจะไม่รัก ถ้าเขาไม่อยู่ในระเบียบ วินัย ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร - “ครูชอบคนสวยนะคะ นักเรียนต้องแต่งตัวให้ถูกต้อง มีระเบียบแล้วนักเรียนก็จะสวยนะคะ” - “ถ้านักเรียนคุยไม่หยุดอย่างนี้ ครูจะไม่รักนะคะ”	2	20
9. ถ้านักเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัย เมื่อครูได้กล่าวเตือนหลายครั้งแล้ว ครูจะพูดด้วยน้ำเสียงดุและแข็งขึ้นกว่าเดิม อาจใช้สีหน้าที่ดุด้วย	2	20
10. ชมนักเรียนที่มาตรงเวลาหรืออยู่ในความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้เพื่อน ฟัง เพื่อเป็นการสอนนักเรียนทางอ้อมให้รู้จักการมาเรียนให้ตรงเวลา และตั้งใจเรียนในห้อง	2	20

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับ Primary-เกรด 2 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกอยากวิ่งเล่นและคุยกับเพื่อนแต่เข้าใจว่าเหตุใดจึงต้องอยู่ในระเบียบ มากที่สุด รองลงมาเป็นสัดส่วนเท่า ๆ กันได้แก่ (1) กลัวเมื่อครูจะทำโทษ ถ้าไม่อยู่ในระเบียบวินัย จึงพยายามเชื่อฟังครู (2) รู้สึกกลัวเมื่อครูทำเสียงแข็งและดุขึ้น โดยเฉพาะเมื่อครูมีสีหน้าบึ้ง และรู้สึกดังต่อไปนี้ น้อยที่สุด ได้แก่ (1) อยากจะอยู่ในระเบียบวินัย เพื่อครูจะได้ชมและรักตน (2) รู้สึกเบื่อ อยากจะคุยและเล่นกับเพื่อน

ตารางที่ 4.12 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน

ความรู้สึกของนักเรียน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. รู้สึกอยากวิ่งเล่นและคุยกับเพื่อนแต่เข้าใจว่าเหตุใดจึงต้องอยู่ในระเบียบ	40	80
2. รู้สึกกลัวเมื่อครูจะทำโทษ ถ้าไม่อยู่ในระเบียบวินัย จึงเชื่อฟังครู	35	70
3. รู้สึกกลัวเมื่อครูทำเสียงแข็งและดุขึ้น โดยเฉพาะเมื่อครูมีสีหน้าบึ้ง	35	70
4. รู้สึกอยากจะอยู่ในระเบียบวินัย เพื่อครูจะได้ชมและรักตน	18	36
5. รู้สึกเบื่อ อยากจะคุยและเล่นกับเพื่อน	18	36

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับ วิธีการสื่อสารในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน รวมทั้งการตอบสนองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 ท่าน ทุกคนให้ความสำคัญมากเกี่ยวกับเรื่องระเบียบวินัย และกล่าวว่า เป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังให้กับนักเรียนตั้งแต่เล็ก มีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “เราต้องปลูกฝังเรื่องระเบียบวินัยตั้งแต่เด็ก เมื่อเขาอยู่กับเรามาตั้งแต่เด็ก พอเขาโตขึ้นความมีระเบียบวินัยนี้ก็จะติดตัวเขาไป เราต้องพูดกับเขา คอยเตือนคอยบอก แล้วเขาก็จะเข้าใจ

เหมือนกับการค่อย ๆ ฉีดวัคซีนให้แก่เขาแต่บางทีเด็กบางคนก็อาจจะไม่ยอมเชื่อเลย เราก็อาจจะต้องเพิ่มความเข้มงวดกับเขาหน่อย”

2. ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 4 ท่านใช้วิธีสร้างภาพ หรือสร้างเรื่องให้นักเรียนจินตนาการ แล้วปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย แต่ก็ยังอยู่ในระเบียบวินัยอยู่ โดยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ 4 ท่านนี้ ยังเป็นครูที่มีอายุน้อย คือยังเป็นวัยรุ่นอยู่ ทั้ง 4 ท่านกล่าวเหมือนกันว่า ไม่อยากให้นักเรียนต้องรู้สึกเครียด หรือ กัดดัน จึงใช้วิธีนี้

3. เป็นที่น่าสังเกตว่าวิธีการสื่อสารในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยนั้นจะแตกต่างกับวิธีการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนอย่างมาก คือ ครูผู้สอนจะไม่ใช้วิธีการบอกชัดเจนว่า “ห้ามทำ” หรือ “นี่เป็นสิ่งที่นักเรียนทำผิด” กับการแก้ไขข้อผิดพลาด แต่จะมีวิธีการสื่อสารอย่างอ้อม ๆ ให้นักเรียนเข้าใจว่าต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแตกต่างจากวิธีการสื่อสารในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ที่ครูจะบอกชัดเจนเลยว่า “ห้าม” ทำสิ่งใด หรือบางคนถึงกับสร้างเป็นกฎให้นักเรียนปฏิบัติตาม และห้ามฝ่าฝืน ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในการแก้ไขข้อผิดพลาด นักเรียนจะรู้สึกหดหู่ ท้อแท้ และไม่อยากทำ ได้ถ้าครูผู้สอน บอกว่าเขาทำไม่ดี ทำผิด ทั้ง ๆ ที่เขาได้พยายามทำอย่างสุดความสามารถแล้ว ครูจึงต้องมีวิธีการพูดโดยอ้อม เพื่อให้เขาปรับปรุงแก้ไข ส่วนการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยนั้น ครูจะต้องบอกอย่างชัดเจนเลยว่า สิ่งใดไม่ควรทำ เนื่องจาก ธรรมชาติของเด็กในวัยนี้นั้น จะมีความซุกซน และชอบวิ่งเล่น โดยเฉพาะ เมื่อมาเด็กเล็ก ๆ หลาก ๆ คนมาอยู่รวมกัน ย่อมทำให้เกิดความสับสน วุ่นวายได้ ถ้าครูไม่เข้มงวด และบอกเขาว่า ห้ามทำสิ่งใด เขาก็จะไม่อยู่ในระเบียบวินัย และห้องเรียนก็จะวุ่นวาย ครูก็จะไม่สามารถสอนดำเนินการสอนได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

4. วิธีการควบคุมให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยโดยการสร้างเงื่อนไขว่าถ้านักเรียนไม่เชื่อฟังครู และไม่อยู่ในระเบียบวินัย คุณครูจะไม่รักนั้น จะให้ได้ผลมากกับนักเรียนที่รู้สึกรักและชื่นชมในตัวครูมาก ซึ่งโดยธรรมชาติของเด็ก จะรักและติดคนที่เขาคลุกคลีด้วย และต้องการเป็นที่สนใจของคน ๆ นั้น เขาจะอยากแสดงให้คนนั้นรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเขาและรู้สึกว่าเขาเก่ง การที่ครูพูดว่า ครูจะไม่รักนั้น จะทำให้เขากลัวว่าจะสูญเสียความรัก ความสนใจจากคนที่เขารักและชื่นชมไป นักเรียนก็จะพยายามทำตามทีครูบอก และอยู่ในความเป็นระเบียบเรียบร้อย

5. เด็ก ๆ ย่อมอยากได้รับคำชม การชมนักเรียนคนอื่นว่าอยู่ในระเบียบเรียบร้อย ตั้งใจเรียน จึงเป็นเสมือนการกระตุ้นให้นักเรียนคนอื่น ๆ อยากได้รับคำชมจากครูบ้าง ก็จะพยายามที่จะเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อให้ได้รับคำชมเช่นเดียวกัน เป็นการเสริมแรงทางบวก โดยคำชมที่นักเรียนต้องการนั้น เปรียบเสมือนรางวัลที่นักเรียนอยากได้ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ

คำถามข้อที่ 7 วิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กที่มีปัญหา) และการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ) กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีดังต่อไปนี้เป็นส่วนเท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) การเรียกชื่อนักเรียนตลอดเวลาและสัมผัสตัวเขาด้วย (2) วิธีการสื่อสารซ้ำ ๆ

ตารางที่ 4.13 แสดงวิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ)

วิธีการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. สติของนักเรียนจะไม่ค่อยอยู่กับตัว ครูต้องเรียกชื่อเขาบ่อย ๆ พร้อมทั้งสัมผัสตัวเขาด้วย ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร - “น้องแนนนี่คะ มองมานี่ มองคุณครูคนเดียววนะคะ แล้วพยายามทำให้เหมือนคุณครูเปียบเลยนะ”	4	40
2. สื่อสารซ้ำ ๆ หรือ พูดในสิ่งที่ครูต้องการจะบอกกับนักเรียนหลาย ๆ ครั้ง	4	40

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับ Primary-เกรด 2 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย กลุ่มตัวอย่างรู้สึกดังต่อไปนี้เป็นส่วนเท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) ครูให้ความสนใจดี และเรียกชื่อเขาบ่อย ๆ (2) ครูจะพูดซ้ำ หลาย ๆ ครั้ง เมื่อต้องการต้องการอธิบายหรือบอกสิ่งใดแก่นักเรียน

ตารางที่ 4.14 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย

ความรู้สึกของนักเรียน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. ครูให้ความสนใจดี และเรียกชื่อเขาบ่อย ๆ	20	40
2. ครูจะพูดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เมื่อต้องการอธิบายหรือบอกสิ่งใดแก่นักเรียน	20	40

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับ วิธีการสื่อสารกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ) รวมทั้ง การตอบสนองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

ในบางครั้งของการสอน ครูผู้สอนก็ต้องสอนเด็กพิเศษ ซึ่งอาจเป็นนักเรียนที่มีอาการไฮเปอร์ นักเรียนที่เป็นออทิสติก หรือ เป็น Asperger Syndrome บางครั้งจะไม่รู้เรื่อง ไม่ฟังครู ไม่มีสมาธิ ไม่รับรู้สิ่งที่บอก ครูผู้สอนจึงต้องมีวิธีการที่จะสื่อสารกับเขา เพื่อที่ว่าจะได้สอนบทเรียนแก่เขาได้ จากการสัมภาษณ์มีครู 4 ท่านที่เคยสอนเด็กพิเศษเหล่านี้ โดยที่ทั้ง 4 ท่านกล่าวตรงกันว่า “เด็กจะฟังคำสั่งไม่รู้เรื่อง ครูต้องใจเย็นมาก ๆ ควบคุมอารมณ์ตนเองให้ดี นับหนึ่งถึงสิบในใจ” แต่ครูทั้ง 4 ท่านกล่าวว่า แม้ว่าบางที เด็กเหมือนจะไม่ฟังเลย พูดอะไรก็ไม่รับรู้ แต่ที่ทั้ง 4 ท่าน ก็พยายามสอนเขาให้ได้มากที่สุดเท่าที่เขาจะทำได้ อาการเหล่านี้รักษาได้ยาก แต่ก็อาจจะช่วยให้เขาทำได้ตามความสามารถที่เขาพอจะทำได้มากที่สุด ต้องพยายามสอนให้เด็กมีสมาธิ และมีโฟกัส เพราะเขาจะไม่มี ตาจะล่องลอย โดยที่ครูจะต้องเรียกชื่อของเขาตลอดเวลา และจับตัวเขาด้วย และเมื่อต้องการจะสื่อสารกับเขา ก็ต้องพูดซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง

สรุปทัศนคติของนักเรียนต่อการเรียนบัลเล่ต์

ก. ความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับ Primary-เกรด 2 และผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์ ได้แก่ ชอบเรียนมาก อยากรเรียนหลาย ๆ ชั่วโมง มากที่สุด รองลงมาได้แก่ บางครั้งรู้สึกอยากมาเรียน บางครั้งรู้สึกเบื่อ ขี้เกียจเรียน และ รู้สึกไม่ชอบเรียน โดนบังคับให้เรียน น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.15 แสดงความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์

ความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. ชอบเรียนมาก อยากเรียนหลาย ๆ ชั่วโมง	43	86
2. บางครั้งรู้สึกอยากมาเรียน บางครั้งรู้สึกเบื่อ ขี้เกียจเรียน	5	10
3. ไม่ชอบเรียน โดนบังคับให้เรียน	2	4

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. นักเรียนเกือบทุกคนจะชอบมาเรียนบัลเล่ต์ และอยากมาเรียนมาก ผู้ปกครองของเด็กหลายท่านกล่าวว่า นักเรียนจะมีความกระตือรือร้นที่จะมาเรียน และไม่อยากจะขาดเรียนบัลเล่ต์เลย เมื่ออยู่ที่บ้าน ก็จะฝึกซ้อมและทำท่าให้ผู้ปกครองดู จากการรวบรวมข้อมูล นักเรียนที่เรียนอยู่ระดับ Primary และเกรด 1 ทุกคนชอบและอยากมาเรียนบัลเล่ต์มาก ทั้งนี้เนื่องจาก ในการเรียนการสอนบัลเล่ต์สำหรับเด็กเล็ก วัตถุประสงค์หนึ่งก็ เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนาน มีความสุขในการเต้น สร้างจินตนาการและปลูกฝังศิลปะการเต้นให้แก่เด็ก ดังนั้น ครูจึงเน้นสอนนักเรียนเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน พร้อมกับความรู้ให้แก่นักเรียน นักเรียนจึงรู้สึกสนุกสนาน และอยากมาเรียน

2. ในขณะที่นักเรียนในเกรด 2 จำนวน 5 คน ตอบว่าบางครั้งจะรู้สึกอยากมาเรียน บางครั้งรู้สึกเบื่อหรือขี้เกียจ และ จำนวน 2 คน ตอบว่า ไม่ชอบเรียน แต่โดนบังคับให้เรียน อาจเป็นเพราะในระดับเกรด 2 ท่าต่าง ๆ ในการเต้นนั้นเริ่มที่จะยากขึ้น และนักเรียนบางคนที่ไม่อดทนหรือไม่ชอบในการเต้นจริง ๆ ก็รู้สึกเบื่อ และไม่อยากมาเรียน ซึ่งสำหรับนักเรียนที่บางครั้งรู้สึกเบื่อหรือขี้เกียจในการเรียนนั้น ถ้าเขาโตขึ้น เขาอาจจะมีความเข้าใจมากขึ้นว่า การเต้นต้องใช้ความพยายามและความอดทน เขาอาจจะมีความชอบบัลเล่ต์มากขึ้น เมื่อเขาได้รับการสอนและฝึกฝนอย่างดี จนสามารถทำท่าต่าง ๆ ได้ แต่สำหรับนักเรียนที่รู้สึกไม่ชอบการเต้นบัลเล่ต์ แต่ผู้ปกครองบังคับให้เรียนนั้น ผู้วิจัยคิดว่า ไม่ควรจะให้เด็กเรียนต่อไป เนื่องจากเด็กอาจไม่มีความรักในการเต้น เขาอาจจะมีความสนใจหรือถนัดในด้านอื่นมากกว่า การบังคับให้เขาเรียนต่อไปแต่เขาไม่ชอบนั้น จะทำให้เขาไม่ตั้งใจเรียน ไม่พยายาม ผลก็คือ เขาจะทำได้ไม่ดี และรู้สึกไม่มีความสุขกับสิ่งที่เขาทำ

ข. ความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับ Primary-เกรด 2 และผู้ปกครอง เกี่ยวกับความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์ โดยที่แต่ละคนสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ กลุ่มตัวอย่างเรียนเพื่อได้รับความสนุกสนาน มากที่สุด รองลงมาตามจำนวนมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ (1) เพื่อที่จะได้มาเจอเพื่อน ๆ มากมาย (2) เพื่อบุคลิกภาพที่ดี (3) เพื่อการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเรียนเพื่อประกอบอาชีพครูสอนบัลเล่ต์ในอนาคต น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.16 แสดงความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์

ความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. เรียนเพื่อได้รับความสนุกสนาน	48	96
2. ได้มาเจอเพื่อน ๆ มากมาย	40	80
3. เพื่อบุคลิกภาพที่ดี	30	60
4. เพื่อการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	15	30
5. เพื่อการประกอบอาชีพครูสอนบัลเล่ต์ในอนาคต	5	10

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. นักเรียนส่วนใหญ่มาเรียนบัลเล่ต์เพื่อความสนุกสนาน และได้เจอเพื่อน ๆ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนยังมีอายุน้อย ความต้องการของเขาก็เป็นเพียงแค่ การได้รับความสนุกสนานจากการเต้น และการที่ได้มาเจอเพื่อน นักเรียนจะยังไม่ได้คิดถึงอนาคตว่า เขาจะต้องเรียนเพื่อจะประกอบอาชีพทางด้านนี้

2. นักเรียนหลายคนเรียนเพื่ออยากที่จะมีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งนักเรียนเหล่านี้กล่าวว่า เขาเคยเห็นนักบัลเล่ต์ในสื่อต่าง ๆ แล้วเขารู้สึกว่ามีความสง่างาม และมีบุคลิกภาพที่ดี นักเรียนกล่าวว่า เขาอยากจะเป็น “สวย” เหมือนนักเต้นเหล่านั้น นอกจากนี้แล้ว ผู้ปกครองก็มีส่วนช่วยปลูกฝังเด็กในการบอกกับเด็กว่า ถ้าเรียนบัลเล่ต์แล้วจะมีรูปร่าง ท่าทาง ที่ดีและสวยงาม เด็กก็จะเชื่อ และอยากมาเรียนเพื่อให้บุคลิกภาพของตนดีด้วย

3. นักเรียนบางคนกล่าวว่า ในตอนแรกไม่ได้อยากจะมาเรียน แต่ผู้ปกครองให้เรียน เนื่องจากเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งบางคนจากตอนที่ไม่ได้ชอบการเต้น เมื่อเรียนไปแล้วก็รู้สึกชอบและอยากมาเรียนมาก บางคนรู้สึกเฉย ๆ จะเรียนหรือไม่ก็ได้ แต่การมาเรียนก็ดีกว่าตรงที่ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และมีการผ่อนคลาย สนุกสนาน

ค. ทักษะคติต่อครูผู้สอน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับ Primary-เกรด 2 และผู้ปกครอง ถึงทัศนคติของนักเรียนต่อครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติดังต่อไปนี้มากที่สุด ได้แก่ (1) ชอบครูมากเพราะครูใจดี หน้าตาสวยและแต่งตัวสวย (2) ชอบครูมากเพราะครูตลก สอนสนุก และเป็นกันเอง ร้องลงมาได้แก่ กลัวครู ครูมีท่าทางดุ และไม่เป็นกันเอง และ ไม่ชอบครู เพราะครูดุ และเข้มงวดเกินไปน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.17 แสดงทัศนคติต่อครูผู้สอน

ทัศนคติต่อครูผู้สอน	ความถี่ (คน)	ความถี่ (ร้อยละ)
1. ชอบครูมากเพราะครูใจดี หน้าตาสวยและแต่งตัวสวย	44	88
2. ชอบครูมากเพราะครูตลก สอนสนุก และเป็นกันเอง	44	88
3. กลัวครู ครูมีท่าทางดุ และไม่เป็นกันเอง	10	20
4. ไม่ชอบครู เพราะครูดุ และเข้มงวดเกินไป	4	8

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับทัศนคติต่อครูผู้สอน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. นักเรียนหลายคนชอบครู เพราะครูใจดี หน้าตาสวยและแต่งตัวสวยนั้น เนื่องจากธรรมชาติของเด็กจะชอบที่จะคลุกคลี หรือใกล้ชิดกับสิ่งที่สวยงาม ครูสอนบัลเล่ต์ส่วนมากจะต้องมีการแต่งกายที่เรียบร้อย และสวยงามอยู่เสมอ เนื่องจากบัลเล่ต์นั้นเป็นศิลปะที่ต้องใช้ร่างกายเป็นสื่อแสดงออกมา ถ้านักเต้นมีการแต่งกายที่สวยงามก็จะทำให้การเต้นดูน่ามองและสวยงามยิ่งขึ้น เมื่อครูบัลเล่ต์มีการแต่งกายอย่างสวยงาม นักเรียนก็จะชอบ และเขาก็จะยึดถือเป็นแบบอย่าง โดย

ที่จะพยายามแต่งตัวให้สวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อยเหมือนอย่างครู ซึ่งในกรณีนี้ก็จะเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยไปด้วยได้เช่นกัน

2. นักเรียนจะชอบครูที่สอนสนุก โดยเฉพาะยิ่งถ้าครูมีอารมณ์ขัน สนุกสนานด้วยแล้ว นักเรียนก็จะยิ่งชอบ โดยที่จากการสัมภาษณ์นักเรียนของครูบัลเลต์ 10 ท่าน นักเรียนที่เรียนกับครูที่อายุไม่มาก หรือครูที่ยังเป็นวัยรุ่นอยู่ จะตอบว่าเขาชอบครูของเขาเพราะ ครูตลก เป็นกันเอง และสอนสนุก ในขณะที่ นักเรียนที่เรียนกับครูที่ค่อนข้างมีอายุมาก หรือเป็นผู้ใหญ่มาก จะตอบว่า กลัวครู หรือไม่ชอบครู เพราะครูมีท่าทางดู ไม่เป็นกันเอง และเข้มงวดมากเกินไป

4.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเลต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวน 10 ท่าน ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเลต์ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านระบุว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้น ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน และ เวลาที่ทำการเรียนการสอน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 ท่านระบุว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นได้แก่ กิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่ช่วยในพัฒนาการของนักเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 7 ท่านระบุว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นได้แก่ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 5 ท่านระบุว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นได้แก่ ความสนิทสนมระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และเพื่อนร่วมงาน ส่วนปัจจัยในเรื่องของภาพลักษณ์ของสถาบันที่สอน และคำตอบแทนของครูผู้สอน ไม่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเลต์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.18 แสดงปัจจัยที่ส่งผลและไม่ส่งผลต่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในการสอนต้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่											รวม	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
ปัจจัยที่มีผลต่อการสอน												
1.ขนาดของห้องเรียน	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	10
2.เวลาที่ทำกรเรียนการสอน	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	10
3.กิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่ช่วยในพัฒนาการของนักเรียน	√	√	√	√		√	√	√	√	√		9
4.อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน			√	√	√	√	√	√	√			7
5.ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน			√	√	√		√	√				5
6.ภาพลักษณ์ของสถาบันที่สอน												0
7.ค่าตอบแทนของครูผู้สอน												0
8.เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน						√	√	√	√	√		5

จากการข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนต้นบัลเลต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ขนาดของห้องเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านระบุว่าขนาดของห้องเรียนมีผลต่อการสอน โดยที่ห้องเรียนที่มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนจะทำให้การสอนดำเนินไปด้วยดีกว่า ห้องที่มีขนาดใหญ่ ถ้าสอนเด็กเล็กในห้องที่มีขนาดใหญ่จะทำให้ควบคุมนักเรียนได้ยาก นักเรียนจะวิ่งซุกซน ห้องที่มีขนาดเล็ก ไปจนถึงมีขนาดปานกลาง จะดีกว่าห้องเรียนที่ใหญ่ แต่ห้องที่มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนจะดีที่สุด

2. เวลาที่ทำกรเรียนการสอน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน มีความคิดเห็นว่าเป็นเวลาที่ทำการเรียนการสอนนั้นควรเป็นช่วงเวลาสาย ประมาณ 10.00-12.00 เพราะว่าจะเป็นเวลาที่นักเรียนจะรู้สึกกระปรี้กระเปร่า (Active) ถ้าเป็นช่วงเช้าประมาณ 8.00-10.00 นักเรียนจะรู้สึกง่วงนอน สลึมสลือ

เพราะยังไม่ตื่นดี แต่ถ้าเป็นช่วงเที่ยงและบ่าย นักเรียนก็จะง่วงนอนอีก เพราะเป็นเวลาที่ต้องนอนกลางวัน ถ้าเป็นช่วงเย็น นักเรียนจะรู้สึกเพลีย ๆ เนื่องจากร่างกายเหนื่อยกับกิจกรรมต่าง ๆ มาทั้งวันแล้ว

3. กิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่ช่วยในพัฒนาการของนักเรียน กิจกรรมเสริมต่าง ๆ เช่น การให้นักเรียนทำ stretching ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยิมนาสติก จะช่วยให้ร่างกายของเขามีความยืดหยุ่นและอ่อนตัว ผู้สัมภาษณ์จำนวน 9 ท่าน ให้นักเรียนทำ stretching ในช่วงกลางของการสอน คือ ช่วงเสร็จจากบาร์มาที่ตรงกลางห้อง เพื่อให้ให้นักเรียนพักเหนื่อย และ ผ่อนคลายจากท่าเทคนิคบัลเลต์ หรือ อาจให้นักเรียนทำก่อนเริ่มเรียน เพราะถือเป็นการวอร์มอัพ (Warm Up) ร่างกายไปด้วย ท่าที่ครูให้นักเรียนมักจะเป็นท่าที่ยืดขา และลำตัว เช่น นั่งเหยียดขาทั้งสองมาข้างหน้า แล้วก้มตัวแตะปลายเท้า เพื่อยืดกล้ามเนื้อหลังเข่า (Hamstring Muscle) หรือ การแยกขา (Split) เพื่อยืดกล้ามเนื้อด้านในของขา (Inside Thigh) หรือ นอนคว่ำแล้วใช้มือดันลำตัวขึ้นมาแล้วแอ่นไปด้านหลัง เพื่อเป็นการยืดกล้ามเนื้อหลังให้มีความอ่อนตัว เป็นต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งที่ไม่ได้ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมต่าง ๆ นี้ กล่าวว่า เขาไม่ได้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในกิจกรรมยิมนาสติก จึงไม่กล้าให้นักเรียนทำ เพราะเกรงว่าจะเกิดอันตราย นอกจากนี้เขายังคิดว่าเด็กเล็ก ๆ ยังไม่มีท่าที่ต้องใช้ความยืดหยุ่น หรืออ่อนตัวมากนัก จึงไม่จำเป็นที่จะต้องทำท่ายิมนาสติกเพื่อช่วยสำหรับการเรียนบัลเลต์ นอกเหนือจากการทำ stretching แล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 2 ท่าน ได้ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (exercise) หรือ ระบายที่มีเรื่องราวที่นอกเหนือจากหลักสูตร โดยครูจะเป็นผู้เตรียมมาพร้อมกับเพลงที่ไพเราะ เพื่อเป็นการให้นักเรียนได้ฝึกทำท่าเทคนิคของบัลเลต์ที่มีอยู่ในหลักสูตร แต่ได้ทำในแบบฝึกหัด หรือระบายใหม่ ๆ จะทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกและตื่นเต้น อีกทั้งยังเป็นการฝึกการแสดงออก ให้นักเรียนมีลีลา ท่าทาง และอารมณ์ไปกับเพลงต่าง ๆ ที่ครูเตรียมมาให้ให้นักเรียนเต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า กิจกรรมเสริมที่ช่วยในการเรียนบัลเลต์อีกอย่างหนึ่ง ก็คือ การแสดง ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า การแสดงเป็นสิ่งสำคัญและคงไม่มีใครปฏิเสธว่า วัตถุประสงค์ในการเรียนบัลเลต์คือ เพื่อมีโอกาสแสดงบัลเลต์ต่อหน้าสาธารณชน การเต้นบัลเลต์ในห้องสี่เหลี่ยมมีความแตกต่างกับการแสดงบนเวทีเป็นอย่างมาก บนเวทีไม่มีกระจกให้เช็คท่าเต้น มีไฟสปอตไลท์ที่ทำให้นักเต้นตื่นเต้น การขึ้นเวทีแต่ละครั้งต่อเตรียมตัวอย่างดี ใส่ชุดแสดง แต่งหน้า และเหนืออื่นใดนักเรียนจะได้ฝึกความกล้าแสดงออก ฝึกระเบียบวินัย เรียนรู้ที่จะทำงานเป็นกลุ่ม และเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบ(ต่อบทบาทของตน) มากขึ้นด้วย

4. อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 7 ท่าน มีการใช้อุปกรณ์เพื่อช่วยในการสอน เช่น ไม้เคาะจังหวะ หรือ กระดิ่ง เพื่อสั่งให้เรียกนักเรียนให้มารวมกัน หรือให้นักเรียนเงียบและเรียกความสนใจของนักเรียน หรืออุปกรณ์อื่น ๆ เช่น คทา มงกุฏ ตุ๊กตา เข็อกหมอน ผ้าเช็ดหน้า ตะกร้าดอกไม้ เป็นต้น โดยที่อาจารย์ คทามาตะที่ให้นักเรียน แล้วพูดกับนักเรียนว่า “เมื่อครูตะที่ท่าของนักเรียนแล้ว ท่านี้จะต้องเป็นท่าวิเศษที่ชี้ได้แหลมมาก ๆ ” หรือ อาจารย์นำมงกุฏมาวางไว้บนศีรษะนักเรียนแล้ว บอกนักเรียนว่า ตนเป็นเจ้าของมงกุฏ ใส่มงกุฏ ต้องเช็ดหน้า และยืดตัวตรง มงกุฏจะได้ไม่หล่นจากศีรษะ แล้วให้นักเรียนลองเดินด้วยท่าทางที่สง่างามเหมือนเจ้าหญิง ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า อุปกรณ์ต่าง ๆ นี้ ทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจมากขึ้น และยังช่วยในการสร้างจินตนาการและความบันเทิงนักเรียนจะชอบและรู้สึกสนุก อีกทั้งยังจะพยายามทำให้สวยงามอย่างที่ครูบอกด้วย แต่ทั้งนี้ ครูผู้สอนจะต้องมีวิธีการสื่อสาร ควบคุมไปกับการใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสม ตรงตามจุดประสงค์ที่ครูต้องการจะให้นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งวิธีการต่าง ๆ นั้น ครูผู้สอนต้องเป็นผู้ออกแบบ และประยุกต์ใช้ให้เข้ากับนักเรียนของตน และอุปกรณ์ทั้งหมดควรเก็บอยู่ในตู้ให้เรียบร้อย ไม่วางไว้ตามพื้นห้อง เพราะนักเรียนจะมาเล่นอุปกรณ์ในขณะที่เรียน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 5 ท่าน ให้ความสำคัญสนทนากับนักเรียนมาก ๆ โดยไม่มีช่องว่างกับนักเรียนเลย ความสัมพันธ์ที่ทั้ง 5 ท่านให้กับนักเรียนนั้น เปรียบเสมือนกับว่า เป็นพี่เป็นน้องกัน ไม่อยากให้นักเรียนคิดว่าตนมีสถานะอยู่ห่างจากเขา มาก ซึ่ง ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 ท่านนี้ เป็นครูสอนบัลเล่ต์ที่มีอายุน้อย (เป็นวัยรุ่น) ทั้ง มักจะพูดคุยกับนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ นักเรียนก็จะมีความสัมพันธ์มาก และมักจะมาเล่าเรื่องราวส่วนตัวของเขาให้ครูฟัง ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 5 ท่านนั้น กล่าวว่า ตนจะวางตัวห่างจากนักเรียน คือ ให้นักเรียนตระหนักถึงความเป็นครูกับลูกศิษย์ เพื่อให้เขามีความเคารพ ยำเกรง (แต่ไม่ใช่กลัว) เพื่อการที่จะควบคุมเขาให้อยู่ในระเบียบวินัยได้

6. ภาพลักษณ์ของสถาบันที่สอน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านระบุว่าภาพลักษณ์ของสถาบันนั้น ไม่มีผลใด ๆ ทั้งสิ้นกับการสอน ทุกท่านจะสอนเต็มที่ เหมือน ๆ กันหมด ไม่ว่าจะไปสอนที่สถาบันใด เพื่อที่ว่านักเรียนของเขาจะได้รับความรู้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวเสริมว่า สถาบันที่น่าเชื่อถือ ไม่ใช่เป็นเพียงสถาบันที่มีผลงานการแสดงผลผลิตออกมาให้คอยติดตามได้เป็นประจำเท่านั้น แต่ยังคงต้องสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพ มีมารยาท มีวินัย มีศีลธรรม และรู้จักการวางตัวให้เหมาะสม นอกจากนี้แล้ว ภาพลักษณ์ของครูก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก การเป็นอาจารย์ต้อง

วางตัวให้เหมาะสมไม่เพียงแต่ในห้องเรียน แต่รวมถึงการทำงานนอกสถานที่ และชีวิตประจำวันด้วย หากอาจารย์ทำตัวไม่เป็นที่น่าเคารพก็จะสอนนักเรียนได้ยาก

7. คำตอบแทนของครูผู้สอน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านระบุว่าคำตอบแทนของครูผู้สอนไม่มีผลต่อการสอน ทุกครั้งที่สอน ก็จะสอนอย่างเต็มที่ แต่ถ้าได้รับคำตอบแทนที่ดี ก็จะรู้สึกมีความอยากมาสอนมากขึ้น มีกำลังใจที่จะสอนมากขึ้น บางครั้งมีนักเรียนเยอะมาก แต่ว่าได้ค่าสอนเท่า ๆ กับห้องที่มีนักเรียนน้อยกว่า ก็จะรู้สึกเหนื่อย และรู้สึกไม่ค่อยจะพอใจสักเท่าไร อย่างไรก็ตาม เมื่อต้องสอนจริง ๆ ก็จะเต็มที่ทุกครั้ง เนื่องจากมีความรักในลูกศิษย์ และอยากให้เขาทำได้ดี ๆ มีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวเสริมว่า บัลเลตต์ในประเทศไทยยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากนัก ต่างกับในหลายๆ ประเทศที่เด็กผู้หญิงทุกคน (ร้อยละ 100) เคยเรียนบัลเลตต์ในชีวิตแล้วอย่างน้อยก็ 1 ครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีความมั่นคงทางด้านการเมือง และเศรษฐกิจ จึงยากที่ศิลปะและวัฒนธรรมจะได้รับการบำรุง ยิ่งไปกว่านั้นบัลเลตต์ไม่ใช่ศิลปะประจำชาติ จึงยากที่จะได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ผู้ให้สัมภาษณ์เชื่อว่า แม้การเป็นครูสอนบัลเลตต์ในสายตาคนทั่วไปจะดูเป็นงานที่สบาย ทำกำไร หรืออย่างไรก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ที่จะอยู่ในสายงานนี้ในประเทศไทยได้จะต้องมีใจที่รักบัลเลตต์เป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญกว่าการคำนึงถึงคำตอบแทน จึงจะเป็นครูที่ดีได้นาน

8. เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 5 ท่านระบุว่า เพื่อนร่วมงานในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการสอน โดยเฉพาะครูท่านอื่น ๆ ที่สอนอยู่ในสถาบันเดียวกัน เนื่องจากสามารถให้คำปรึกษากันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนได้ ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า เพื่อนร่วมงานนั้นสำคัญมาก และคำว่า เพื่อนร่วมงาน ผู้ให้สัมภาษณ์หมายรวมถึง อาจารย์, Admin และ เลขาฯ ทุกคนในโรงเรียน ควรวางเป้าหมาย มีหลักเกณฑ์ความคิด และวิธีการทำงานไปในทางเดียวกัน เมื่อมีข้อสงสัย หรือมีข้อแนะนำก็ควรปรึกษาหารือ และมีการประชุมวางแผนงานร่วมกันทุกเทอม ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 5 ท่านระบุว่าเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนไม่มีผลกับการสอน เนื่องจากครูแต่ละท่านในโรงเรียนที่สอน จะมีความเป็นส่วนตัวอยู่แล้ว คือ ไม่มีการก้าวก่ายหน้าที่กัน หรือ แบ่งชั้นเรียน และนักเรียนชัดเจนเลยว่า ใครสอนชั้นไหนห้องไหน ครูแต่ละท่านในโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบการสอนในแต่ละชั้นเรียนของตนให้ดีที่สุด เพื่อให้นักเรียนของตนทำได้ดีที่สุด โดยที่ไม่ไปก้าวก่ายหน้าที่ของครูคนอื่น

4.2 กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

4.2.1 กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

คำถามข้อที่ 1 วิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์และการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

ผู้วิจัยได้แบ่งการสื่อสารสอนเทคนิคบัลเล่ต์ เป็น 4 ส่วน และจะนำเสนอผลการวิจัยในแต่ละส่วน อันได้แก่

1. การสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่บาร์ (Barre)
2. การสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่กลางห้อง (Center)
3. การสอนเทคนิคบัลเล่ต์ในการเต้นระบำ (Study/Dance)
4. การสอนทักษะบัลเล่ต์ ควบคู่กับการสร้างจินตนาการเพื่อให้เกิดการแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึก รวมทั้งคุณสมบัติที่ถูกต้องในการเต้นบัลเล่ต์

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่บาร์ (Barre) กลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการสื่อสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การเต้นบัลเล่ต์ของนักเรียนระดับเกรด 3-5 ซึ่งมีช่วงอายุ 9-11 ปี (ถ้าเริ่มเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้) ท่าและเทคนิคต่าง ๆ จะยากและมีความซับซ้อนขึ้น องค์ประกอบของการเต้นทั้งหมดต้องมีการปฏิบัติอย่างถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การจัดระเบียบทุกส่วนของร่างกาย อันได้แก่ เท้า ขา แขน ลำตัว และศีรษะ การใช้กล้ามเนื้อในส่วนต่าง ๆ การแสดงออกของอารมณ์ สีหน้า ความรู้สึก ความเข้าใจในเรื่องจังหวะและดนตรี ทั้งนี้ นักเรียนได้รับการปูพื้นฐานในเรื่องเทคนิคและความรู้พื้นฐานของการเต้นบัลเล่ต์ การสร้างกล้ามเนื้อต่าง ๆ ที่สำคัญสำหรับการเต้นมาบ้างแล้วในเกรด Pre-primary-เกรด 2 ในการเรียนเต้นบัลเล่ต์ระดับ เกรด 3 ถึง เกรด 5 เป็นการพัฒนาองค์ประกอบเหล่านี้ต่อยอดขึ้นจากระดับต้น เพื่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและร่างกาย เทคนิคที่ปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่ดีขึ้น เพื่อเป็นการ

เตรียมร่างกายสำหรับการเต้นบัลเล่ต์ระดับสูง (Higher Grades) หรือในสายอาชีพ (Vocational Grades) ของหลักสูตร Royal Academy of Dance ต่อไป

“ในการเรียนบัลเล่ต์ระดับเกรด 3-5 ที่บาร์ของเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ประการแรกจะเน้นเรื่องการจัดร่างกาย (Posture) ของนักเรียนที่เข้มงวดมากขึ้น เป็นต้นว่า ยืนอย่างไร การวางเท้าในตำแหน่งต่าง ๆ (Position of Feet) ของท่าแต่ละท่าต้องถูกต้องและเรียบร้อยเป็นอย่างดี การใช้กล้ามเนื้อที่ถูกต้องมากขึ้น การหมุนออกของสะโพก ขา และเท้า (Turn out) ที่มากขึ้น ประการที่สอง เรื่องการวางน้ำหนัก (Weight Placement) จะวางน้ำหนักที่ไหนในการปฏิบัติท่าต่าง ๆ จึงจะถูกต้อง การถ่ายน้ำหนัก (Transfer of Weight) และการทรงตัว (Balance) การเน้นในเรื่องการจัดวางน้ำหนักนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กนักเรียนก่อนที่จะออกไปเต้นตรงกลางห้องให้ถูกต้องและแข็งแรงมากขึ้น ประการที่สามคือ การปฏิบัติท่าที่ต้องใช้ความเร็ว และละเอียดมากขึ้น อย่างถูกต้องในเรื่องของการใช้กล้ามเนื้อที่ถูกต้องและความสัมพันธ์ของการใช้ร่างกาย (Coordination) ก่อนที่จะมาเต้นตรงกลางห้อง”

(วิภาวี ปทุมพงศ์, สัมภาษณ์ . 18 มกราคม 2551)

ครูวิภาวี และครูกรชนกได้กล่าวว่า ในการเรียนบัลเล่ต์แต่ละเกรดจะมีความซับซ้อนของท่ามากขึ้น ความยากก็จะมากขึ้น ครูจะต้องเตรียมให้เด็กรู้ถึงความซับซ้อนนั้นว่าจะมีสิ่งใดมากขึ้น เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสมาธิและจดจ่ออยู่กับสิ่งที่จะต้องปฏิบัติให้มีขึ้นตามคุณสมบัติของท่าต่าง ๆ นักเรียนต้องเข้าใจถึงหลักการใช้กล้ามเนื้อ พื้นฐานของแต่ละท่าต้องแน่น และเข้าใจถึงความซับซ้อนของท่าต่าง ๆ ที่มีมากขึ้นนั้น การสื่อสารในการสอนของครูจะมีวิธีการสื่อสาร 2 ประการรวมกัน ได้แก่ 1. การบอกนักเรียนตรง ๆ ถึงสิ่งที่นักเรียนจะต้องคิดและปฏิบัติเมื่อนักเรียนเต้น 2. การพูดเป็นจินตนาการ ครูจะใช้ทั้ง 2 ประการนี้รวมกัน ซึ่งโดยมากแล้วจะเป็นการสื่อสารโดยตรงถึงสิ่งที่ต้องการ และแทรกการใช้จินตภาพโดยการเปรียบเทียบเพื่อให้เด็กจินตนาการเพิ่มเติมให้ได้สิ่งที่นักเรียนควรปฏิบัติ เช่น “นักเรียนต้องแขม่วท้องเหมือนตัวเราลอยอยู่ในอากาศ” หรือ “หนูต้องยืดตัวเหมือนหนูกำลังดึงยางยืดจากหัวหนูขึ้นไป ขาทั้งสองเหยียดลง ข้างบนดึงขึ้นและพื้นข้างล่างลงพื้น” ทั้งนี้ครูจะบอกให้นักเรียนเข้าใจและรู้สึกถึงกล้ามเนื้อที่จะต้องใช้อย่างไร และรู้ว่าจะต้องทำอย่างไรจึงถูกต้องซึ่งก็จะใช้วิธีพูดสิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติ กิ่ง ๆ การสร้างจินตนาการ

ตัวอย่างการใช้การเปรียบเทียบหรือสร้างจินตภาพในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่บาร์ของครูผู้ให้สัมภาษณ์

ในการจับบาร์ ครูจะพูดเปรียบเทียบว่า “ให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นเจ้าหญิงแล้วจับมือเต้นรำกับเจ้าชาย” (กานติมา ศิริวิชา, สัมภาษณ์ . 20 พฤศจิกายน 2550)

การชี้เท้า ครูพูดว่า “เวลานักเรียนชี้เท้าต้องชี้ให้เต็มที่ เหมือนเท้าเรามีเข็มปักอยู่ตรงปลายเท้า แล้วเราพยายามจะชี้เท้าให้เข็มนั้นโผล่ออกมานอกปลายเท้า แล้วให้วางเข็มนั้นลงที่พื้น (วิภาวี ปทุมพงศ์, สัมภาษณ์ . 18 มกราคม 2551)

การ Turn out ของขาเมื่อยกขาข้างหน้า (Devant) “นักเรียนต้องสามารถวางเหรียญบาทหรือวางตุ๊กตาไว้ที่ส้นเท้าแล้วตั้งอยู่ได้นาน ๆ” (เสาวคนธ์ พลัดพุลผล, สัมภาษณ์ . 19 ธันวาคม 2550 และ วิภาวี ปทุมพงศ์, สัมภาษณ์ . 18 มกราคม 2551)

การยืน “นักเรียนจะต้องรู้สึกจะทำขายาว ๆ คอยาว ๆ เหมือนยีราฟ” หรือ “คอยาวสง่าเหมือนหงส์” (วิภาวี เบญจธนสมบัติ, สัมภาษณ์ . 20 ธันวาคม 2550 และ กานติมา ศิริวิชา, สัมภาษณ์ . 20 พฤศจิกายน 2550)

ในการทำ Battement Tendus ให้นักเรียนรู้สึกว่ามีมือดึงขาเรายาวออกไปจากตัว และขาที่ยืนเหมือนเสาที่ปักอยู่ที่พื้นตรง ๆ ไม่ให้ตัวโยกไปมา” (วิภาวี ปทุมพงศ์, สัมภาษณ์ . 18 มกราคม 2551 และ นวพัฒน์ ชิดสินวรพันธ์, สัมภาษณ์ . 15 ธันวาคม 2550)

ในการทำ Battement Glisse ครูจะบอกนักเรียนว่า “ให้รู้สึกถึงพื้น ใช้พื้นเวลาพุ่งเท้าออกไปเหมือนยิงธนู” “คุณสมบัติของทำนี่คือ ความเฉียบคม” หรือ “ให้ขาออกไปแล้วหยุดนิ่งเหมือนโดนسابที่ชื่อว่า ‘จหยุด’ ประกอบกับครูอาจเอามือกั้นขานักเรียนไว้ เพื่อให้ นักเรียนหยุดขาในระดับที่ต้องการ (วิภาวี ปทุมพงศ์, สัมภาษณ์ . 18 มกราคม 2551 และ กานติมา ศิริวิชา, สัมภาษณ์ . 20 พฤศจิกายน 2550)

ท่า Rond de Jampe ทำเหมือนกับว่า “ขาของเราเป็นวงเวียน ที่จะวาดรูปครึ่งวงกลม” (อนพัทธ์ ขจิตสุวรรณ, สัมภาษณ์ . 7 พฤศจิกายน 2550 และ พิมลพรรณ พรเพชรรัตนสิริ, สัมภาษณ์ . 16 มกราคม 2551)

ท่า Battement Fondu เหมือนบีบผลส้ม ไม่ลงมาจากปลายเท้าแรง ๆ นักเรียนต้องมีแรงต้าน คุณสมบัติของท่านี้คือ การย่อและยืดขาออก (Release) ความแตกต่างระหว่างขาที่ยืนรับน้ำหนัก (Supporting leg) และขาที่ทำงาน (Working leg) (พิมลพรรณ พรเพชรรัตนสิริ, สัมภาษณ์ . 16 มกราคม 2551 และ อนพัทธ์ ขจิตสุวรรณ, สัมภาษณ์ . 7 พฤศจิกายน 2550)

Deloppe ครูบอกกับนักเรียนว่า “ทำอย่างไรก็ได้ให้สบตามองส้นเท้าตัวเองได้ คือให้เอาส้นมาข้างหน้าเพื่อ turn out หรือกล่าวคำว่า สวัสดิ์กับส้นเท้า” เพื่อให้ขาที่นักเรียนยืดออกมา Turn out ในเรื่องการควบคุมสะโพกขณะยกขา ครูจะบอกว่า “ให้นักเรียนล็อกต้นขาไว้ แล้วค่อย ๆ ขยับขาออกเหมือนมีเข็มอยู่ข้างใต้ขา” หรือ “ขาที่ยืดออกมาจะมาจากขอบกางเกงใน หรือขอบชุดบัลเลต์” จะทำให้นักเรียนพยายามกดตรงของชุดบัลเลต์ซึ่งจะตรงกับตำแหน่งสะโพกพอดี สะโพกก็จะไม่ยก ท่า Developpe นี้เป็นท่าที่นักเรียนเพิ่งเริ่มทำให้เกรด 3 เพราะฉะนั้น อาจจะต้องมีการฝึกฝนและการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมจากบทเรียน เพื่อเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรงพร้อมที่จะทำท่าได้ (อิโรพัร กฤตยาเกียรติ, สัมภาษณ์ . 17 มกราคม 2551, กรรชนก ชายะพงศ์, สัมภาษณ์ . 13 มกราคม 2551 และ วิภาวี ปทุมพงศ์, สัมภาษณ์ . 18 มกราคม 2551)

การทำ Grand Battement หรือท่าเตะขา ครูบอกนักเรียนว่า “ให้นักเรียนเตะขาขึ้น เหมือนโยนขาขึ้นไปในอากาศ แล้วลงมาเบา ๆ และแตะพื้นเบา ๆ เหมือนสำลี หรือของที่โยนขึ้นไปแรง ๆ แต่ลงมาเบา ๆ” และ “ขาที่ยืนจะต้องเหมือนเสาที่ปักลงพื้น ไม่ดึงขาออกจากตัวเวลาทำด้วย” (วิภาวี ปทุมพงศ์, สัมภาษณ์ . 18 มกราคม 2551, กานติมา ศิริวิธา, สัมภาษณ์ . 20 พฤศจิกายน 2550 และ อนพัทธ์ ขจิตสุวรรณ, สัมภาษณ์ . 7 พฤศจิกายน 2550)

ในขณะที่ครูชิตพล เปลียนศิริ ซึ่งเป็นครูผู้ชาย แต่สอนนักเรียนผู้หญิง จะเน้นในเรื่องความแข็งแรง ในท่าพื้นฐานต่าง ๆ ต้อง ช้า ๆ แต่ชัด (Clear and Clean) เน้นปฏิบัติท่าพื้นฐานโดยที่ท่านั้นจะไม่ซับซ้อนเกินไป จะง่ายต่อการควบคุมกล้ามเนื้อในท่านั้น ๆ เช่น Battement Tendus เน้นการชี้ (Point) เท้า และการเหยียดยืด (Stretch) ของขา เพราะฉะนั้น ที่บาร์จะเน้น Basic เพื่อการพัฒนาากล้ามเนื้อ

การเต้นที่บาร์นั้น ครูจะต้องย้ำกับนักเรียนว่า “บาร์ไม่ใช่ที่ฟังของเรา ไม่ใช่บ้านของเรา” นักเรียนไม่ควรยึดบาร์มากเกินไป จนทำให้ไม่สามารถทรงตัวเองได้ หรือทำให้การวางน้ำหนักผิดที่ ครูจะคอยเตือนนักเรียนและบางครั้งอาจให้นักเรียนออกมาทำท่าข้างนอกบาร์ ไม่ต้องจับบาร์ หรือใช้นิ้วเดียวแตะ ครูต้องอธิบายให้นักเรียนฟังว่า บาร์เป็นเพียงการหัดท่าพื้นฐานสำหรับที่จะพัฒนาท่ากลางห้อง ไม่ใช่เป็นสิ่งที่นักเรียนจะยึดเพื่อทรงตัวและเอาน้ำหนักไปไว้ที่บาร์ (สรุปจากการสังเกตการณ์ชั้นเรียนบัลเล่ต์ครูกานติมา ศิริวิชา, 20 พฤศจิกายน 2550)

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคการเต้นบัลเล่ต์ที่กลางห้อง (Center) กลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการสื่อสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เมื่อมาเต้นกลางห้องแล้ว เทคนิคต่าง ๆ ที่ถูกใช้ที่บาร์ หรือท่าต่าง ๆ ที่ถูกฝึกที่บาร์เพื่อเป็นการวางรากฐานสำหรับการเต้นกลางห้องจะถูกนำมาปฏิบัติโดยไม่มีบาร์จับ ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้กล้ามเนื้อมากกว่าเดิม การควบคุมร่างกาย (Body Control) จะต้องมีมากขึ้น และการทรงตัวในการยืนและเต้นจะต้องดีขึ้น

การจัดวางแนวเส้นของร่างกาย (Alignment) มีมากขึ้น การเต้นที่บาร์นั้น ตัวด้านหนึ่งจะถูกปิดด้วยการจับบาร์ข้างใดข้างหนึ่ง แต่การเต้นตรงกลางห้องตัวทุกด้านจะถูกเห็น เพราะฉะนั้นในการยืน การใช้แขน และศีรษะจะมีท่าและรายละเอียดมากขึ้น ต้องใช้กล้ามเนื้อมากขึ้น ความซับซ้อนมากขึ้น ดนตรีก็จะมี ความซับซ้อนและฟังได้ยากมากขึ้นตามท่าต่าง ๆ

การแสดงออกของท่าทาง สีหน้า อารมณ์ และความรู้สึก (Expression and Feeling) ในเกรด 3-5 จะต้องมีความเป็นผู้ใหญ่ (Mature) ไม่ใช่ความน่ารักแบบเด็ก ๆ อีกแล้ว นักเรียนสามารถฟังเพลงและตีความจากเพลงนั้น ๆ รวมทั้งทราบถึงความแตกต่างทางด้านสไตล์การเต้น (Dance Style) เช่น เป็นสไตล์โรแมนติก (Romantic Style) สไตล์ดั้งเดิม (Classical) เป็นต้น ซึ่งการแสดงออกทางความรู้สึกนี้ สามารถสร้างได้แม้จะไม่ได้ถูกสร้างมาตั้งแต่เล็กในชั้น Pre-Primary ถึงเกรด 2 โดยครูผู้สอนจะต้องดึงตัวตนนักเรียนออกมา ให้นักเรียนผ่อนคลายและใช้จินตนาการ นักเรียนต้องไม่เกร็งหรือกังวลกับท่าเต้น ท่าเต้นจะต้องจำได้อย่างแม่นยำแล้ว เมื่อจำได้แล้วก็ต้องได้รับการให้แรงเสริมจากครู โดยการพูดกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ ที่สำคัญครูต้องทำให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง และส่งเสริมให้เขาแสดงออกมา ครูจะต้องทำให้นักเรียนรักในการเต้น ให้นักเรียนมีความสุขและชอบในสิ่งที่เขาทำ เมื่อครูส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกถึงอารมณ์

ความรู้สึก นักเรียนก็จะแสดงออกมา ท้ายที่สุดก็คือ สภาพแวดล้อมที่ทุกคนในห้องจะแสดงออกมา ซึ่งก็จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนแต่ละคนแสดงออกมากขึ้นอีก เนื่องจากเห็นเพื่อน ๆ ทำ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ที่พื้นฐานนิสัยและการได้รับการเลี้ยงดูของนักเรียนแต่ละคนด้วย ข้อจำกัดของนักเรียนในการแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึกจะขึ้นอยู่กับพื้นฐานนิสัยและการเลี้ยงดู เช่น เด็กที่เรียบร้อยมาก ๆ มักจะไม่กล้าแสดงออก เด็กที่ถูกจำกัดจากผู้ปกครองก็เช่นกัน (สรุปจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน บัลเลต์ทุกท่าน)

ในการเต้นกลางห้องของเกรด 3-5 นักเรียนต้องรู้จักการใช้พื้นที่มากขึ้น มีการเดินหันไปในทิศทางหรือมุมต่าง ๆ มากขึ้น มีการใช้มุมห้องในการเต้น เช่น การวิ่งจากมุม ทำให้นักเรียนได้สำรวจและสัมผัสพื้นที่ในห้องมากขึ้น ต้องทำท่าต่าง ๆ ให้ใหญ่ขึ้นและเก็บรายละเอียดทั้งหมด

“ในเกรด 5 นั้น จะเน้นภาพบนเวที เน้นความเป็น Stage คือ เน้นการ perform (แสดง) มากกว่า class (การเรียนรู้ในชั้นเรียน) เนื่องจากที่ตรงกลางนั้น เป็นการพัฒนาไปอีกขั้นหนึ่ง จากทำพื้นฐานพัฒนาไปเป็นการแสดง (Basic->Perform)”

(จิตพล เปลียนศิริ, สัมภาษณ์ . 17 ธันวาคม 2550)

ท่าที่ยากขึ้น และต้องการการทรงตัวและการใช้กล้ามเนื้อมากขึ้น เช่น ท่า Adage ซึ่งเป็นท่าที่นักเรียนจะต้องยกขาจากกลางห้องของเกรด 5 ครูจะสื่อสารกับนักเรียนให้ทำโดยตรง และจะใช้แบบฝึกหัดช่วย เช่น ทำ Stretching (ยืดหยุ่น) หรือ ทำ Floor exercise ได้แก่ การทำ Sit-up เพื่อกล้ามเนื้อท้องที่แข็งแรง การนอนคว่ำและเตะขาเพื่อกล้ามเนื้อต้นขาด้านหลัง เป็นต้น นักเรียนจะต้องการการฝึกหัดมาก ครูจะแยกท่าต่าง ๆ ที่มีในการทำ Adage ออกมาฝึกต่างหากทีละท่า เช่น ยืนหันหลังให้บาร์แล้วเอาขาพาดไว้ที่บาร์ และให้ยกขาขึ้นจากบาร์ค้างไว้ 10 วินาที ระดับขั้นที่สูงขึ้นของการเรียนทำให้นักเรียนต้องการการสร้างกล้ามเนื้อ ท่าที่ยากขึ้นและต้องการการทรงตัวมากขึ้น ครูอาจเตรียมความพร้อมของนักเรียนโดยให้มาทำท่าต่าง ๆ ตรงกลางห้อง เช่น ท่า Grand battement เป็นท่าเตะขาที่บาร์ เมื่อให้นักเรียนมาทำตรงกลางห้อง นักเรียนก็จะรู้จักปรับน้ำหนักได้ รู้ว่าถ้าจะทรงตัวให้อยู่จะต้องวางน้ำหนักไว้ส่วนไหน ในขณะที่เดียวกัน ท่า Adage ที่ต้องการความแข็งแรงของกล้ามเนื้อในการยกขาและการทรงตัว ก็อาจให้นักเรียนกลับมาฝึกที่บาร์ก่อนเพื่อสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและการใช้กล้ามเนื้อที่ถูกต้อง แล้วจึงมาทำกลางห้องเมื่อทำได้ที่บาร์จนคล่องแล้วเพื่อฝึกการทรงตัวในภายหลัง

“การยืน และการทำ Battement Tendus ส่วนเอว และหลังต้องตั้งขึ้น จะเน้นกล้ามเนื้อตรงหลังมากเพราะเป็นตัวที่จะช่วยในการทรงตัวและควบคุมร่างกายทั้งหมด เท้าต้องยืนแผ่ให้เต็มเท้า (Flat) ราบไปกับพื้นไม่จิกเท้าที่พื้น”

(ชิตพล เปลี่ยนศิริ, สัมภาษณ์ . 17 ธันวาคม 2550)

ท่าหมุน หรือ Pirouette นักเรียนต้องหมุนโดยเขย่งเท้าบนขาเดียว นอกจากการสร้างความแข็งแรงสำหรับการหมุนและการให้แนวปฏิบัติในการหมุนเชิงทฤษฎีแก่นักเรียนแล้ว ครูอาจใช้การเปรียบเทียบเพื่อให้นักเรียนนึกภาพที่ควรจะเป็นได้ เช่น “ให้นักเรียนหมุนเหมือนลูกข่าง หรือเหมือนกังหัน” “ต้องรู้สึกเหมือนตัวเราลอย ๆ อยู่ในอากาศ (หมายถึง อยู่บนปลายเท้านั่นเอง)

“การทำหมุน จะเน้นเรื่องแขน และการสะบัดหน้า ในตอนแรกจะให้ฝึกทำ releve (เขย่งเท้าโดยไม่ต้องหมุน) ก่อน ต้องขึ้นแล้วลงมาปิดเท้าทำ Fifth position ให้ได้ ตัวต้องตรง และไม่มองต่ำ ครูจะบอกกับนักเรียนว่า “ให้มองสูงกว่าระดับสายตา มิฉะนั้นหัวจะทิ่มไปข้างหน้า” และ “แขนจะต้องฟู ๆ ไม่เหี่ยว” จะช่วยให้ร่างกายทรงตัวได้ดีขึ้น”

(กานติมา ศิริวิชา, สัมภาษณ์ . 20 พฤศจิกายน 2550)

“Pirouette ครูจะสอนโดยเน้นความช้า แต่ชัด ถ้านักเรียนทำไม่ได้ก็จะถอยกลับไปทำพื้นฐานของการหมุน แล้วค่อย ๆ ทำเพิ่มทีละขั้น (Step) เช่น ให้ทำ releve passé ก่อน แล้วก็หมุนทีละครึ่งรอบ แล้วค่อย ๆ เพิ่มเป็น 1 รอบ แล้วก็เพิ่มเป็น 2, 3 หรือ 4 รอบ”

(ชิตพล เปลี่ยนศิริ, สัมภาษณ์ . 17 ธันวาคม 2550)

ท่ากระโดด หรือ Allegro ต้องการการใช้เท้าและการสปริงตัวขึ้นไป ครูจะอธิบายให้นักเรียนฟังตรง ๆ ว่าให้ใช้กล้ามเนื้อตรงไหน และให้ทำแบบฝึกหัด บอกนักเรียนในแง่ความเป็นจริงมากกว่าการใช้การเปรียบเทียบ ให้นักเรียนเข้าใจว่าเขาทำเป็นอย่างไร และต้องแก้ไขอะไรบ้าง เช่น บอกเขาว่า “ตอนนี้มันยังไม่สวยพอ ต้องแก้ไข” แล้วให้นักเรียนมาสู้กับมัน โดยดูว่าเพราะอะไรถึงทำไม่ได้ ให้นักเรียนพิจารณาตนเอง และครูก็ช่วยชี้แจงเหตุผลที่นักเรียนทำไม่ถูกต้องหรือยังไม่ได้ และนักเรียนก็แก้ไขตนเอง เปรียบเสมือนให้ครูและนักเรียนช่วยกันดูว่าต้องแก้ไขอย่างไร ครูอาจให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน และให้ช่วยกันดูว่าแต่ละคนมีข้อผิดพลาดอะไร แล้วแก้ไข (สรุปจากการสังเกตการณ์ชั้นเรียนครูวิภาวี ปทุมพงศ์, 18 มกราคม 2551)

“Allegro ขาดต้องเปิดมากขึ้น เน้นความรู้สึกกระด้าง อย่าให้รู้สึก ‘แป๊ก’ ครูจะอธิบายให้นักเรียนฟังโดยการโยนของไปที่พื้น และกล่าวว่าความรู้สึกที่ไม่กระด้าง หรือที่ครูเรียกว่า ‘แป๊ก’ นั้นหมายความว่า กระโดดแล้วตัวจมลงและให้ความรู้สึกหยุดนิ่ง ไม่สามารถทำอะไรต่อไปได้หรือเคลื่อนที่ต่อไปไม่ได้ ความรู้สึกกระด้างนั้น จะเหมือนกับลูกบอลที่พร้อมจะดังต่อไปได้ นั่นก็คือนักเรียนจะสามารถทำทำอื่น ๆ ต่อไปได้อย่างกลมกลืน”

(กานติมา ศิริวิชา, สัมภาษณ์ . 20 พฤศจิกายน 2550)

“การสอน Allegro ครูจะค่อนข้างเน้นให้นักเรียนเน้นกระโดดมาก ๆ วิธีสื่อสารในการสอนจะมีทั้งเป็นแบบ Verbal คือ ต้องพูดให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าให้กระโดดสูง ๆ อธิบายว่าควรจะต้องใช้ตัวและเท้าอย่างไร และต้องมีการสื่อสารแบบ Nonverbal เช่น ดีชาและหลังให้เกิดความรู้สึก ให้รู้ว่าควรใช้กล้ามเนื้อตรงไหน บางท่าต้องเข้าไปใกล้ ๆ เพื่อช่วยสร้างอารมณ์ให้กับนักเรียน นักเรียนจะรู้สึกเกร็ง และพยายามจะกระโดดสูงขึ้น”

(ชิตพล เปลียนศิริ, สัมภาษณ์ . 17 ธันวาคม 2550)

ครูวิภาวี ปทุมพงศ์ และครูวิภาวี เบญจธนสมบัติ กล่าวตรงกันว่า ท่าที่ยากขึ้น ต้องการการใช้กล้ามเนื้อมากขึ้น และการฝึกฝนมากขึ้น อาจให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดต่างหากนอกเหนือจากที่บทเรียนหรือท่าในหลักสูตร เช่น ทำเป็น Free Enchainment เพื่อสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและไม่ให้เด็กเบื่อก่อนที่จะฝึกฝนด้วย

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคการเต้นบัลเล่ต์ในระบำ (Study/Dance) กลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการสื่อสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การเต้นระบำในระดับขั้นต้น ๆ ของเด็กเล็กนั้น จะมีเรื่องราว และมีความหมายสื่อว่าผู้เต้นกำลังทำอะไรอยู่ ครูจะใช้วิธีสอนเหมือนการเล่านิทานให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนลุกขึ้นมาเต้น โดยมีครูเป็นตัวอย่างและเล่าไปด้วยว่าเขากำลังแสดงท่าทางอะไรอยู่ เช่น การเล่นว้าว การปักหมอน เป็นต้น แต่สำหรับระดับขั้นที่สูงขึ้น การเต้นระบำจะไม่มี ความหมายของระบำนั้น ๆ ไม่ได้แสดงว่ากำลังทำท่าทางอะไรอยู่ แต่การเต้นระบำเป็นการแสดงออกของอารมณ์ ความรู้สึกและถ่ายทอดออกมาเป็นสไตล์การเต้น ท่าต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นระบำไม่ได้สื่อเป็นความหมายว่าแปลว่าอะไร แต่เป็นการแสดงความรู้สึกให้คนดูรู้สึก ส่องผ่านความรู้สึก มากกว่าที่จะเป็นการสื่อ

ความหมาย เป็นการสื่อสารทางศิลปะ ครูสอนให้นักเรียนรู้สึกถึง อารมณ์ ความรู้สึก และสไตล์การเต้น เช่น ในบางท่อนของเพลงที่มีจังหวะช้าและทำนองเศร้า นักเรียนก็ต้องแสดงออกถึงความรู้สึก เศร้า สงบนิ่ง และอาจมีความสง่าด้วย เมื่อเพลงเปลี่ยนจังหวะและทำนอง นักเรียนก็ต้องแสดงความรู้สึกที่สนุกสนาน สดใส มีความสุข จนถึงตอนสุดท้ายที่เพลงเป็นลักษณะที่เร็วและใหญ่ขึ้น นักเรียนก็แสดงความสุขที่ยิ่งใหญ่ เป็นต้น การเต้นเป็นการตีความจากเพลง แล้วส่งความรู้สึกออกมาให้ผู้ชม นอกเหนือจากการสอนและอธิบายเทคนิคในการใช้แขนและขา ครูยังต้องอธิบายว่าในการเต้นระบำแต่ละระบำนั้นเป็นอย่างไร มีการแสดงความรู้สึกอย่างไร และสอนให้นักเรียนสามารถตีความเองได้จากเพลง ครูอาจจะบอกถึงเสื้อผ้า (Costume) หรือชุดจริง ๆ ที่ใส่ในการเต้นระบำสไตล์นั้น ๆ และอธิบายถึงเหตุการณ์และฉากที่นักเรียนเต้นอยู่ด้วย เช่น เกรด 5 นักเรียนจะเต้นระบำ (Character) เป็นสไตล์ Hungarian ฉากอยู่ในวัง อารมณ์ความรู้สึกจะเป็นแบบสนุกสนานแต่ดูสง่าไม่ใช่รำเริงเพียงอย่างเดียว แต่ระบำ (Character) ในเกรด 3 เป็นสไตล์ Russian ฉากอยู่ในเรือโททานิคข้างใต้ท้องเรือ ที่จะมีผู้คนเดินรำกันอยู่อย่างสนุกสนาน มีการจับกระโปรง และสะบัดกระโปรงไปมา (สรุปจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนทุกท่าน)

ในการเต้นระบำของระดับชั้นที่สูงขึ้น จะมีระบำหลายระบำที่แสดงแตกต่างกันในด้านสไตล์ เช่น ในระดับเกรด 5 มีระบำ 3 ระบำ เป็นการเตรียมสำหรับการเต้นในเกรดระดับ 6-8 (Higher Grades) ซึ่ง 3 ระบำนี้มันจะมีสไตล์ที่ต่างกัน เช่น สไตล์ Classical, Romantic หรือ Contemporary

การเต้นระบำในสไตล์ Free movement ทำที่จะแสดงออกมาจะเป็นลักษณะที่เป็นจริงมากกว่า สไตล์ Classical ครูผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านกล่าวว่า ครูจะอธิบายภาพให้นักเรียนเห็นภาพได้มากกว่าสไตล์ Classical ซึ่งเน้นในด้านเทคนิค เป็นหลัก เช่น ทำ Triple run เหมือนสายลมพัดหวิว หรือสายน้ำที่ไหลระริน การวิ่งไปข้างหน้าแล้วมองขึ้น เป็นเสมือนการวิ่งแล้วมองไปที่แสงสว่างวิ่งไปหาแสงสว่างนั้น ให้ความรู้สึกที่กำลังบินออกจากรังนก เพื่อไปรับแสงแดดของท้องฟ้า เช่น ในระบำของเกรด 3 ตอนยกแขนขึ้น วิ่งไปข้างหน้า แล้วเอาแขนลงและก้มศีรษะลงตอนจบ ครูจะให้ภาพว่านักเรียนเป็นนกกำลังจะบินไปหาแสง แล้วมาถึงก็เมื่อหมดแรง ครูจะไม่สื่อสารตรง ๆ เช่น บอกเพียงให้ยกแขนขึ้นแล้วเอาแขนลงมา แต่จะสร้างภาพให้นักเรียนคิดตาม สมมตินักเรียนอยู่ในบทบาทต่าง ๆ เป็นเสมือนการเรียน Acting ครูจะสร้างจินตภาพ หรือสร้างภาพให้เกิดขึ้นในใจของนักเรียนโดยใช้การเปรียบเทียบ เพื่อให้นักเรียนแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และมีการใช้สายตา (Eyeline) ที่ถูกต้อง

ในการเต้นระบำ Free movement ครูจะให้นักเรียนตีความการแสดงออกของความรู้สึกในระบำนั้น ๆ เอง ครูจะปล่อยให้ให้นักเรียนทำในสิ่งที่เขาตีความออกมา แต่ครูจะคอยแนะว่าอะไรที่ต้องเพิ่ม อะไรที่ต้องลดหรือตัดออก

ในการสอนระบำของครูผู้ให้สัมภาษณ์ ทุกคนกล่าวว่า อันดับแรกจะต้องให้นักเรียนจำท่าให้ได้ก่อน และจึงใส่รายละเอียดและการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก เพื่อให้นักเรียนไม่กังวลกับท่า แล้วจึงสามารถที่จะแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างเต็มที่

“นอกเหนือจากเทคนิคแล้ว การเต้นระบำของนักเรียนในระดับชั้นเกรด 3-5 จะต้องมีการแสดงออกถึงความรู้สึกมากขึ้น และต้องมีการแสดงออกถึงอารมณ์ให้เข้ากับระบำที่เต้น เช่น สนุกสนาน เศร้าอ่อนหวาน เป็นต้น นักเรียนจะต้องจำท่าให้ได้ก่อน แล้วจึงใส่ ‘เครื่องปรุงรส’ ที่หลัง ใครจะใส่เปรี้ยว ใส่หวาน อยากรจะเติมอะไรก็เติมเพื่อให้เข้ากับเพลงและท่าเต้น ในตอนแรกที่ครูสอนระบำจะยังเป็นระบำที่มีลักษณะเหมือน ‘กวยเตี๋ยวจืด ๆ’ ยังไม่มีเครื่องปรุง’ คือ สอนแค่ท่าก่อน ให้จับเอว และค้อม ๆ สอนทีละช่วง เมื่อทำได้แล้วจึงค่อย ๆ เพิ่มทีละนิด ตั้งแต่ แขน การใช้ศีรษะ การแสดงออกอารมณ์ ความรู้สึก ค้อม ๆ ปรุงเครื่องปรุงทีละนิด จนสมบูรณ์แบบ”

(กานติมา ศิริวิธา, สัมภาษณ์ . 20 พฤศจิกายน 2550)

“การสอนระบำมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. เริ่มจากกระบวนท่าก่อนว่ามีท่าอะไรบ้าง ให้นักเรียนจำท่าให้ได้ 2. ดูรายละเอียดในแต่ละกระบวนท่า 3.ดูท่าเชื่อมของแต่ละท่า 4. สอนการแสดงออกทางอารมณ์ (Expression and Feeling) และในเรื่องการแสดงออกทางอารมณ์ นั้น จะแบ่งได้เป็น 1.Expression ในการเต้น Variation ซึ่งจะเน้นการเต้นที่ประกอบด้วยคุณสมบัติของเทคนิค นั่นคือ ความสวยงามที่มีจากการแสดงออกนั้นจะเกิดจากความสมบูรณ์ของท่า 2. Expression ในการเต้น Pas De Deux ในบัลเลต์เรื่องต่าง ๆ สีหน้าท่าทางจะแสดงออกมาจากความเข้าใจของบทบาทตัวละคร ต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจความหมายของการทำท่าในการเต้นนั้น ๆ “

(ชิตพล เบลียนศิริ, สัมภาษณ์ . 17 ธันวาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารในการสอนทักษะบัลเลต์ ควบคู่กับการสร้างจินตนาการเพื่อให้เกิดการแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึก รวมทั้งคุณสมบัติที่ถูกต้องในการเต้นบัลเลต์ กลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการสื่อสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ครูวิภาวี ปทุมพงศ์ และครูพิมลพรรณ พรเพชรรัตนสิริ กล่าวว่า ในการสอนทักษะบัลเล่ต์ ควบคู่กับการสร้างจินตนาการ ประการแรกต้องสอนเทคนิคของการเต้นให้ดีก่อน การเต้นบัลเล่ต์ นั้นเทคนิค (Ballet Technique) สำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ การแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก (Expression of Feeling) เมื่อเทคนิคถูกต้องและสมบูรณ์แล้ว และทำทุกรายละเอียด นักเรียนก็ทำได้แล้ว นักเรียนก็จะไม่กังวล ประการที่สองคือ สอนเรื่องการแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก โดยการให้ฟังเพลง ตีความเอง ประกอบกับการอธิบายของครูผู้สอนถึงสไตล์ต่าง ๆ ที่ นักเรียนเต้นดั่งที่กล่าวมาแล้วในการสอนต้นระบำ และคำแนะนำของครูให้นักเรียนใช้จินตนาการ แล้ว แสดงอารมณ์ออกมา ครูจะต้องสอนนักเรียนทีละอย่าง นักเรียนจะได้ไม่สับสนและกังวล เมื่อ นักเรียนไม่กังวลกับท่าและเทคนิค สามารถตีความไปจนถึงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกออกมาได้ อย่างดี

“การทำ Variation เป็นการพัฒนาที่ดีที่สุดของการเต้นบัลเล่ต์ เพราะว่า เป็นการเรียนรู้ พื้นฐานของท่าต่าง ๆ ของบัลเล่ต์ รวมถึงการสร้างจินตนาการทางด้านสุนทรีย์ด้วย บางครั้งครู อาจใช้ท่าที่ปรากฏใน Variation ใส่ในท่า Exercise ตรงกลางห้อง เพื่อฝึกนักเรียนในด้านเทคนิค และการสร้างจินตนาการเพื่อการแสดงออก นอกจากนี้แล้ว ครูควรสร้างให้นักเรียนมีความสนุกในการเรียนบัลเล่ต์ ซึ่งความสนุกนั้นจะมาจากการทำเทคนิคบัลเล่ต์ที่เขาทำได้ หรือพยายามที่จะทำ ให้ได้ เป็นเสมือนความท้าทายในการเรียนที่ต้องพยายามจะทำให้สำเร็จ ซึ่งครูจะต้องค่อย ๆ เพิ่ม และใส่เทคนิคและความยากเข้าไปเรื่อย ๆ ทีละขั้น ๆ ไม่ใส่เยอะมากจนเกินไป ค่อย ๆ เพิ่มเข้าไป เพื่อเขาจะรู้สึกว่าเขาจะพยายามทำ และก็ได้จริง ๆ จากนั้นก็เพิ่มความยากเข้าไปอีกทีละเล็กทีละ น้อย จินตนาการในความคิดของครู คือ ความสมบูรณ์แบบของท่า ครูจะเป็นผู้สร้างภาพให้เด็กเห็น เป็นภาพที่ควรจะเป็น โดยการให้ดูภาพบัลเล่ต์ ดูวิดีโอ สื่อต่าง ๆ หรือทำให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง บ้าง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และ เป็นการให้บุคคลใกล้ชิดชิดกับบัลเล่ต์ จะได้ซึมซับเข้าใจและมีความผูกพัน เกิดความมุ่งมั่นในการเต้น”

(ชิตพล เปลียนศิริ, สัมภาษณ์ . 17 ธันวาคม 2550)

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ สามารถประมวลออกมาเป็นวิธีการสื่อสารต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างได้ใช้ ดังต่อไปนี้

1. บอกสิ่งที่ควรปฏิบัติแก่นักเรียนโดยละเอียด อย่างตรงไปตรงมา การที่นักเรียนจะเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ดีนั้นขึ้นอยู่กับการฝึกฝน

- “นักเรียนต้องเก็บก้น และยืดท้องขึ้นนะคะ”
- “หมุนขาออก turn out จากข้างในต้นขา ”
- “เปิดส้นเท้าออก โข้วส้นเท้ามาด้านหน้า”

2. ใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย)

- “ท่า *fondue* เปรียบเหมือนว่าทำเป็นลิ้น เลียไอศกรีมขึ้นมาจากพื้น”
- “ท่า *Ronde jambe* ขาของเราเหมือนวงเวียน วาดรูปครึ่งวงกลม”
- “ขาที่ยืนต้องเหยียดตรง เหมือนเป็นเสา ขาที่ขี้ออกเหมือนมีมือดึงออกไป”
- “นักเรียนชี้เท้าต้องชี้ให้เต็มที่ เหมือนเท้าเรามีเข็มปักอยู่ตรงปลายเท้า แล้วเราพยายามจะชี้เท้าให้เข็มนั้นโผล่ออกมาจนปลายเท้าแล้วให้วางเข็มนั้นลงที่พื้น”
- “เวลาจับบาร์ อย่ายึดบาร์แน่นจนเกินไป ให้จับเหมือนกับจับมือเจ้าชาย แค่ว่าเบา ๆ”
- “ท่า *Battement Fondue* เหมือนบีบผลส้ม ไม่ลงมาจากปลายเท้าแรง ๆ นักเรียนต้องมีแรง ด้าน”
- “นักเรียนจะต้องรู้สึกจะทำขายาว ๆ คอยาว ๆ เหมือนยีราฟ”
- “ยืนคอยาวสง่าเหมือนหงส์”
- “*Battement Glisse* ให้รู้สึกถึงพื้น ใช้พื้นเวลาพุ่งเท้าออกไปเหมือนยิงธนู”

3. สร้างภาพให้แก่ นักเรียน บอกให้นักเรียนคิดตามและจินตนาการว่าตนกำลังทำหรือเป็นสิ่งนั้น ให้เกิดจินตภาพ เสมือนการสอน Acting

- “นักเรียนเป็นนกกำลังจะบินไปหาแสง บินเร็วขึ้น ๆ ไปยังแสงสูงสุด แล้วมาถึงก็เมื่อเหนื่อยล้า หหมดแรง”

- “ตอนนี้เรากำลังเดินอยู่ในสวนคนเดียว เรารู้สึกเศร้าและว้าเหว่ ภายหลังจากเราเริ่มรู้สึกสนุกขึ้น และรำเริง ไปจนถึงความรู้สึกรำเริง ความสุขสูงสุดในตอนท้าย”

4. บอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม

- “ถ้านักเรียนต้องพยายามหมุนขาออก แต่ต้องหมุนจากกระดูกสะโพก และต้นขา ซึ่งจะทำให้ขาทั้งขาและเท้าของเรา Turn out นะคะ”
- “นักเรียนต้องพยายามยืดตอ้งขึ้นนะคะ ทุกท่าของการเต้นบัลเล่ต์นั้น มาจากแรงที่ตอ้งทั้งหมดเลย ถ้านักเรียนรู้จักการใช้กล้ามเนื้อที่ตอ้งจะทำให้นักเรียนสามารถทำท่าต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย”

5. ใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำทางให้นักเรียน

- “ให้นักเรียนลองยืดตัวขึ้น โดยดึงตรงสี่ข้างของตัว (ครูพูดพร้อมมุดตรงสี่ข้างนักเรียนขึ้น)”
- บอกให้นักเรียนทำขา Turn out พร้อมทั้งจับขานักเรียนให้หมุนออก (Turn out)

6. ให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า

- ให้นักเรียนฝึกซ้อมเขย่งเท้าธรรมดา ก่อน ทำ Releve devant แล้วเมื่อนักเรียนทำได้และทรงตัวอยู่แล้ว ค่อยให้นักเรียนหมุน (Pirouette) บนปลายเท้า
- ในการสอนระบำ ต้องแยกส่วนท่าออกมาทีละอย่าง สอนขา ก่อน แล้วจึงสอนแขน ศีรษะ และการแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึกในภายหลัง
- ให้นักเรียนนอนราบไปกับพื้น ยกเท้าขึ้นมา และจับเท้าของเขาบิดออกให้ขา Turn out พอเริ่มเปิดได้แล้ว ก็ให้ยืนขึ้นทำจริง

7. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบแบบฝึกหัดต่าง ๆ เอง

- ฝึกให้นักเรียนทำ Floor Exercise ต่าง ๆ ที่ช่วยฝึกกำลังกล้ามเนื้อขา หลัง หรือหน้าท้อง
- ให้นักเรียนหันหลังเข้าหาบาร์ เอาขาพาดที่บาร์เป็นท่า Arabesque ยกขาขึ้นจากบาร์แล้วค้างไว้

8. แสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามให้นักเรียนดู หรือใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิดีโอ รูปภาพ บัลเลต์ รวมไปถึงการพานักเรียนไปดูการแสดงบัลเลต์ เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจว่าภาพที่ควรจะต้องแสดงออกมาอย่างไร และพยายามเลียนแบบ (Copy) สิ่งที่ได้เห็น

9. ในการใช้ศัพท์ในบัลเลต์ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษนั้น นักเรียนเริ่มรู้จักชื่อท่าต่าง ๆ แล้ว ครูจะต้องบอกชื่อท่าจริง ๆ เลย แต่อาจมีอธิบายเพิ่มเติมหรือทวนให้นักเรียนถ้านักเรียนยังจำไม่ได้

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเลต์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับเกรด 3-5 ถึงความเข้าใจของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเลต์นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากกว่าไม่เข้าใจต่อการสอนเทคนิคโดยรวมของครู และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากกว่าไม่เข้าใจ เมื่อครูใช้วิธีการสื่อสารอันได้แก่ (1) บอกสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยละเอียดตรงไปตรงมา นักเรียนจะเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับการฝึกฝน (2) การใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย) (3) การสร้างภาพให้แก่นักเรียน ให้เกิดจินตภาพ บอกให้นักเรียนคิดตามและจินตนาการว่าตนกำลังทำหรือเป็นสิ่งนั้น (4) การบอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม (5) การใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำทางให้นักเรียน (6) การให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า (7) การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่างๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบแบบฝึกหัดต่าง ๆ เอง (8) ครูแสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามหรือให้นักเรียนดูสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับบัลเลต์เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพและพยายามเลียนแบบสิ่งที่เห็น กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีความเข้าใจเมื่อครูใช้ศัพท์บัลเลต์กับนักเรียนเลย แต่อาจอธิบายเพิ่มเติมหรือทวนให้นักเรียนถ้านักเรียนยังจำไม่ได้

ตารางที่ 4.19 แสดงความเข้าใจของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์

วิธีการสื่อสาร	ความเข้าใจ(คน)		ร้อยละ	
	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ
1. การสอนเทคนิคโดยรวม	47	3	94	6
2. บอกสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยละเอียด ตรงไปตรงมา นักเรียน จะเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ดีหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการฝึกฝน	47	3	94	6
3. ใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย)	47	3	94	6
4. สร้างภาพให้แก่นักเรียน ให้เกิดจินตภาพ บอกให้ นักเรียนคิดตามและจินตนาการว่าตนกำลังทำหรือ เป็นสิ่งนั้น	45	5	90	10
5. บอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม	47	3	94	6
6. ใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำทางให้นักเรียน	47	3	94	6
7. ให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้ว ค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า	48	2	96	4
8. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่างๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบ แบบฝึกหัด ต่างๆ เอง	47	3	94	6
9. ครูแสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามหรือให้นักเรียนดูสื่อ ต่าง ๆ เกี่ยวกับบัลเล่ต์เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพ พยายามเลียนแบบสิ่งที่เห็น	48	2	96	4
10. ครูจะใช้ศัพท์บัลเล่ต์กับนักเรียนเลย แต่อาจอธิบาย เพิ่มเติมหรือทวนให้นักเรียนถ้านักเรียนยังจำไม่ได้	50	-	100	-

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับเกรด 3-5 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเลต์นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกมากกว่าไม่ชอบต่อการสอนเทคนิคโดยรวมของครู กลุ่มตัวอย่างทุกคนรู้สึกชอบเมื่อครูแสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามหรือให้นักเรียนดูสื่อต่าง ๆ เกี่ยว กับบัลเลต์เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพ พยายามเลียนแบบสิ่งที่เห็น และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกชอบวิธีการสื่อสารในการสอนของครูอันได้แก่ (1) การบอกสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยละเอียด ตรงไปตรงมา นักเรียนจะเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับการฝึกฝน (2) การใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย) (3) การสร้างภาพให้แก่นักเรียน ให้เกิดจินตภาพ บอกให้นักเรียนคิดตามและจินตนาการว่าตนกำลังทำหรือเป็นสิ่งนั้น (4) การบอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม (5) การใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำทางให้นักเรียน (6) การให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า (7) การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่างๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบแบบฝึกหัดต่าง ๆ เอง (8) การที่ครูใช้ศัพท์บัลเลต์กับนักเรียน แต่อาจอธิบายเพิ่มเติมหรือทวนให้นักเรียนถ้านักเรียนยังจำไม่ได้

ตารางที่ 4.20 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเลต์

วิธีการสื่อสาร	ความรู้สึก			ร้อยละ		
	ชอบ	เฉย ๆ	ไม่ชอบ	ชอบ	เฉย ๆ	ไม่ชอบ
1. การสอนเทคนิคโดยรวม	38	10	2	76	20	4
2. บอกสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยละเอียดตรงไปตรงมา นักเรียนจะเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับการฝึกฝน	35	12	3	70	24	6
3. ใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย)	42	8	-	84	16	-
4. สร้างภาพให้แก่นักเรียน ให้เกิดจินตภาพ บอกให้นักเรียนคิดตามและจินตนาการว่าตนกำลังทำหรือเป็นสิ่งนั้น	43	7	-	86	14	-
5. บอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม	42	8	-	84	16	-
6. ใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำทางให้นักเรียน	35	8	7	70	16	14

ตารางที่ 4.20 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ (ต่อ)

วิธีการสื่อสาร	ความรู้สึก			ร้อยละ		
	ชอบ	เฉย ๆ	ไม่ชอบ	ชอบ	เฉย ๆ	ไม่ชอบ
7. ให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า	39	9	2	78	18	4
8. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่างๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบ แบบฝึกหัดต่างๆ เอง	30	10	10	60	20	20
9. ครูแสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามหรือให้นักเรียนดูสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับบัลเล่ต์เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพ พยายามเลียนแบบสิ่งที่เห็น	50	-	-	100	-	-
10. ครูจะใช้ศัพท์บัลเล่ต์กับนักเรียนเลย แต่อาจอธิบายเพิ่มเติมหรือทวนให้นักเรียนถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจ	40	10	-	80	20	-

ซึ่งวิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้ง 14 วิธีนี้ ได้ถูกนำมาปฏิบัติในสถานการณ์จริงโดยกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 10 ท่านในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์แก่นักเรียน และได้ผลกลับมาเป็นที่น่าพอใจ โดยที่ผู้วิจัยได้ไปสังเกตการณ์ชั้นเรียนบัลเล่ต์ของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่าน และได้สัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนและผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อศึกษาถึงผลตอบกลับ (Feedback) ของนักเรียนว่ามีความเข้าใจและความรู้สึกอย่างไรต่อการสื่อสารในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ของครูผู้สอน จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับ ความเข้าใจและความรู้สึกต่อวิธีการสื่อสารในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยขอสรุปและวิเคราะห์ผล ดังต่อไปนี้

1. ในการสอนเทคนิคโดยรวม นักเรียนเกือบทุกคนเข้าใจสิ่งที่ครูสอน แต่หลายคนกล่าวตรงกันว่า ตนเข้าใจแต่ทำไม่ได้เพราะว่าเป็นสิ่งที่ยาก มีนักเรียน 2 คนที่ไม่เข้าใจการสอนเทคนิคโดยรวม ซึ่งเป็นนักเรียนเพิ่งจะเข้ามาเรียนบัลเล่ต์ในเกรด 3 เขายังไม่เคยเรียนบัลเล่ต์มาก่อนเลย ดังนั้น จึงไม่ได้รับการปูพื้นฐานบัลเล่ต์จากการเรียนระดับต้น ๆ แต่เขาต้องเรียนระดับนี้เลย เนื่องจากเป็นเด็กที่อายุมากแล้ว และตัวสูงมาก ถ้าจะให้ไปเรียนกับเด็กเล็ก ๆ เขาก็จะเกิดความอาย ทางโรงเรียนจึงให้เข้าเรียนเกรด 3 เลย แต่ว่ามีนักเรียนเสริมเกี่ยวกับครูต่างหากด้วย ขณะที่ผู้

สัมภาษณ์สัมภาษณ์เด็กเหล่านี้ เขาเพิ่งจะเข้ามาเรียนได้ 3 ครั้ง และเพิ่งจะเริ่มเรียนเดียวกับครูเพียงครั้งเดียวเท่านั้น เขาจึงตอบว่าในการเรียนเทคนิคบัลเลต์โดยรวม เขาไม่ค่อยจะเข้าใจเท่าไร เนื่องจากไม่มีพื้นฐานต่าง ๆ ของการเต้นบัลเลต์ แต่ผู้วิจัยคิดว่าต่อไปเมื่อนักเรียนได้เรียนเสริมกับครูและเรียนในชั้นเรียนไปสักกระยะหนึ่ง เขาจะเข้าใจมากขึ้น และอาจจะเข้าใจได้เร็วกว่านักเรียนคนอื่น ๆ ก็ได้เนื่องจากเขาเป็นนักเรียนที่มีอายุมากกว่าทุกคนในห้อง การรับรู้และความเข้าใจจะดีกว่าสำหรับความรู้สึกต่อการสอนเทคนิคโดยรวมนั้น นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกชอบ แต่มีนักเรียนจำนวนหนึ่งรู้สึกเฉย ๆ เขากล่าวว่าเขาไม่ได้รู้สึกสนุกสนานหรือชอบการเรียนบัลเลต์มาก แต่รู้ว่าการเรียนบัลเลต์นั้นมีประโยชน์ และผู้ปกครองของเขาอยากให้เรียนและมักจะพูดอยู่เสมอว่าการเรียนบัลเลต์เป็นสิ่งที่ดี จะทำให้มีบุคลิกภาพดี รูปร่างดี และเป็นการพัฒนาทางด้านกรเรียนได้อีกด้วย เนื่องจากจะทำให้เด็กมีสมาธิยิ่งขึ้นในการจดจ่อกับการเต้นและการคิดถึงการท่าเทคนิคต่าง ๆ ดังนั้นนักเรียนจึงรู้สึกว่าการเต้นมีประโยชน์จึงอยากมาเรียน แต่โดยส่วนตัวแล้วไม่ได้รู้สึกชอบการสอนของครูผู้สอนมาก เพียงแต่รู้สึกเฉย ๆ แต่ครูก็ได้ให้ความรู้และทำให้วัตถุประสงค์ของเขาเป็นจริง เขาจึงมาเรียน

2. ในการสอนโดยบอกสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยละเอียด ตรงไปตรงมา นักเรียนเกือบทุกคนเข้าใจแต่จะยังทำไม่ได้ อย่างไรก็ตามเขาก็รู้ว่าเขาจะสามารถปฏิบัติได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการฝึกฝน ความอดทนและความพยายาม นักเรียนบางคนรู้สึกชอบเพราะเมื่อครูพูดแล้วเขาเข้าใจและรู้ว่าควรจะทำอย่างไรโดยละเอียด บางคนรู้สึกเฉย ๆ เขาชอบให้ครูพูดเปรียบเทียบมากกว่าเพราะจะเห็นภาพได้ชัดเจนกว่าการพูดตรง ๆ แต่เขาก็เข้าใจที่ครูบอกเพียงแต่ชอบการเปรียบเทียบของครูมากกว่า นักเรียน 3 คนไม่ชอบการบอกให้ปฏิบัติโดยละเอียดตรงไปตรงมา นักเรียน 3 คนนี้เป็นนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าคนอื่น เมื่อเทียบกับนักเรียนคนอื่นในชั้นเรียน เขาชอบให้ครูใช้การเปรียบเทียบหรือนิทานในการสอนมากกว่า

3. สำหรับการสอนโดยใช้การเปรียบเทียบและการสร้างจินตภาพให้แก่เด็กนักเรียนนั้น ก็ยังเป็นวิธีที่ใช้ได้ผลกับนักเรียนในระดับที่โตกว่าเช่นเดียวกับระดับเล็ก นักเรียนจะรู้สึกชอบเมื่อครูใช้การเปรียบเทียบ นักเรียนบางคนกล่าวว่า จริง ๆ แล้วในการสอน ตนเข้าใจสิ่งที่ครูบอกอย่างตรงไปตรงมาแล้ว แต่เมื่อครูมีการเพิ่มการเปรียบเทียบ หรือยกภาพต่าง ๆ ขึ้นมา นักเรียนจะรู้สึกสนุกและชอบ ทำให้เขามีการจินตนาการในรูปแบบต่าง ๆ และเขาก็จะทำออกมาได้ดีอย่างที่ครูต้องการ

4. วิธีการสอนโดยบอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตามนั้นเป็นวิธีที่ใช้ได้ผลดีสำหรับนักเรียนที่มีอายุมาก นักเรียนจะรู้สึกเข้าใจและชอบมากกว่านักเรียนที่มีอายุน้อยในระดับต้น นักเรียนกล่าวว่าเมื่อครูให้เหตุผลจะทำให้เขาเข้าใจถึง

ที่มา และผลที่จะตามมาเนื่องจากการปฏิบัติตามที่ครูบอก และเขาจะเข้าใจการเรียนบัลเล่ต์มากขึ้นด้วย

5. การใช้การสัมผัสในการจัดทำท่าให้นักเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่ครูสอนมากขึ้น นักเรียนจะรู้สึกชอบเพราะทำให้เขาเข้าใจถึงการใช้กล้ามเนื้อที่ถูกต้อง แต่มีนักเรียนบางคนไม่ชอบ เขากล่าวว่าเมื่อครูสัมผัส ครูจะจับเขาแรงจนทำให้เขาเจ็บ ถึงแม้ว่าจะทำให้เขาเข้าใจมากขึ้น แต่เขารู้สึกไม่ชอบ

6. การให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า ก็ยังเป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนที่ดีสำหรับการสอนนักเรียนในระดับนี้ นักเรียนเกือบทุกคนเข้าใจเมื่อครูใช้วิธีการสอนนี้ แต่บางคนจะรู้สึกไม่ชอบเนื่องจากต้องการที่จะรู้ทำนั้น ๆ เร็ว ๆ อยากจะเห็นท่าแบบเต็ม ๆ ที่ควรจะทำเร็ว ๆ นักเรียน 2 คนนี้เป็นนักเรียนที่เก่งและหัวไว เขาสามารถทำตามท่าที่ครูบอกได้เลยโดยใช้เวลาไม่นาน และเมื่อครูให้ปฏิบัติแบบแยกส่วน เขาก็รู้สึกเบื่อเนื่องจากสามารถทำได้อยู่แล้ว และอยากจะทำแบบเต็ม ๆ เร็ว ๆ

7. สำหรับวิธีการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่างๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบ แบบฝึกหัดต่าง ๆ เองนั้น นักเรียนมีความเข้าใจแต่บางคนกล่าวว่าไม่ชอบเพราะซีเกียจทำ เขาจะรู้สึกเมื่อยที่ต้องทำท่าต่าง ๆ ซ้ำ ๆ แต่เขาก็รู้ว่ามันจะมีประโยชน์ต่อตัวเขา และพร้อมที่จะทำ แม้ว่าโดยส่วนตัวแล้วจะไม่รู้สึกชอบก็ตาม

8. นักเรียนทุกคนชอบมากเมื่อครูแสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามหรือให้นักเรียนดูสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับบัลเล่ต์เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพ นักเรียนจะรู้สึกว่าครูของเขาเก่งและรู้สึกว่าได้เห็นการเต้นบัลเล่ต์จริง ๆ จากนักเต้นที่เก่ง ๆ มาเต้นให้เขาดูตรงหน้า เขาจะพยายามเลียนแบบสิ่งที่ครูแสดงให้ดู และจะทำให้เขาเข้าใจว่าเขาต้องแสดงออกอย่างไร

9. เมื่อครูใช้ศัพท์บัลเล่ต์กับนักเรียนเลย แต่อาจอธิบายเพิ่มเติมหรือทวนให้ นักเรียนทุกคนเข้าใจและเริ่มจะสามารถพูดชื่อท่าได้อย่างที่ครูบอก และส่วนใหญ่ก็จะชอบให้วิธีการนี้ เพราะจะทำให้เขารู้จักชื่อท่า และสามารถทำตามนั้นได้เมื่อครูบอกชื่อเลย โดยที่ครูไม่ต้องอธิบายทำนั้น ๆ ซ้ำอีก

คำถามข้อที่ 2 วิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาดและการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงเรื่องวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด กลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีดังต่อไปนี้มากที่สุด ได้แก่ (1) บอกอย่างชัดเจนว่าที่ทำ “ผิด” แล้วหาสาเหตุกับนักเรียนว่าเพราะอะไร (2) ระบุถึงสิ่งดี ๆ ที่มีอยู่ในตัวนักเรียนแต่ไม่ได้ใช้ หรือไม่ได้ทำ รองลงมาเป็นสัดส่วนเท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) บอกจุดด้อย (Fault) ที่เขามีอยู่และอธิบายอย่างมีเหตุผลว่าเพราะเหตุนี้เขาจึงต้องพยายามมากกว่าคนอื่น เพราะนักเรียนอาจจะทำแล้ว แต่ครูมองไม่เห็น (2) ไม่บอกกับนักเรียนว่าเขาทำผิด ทำไม่ถูก หรือพูดว่า “นักเรียนทำผิด ไม่ใช่” หรือ “ห้ามทำแบบนี้” แต่บอกว่าถ้าทำอย่างไรจึงจะถูก (3) ไม่ระบุว่าใครทำผิด จะกล่าวรวม ๆ ว่าส่วนใหญ่ทำแบบนี้ และเข้าไปจับนักเรียนคนที่ทำผิดเป็นคนแรก และจับคนอื่น ๆ ตามมา (4) ตีเบา ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและรู้สึกถึงการใช้กำลังเมื่อที่ถูกต้อง (5) พูดในเชิงติดตลกว่านักเรียนทำผิดอย่างไร หรือถามว่าทำให้ดีไม่ได้หรือ และกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีบอกว่าทำดีแล้ว แต่ต้องเพิ่มบางสิ่งอีกจึงจะดีมากน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.21 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. บอกอย่างชัดเจนว่าที่ทำ “ผิด” แล้วหาสาเหตุกับนักเรียนว่าเพราะอะไร เช่น การจัดระเบียบร่างกายยังไม่ดีพอ ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร - “ที่หมุ่นไม่ได้ คิดว่าเพราะอะไร น้ำหนักไปข้างหลังมากไปหรือเปล่า” - “นักเรียนควรจะยกขาอย่างไรถึงทรงตัวอยู่”	8	80

ตารางที่ 4.21 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด (ต่อ)

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>2. ระบุถึงสิ่งดี ๆ ที่มีอยู่ในตัวนักเรียนแต่ไม่ได้ใช้ หรือ ไม่ได้ทำ</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ขานูสวยมาก ๆ แต่หนูไม่ได้ใช้กล้ามเนื้อตรงนี้เลย” - “หนูทำได้ค่ะ สรีระของหนูดีมาก แต่ไม่ได้ใช้ให้เป็นประโยชน์” 	8	80
<p>3. บอกจุดด้อย (Fault) ที่เขามีอยู่และอธิบายอย่างมีเหตุผลว่าเพราะเหตุนี้เขาจึงต้องพยายามมากกว่าคนอื่น เพราะนักเรียนอาจจะทำแล้วแต่ครูมองไม่เห็น</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “หนูอาจจะทำแล้ว แต่เพราะความที่ขาหนูเปิดได้น้อยกว่าคนอื่น ทำให้หนูต้องพยายามมากขึ้นกว่าเดิม” - “สะโพกหนูมันปิดมากกว่าคนอื่น ฉะนั้นตอนทำต้องทำมากกว่าคนอื่นเพราะครูมองไม่เห็น” 	6	60
<p>4. ไม่ระบุว่าใครทำผิด จะกล่าวรวม ๆ ว่าส่วนใหญ่ทำแบบนี้ และเข้าไปจับนักเรียนคนที่ทำผิดเป็นคนแรก และจับคนอื่น ๆ ตามมา</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ส่วนใหญ่นักเรียนไม่ยอมชี้เท้า ไหนลองชี้เท้าสวย ๆ สิคะ” - “ครูเห็นหลายคนทำเท้าบิด ๆ แบบนี้ เท้าเบี้ยว” - “ข้อควรระวังของทำนี่คือการที่นักเรียนยกสะโพกเวลาเตะขาขึ้น” 	6	60
<p>5. มีการตีเบา ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและรู้สึกถึงการใช้กล้ามเนื้อที่ถูกต้อง</p>	6	60

ตารางที่ 4.21 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด (ต่อ)

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
6. พูดิในเชิงติดตลกว่านักเรียนทำผิดอย่างไร หรือถามว่าทำไม ไม่ได้หรือ <i>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</i> <ul style="list-style-type: none"> - “หนูเป็นเหมือนปลาหมึกหรือคะ ทำแซนเหยียว ๆ เหมือนปลาหมึกเลย” - “ไอ้เรื่องนี้ไม่ยากเลยนะ เรื่องง่าย ๆ ทำไมทำไม่ได้” 	6	60
7. บอกว่าทำดีแล้ว แต่ต้องเพิ่มบางสิ่งอีกจึงจะดีมาก <i>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</i> <ul style="list-style-type: none"> - “ดีแล้วค่ะ แต่ถ้านักเรียนชี้ทำอีกหน่อยจะดีมาก ๆ “ - “ถ้านักเรียนยึดตัวขึ้นหนูจะดูสวยมากเลยคะ” 	2	20

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับเกรด 3-5 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกเฉย ๆ และพยายามทำให้ได้ตามที่ครูแก้มากที่สุด รองลงมาเป็นส่วนน้อยเท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) รู้สึกดีเมื่อครูแก้ไขข้อผิดพลาดได้ตรงจุดและไม่ขึ้นเสียงกับนักเรียน (2) รู้สึกกลัวและกดดันเมื่อทำไม่ได้ตามที่ครูบอก โดยเฉพาะครูบางท่านที่เสียงดัง และจับนักเรียนแรง ๆ เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด และรู้สึกดังต่อไปนี้
 ที่สุดได้แก่ (1) โกรธเมื่อครูใช้คำพูดในทำนองว่า นักเรียนทำอะไรไม่รู้เรื่องเลย และ (2) รู้สึกเสียใจเมื่อครูพูดว่านักเรียนทำได้แย่ง เมื่อก่อนดีกว่านี้

ตารางที่ 4.22 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด

ความรู้สึกของนักเรียน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. รู้สึกเฉย ๆ และพยายามทำให้ได้ตามที่ครูแก้	35	70
2. รู้สึกดีเมื่อครูแก้ไขข้อผิดพลาดได้ตรงจุดและไม่ขึ้นเสียงกับนักเรียน	30	60
3. รู้สึกกลัวและกดดันเมื่อทำไม่ได้ตามที่ครูบอก โดยเฉพาะครูบางท่านที่เสียงดัง และจับนักเรียนแรง ๆ เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด	30	60
4. รู้สึกโกรธเมื่อครูใช้คำพูดในทำนองว่า นักเรียนทำอะไรไม่รู้เรื่องเลย	6	12
5. รู้สึกเสียใจเมื่อครูพูดว่านักเรียนทำได้แย่ง เมื่อก่อนดีกว่านี้	6	12

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน และการตอบสนองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ในการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนช่วงอายุ 9-11 ปี ครูจะบอกอย่างชัดเจนเลยว่าเขาทำผิด พร้อมทั้งค้นหาสาเหตุด้วยว่าผิดเพราะอะไร ซึ่งในการหาสาเหตุนี้ครูจะพยายามถามหรือกระตุ้นให้นักเรียนคิดได้เองว่า เขาทำอะไรผิด และเพราะอะไร พร้อมทั้งพยายามให้นักเรียนแก้ไข โดยคิดเองว่าควรจะต้องทำอย่างไร จึงจะถูกต้องแต่ครูจะเป็นผู้ชี้แนะให้นักเรียนก่อน เช่น ครูจะบอกกับนักเรียนก่อนว่า “ทำนี้ยังไม่ดีค่ะ นักเรียนคิดว่านักเรียนหมุนขาออกหรือยังคะ” นักเรียนก็จะตอบว่า “ต้องหมุนขาออกมากกว่านี้จึงจะถูกต้อง” เป็นต้น ครูเปรียบเสมือน”ผู้ชี้แนะ” และ “ผู้ช่วย” ของนักเรียน ซึ่งครูจะพยายามช่วยให้นักเรียนเดินออกมาได้อย่างสมบูรณ์แบบที่สุด แต่ นักเรียนก็ต้องพยายามและคิดขณะเดินด้วย

2. การระบุสิ่งที่ดีของนักเรียนก่อน แล้วจึงแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน โดยบอกกับนักเรียนว่าเขาไม่ได้ใช้สิ่งนั้น ไม่ได้ใช้สิ่งที่มีดีอยู่เลย จะทำให้การแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นดูเบาาลง นั่นคือ จะทำให้นักเรียนไม่รู้สึกแย่มาก เนื่องจากว่าครูระบุว่าเขามีดีอย่างไรก่อน เป็นเสมือนการชมเขา เช่น “หนูมีเท้าที่สวยงาม ๆ เลยค่ะ ทำหนูโค้งมาก แต่หนูไม่ยอมชี้เท้าเลย ไม่ยอมไขว้เท้าสวย ๆ ที่เรามีออกมาเลย” จะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตัวเขาก็มีดี แต่เขาต้องพยายามชี้เท้าเพื่อ让他เดินออกมาดูดีที่สุด นักเรียนก็จะพยายามแก้ไขสิ่งที่ครูบอก

3. นักเรียนบางคนมีข้อด้อย (Fault) เฉพาะตัว ซึ่งจะทำให้การเดินนั้นเป็นไปได้ค่อนข้างยากลำบาก หรือต้องการความพยายามและการฝึกซ้อมมากจึงจะทำได้อย่างนักเรียนคนอื่น ๆ ครูจะบอกตรง ๆ กับนักเรียนถึงจุดบกพร่องนี้ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าทำไมเขาจึงทำทำนั้นไม่ได้สักที

ในเมื่อเขาก็พยายามทำแบบที่ครูบอกเขาแล้ว ครูจะอธิบายให้เขาฟังว่า เขาต้องพยายามและใช้กล้ามเนื้อมากกว่านักเรียนคนอื่น ๆ ในขณะที่เขาพยายามทำตามที่ครูบอกแล้ว ครูก็ยังคงแก้ไขเขาบ่อย ๆ เนื่องจากว่าแม้เขาจะทำแล้ว แต่ครูมองไม่เห็น เนื่องจากเขามีจุดบกพร่องหรือข้อผิดพลาดนี้ ทั้งนี้ในการบอกจุดบกพร่องกับนักเรียนนั้น ครูจะต้องอธิบายให้เขาฟังอย่างเข้าใจ และไม่พูดไปในเชิงตอกย้ำข้อผิดพลาดของเขา ควรจะพูดอย่างเป็นเหตุเป็นผล นักเรียนก็จะรับได้ และพยายามทำให้ดีขึ้น

4. ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านกล่าวว่า ในการแก้ไขข้อผิดพลาด ครูจะกล่าวรวม ๆ โดยไม่ระบุว่าใครทำผิด เพื่อจะให้นักเรียนทุกคนได้พยายามเช็คตัวเองด้วยว่าตนได้ทำผิดแบบนั้นด้วยหรือเปล่า เนื่องจากอาจมีนักเรียนคนอื่นที่ทำผิดแบบนี้ก็ได้อีก แต่ครูมองไม่เห็น การกล่าวโดยรวมจะทำให้ให้นักเรียนทุกคนได้แก้ไข หรือตรวจสอบตัวเองไปด้วย และครูอาจเข้าไปจับนักเรียนคนที่ครูเห็นว่าทำผิดพลาดเป็นคนแรก คือเข้าไปแก้เข้านั่นเอง เพื่อให้แน่ใจว่าเขาได้แก้ไขข้อผิดพลาดของตน และทำออกมาได้อย่างถูกต้องแล้ว

5. การใช้ວິຈນາສາ โดยการสัมผัส หรือเข้าไปจับตัวนักเรียนก็เป็นสิ่งที่จำเป็นเช่นกัน ครูจะตีเบา ๆ ตรงส่วนที่อยากให้นักเรียนได้ใช้กล้ามเนื้อ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่าต้องใช้อะไรในส่วนไหน

6. การแก้ไขข้อผิดพลาดโดยบอกกับนักเรียนว่าทำดีแล้วแต่ต้องเพิ่มบางสิ่งนั้น เป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดที่ใช้มากที่สุดกับนักเรียนเด็กเล็ก คือการชมก่อนแล้วจึงบอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ ภายหลัง จะเห็นได้ว่า สำหรับเด็กโตวิธีถูกใช้น้อยที่สุด ในขณะที่เด็กเล็กนั้น กลับเป็นวิธีที่ใช้มากที่สุด เนื่องจากว่าเด็กโตนั้น ครูจะกล่าวตรง ๆ เลย และเด็กก็รับได้ ไม่ได้รู้สึกเสียใจหรือคิดมาก แต่จะพยายามมากขึ้น ส่วนเด็กเล็กนั้น อาจจะไม่เข้าใจ และรู้สึกว่าคุณตำหนิเขา เขาไม่อยากจะทำแล้ว เนื่องจากเด็กเล็กนั้นมีจิตใจที่เปราะบางกว่าและยังไม่เข้าใจถึงเหตุผลมากเท่าไร

คำถามข้อที่ 3 วิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยและการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการดังต่อไปนี้มากที่สุดได้แก่ (1) ชมเชยนักเรียนเมื่อเขาพยายามหรือทำดีขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ดีเท่าที่ควรก็ตาม (2) บอกนักเรียนว่าทำได้ถูกต้อง และให้เหตุผลอธิบายว่า

สามารถพัฒนาไปสู่อะไรได้ต่อไป รองลงมาได้แก่ ไม่ชมนักเรียนบ่อยมาก นาน ๆ ครั้งจึงจะชม และใช้วิธีชมเชยนักเรียนบ่อยและใช้คำพูดให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณต้องการที่จะเห็นสิ่งน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.23 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>1. ชมเชยนักเรียนเมื่อเขาพยายามทำให้ดีขึ้นหรือทำดีขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ดี เท่าที่ควรก็ตาม</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ดีขึ้นค่ะ พยายามต่อไปนะคะ” - “ดีนะคะ” - “ใช้ได้ ถูกต้อง” 	9	90
<p>2. บอกนักเรียนว่าทำได้ถูกต้อง และให้เหตุผลอธิบายว่าสามารถพัฒนา ไปสู่อะไรได้ต่อไป</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ถ้าคุณทำตรงนี้ได้แล้ว ก็จะสามารถพัฒนาไปสู่ทำต่อไปได้” - “นักเรียนพยายามใช้วิธีที่ดี ถ้านักเรียนฝึกไปจนชิน จะทำให้ สามารถหมุนได้ดี และหลายรอบในอนาคต” 	9	90
<p>3. ไม่ชมบ่อยมาก นาน ๆ ครั้งจึงจะชม</p>	6	60
<p>4. ชมเชยนักเรียนบ่อยและใช้คำพูดให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณต้องการที่จะเห็นสิ่งดี ๆ ที่นักเรียนทำนั้นอย่างมาก</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “สุดยอดไปเลย นั่นแหละที่ต้องการ” 	2	20

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับเกรด 3-5 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน กลุ่มตัวอย่างรู้สึกดีใจมากเมื่อครูชม มีกำลังใจและอยากทำให้ดียิ่งขึ้นมากที่สุด รองลงมาได้แก่ รู้สึกภาคภูมิใจและมีความมั่นใจยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.24 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน

ความรู้สึกของนักเรียน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. รู้สึกดีใจมากเมื่อครูชม มีกำลังใจและอยากทำให้ดียิ่งขึ้น	50	100
2. รู้สึกภาคภูมิใจและมีความมั่นใจยิ่งขึ้น	47	94

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน และการตอบสนองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การสื่อสารในการชมเชยนักเรียนนั้น ครูผู้ให้สัมภาษณ์ 9 ท่านได้เลือกใช้วิธีที่จะกล่าวชมนักเรียนเมื่อเขาพยายามหรือทำดีขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ดีเท่าที่ควรก็ตาม ซึ่งตรงกับการชมเชยในการสอนเด็กเล็กที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบข้อนี้มากที่สุด จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 9 ท่าน ท่านกล่าวว่า การชมนักเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ๆ ในการสอน เมื่อครูผู้สอนชมนักเรียน เมื่อเขาทำได้ดีขึ้น เขาก็จะยิ่งพยายามมากขึ้น เพื่อที่จะทำให้ดีมากขึ้นไปอีก ส่วนนักเรียนที่พยายามทำ ครูก็จะชมเช่นกัน เขาอาจจะยังทำไม่ได้ดี แต่เขาได้พยายามแล้ว แม้ยังจะไม่ดีเท่ากับนักเรียนคนอื่น แต่ก็ทำได้ดีขึ้นกว่าเดิมแล้ว ครูก็จะชม เพื่อให้เขามีกำลังใจและความพยายามต่อไป และเมื่อสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียนทุกคนรู้สึกดีใจมากเมื่อครูชม มีกำลังใจและอยากทำให้ดียิ่งขึ้น นักเรียนกล่าวว่าบางครั้งเขารู้สึกว่าถึงแม้ว่าเขาจะพยายามแล้ว แต่เขายังทำไม่ได้ดีเท่ากับเพื่อน แต่เมื่อครูชมเขา เขาก็รู้สึกว่าคุณเห็นความพยายามของเขา เขาจะรู้สึกดี และพยายามต่อไปให้ดียิ่งขึ้น ผู้ปกครองบางคนกล่าวว่านักเรียนกลับบ้านไปก็จะเล่าให้ฟังว่า วันนี้ครูชมเขา ว่าเขาทำได้ดีขึ้น เด็กจะมีความสุขมาก

2. ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านกล่าวว่า ตนจะไม่ชมนักเรียนมาก นาน ๆ จึงจะชมสักครั้ง ซึ่งในกรณีนี้ เป็นกรณีที่นักเรียนทำได้ดีอยู่แล้ว เมื่อทำได้ดีเหมือนเดิมครูก็จะไม่ชมแล้ว ครูจะชมนักเรียนในกรณีที่ได้กล่าวไปแล้วมากกว่า คือกรณีที่นักเรียนพยายามหรือทำได้ดีขึ้น แต่นักเรียนที่

ทำได้ดีอยู่แล้วก็จะไม่ชมมาก เนื่องจากเหตุผล 2 ประการ ประการแรกได้แก่ จะทำให้นักเรียนคนนั้นรู้สึกว่ามันเก่งแล้ว ไม่ต้องพยายามมากขึ้นก็ได้ ความพยายามของเขาก็จะไม่เพิ่มขึ้น ผลก็คือเขาจะทำได้ดีเท่าเดิม ไม่พัฒนาขึ้น ประการที่สอง จะทำให้นักเรียนคนอื่น ๆ ในห้องรู้สึกอิจฉาว่าครูชมแต่นักเรียนคนนี้ เขาก็พยายามเหมือนกัน แต่อาจจะทำได้ไม่ดีเท่านักเรียนที่เก่งนี้ ทำไมเขาจึงไม่ได้รับคำชมบ้าง ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า จะไม่ชมนักเรียนเท่าไรนัก เนื่องจากท่านคิดว่าเป็นการ Spoil ความรู้สึกของเขา จะทำให้เขารู้สึกว่าตนเก่ง และดีกว่าทุกคนในห้อง ซึ่งความจริงอาจจะเป็นอย่างนั้น แต่คนที่คิดว่าตนเก่งแล้วจะไม่พยายามต่อไป และอาจรวมไปถึงการดูถูกเพื่อนคนอื่น ๆ ที่ไม่เก่งเท่าตนด้วย

คำถามข้อที่ 4 วิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียนและการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสื่อสารโดย อธิบายว่าความพยายาม และการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้นักเรียนทำได้และประสบความสำเร็จมากที่สุด รองลงมาเป็นส่วนเท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) ยกตัวอย่างรุ่นพี่หรือคนที่ประสบความสำเร็จในการเดินว่าเขาก็เคยทำไม่ได้มาก่อน ถ้านักเรียนไม่ท้อถอย ก็จะได้และประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน (2) บอกถึงสิ่งที่ดีในตัวนักเรียน เพื่อให้เขามีกำลังใจและกระตุ้นให้ใช้สิ่งที่ดีนั้นในการทำให้สำเร็จ รองลงมาใช้วิธีการสื่อสารโดยไม่กดดันนักเรียนมากเกินไปเพื่อไม่ให้นักเรียนเครียด และบอกนักเรียนให้พยายามต่อไป และใช้วิธีการสื่อสารโดย แนะนำให้ไปอ่านหนังสือชีวประวัติของบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น นักเต้น นักดนตรี หรือศิลปินที่ต้องต่อสู้เพื่อความสำเร็จ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจว่าความสำเร็จไม่ใช่สิ่งที่ได้มาง่าย ๆ ต้องต่อสู้ อดทน น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.25 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>1. อธิบายว่าความพยายาม และการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้นักเรียนทำได้และประสบความสำเร็จ</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ไม่มีใครเดินได้มาตั้งแต่เกิด ทุกคนต้องใช้ความพยายาม ฝึกฝนบ่อย เป็นบ่อยไป” - “เกือบจะดีแล้ว หนูต้องพยายามอีกนิดนะคะแล้วก็จะทำได้” - “ไม่มีอะไรในโลกนี้ที่คนเราทำไม่ได้ ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” 	9	90
<p>2. ยกตัวอย่างรุ่นพี่หรือคนที่ประสบความสำเร็จในการเดินว่าเขาก็เคยทำไม่ได้มาก่อนถ้านักเรียนไม่ท้อถอย ก็จะทำให้ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “พี่ตาลก็เคยทำไม่ได้เช่นกัน ไม่มีใครเกิดมาแล้วทำได้เลยหรอก เราต้องอย่าท้อแท้ สู้ต่อไปนะคะ” 	8	80
<p>3. บอกถึงสิ่งที่ดีในตัวนักเรียน เพื่อให้เขามีกำลังใจและกระตุ้นให้ใช้สิ่งที่ดีนั้นในการทำใหสำเร็จ</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ดูสิ พระเจ้าให้รูปร่างที่สวยงามขนาดนี้มาแล้ว ถ้าครูตายไปแล้วเกิดใหม่ก็ขอให้เกิดเป็นแบบนี้” 	8	80
<p>4. ไม่กดดันนักเรียนมากเกินไปเพื่อไม่ให้นักเรียนเครียด และบอกนักเรียนให้พยายามต่อไป</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ไม่เป็นไรคะ เดี่ยวก็จะทำได้ อย่าไปคิดมาก พยายามต่อไปนะคะ” 	5	50

ตารางที่ 4.25 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน (ต่อ)

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
5. แนะนำให้ไปอ่านหนังสือชีวประวัติของบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น นักเดิน นักดนตรีหรือศิลปินที่ต้องต่อสู้เพื่อความสำเร็จ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจว่าความสำเร็จไม่ใช่สิ่งที่ได้มาง่าย ๆ ต้องต่อสู้ อดทน	1	10

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจ

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับเกรด 3-5 ถึงความรู้สึกของ นักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน กลุ่มตัวอย่างรู้สึกดังต่อไปนี้ เป็นสัดส่วน เท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) รู้สึกเฉย ๆ ถึงอย่างไรก็มีความกังวลอยู่ดี (2) รู้สึกมีกำลังใจดีขึ้นและพร้อมจะ พยายามต่อไป

ตารางที่ 4.26 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน

ความรู้สึกของนักเรียน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. รู้สึกเฉย ๆ ถึงอย่างไรก็มีความกังวลอยู่ดี	25	50
2. รู้สึกมีกำลังใจดีขึ้นและพร้อมจะพยายามต่อไป	25	50

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน และการตอบสนอง ของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะสื่อสารเพื่อให้กำลังใจนักเรียน โดย อธิบายให้นักเรียนฟังว่า การจะทำให้ได้ และดีนั้น ต้องอาศัยความพยายาม และความฝึกฝน นักเรียนต้องมีความตั้งใจจริง และพยายามที่จะทำได้ เพื่อความสำเร็จที่จะตามมา ซึ่งนักเรียนจะเข้าใจถึงเหตุผลที่ครูพูด อธิบาย จะมีกำลังใจดีขึ้นและพยายามทำให้ตนเองประสบความสำเร็จอย่างที่ครูกล่าวไว้ แต่ นักเรียนบางคนก็ยังรู้สึกกังวลอยู่ เพราะท่าต่าง ๆ นั้นค่อนข้างยากและเขารู้สึกว่าเขาทำไม่ได้

เขาก็กลัวจะตามเพื่อนไม่ทัน หรือสอบไม่ได้ดี เขาก็ยังกังวลอยู่ ซึ่งครูก็ต้องคอยพูดให้กำลังใจอยู่เสมอ เพื่อไม่ให้นักเรียนท้อแท้ แต่ยังคงพยายามต่อไป

2. ครูอาจยกตัวอย่างรุ่นพี่ในโรงเรียนที่นักเรียนรู้จักเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างว่า เขาก็เคยทำไม่ได้มาก่อน สิ่งที่เขาต้องทำก็คือ ต้องไม่มีความท้อแท้ แต่ต้องพยายามมากขึ้น และฝึกฝน อดทน เขาก็ทำได้ และประสบความสำเร็จเหมือนอย่างทุกวันนี้ เมื่อมีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมนักเรียนก็จะเข้าใจ และมีกำลังใจที่จะพยายามต่อไปมากขึ้น

3. ในการเรียนการสอนนั้น บางครั้งการที่นักเรียนทำไม่ได้นั้นอาจมาจากความรู้สึกเครียด และกดดันจนเกินไป ในส่วนของครูผู้สอนก็อยากจะทำให้นักเรียนทำได้ จึงพยายามที่จะกดดันและสอนอย่างเอาจริงเอาจัง ครูอาจมีวิธีการสื่อสารในการสอนที่เข้มงวดและทำให้นักเรียนรู้สึกเครียดและกดดัน ซึ่งแรงกดดันนี้ก็อาจเป็นเสมือนแรงผลักดันให้นักเรียนทำได้ แต่สำหรับบางคน แรงกดดันนี้อาจมีผลในแง่ลบ นักเรียนจะเกิดความเครียด และผลที่ตามมาก็คือ เขาจะเกร็งและไม่สามารถทำได้เลย อีกทั้งยังทำให้เขาเกิดความรู้สึกท้อแท้ หหมดกำลังใจได้อีกด้วย ครูควรคอยสังเกต เมื่อนักเรียนเกิดอาการเครียดมากครูไม่ควรจะพยายามผลักดัน (push) นักเรียนมากเกินไป ครูควรบอกให้เขาพยายามต่อไป ครั้งนี้อาจทำไม่ได้ แต่ครั้งหน้าเราจะมาพยายามกันใหม่ นักเรียนจะไม่รู้สึกเครียดและกดดันจนเกินไป จนหมดกำลังใจ

คำถามข้อที่ 5 วิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน และการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการ บอกประโยชน์ของการมาเรียนบัลเล่ต์ และสร้างเป้าหมาย (Goal) ให้นักเรียนว่าการมาเรียนนี้เพื่อตัวของเขาเอง และครูจะเป็นผู้ช่วยให้เขาได้บรรลุถึงประโยชน์นั้น มากที่สุด รองลงมาเป็นส่วนที่เท่า ๆ กันได้แก่ (1) สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นในชั้นเรียน ให้รู้สึกสนุก ตลก ไม่มีความตึงเครียด เสมือนว่ามาสนุกด้วยกัน สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนและครูให้รู้สึกที่ทุกคนเป็นครอบครัวเดียวกัน เป็นเหมือนการสร้างกิจกรรมนันทนาการเพื่อผ่อนคลาย มีครูและเพื่อนที่ห่วงใย (2) ให้นักเรียนดูสื่อต่าง ๆ เช่น วิดีโอ ดีวีดี ข่าวสารเกี่ยวกับบัลเล่ต์ เพื่อให้เขาได้รู้สึกคลุกคลี และเข้าใจในความเป็นบัลเล่ต์มากขึ้น และเน้นย้ำกับนักเรียนว่าถ้าจะเรียนบัลเล่ต์ต้องมีใจจดจ่อและจริงจังในสิ่งที่จะทำ (3) พานักเรียนไปดูการ

แสดงบัลเลต์สด เพื่อให้ได้เห็นการแสดงจริง และ พลังในการเต้น จะทำให้นักเรียนมี “ไฟ” และมีความกระตือรือร้นมากขึ้น

ตารางที่ 4.27 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>1. บอกประโยชน์ของการมาเรียนบัลเลต์ และสร้างเป้าหมาย (Goal) ให้นักเรียนว่าการมาเรียนนี้เพื่อตัวของเขาเอง และครูจะเป็นผู้ช่วยให้เขาได้บรรลุถึงประโยชน์นั้น</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “บัลเลต์เป็นพื้นฐานของการเต้นทุกอย่าง ถ้าหนูเรียนบัลเลต์แล้วหนูก็จะสามารถเต้นอย่างอื่นได้ดีด้วย” - “การเรียนบัลเลต์ทำให้ coordination ในร่างกายดีจะช่วยในเรื่องของการ เล่นกีฬาได้ดีด้วย” - “ถ้าหนูเรียนบัลเลต์ต่อไปในอนาคต หนูอาจจะใช้บัลเลต์ในการเข้าโควตา มหาวิทยาลัย” 	8	80
<p>2. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นในชั้นเรียน ให้รู้สึกสนุก ตลก ไม่มีความตึงเครียดสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ให้รู้สึกว่าทุกคนเป็นครอบครัวเดียวกัน เป็นการสร้างกิจกรรมนันทนาการเพื่อผ่อนคลาย มีครูและเพื่อนที่ห่วงใย</p>	6	60
<p>3. ให้นักเรียนดูสื่อต่าง ๆ เช่น วิดีโอ ดีวีดี ข่าวสารเกี่ยวกับบัลเลต์ เพื่อให้เขาได้รู้สึกคลุกคลี และเข้าใจในความเป็นบัลเลต์มากขึ้น และเน้นย้ำกับนักเรียนว่าถ้าจะเรียนบัลเลต์ต้องมีใจจดจ่อและจริงจังในสิ่งที่จะทำ</p>	6	60

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในเกรด 3-5 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน กลุ่มตัวอย่างรู้สึกดังต่อไปนี้มากที่สุดได้แก่ (1) อยากมาเรียนเนื่องจากครูบอกว่า ถ้ามาเรียนก็จะมีบุคลิกภาพที่ดีและสามารถเป็นนักเต้นที่เก่งได้ในอนาคต และ (2) รู้สึกว่าคำพูดของครูมีได้มีผลแต่อย่างไร มาเรียนเพราะชอบและรักการเต้น รองลงมาเป็นส่วนที่เท่ากัน ได้แก่ (1) มาเรียนเพราะชอบในการสอนของครู ครูสอนสนุกและเป็นมิตร (2) คำพูดของครูมีได้มีผลแต่อย่างไร มาเรียนเพราะกลัวจะทำไม่ได้และตาม

ตารางที่ 4.28 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. อยากมาเรียนเนื่องจากครูบอกว่า ถ้ามาเรียนก็จะมีบุคลิกภาพที่ดีและสามารถเป็นนักเต้นที่เก่งได้ในอนาคต	13	26
2. คำพูดของครูมีได้มีผลแต่อย่างไร มาเรียนเพราะชอบและรักการเต้น	13	26
3. มาเรียนเพราะชอบในการสอนของครู ครูสอนสนุกและเป็นมิตร	12	24
4. คำพูดของครูมีได้มีผลแต่อย่างไร มาเรียนเพราะกลัวจะทำไม่ได้และตามเพื่อนในชั้นไม่ทัน	12	24

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน และการตอบสนองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ในการโน้มน้าวใจเพื่อให้เกิดความสนใจในการเรียนนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีบอกประโยชน์ของการมาเรียนบัลเล่ต์ และสร้างเป้าหมาย (Goal) ให้นักเรียนว่าการมาเรียนนี้เพื่อตัวของเขาเอง และครูจะเป็นผู้ช่วยให้เขาได้บรรลุถึงประโยชน์นั้น

2. ครูจะต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศในห้องที่อบอุ่น ให้นักเรียนรู้สึกว่าอยากมาเรียน จะได้เจอครูที่รักเขา และเขาก็มักจะเจอเพื่อนที่เป็นมิตร และมีบรรยากาศในการเรียนที่ไม่ตึงเครียด

นักเรียนก็จะอยากมาเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า “ในการที่จะโน้มน้าวใจให้นักเรียนมาเรียนนั้น มันไม่ได้เป็นเพียงคำพูด แต่เป็นแรงจูงใจที่ครูต้องสร้างขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นบรรยากาศในชั้นเรียน สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ไม่มีความตึงเครียด สนุกและอาจตลก เหมือนกับที่เรามาสนุกด้วยกัน สร้างจินตนาการ สร้างอุปสรรคหรือความยากให้เป็นความท้าทาย ที่ให้นักเรียนอยากจะทำให้ได้ เพื่อให้ไปถึงจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

3. การให้นักเรียนดูสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับบัลเลต์ไม่ว่าจะเป็น วิดีโอ รูปภาพบัลเลต์ รวมทั้งการพาไปดูการแสดงบัลเลต์สด เป็นการเปิดโลกบัลเลต์ให้กับนักเรียน ให้นักเรียนได้คลุกคลี และคุ้นเคยกับบัลเลต์ยิ่งขึ้น และยังเป็นเสมือนการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ นักเรียนในแง่ที่ว่า ในสักวันหนึ่งถ้าเขาพยายาม เขาก็จะสามารถทำได้ดีและเก่งอย่างนักเต้นเหล่านี้ เขาก็จะมีความกระตือรือร้นอยากมาเรียนและพยายามเพื่อจะประสบความสำเร็จอย่างนี้เช่นกัน

4. นักเรียนบางคนกล่าวว่า คำพูดของครูมิได้มีผลแต่อย่างไร มาเรียนเพราะกลัวจะทำไม่ได้และตามเพื่อนในชั้นไม่ทัน ซึ่งตรงกับแนวคิดพัฒนาการของเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี ทางด้านอารมณ์และสังคม เด็กวัยนี้จะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน กลัวว่าจะสอบไม่ได้ จะถูกทำโทษ หรือกลัวว่าเพื่อนจะไม่ชอบ ในกรณีนี้ คำพูดของครูที่โน้มน้าวใจนักเรียนนั้นไม่มีผลกับนักเรียน แต่นักเรียนต้องการจะมาเรียนเอง เนื่องจากกลัวจะทำไม่ได้ ตามเพื่อนไม่ทัน หรือสอบได้คะแนนไม่ดี จึงมาเรียนเพื่อที่จะฝึกฝนให้ตนดีขึ้น

คำถามข้อที่ 6 วิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพที่พร้อมที่จะเรียนและการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพที่พร้อมที่จะเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสื่อสารดังต่อไปนี้มากที่สุด ได้แก่ (1) กำหนดบทลงโทษไว้ชัดเจนว่า นักเรียนจะต้องได้รับโทษเมื่อเขาไม่อยู่ในระเบียบ (2) สร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน ให้มีความอบอุ่น ให้รู้สึกว่าคุณเป็นเหมือนแม่และเพื่อนด้วยในขณะเดียวกัน ให้นักเรียนรักและเคารพครู มีความ “เกรงใจ” แต่ไม่ได้ “กลัว” รองลงมาเป็นส่วนที่เท่ากัน ได้แก่ (1) บอกนักเรียนว่าเขาจะเป็นเหมือนเด็ก ๆ ถ้าเขาไม่อยู่ในระเบียบวินัย เด็กจะรู้สึกว่าคุณอยากโต เขาจะไม่อยากถูกมองว่าเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่ (2) ใช้อุปกรณ์ช่วย

เป็นสัญญาณในการบอกให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย เช่น สั่นกระดิ่ง หรือ แทมมาลีน เป็นสัญญาณให้นักเรียนเงียบ

ตารางที่ 4.29 แสดงวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและสภาพที่พร้อมที่จะเรียน

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
<p>1. กำหนดบทลงโทษไว้ชัดเจนว่า นักเรียนจะต้องได้รับโทษเมื่อเขาไม่อยู่ใน ระเบียบ</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “ใครไม่ตั้งใจเรียนครูจะให้ออกไปนอกห้องเลยนะคะ” - “ใครมาสายครูจะให้ sit-up 50 ทีเลย” 	8	80
<p>2. สร้างสร้างสัมพันธ์ภาพกับนักเรียน ให้มีความอบอุ่น ให้รู้สึกว่าครูเป็นเหมือนแม่และเพื่อนด้วยในขณะเดียวกัน ให้นักเรียนรักและเคารพครู มีความ “เกรงใจ” แต่ไม่ได้ “กลัว”</p>	8	80
<p>3. บอกนักเรียนว่าเขาจะเป็นเหมือนเด็ก ๆ ถ้าเขาไม่อยู่ในระเบียบวินัย เด็กจะรู้สึกว่ายากโต เขาจะไม่อยากถูกมองว่าเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่</p> <p>ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - “การที่หนูคุยกันเสียงดังแบบนี้ หนูเหมือนเด็กเล็ก ๆ ที่พูดไม่ฟังเลย” - “เล่นกันแบบนี้เหมือนเด็กอนุบาลเลย” 	2	20
<p>4. ใช้อุปกรณ์ช่วยเป็นสัญญาณในการบอกให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย เช่น สั่นกระดิ่ง หรือ แทมมาลีน เป็นสัญญาณให้นักเรียนเงียบ</p>	2	20

การตอบสนองของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในระดับเกรด 3-5 ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียนของครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างรู้สึกเฉย ๆ ไม่รู้สึกกลัวแต่อย่างใด แต่จะปฏิบัติตามที่ครูบอก เนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และจะทำให้การเรียนดำเนินไปได้อย่างดี มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ รู้สึกรำคาญ และรู้สึกว่าครูคอยจับผิดอยู่ตลอดเวลา

ตารางที่ 4.30 แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. รู้สึกเฉย ๆ ไม่รู้สึกกลัวแต่อย่างใด แต่จะปฏิบัติตามที่ครูบอก เนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และจะทำให้การเรียนดำเนินไปได้อย่างดี	48	96
2. รู้สึกรำคาญ และรู้สึกว่าครูคอยจับผิดอยู่ตลอดเวลา	2	4

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและสภาพที่พร้อมจะเรียน และการตอบสนองของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวิธีการที่จะควบคุมให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย โดยที่จะกำหนดโทษไว้ชัดเจน ถ้านักเรียนไม่อยู่ในระเบียบครูก็จะทำโทษ อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ครูส่วนมาก จะไม่เจอกับปัญหาที่ไม่สามารถควบคุมนักเรียนได้ เนื่องจากว่าเด็กค่อนข้างโตและฟังครู เมื่อครูกล่าวเตือนนักเรียนก็จะไม่ทำอีกเป็นครั้งที่สอง แต่ก็จะมีนักเรียนบางคนในห้องที่ไม่เชื่อฟัง ในกรณีนี้ครูก็จะทำโทษ แต่ก็ไม่ได้ทำโทษหนัก เป็นเพียงการทำโทษเพื่อให้เขารู้ว่าเขาไม่ควรทำอย่างนี้อีก ซึ่งจากการสัมภาษณ์นักเรียน นักเรียนไม่ได้รู้สึกกลัวเมื่อครูบอกว่าจะทำโทษ แต่เมื่อครูพูดในลักษณะดังกล่าว เขาจะรู้ว่าเขาควรจะต้องอยู่ในระเบียบเพื่อให้การเรียนดำเนินไปได้อย่างดี
2. ผู้ให้สัมภาษณ์หลายท่านกล่าวว่า การวางตัวที่จะทำให้นักเรียนนั้นเชื่อฟังครูและเชื่อใจครูด้วยนั้น จะต้องทำให้เขารักครูก่อน ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าครูจะต้องสร้างสมพันธภาพที่ดีกับ

นักเรียน ให้ความอบอุ่น ความรักและหวังดีแก่เขา ซึ่งก็จะทำให้เขารักเรา นักเรียนต้องมีความกล้าที่จะพูด แสดงความคิดเห็น และเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของเขาให้ครูฟังได้ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีความเคารพและเชื่อฟังครูด้วย ในการสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนนี้เป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา และการสื่อสารกับนักเรียนค่อนข้างมาก ซึ่งก็จะเป็นสิ่งที่สร้างได้

3. เด็กบางคนจะรู้สึกว่าคุณอยากจะเป็นผู้ใหญ่ ไม่อยากให้คนอื่นมองว่าตนเป็นเด็ก เมื่อครูกล่าวว่าการไม่อยู่ในระเบียบวินัยนั้นเป็นการกระทำของเด็ก ๆ เพราะฉะนั้นถ้าเขาไม่อยู่ในระเบียบวินัย เขากำลังทำตัวเป็นเด็ก ๆ อยู่ เมื่อกล่าวเช่นนั้นนักเรียนจะไม่ชอบ และจะพยายามอยู่ในระเบียบวินัยเพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาไม่ใช่เด็ก ๆ อย่างที่ครูคิด ผู้สัมภาษณ์บางท่านใช้อุปกรณ์ช่วยในการเรียกให้นักเรียนเข้าที่หรือใช้เป็นสัญญาณเตือนให้นักเรียนทุกคนเงยบ อุปกรณ์ที่ใช้ได้แก่ กระดิ่ง แทมมาลีน เป็นต้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าเมื่อต้องสอนติดกันหลาย ๆ ชั่วโมง ก็จะไม่มีความเสี่ยงที่จะโดนเรียกนักเรียนให้เข้าที่ การใช้อุปกรณ์ช่วยนั้น จะเป็นการช่วยทุ่นแรงในด้านการใช้เสียง

คำถามข้อที่ 7 วิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ) และการตอบสนองของนักเรียนเป็นอย่างไร

วิธีการสื่อสารของครู

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของผู้วิจัยถึงวิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ) กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการดังต่อไปนี้เป็นส่วนเท่า ๆ กัน อันได้แก่ (1) อธิบายซ้ำ ๆ และถามเขาว่าเข้าใจหรือไม่ (2) วิธีการสื่อสารซ้ำ ๆ พูดในสิ่งที่ครูต้องการจะบอกหลาย ๆ ครั้ง และ (3) ให้ความสนใจ และใช้การสัมผัสมากเป็นพิเศษ

ตารางที่ 4.31 แสดงวิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ)

เทคนิคการสื่อสาร	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. อธิบายและพูดซ้ำ ๆ และถามเขาว่าเข้าใจหรือไม่ ตัวอย่างประโยคการสื่อสาร - “ที่ครูพูดไปนั้น เข้าใจมั๊ยคะ ตามทันมั๊ยคะ”	6	60
2. สื่อสารซ้ำ ๆ หรือ พูดในสิ่งที่ครูต้องการจะบอกกับนักเรียนหลาย ๆ ครั้ง	6	60
3. ให้ความสนใจเป็นพิเศษมากกว่านักเรียนคนอื่น เข้าไปจับหรือใช้การสัมผัสมากกว่า	6	60

การตอบสนองของนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ) ต่อวิธีการสื่อสารของครู

ในส่วนนี้ ไม่มีข้อมูลเนื่องจากขณะนี้ไม่มีนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษที่เรียนอยู่กับครูผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ครูผู้ให้สัมภาษณ์เคยสอนนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษเหล่านี้ แต่ปัจจุบันนักเรียนเหล่านี้ได้เลิกเรียนไปแล้ว ฉะนั้นจึงมีแต่ข้อมูลจากครูผู้ให้สัมภาษณ์แต่ไม่มีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษหรือผู้ปกครอง

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ) สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์มีครู 6 ท่านที่เคยสอนเด็กพิเศษเหล่านี้ โดยที่ทั้ง 6 ท่านกล่าวตรงกันว่า “ความอดทนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการสอนเด็กพิเศษ” การสอนพวกเขาจะต้องช้ากว่าเด็กธรรมดา ครูจะอธิบายอย่างช้า ๆ และกล่าวซ้ำหลาย ๆ ครั้ง และถามเขาทุกครั้งว่าเขาเข้าใจหรือไม่ เด็กบางคนจะมีความผิดปกติทางด้านสรีระด้วย เช่น ขาไม่แข็งแรง ครูจะต้องสังเกตและพยายามที่จะช่วยในสิ่งที่เขายังบกพร่องอยู่ และต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษมากกว่านักเรียนคนอื่น ใช้การสัมผัสมากกว่า บางคนมีปัญหาทางด้านจิตใจมาก เช่น ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ อาจมีการกรีดร้อง หรือหัวเราะเสียงดังไม่หยุด ครูต้องพยายามที่จะควบคุมชั้นเรียนให้ดำเนินไปได้ แต่ว่า ในกรณีที่เด็กมีปัญหามาก ก็จะต้องมีพี่เลี้ยงมาช่วยดูแลเขาด้วยในการเรียน

ทัศนคติต่อการเรียนบัลเล่ต์

ก. ความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับเกรด 3-5 และผู้ปกครองถึงความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์ของนักเรียน นักเรียนรู้สึกชอบเรียนบัลเล่ต์มาก อยากเรียนหลาย ๆ ชั่วโมง มากที่สุด รองลงมาเป็นสัดส่วนเท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) ชอบเรียน แต่รู้สึกว่าเรียนบัลเล่ต์นั้นเป็นสิ่งที่ยากมาก (2) ชอบเรียนแต่บางครั้งรู้สึกเบื่อ หรือบางครั้งรู้สึกขี้เกียจเรียน (3) รู้สึกเฉย ๆ เรียนก็ได้ ไม่เรียนก็ได้

ตารางที่ 4.32 แสดงความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์

ความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. ชอบเรียนมาก อยากเรียนหลาย ๆ ชั่วโมง	20	40
2. ชอบเรียน แต่รู้สึกว่าเรียนบัลเล่ต์นั้นยากมาก	10	20
3. ชอบเรียนแต่บางครั้งรู้สึกเบื่อ หรือ รู้สึกขี้เกียจเรียน	10	20
4. รู้สึกเฉย ๆ เรียนก็ได้ ไม่เรียนก็ได้	10	20

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ความรู้สึกต่อการเรียนบัลเล่ต์ของนักเรียนระดับนี้ค่อนข้างจะหลากหลายและกระจายออกไปเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามนักเรียนที่ชอบเรียนบัลเล่ต์มาก ๆ ก็ยังมีจำนวนมากที่สุด มีนักเรียนบางคนชอบเรียนแต่รู้สึกว่าเรียนบัลเล่ต์เป็นสิ่งที่ยาก เนื่องจากในการเรียนระดับนี้ เป็นระดับที่สูงขึ้น นักเรียนจะต้องมีความอดทน ความพยายามและการฝึกฝนมากขึ้น นักเรียนก็จะรู้สึกว่ายากขึ้น และการเรียนก็ต้องมีความจริงจังมากกว่าเดิม ต่างจากการเรียนในระดับต้นๆที่มีความสนุกสนาน ผ่อนคลาย นักเรียนจึงคิดว่าการเรียนบัลเล่ต์เป็นสิ่งที่ยากมาก แต่ทั้งนี้ ถ้านักเรียนมีความชอบเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว นักเรียนก็จะมี ความพยายามและอดทน สิ่งที่ยากเหล่านั้นก็จะกลายเป็นสิ่งที่ง่ายสำหรับเขาต่อไป

2. ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า การเรียนบัลเล่ต์ในระดับนี้จะยากขึ้น และต้องการการฝึกฝน ความพยายาม ความอดทนมากขึ้น ดังนั้น นักเรียนจึงอาจรู้สึกเบื่อ และขี้เกียจเรียนได้ ในการที่จะมาเรียนในแต่ละครั้ง อาจมีการเกเรบ้าง จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง บางครั้งนักเรียนจะรู้สึก

อยากมาเรียน บางครั้งก็จะรู้สึกขี้เกียจ โดยเฉพาะ ถ้านักเรียนเพิ่งจะทำกิจกรรมที่หลังจากการเรียนที่โรงเรียน แล้วต้องมาเรียนบัลเล่ต์เขาก็จะรู้สึกเหนื่อยและยังขี้เกียจมากขึ้น

3. นักเรียนบางคนรู้สึกเฉย ๆ เรียนก็ได้ ไม่เรียนก็ได้ แต่ผู้ปกครองให้มาเรียนจึงมาเรียน โดยส่วนตัวนักเรียนไม่ได้มีความชอบในการเต้นบัลเล่ต์มาก แต่เห็นว่าเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเห็นประโยชน์จากการเต้นบัลเล่ต์จากการบอกเล่าของผู้ปกครอง จึงมาเรียนบัลเล่ต์

ข. ความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับเกรด 3-5 และผู้ปกครองถึงความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเรียนเพื่อบุคลิกภาพและรูปร่างที่ดีที่สุด รองลงมาเป็นสัดส่วนเท่า ๆ กันได้แก่ (1) เพื่อเป็นความรู้เพิ่มเติมซึ่งอาจได้ใช้ในอนาคต (2) เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (3) เพื่อการประกอบอาชีพครูสอนบัลเล่ต์ในอนาคต รองลงมาจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ (1) เพื่อการได้มาเจอเพื่อน ๆ มากมาย (2) เพื่อเป็นการออกกำลังกาย ให้ร่างกายมี Coordination ที่ดี และเพื่อความสนุกสนาน น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.33 แสดงความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์

ความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. เพื่อบุคลิกภาพและรูปร่างที่ดี	30	60
2. เพื่อเป็นความรู้เพิ่มเติมซึ่งอาจได้ใช้ในอนาคต	26	52
3. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	26	52
4. เพื่อการประกอบอาชีพครูสอนบัลเล่ต์ในอนาคต	26	52
5. ได้มาเจอเพื่อน ๆ มากมาย	25	50
6. เพื่อเป็นการออกกำลังกาย ให้ร่างกายมี Coordination ที่ดี	15	30
7. เพื่อความสนุกสนาน	15	30

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับความคาดหวังจากการเรียนบัลเล่ต์ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. นักเรียนส่วนใหญ่มาเรียนบัลเล่ต์เพื่อบุคลิกภาพและรูปร่างที่ดี นักเรียนกล่าวว่าอยากที่จะมีกิริยาท่าทางในการยืน เดิน นั่งที่สง่างาม เป็นที่ชื่นชอบเหมือนผู้ที่พบเห็น และอยากมีรูปร่างที่ดี นักเรียนในวัยนี้เริ่มที่จะมีความรักสวยรักงาม อยากให้ตัวเองดูดีและดูสวยงาม นักเรียนส่วนใหญ่จึงตอบชื่อนี้มากที่สุด

2. นักเรียนหลายคนเรียนเพื่อเป็นความรู้เพิ่มเติมซึ่งอาจได้ใช้ในอนาคต คือ เขายังไม่ได้คิดว่าอยากจะทำอาชีพเป็นครูหรือไม่ในอนาคต แต่เขารู้สึกว่า การที่มีความรู้ในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียนหนังสือในห้องเรียนนั้น เป็นสิ่งที่ดี การมีความรู้เพิ่มขึ้น ติดตัวไว้ไม่ใช่สิ่งเสียหาย แต่กลับจะมีประโยชน์และอาจจะได้ใช้ในอนาคต เมื่อเขาแน่ใจว่าเขาชอบการเต้นบัลเล่ต์ และอยากจะทำอาชีพบัลเล่ต์นี้ให้แก่อื่น โดยการเป็นครูสอนบัลเล่ต์

3. นักเรียนหลายคนมาเรียนเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นักเรียนกล่าวว่า ในวันเสาร์และอาทิตย์ เป็นวันหยุด ซึ่งพวกเขาว่างไม่ได้ทำอะไร การมาเรียนเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ดีกว่าที่การนอนเฉย ๆ อยู่ที่บ้าน หรือเล่นอินเทอร์เน็ต ซึ่งไม่ก่อประโยชน์ใดเลย จากการสอบถามผู้ปกครองของนักเรียนที่ตอบชื่อนี้ นักเรียนที่ตอบจะเป็นนักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่อการเรียนหนังสือที่โรงเรียน นักเรียนจะทำการบ้านเสร็จตั้งแต่วันศุกร์ ทำให้ว่างในวันเสาร์และวันอาทิตย์ และเขาจะไม่อยากเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์จากการทำสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ที่บ้าน นักเรียนจึงเลือกที่จะมาเรียนดีกว่า

4. นักเรียนหลายคนมาเรียนเพื่อการประกอบอาชีพครูสอนบัลเล่ต์ในอนาคต นักเรียนในวัยนี้เริ่มจะก้าวเข้าสู่การเป็นวัยรุ่น เขาเริ่มจะมีความคิดที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้น มีความคิดถึงสิ่งที่เขาอยากจะเป็น หรืออยากจะทำ ในอนาคต โดยที่เขาอาจเห็นตัวอย่างหรือมีแรงบันดาลใจมาจากครูผู้สอน ซึ่งนักเรียนที่อยากที่จะเป็นครูสอนบัลเล่ต์นี้ ส่วนมากจะเป็นนักเรียนที่รู้สึกชื่นชอบครูผู้สอนมาก และอยากที่จะเลียนแบบครูผู้สอน อยากจะเป็นเหมือนครูผู้สอน เขาจึงคิดว่าเขาอยากจะเป็นครูสอนบัลเล่ต์ในอนาคต และเขาก็ต้องตั้งใจเรียนเพื่อที่จะทำจุดมุ่งหมายนั้นให้สำเร็จ

5. การมาเรียนบัลเล่ต์ทำให้นักเรียนรู้สึกและเจอเพื่อน ๆ มากมาย นักเรียนจะมีสังคมเพิ่มอีกสังคมหนึ่ง รู้จักคนมากขึ้น ในบางชั้นเรียน นักเรียนจะสนิทกันมาก รวมทั้งผู้ปกครองของนักเรียนเหล่านี้ก็จะสนิทกันเองด้วย อาจมีการไปเที่ยวต่างจังหวัด ไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกัน นักเรียนจึงเขาจะอยากมาเรียนบัลเล่ต์ เพื่อได้เจอเพื่อน ๆ และมีสังคมเพิ่มขึ้น

6. การเรียนบัลเล่ต์ยังเป็นการออกกำลังกาย ทำให้ร่างกายมี Coordination ที่ดี นักเรียนบางคนชอบออกกำลังกาย บางครั้งก็จะว่ายน้ำ เล่นบาสเก็ตบอล หรือตีเทนนิส การเรียนบัลเล่ต์ก็

เป็นการออกกำลังกายได้เช่นกัน นักเรียนที่ตอบข้อนี้มักจะเป็นนักเรียนที่มีกิจกรรมการออกกำลังกายมากกว่า 1 ประเภทขึ้นไป และนักเรียนคิดว่า การเรียนบัลเล่ต์เป็นการออกกำลังกายทุกส่วน และยังช่วยให้อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายมีความสัมพันธ์และเคลื่อนไหวที่ได้ดีขึ้นอีกด้วย อันจะส่งผลให้การเล่นกีฬาประเภทอื่น ๆ ของเขาดีขึ้นด้วย

7. นักเรียนจำนวนน้อยที่สุดที่ตอบว่าความคาดหวังในการเรียนบัลเล่ต์ คือความสนุกสนาน ซึ่งจะแตกต่างจากความคาดหวังของเด็กเล็กที่ตอบข้อนี้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเด็กเล็กนั้นอายุยังน้อย เขามาเรียนเพื่อความสนุกสนานไม่ได้คิดถึงประโยชน์อื่น ๆ มากนัก แต่เด็กโตนั้นเริ่มที่จะมีความคิดถึงประโยชน์ที่เขาควรจะได้รับจากการมาเรียนบัลเล่ต์ จึงมีความคาดหวังอื่น ๆ มากขึ้น

ค. ทศนคติต่อครูผู้สอน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับเกรด 3-5 และผู้ปกครองถึงทัศนคติต่อครูผู้สอนของนักเรียน นักเรียนมีทัศนคติดังต่อไปนี้มากที่สุด ได้แก่ (1) ชอบครูมากเพราะครูใจดี ตลก และเป็นกันเอง (2) รู้สึกชอบครูเพราะครูให้ความรู้ สอนอย่างละเอียดและชัดเจน รองลงมาเป็นลำดับส่วนเท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) มีความชื่นชมในตัวครูมาก พยายามที่จะเลียนแบบครูในเรื่องต่าง ๆ เช่น ท่าทางการแต่งตัว การทำผม การใช้สิ่งของต่าง ๆ ที่เหมือนครู (2) ชอบครูและรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นลูกศิษย์ เพราะครูเข้มงวดมาก ๆ รองลงมาจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ชอบครูเพราะครูมีบุคลิกภาพที่ดี (หน้าตาและการแต่งตัวสวยงาม) และ รู้สึกกลัวครู ครูมีท่าทางดุ และไม่เป็นกันเอง กลุ่มตัวอย่างรู้สึกไม่ชอบครู เพราะครูดุ และเข้มงวดเกินไป น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.34 แสดงทัศนคติต่อครูผู้สอน

ทัศนคติต่อครูผู้สอน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. ชอบครูมากเพราะครูใจดี ตลก และเป็นกันเอง	40	80
2. ชอบครูเพราะครูให้ความรู้ สอนอย่างละเอียดและชัดเจน	40	80
3. มีความชื่นชมในตัวครูมาก พยายามเลียนแบบครูในเรื่องต่าง ๆ เช่น ท่าทาง การแต่งตัว การทำผม การใช้สิ่งของต่าง ๆ เหมือนครู	30	60

ตารางที่ 4.34 แสดงทัศนคติต่อครูผู้สอน (ต่อ)

ทัศนคติต่อครูผู้สอน	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
4. ชอบครูและรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นลูกศิษย์ เพราะครูเข้มงวดมาก ๆ	30	60
5. ชอบครูเพราะครูมีบุคลิกภาพที่ดี (หน้าตาและการแต่งตัวสวยงาม)	20	40
6. กลัวครู ครูมีท่าทางดุ และไม่เป็นกันเอง	5	10
7. ไม่ชอบครู เพราะครูดุ และเข้มงวดเกินไป	2	4

จากข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับทัศนคติต่อครูผู้สอน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. นักเรียนส่วนใหญ่ชอบครูมากเพราะครูใจดี ตลก และเป็นกันเอง และชอบครูเพราะครูให้ความรู้ สอนอย่างละเอียดและชัดเจน เป็นสัดส่วนเท่า ๆ กัน ซึ่งจากความคาดหวังของนักเรียนในช่วงอายุนี้ต่อการเรียนบัลเล่ต์นั้น จะเห็นได้ว่านักเรียนจะมีความคาดหวังต่อการเรียนบัลเล่ต์โดยคิดถึงประโยชน์ที่เขาจะได้รับเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นนักเรียนจึงรู้สึกชอบครูเพราะ ชอบการสอนที่ดีของครู เท่า ๆ กันชอบครูเพราะครูมีลักษณะนิสัยที่ดี ตลก เป็นกันเอง

2. นักเรียนในช่วงอายุนี้เป็นวัยที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ถ้าเด็กมีความชื่นชอบในตัวบุคคลใด บุคคลหนึ่ง เขาจะยึดบุคคลนั้นเป็นตัวอย่าง และเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ในกรณีนี้ นักเรียนมีความชื่นชอบในตัวครูมาก อาจเป็นเพราะครูสวย และมีท่าทางที่สวยงาม นักเรียนจึงยึดเป็นแบบอย่างและพยายามเลียนแบบพฤติกรรมของครู

3. นักเรียนที่ตอบว่า ชอบครูและรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นลูกศิษย์ เพราะครูเข้มงวดมาก ๆ จะเป็นนักเรียนที่เรียนกับครูที่มีอายุไม่เยอะมาก ซึ่งสามารถเต้นหรือแสดงท่าทางให้นักเรียนดูได้ จะทำให้นักเรียนรู้สึกชอบและภูมิใจในตัวครู ว่าครูเก่งและอยากจะทำให้ได้อย่างครูบ้าง ซึ่งในกรณีนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการสอนอย่างมาก เพราะครูสามารถเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ นักเรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเห็นแบบอย่างนักเต้นที่ดี และพยายามที่จะทำได้อย่างครู

4. มีนักเรียนจำนวนน้อยที่ กลัวครู และรู้สึกว่าการมีท่าทางดุ และไม่เป็นกันเอง หรือตอบว่าไม่ชอบครู เพราะครูดุ และเข้มงวดเกินไป นักเรียนที่ตอบแบบนี้ เป็นนักเรียนที่เรียนกับครูที่เข้มงวด และครูท่านนี้จะมีระยะห่างกับนักเรียนพอสมควร ครูจะไม่สนิทสนมกับนักเรียนมากนัก ครูอยากให้นักเรียนมีความเคารพ และยำเกรง

จากการข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ขนาดของห้องเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านระบุว่าขนาดของห้องเรียนมีผลต่อการสอน โดยที่ห้องเรียนที่ขนาดใหญ่จะเหมาะสมกับการเรียนการสอนของเด็กในระดับเกรด 3-5 เนื่องจากการเรียนระดับนี้จะมีการใช้พื้นที่มาก มีการเคลื่อนที่ไปในทิศทางต่าง ๆ เช่น การกระโดดจากมุมห้อง การเคลื่อนที่เป็นวงกลม การทำท่าต่าง ๆ ห้องเรียนที่ใช้จึงควรมีขนาดใหญ่ เพื่อที่นักเรียนจะได้สามารถเต้นได้อย่างอิสระ และรู้จักการใช้พื้นที่ที่กว้างขวางขึ้นได้

2. เวลาที่ทำการเรียนการสอน ผู้ให้สัมภาษณ์ 9 ท่าน มีความคิดเห็นว่าเวลาที่ทำการเรียนการสอนนั้นมีผลต่อการเรียนการสอนนักเรียน ซึ่งเวลาที่ควรจะเป็นคือ ช่วงเวลาสาย ประมาณ 10.00-12.00 เพราะว่าจะเป็นเวลา ที่นักเรียนจะรู้สึกกระปรี้กระเปร่า (Active) เหมือนกับการสอนเด็กโต ถ้าเป็นช่วงเช้าประมาณ 8.00-10.00 และช่วงบ่ายหลังทานอาหารกลางวัน นักเรียนจะรู้สึกง่วงนอน และ ถ้าเป็นช่วงเย็น นักเรียนจะรู้สึกเพลีย ๆ เนื่องจากร่างกายเหนื่อยกับกิจกรรมต่าง ๆ มาทั้งวันแล้ว แต่มีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า เวลาเรียนไม่มีผลต่อการเรียนการสอน นักเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ไม่ว่าจะเรียนเวลาใดก็มีความกระตือรือร้น ในกรณีนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีการสอนที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนรู้สึกอยากมาเรียนกับครูมากจนกระทั่งช่วงเวลาไม่มีผลต่อการเรียน

3. กิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่ช่วยในพัฒนาการของนักเรียน ผู้สัมภาษณ์ทุกท่านใช้กิจกรรมเสริมต่าง ๆ ในการช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียน โดยให้ทำท่ายืดหยุ่น (stretching) ซึ่งมักจะทำให้ทำก่อนที่จะเริ่มเรียนเป็นการวอร์มอัพ (Warm Up) ร่างกายก่อนจะเริ่มเต้นจริง ๆ นอกจากนั้น ครูยังต้องให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาทางด้านเทคนิคให้แก่ นักเรียน ครูจะให้ทำท่าที่เป็น Training Exercise สำหรับทำที่ต้องการเทคนิคอย่างมากในหลักสูตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนอย่างมาก ครูทุกท่านจึงกล่าวว่ากิจกรรมเสริมอื่น ๆ นี้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนของเด็กในระดับนี้

4. อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 3 ท่าน มีการใช้อุปกรณ์เพื่อช่วยในการสอน ส่วนมากจะเป็นอุปกรณ์ที่ใช้เรียกนักเรียนมารวมตัวกัน หรือให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย เช่น ไม้เคาะจังหวะ หรือ กระดิ่ง

5. ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 7 ท่าน ให้ความสำคัญสนิทสนมกับนักเรียนมาก ๆ แต่ทุกท่านกล่าวว่า อยากให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย และไม่รู้สึกเกร็งหรือกลัวครู อยากให้มีความสัมพันธ์ที่สนิทสนมกับนักเรียน อยากให้นักเรียนสามารถที่จะพูดคุยและเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ครูฟังได้ แต่ก็ต้องมีความเกรงใจครูด้วย มีความเชื่อฟังครู มิใช่หยอกล้อเล่นกับครูจนไม่เหมาะสม โดยผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 6 ท่านกล่าวว่า อยากให้ความสัมพันธ์เป็นแบบครูกับนักเรียนที่มีความสนิทสนมกันมาก ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 1 ท่านนั้น กล่าวว่า อยากให้ความสัมพันธ์เป็นแบบ แม่-ลูก ครูจะดูแลนักเรียนเปรียบเสมือนว่าเขาเป็นลูกคนหนึ่ง และจะสอนนักเรียนในทุก ๆ เรื่อง มิใช่เพียงการสอนบัลเล่ต์เท่านั้น แต่รวมไปถึงการดำเนินชีวิต และการวางตัวที่เหมาะสม ครูรักนักเรียนเสมือนลูก และก็อยากให้นักเรียนรักและเชื่อใจครูเสมือนแม่คนหนึ่งเช่นกัน

6. ภาพลักษณ์ของสถาบันที่สอน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านระบุว่าภาพลักษณ์ของสถาบันนั้นไม่มีผลใด ๆ ทั้งสิ้นกับการสอน ทุกท่านจะสอนเต็มที่ เหมือน ๆ กันหมด ไม่ว่าจะไปสอนที่สถาบันใด เพื่อที่ว่านักเรียนของเขาจะได้รับความรู้อย่างเต็มที่

7. คำตอบแทนของครูผู้สอน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านระบุว่าคำตอบแทนของครูผู้สอนไม่มีผลต่อการสอน ทุกครั้งที่สอน ก็จะสอนอย่างเต็มที่ เนื่องจากมีความรักในลูกศิษย์ และอยากให้เขาทำได้ดี ๆ

8. เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนทุกท่านระบุว่า เพื่อนร่วมงานในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการสอน เพื่อนร่วมงานที่ดีก็จะทำให้สุขภาพจิตดี การทำงานราบรื่นเกิดการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกันเมื่อเกิดปัญหา หรือเพื่อการพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น สำหรับครูท่านอื่นที่ร่วมสอนในโรงเรียนเดียวกัน อาจจะมีการแข่งขันเพื่อให้มีผลงานที่ดี และเป็นชื่อเสียงของตน แต่การแข่งขันนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นมิตรต่อกัน มิใช่การแก่งแย่งชิงดีกันในด้านหน้าที่ ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนการสอนบัลเล่ต์ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็ก” เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษากระบวนการสื่อสารและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนเต้นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้วิธีการที่ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Research) เพื่อสังเกตการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนในการสอนบัลเล่ต์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักเรียน และ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้น จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูสอนเต้นบัลเล่ต์จากโรงเรียนสอนเต้นบัลเล่ต์โดยเฉพาะ ที่มีการเรียนการสอนเต้นบัลเล่ต์อย่างจริงจัง และมีการส่งนักเรียนสอบตามหลักสูตรของ Royal Academy of Dance ประเทศอังกฤษ ทุกปี รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและนักเรียนบัลเล่ต์ที่เรียนอยู่ในชั้นเรียนของครูผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ทราบถึงผลตอบกลับ (Feedback) ของการสื่อสารของครูผู้สอน

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษากระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กในช่วงอายุ 6-8 ปี นั่นคือ ในชั้นเรียนระดับ Primary, เกรด 1 และเกรด 2 เนื่องจากเป็นช่วงอายุของการเริ่มต้นเรียนบัลเล่ต์ที่สำคัญที่เด็กจะสร้างกล้ามเนื้อ ตลอดจนพัฒนาพื้นฐานในการเรียนบัลเล่ต์ต่อไป และกระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กในช่วงอายุ 9-11 ปี นั่นคือในชั้นเรียนระดับ เกรด 3, เกรด 4, และเกรด 5 เนื่องจากเป็นช่วงอายุของการเรียนที่จะพัฒนาต่อยอดไปยังการเรียนระดับสูง (Higher Grades) หรือ การเรียนในสายอาชีพ (Vocational Grades) รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กทั้ง 2 ช่วงอายุ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลตามปัญหาคำวิจัย ดังต่อไปนี้

ปัญหาคำวิจัย กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ 9-11 ปี คืออะไร

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลผลการวิจัยผู้วิจัย โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี และ กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

5.1 กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี

5.1.1 กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี

วิธีการสื่อสารในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์

จากผลการรวบรวมข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนใช้วิธีการต่าง ๆ ในการสื่อสารเพื่อสอนเทคนิคบัลเล่ต์ โดยสามารถสรุปเป็นวิธีการสื่อสารต่าง ๆ ได้ 14 วิธี ซึ่งวิธีการสื่อสารต่าง ๆ เหล่านี้แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ วิธีการสื่อสารทั่วไป และ วิธีการสื่อสารโดยเฉพาะสำหรับการเรียนการสอนบัลเล่ต์ ดังต่อไปนี้

วิธีการสื่อสารทั่วไป

1. บอกสิ่งที่ควรปฏิบัติแก่นักเรียนโดยละเอียด อย่างตรงไปตรงมา
2. ใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย)
3. อธิบายให้เห็นภาพ โดยอ้างอิงจากสิ่งใกล้ตัวของนักเรียน
4. บอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม
5. กระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะแสดงฝีมือ แสดงความเก่งให้ครูและเพื่อน ๆ เห็น
6. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบแบบฝึกหัดต่าง ๆ เอง

7. แสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามให้นักเรียนดู เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจว่าภาพที่ควร จะแสดงออกมาอย่างไร และพยายามเลียนแบบ (Copy) สิ่งที่คุณทำ
8. หากอุปกรณ์เสริมมาช่วยในการสอน

วิธีการสื่อสารโดยเฉพาะสำหรับการเรียนการสอนบัลเล่ต์

1. บอกและยกตัวอย่างให้นักเรียน ทำมากกว่าความเป็นจริง เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ อย่างเต็มที่
2. สื่อสารกับนักเรียนโดยใช้การเล่าเรื่องราว พร้อมทั้งท่าทางและน้ำเสียงแสดง ความรู้สึก เพื่อให้นักเรียนเกิดจินตนาการ ไม่สื่อสารกับนักเรียนแบบทื่อ ๆ ตรง ๆ ว่าให้เขาทำ อย่างไร เพราะเขาจะทำแบบจืดชืด ไม่มีลีลา ไม่มีความรู้สึกหรือสีหน้าที่ไปกับเพลง
3. พูดให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณควรทำให้ตัวเองดูดี สวยงาม เนื่องจากสิ่งที่กำลังปฏิบัติไม่สวย และไม่น่าดู โดยที่ไม่ได้วิจารณ์ตรง ๆ แต่ใช้การเปรียบเทียบ
4. ใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำท่าให้นักเรียน
5. ให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า
6. ในการใช้ศัพท์ในบัลเล่ต์ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษนั้น เด็กจะยังไม่เข้าใจ และจะยังจำชื่อท่าต่าง ๆ ไม่ได้ เพราะฉะนั้นในตอนแรก ครูควรบอกเป็นภาษาไทยก่อน โดยใช้คำที่ เข้าใจได้ง่าย ฟัง ๆ ไม่ซับซ้อน แล้วค่อย ๆ เพิ่มทีละนิด โดยครูจะบอกชื่อท่าก่อน แล้วจึง เปรียบเทียบกับคำที่เข้าใจได้ง่าย ให้นักเรียนรู้ว่าคือท่าอะไร ต่อไปนักเรียนจะจำได้เอง

ในแต่ละวิธีการสื่อสารที่คุณผู้ให้สัมภาษณ์ 10 ท่านได้ใช้นั้นสามารถนำมาเชื่อมโยงกับ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้ ดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนจะใช้วิธีการบอกสิ่งที่ควรปฏิบัติแก่นักเรียนโดยละเอียด อย่างตรงไปตรงมา กับนักเรียนในระดับเกรด 2 เนื่องจากว่า นักเรียนในระดับนี้ซึ่งจะมีอายุประมาณ 8-9 ปีนั้น จะ สามารถเข้าใจสิ่งที่ครูสื่อสารกับเขาตรง ๆ ได้ดีกว่านักเรียนที่มีอายุน้อยกว่านี้ นักเรียนสามารถ เข้าใจสิ่งที่ครูต้องการจะอธิบาย หรือ ต้องการให้เขาปฏิบัติได้ โดยที่ครูผู้สอนไม่ต้องใช้การ เปรียบเทียบหรืออ้างอิงภาพจากสิ่งใกล้ตัว ซึ่งจะแตกต่างจากนักเรียนในระดับ Primary และ เกรด 1 ที่มีอายุประมาณ 6-7 ปี ซึ่งอาจจะไม่เข้าใจเมื่อครูสื่อสารโดยบอกสิ่งที่ต้องการให้ปฏิบัติอย่าง ตรงไปตรงมา เพราะนักเรียนจะยังไม่เข้าใจ ครูอาจต้องใช้การเปรียบเทียบ เช่น เปรียบการยืนด้วย ขาที่เหยียดตรง กับเสาบ้านที่ตั้งตรงไม่โอนเอน หรือ เปรียบการเต้นระบำที่มีชีวิตชีวา กับสีชมพูที่

สไต เป็นต้น ครูอาจใช้วิธีอธิบายให้นักเรียนเห็นภาพ โดยอ้างอิงจากสิ่งที่ใกล้ตัว เช่น การใช้แขน ต้องยกข้อศอกกลม ๆ เป็นรูปไข่ หรือ ทำตัวแบน ๆ โดยเก็บก้นและยืดท้อง เป็นเลขหนึ่ง หรือตัว L เป็นต้น การที่นักเรียนที่มีอายุน้อยจะเข้าใจสิ่งที่เป็นภาพ หรือสิ่งที่สามารถอ้างอิงได้ดี เนื่องจากตามแนวความคิดพัฒนาการของเด็กวัยอายุ 6-8 ปี พัฒนาการทางความคิดและภาษาของเด็กวัยนี้ จะเข้าใจ และตอบสนองสิ่งที่ป็นรูปธรรมได้ดีกว่า นั่นคือ สิ่งที่เป็นรูปภาพ ที่เขาสามารถอ้างอิงได้ กับสิ่งที่เคยได้ประสบ หรือสิ่งใกล้ตัวนักเรียน ฉะนั้น เมื่อครูสอนบัลเลต์สื่อสารกับเขาโดยมีการเปรียบเทียบให้เห็นภาพ หรืออ้างอิงจากสิ่งใกล้ตัวที่เขาเคยได้เห็น เคยได้ประสบ เขาก็จะสามารถเข้าใจได้และปฏิบัติตามที่ครูต้องการได้ ซึ่งการสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนในลักษณะนี้ ถือเป็น การสื่อสารที่สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารจัดการทางความหมายร่วมกัน (Coordinated management of meaning-CMM) โดยทฤษฎีนี้กล่าวว่า ทุกคนมีกฎของการสื่อสารของตนเอง อยู่ โดยกฎนี้จะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคลซึ่งมีประสบการณ์ มีอายุ มีความคิด มีวัฒนธรรมที่ต่างกัน ดังนั้นการที่แต่ละบุคคลจะสื่อสารกันนั้นย่อมมีความแตกต่างกันในเรื่องของการสื่อความหมาย จึงต้องมีการปรับหรือจัดการให้การสื่อสารในครั้งนั้น เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน เช่นเดียวกับครูผู้สอนจะมีการสื่อความหมายให้นักเรียนเข้าใจโดยใช้กฎการสื่อสารของนักเรียน ไม่ใช่ยึดกฎของตนซึ่งแตกต่างจากนักเรียน และอาจจะทำให้การสื่อสารนั้น ไม่สัมฤทธิ์ผลอย่างที่ตั้งใจไว้ เนื่องจากขาดการยอมรับในตัวสารจากนักเรียน วิธีการสื่อสารในการสอนบัลเลต์แบบเปรียบเทียบ หรืออธิบายให้เห็นภาพโดยอ้างอิงจากสิ่งใกล้ตัวนักเรียน จึงเป็นวิธีการสื่อสารเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตามในการสอนได้เป็นอย่างดี

2. ครูไม่ควรสื่อสารกับนักเรียนแบบทื่อ ๆ ตรง ๆ ว่าให้เขาทำแบบอะไร โดยที่ไม่ใส่ใจจินตนาการ หรือ เรื่องราว เพราะ เขาก็จะทำแบบจิตซีด ไม่มีลีลา ไม่มีความรู้สึกหรือหน้าตาที่ไปกับเพลง ควรมีการเล่าเรื่องราว พร้อมทั้งทำท่าทางและน้ำเสียงแสดงความรู้สึกด้วย นักเรียนในช่วงอายุนี เป็นวัยที่มีจินตนาการสูง ถ้าครูผู้สอนมีความเข้าใจในข้อนี้ ครูอาจเชื่อมโยงท่าต่าง ๆ กับเรื่องเล่า ซึ่งเมื่อเด็กจินตนาการตามไปด้วย การแสดงออกของเขา ก็จะมีความรู้สึก (Feeling) และเข้ากับอารมณ์ของการเต้นอย่างสวยงาม

3. เมื่อครูสื่อสารกับนักเรียนโดยบอกให้เขาทำตัวเองให้สวย และดูดี หรือ พูดให้รู้สึกว่าคุณที่กำลังปฏิบัติอยู่นั้นไม่สวย และไม่น่าดู เขาจะพยายามทำให้ดีขึ้น เพราะกลัวว่าตัวเองจะไม่สวย ซึ่งวิธีการของครูนี้ ถือเป็น การโน้มน้าวใจในแบบ Self-feeling (Positive) คือ นักเรียนจะพยายามปฏิบัติตามที่ครูสอน เพื่อจะได้รู้สึกดีกับตนเอง ว่าการกระทำแบบนี้ของเขานั้น ทำให้เขาสวย ดูดี (“You’ll feel better about yourself if you comply”) นักเรียนก็จะพยายามอย่างสุดความสามารถ

4. การกระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะแสดงฝีมือ แสดงความเก่งให้ครูและเพื่อน ๆ เห็น จะทำให้นักเรียนพยายามมากขึ้นที่จะทำอย่างสุดความสามารถ และทำอย่างถูกต้องอย่างที่ครูสอน เนื่องจาก ตามแนวคิดพัฒนาการของเด็กวัย 6-8 ปี เด็กวัยนี้มีแนวโน้มจะพยายามที่จะฝึกทักษะทางการเคลื่อนไหวเพื่อไม่ให้หน้าเพื่อน และเพื่อให้เพื่อน ๆ เห็นความเก่งของตน เพราะเพื่อนจะมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ทักษะคิด และค่านิยมของเด็กวัยนี้

5. ในการสอนบัลเล่ต์ การสื่อสารโดยวัจนภาษา หรือการพูดบอกนักเรียนนั้น ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากบัลเล่ต์เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นกล้ามเนื้อ ข้อต่อ หรือ กระดูกตามอวัยวะต่าง ๆ บางที เพียงแค่การพูดหรืออธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดการใช้ร่างกายนั้น นักเรียนอาจจะไม่เข้าใจ หรือเข้าใจผิดได้ ฉะนั้น การใช้การสัมผัส โดยการไปจับตัวเขา หรือส่วนที่เราต้องการจะให้เขาได้ใช้ ก็จะทำให้เขาเข้าใจ และปฏิบัติได้ถูกต้อง

6. บัลเล่ต์เป็นการเต้นที่ต้องใช้ส่วนต่าง ๆ ในร่างกายรวม ๆ กัน และนักเต้นจะต้องคำนึงถึง ทั้ง แขน ขา ศีรษะ หน้า และอารมณ์ของเพลง เพราะฉะนั้นในการสอนท่าต่าง ๆ ของบัลเล่ต์แต่ละท่า ครูผู้สอนอาจต้องให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่านั้น ๆ เพื่อที่จะทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามอย่างไม่สับสน และมีพื้นฐานของแต่ละท่าที่ถูกต้อง และมั่นคง

7. ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่าง ๆ ซึ่งครูเป็นผู้คิดขึ้น เพื่อฝึกการใช้กล้ามเนื้อนั้น ๆ ให้แข็งแรงสำหรับแต่ละท่าที่นักเรียนเพิ่งจะหัดทำ ตามแนวคิดเรื่องพัฒนาการของเด็กวัย 6-8 ปี ในด้านร่างกาย เมื่อเด็กอายุประมาณ 7 ปี การใช้และบังคับกล้ามเนื้อต่าง ๆ ทั้งใหญ่และย่อยจะดีขึ้นมาก และสามารถที่จะประสานงานกันได้ดี ดังนั้นเด็กวัยนี้จึงไม่อยู่นิ่ง ชอบเคลื่อนไหว สนุกในการลองความสามารถในด้านต่าง ๆ ครูผู้สอนบัลเล่ต์จึงอาจจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้เด็กได้ใช้ทักษะที่จะช่วยฝึกกล้ามเนื้อ หรือการเคลื่อนไหวให้เข้ากับท่าที่เด็กจะต้องเรียน เด็กก็จะได้พัฒนากล้ามเนื้อ และสมรรถภาพความแข็งแรง อีกทั้งยังได้รับความสนุกสนาน และบันเทิงใจอีกด้วย

8. การมีอุปกรณ์เสริมมาช่วยในการสอน จะทำให้การสอนนั้นง่ายขึ้น และยังทำให้นักเรียนชอบอีกด้วย โดยเฉพาะนักเรียนที่เป็นเด็กเล็ก ๆ เด็กจะชอบอุปกรณ์พวก คทา มงกุฎ มาก ๆ เพราะจะทำให้เขารู้สึกเหมือนเจ้าหญิง ครูผู้สอนต้องเป็นผู้คิดว่าจะใช้อะไรมาช่วยในการสอน แล้วก็ประยุกต์อุปกรณ์นั้นให้เข้ากับบทเรียน

9. เนื่องจากชื่อท่าบัลเลต์ เป็นภาษาฝรั่งเศส ทั้งหมด นักเรียนจะไม่เข้าใจเลยว่า สิ่งที่ต้องการจากแต่ละท่าคืออะไร ดังนั้นในการสอนครูควรเริ่มจากการให้คำนิยามของแต่ละท่าก่อน การสอนท่าทุกครั้ง และจะทวนคำนิยามก่อนเริ่มทำท่าในครั้งต่อ ๆ ไปเพื่อให้ นักเรียนจดจำกับการปฏิบัติแต่ละท่าได้อย่างถูกต้อง เช่น

ก. “Plie แปลว่า ย่อ ดังนั้น สิ่งที่คุณต้องทำคือย่อ แต่ Plie ในบัลเลต์ให้ย่อเข้าพร้อมกัน สองข้างเท่านั้น ส่วนอื่นยังต้องยืดตรงไว้ นะคะ ไหนบอกครูซิว่า เวลาเรายืน First เข้าผลึกออกจากกันใช่ไหมคะ แล้วถ้าหนอย่อเข้าล่ะ เขาก็ยังจะต้องผลึกออกจากกันใช่ไหมคะ เพราะ Plie ให้ย่อเข้าเท่านั้น ไม่ได้บอกให้เราทำอย่างอื่นเลย ตัวก็จะต้องยืดตรงไว้ด้วยนะ” “อ้อ! ลองทำใหม่ นะคะ คราวนี้เวลาหนอย่อ ต้องคิดว่า มีมงกุฎแก้วไม่ได้ติดกับคออยู่บนหัวนะ ห้ามทำมงกุฎตกนะคะ ไหนจะทำยังไงให้มงกุฎอยู่บนหัวเวลา Plie ได้คะ เราจะต้องยืดตัวไว้ตลอดใช่ไหมคะ ลองดูซิ”

ข. “Tendu แปลว่า ยืด เรายืดส่วนไหนบ้างคะ หนึ่งเราต้องยืดตัว แล้วเราก็ยืดเข้าด้วย เวลาเรายืน ต่อไปพอเราทำ tendu เราก็ยังจะต้องยืดสองอย่างนี้ไว้ แต่เราจะยืดข้อเท้าเพิ่มด้วยนะ คะ เพราะตอนเรายืนทำเรา flex พอเราไล่เท้าออกไปจนสุดเราก็ต้อง point ซึ่งนั่นแหละคะ คือ ยืดข้อเท้า” เป็นต้น

วิธีการสื่อสารในการแก้ไขข้อผิดพลาด

ในการสอนเด็กเล็ก คือ ช่วงอายุ 6-8 ปี หรือ ในระดับ Primary, เกรด 1 และ เกรด 2 นั้น เมื่อครูผู้สอนจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน ครูจะไม่บอกเขาเลยว่า เขาทำผิด ทำไม่ถูกต้อง แต่ จะใช้วิธีสื่อสารอื่น ๆ แทน เช่น การกล่าวชมก่อน แล้วจึงบอกนักเรียนว่าถ้าเพิ่มสิ่งนี้ได้ก็จะยิ่งดีมาก หรืออาจจะตั้งคำถามกับนักเรียนว่า สิ่งที่คุณต้องการให้เขาทำหายไปไหน แล้วเขาก็จะพยายามทำ อย่างที่เราต้องการเอง ทั้งนี้ เนื่องจากว่า เด็กเล็ก ๆ จะรู้สึกเสียใจได้ง่าย และรู้สึกไม่อยากจะ พยายามหรือทำท่านั้น ๆ อีกแล้ว เมื่อถูกตำหนิโดยครูผู้สอน เนื่องจากเด็กในระดับอายุนี้นี้จะยังไม่รู้ ถึงหลักเหตุผลมากนัก เขาไม่เข้าใจว่าที่ครูบอกว่าเขาทำผิดเพื่อที่อยากจะให้เขาทำได้ดีขึ้น หรือ บางครั้งนักเรียนอาจคิดว่าตนได้พยายามทำอย่างเต็มที่แล้ว แต่เพราะเหตุใดครูยังบอกว่าเขาทำไม่ ดี เขาจะรู้สึกเสียความรู้สึกได้ง่าย ดังนั้นเมื่อครูเห็นว่า นักเรียนทำไม่ถูกต้อง ก็ไม่ควรกล่าวตำหนิ หรือสื่อสารบอกเขาโดยตรง แต่ควรมีวิธีการสื่อสารที่จะทำให้นักเรียนพยายามทำสิ่งที่ถูก และ พยายามทำให้สำเร็จมากขึ้นอีก นั่นก็คือ วิธีที่กลุ่มตัวอย่างได้กล่าวมาต่าง ๆ นั่นเอง

วิธีการสื่อสารในการชมเชยนักเรียน

ครูควรจะกล่าวชมนักเรียนทุกครั้งที่เขาทำดีขึ้น หรือมีความพยายามที่จะทำให้ดีขึ้น แม้ว่า จะยังไม่ดีเท่าที่ควรก็ตาม การชมนักเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ๆ ในการสอน โดยเฉพาะกับเด็กเล็ก เนื่องจากจะเป็นเสมือนการเสริมแรง (Reinforcement) ตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของ Skinner การชมเป็นการเสริมแรงทางบวก อันจะนำมาซึ่งการทำพฤติกรรมนั้น ๆ อีกภายหลัง ถ้าครูผู้สอน ชมนักเรียน เมื่อเขาพยายามทำตามที่คุณบอก หรือทำได้ดีขึ้น เขาก็จะรู้สึกดีใจ และยิ่งพยายามมากขึ้น และผลที่ตามมาคือจะทำให้เขาทำดีมากขึ้นอีก เด็กแต่ละคนมีความสามารถในการเดินไม่เท่ากัน คนหนึ่งอาจจะทำได้ยังไม่ดีเท่าที่ควร แต่ว่าเขาเมื่อเขาพยายามอย่างเต็มที่ที่สุด ความสามารถของเขาแล้ว ครูก็ต้องชม จะทำให้เขามีกำลังใจ มีแรงใจที่จะทำต่อไปให้ดีขึ้นอีกได้ นักเรียนทุกคนจะรู้สึกดีใจมากเมื่อครูชม จะทำให้เขาพยายามที่จะทำให้อีกขึ้นอีก หรือถ้านักเรียน เห็นครูชมเพื่อนในชั้นเรียน ตนก็จะพยายามทำให้ได้รับคำชมนั้นบ้าง เพราะฉะนั้น การชมเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรจะใช้เมื่อเห็นนักเรียนมีความพยายามหรือทำได้ดีขึ้น

วิธีการสื่อสารในการให้กำลังใจนักเรียน

การเรียนบัลเลต์เป็นทักษะที่จะต้องฝึกหัด และใช้เวลาพอสมควรกว่าที่จะทำท่าแต่ละท่าได้ การเรียนบัลเลต์ควรเริ่มเรียนตั้งแต่เด็ก ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อ การสร้างกล้ามเนื้อ และความยืดหยุ่นของ ตัวที่ดี แต่เด็กเล็ก เมื่อต้องมาหัดท่าใดท่าหนึ่งนาน ๆ หรือ เมื่อพยายามทำแล้วแต่ทำไม่ได้ ก็เกิดความท้อแท้ขึ้นโดยง่าย และก็จะเลิกและไม่ทำอีกต่อไป ครูผู้สอนจึงมีหน้าที่สำคัญในการที่จะ สื่อสารเพื่อให้กำลังใจนักเรียน โดยให้ความเชื่อมั่นในตัวนักเรียน บอกกับนักเรียนว่า เขาทำได้ดีอยู่แล้ว อาจจะขาดในบางส่วนเพียงเล็กน้อย ถ้า แก้มตรงนั้นได้ ก็จะได้ดีเลย พร้อมทั้งระบุ ระยะเวลาว่า ถ้าเขาพยายามจะสามารถทำได้โดยใช้เวลาเท่าไร ครูอาจทำให้นักเรียนคลายความ กังวลโดยการสร้างเรื่องขึ้นมาเปรียบเทียบกับนักเรียนฟัง ว่าเขายังสามารถทำได้ดีกว่านักเรียน ที่ครู เคยสอนมา ให้เขามีกำลังใจที่จะทำมากขึ้น หรือยกตัวอย่างนักเรียนรุ่นพี่ให้ฟังว่า เมื่อก่อนรุ่นพี่ก็ เดินไม่ได้ ทำไม่ได้ แต่เพราะความตั้งใจจริง และความขยัน จึงทำให้พี่ๆ เก่งขึ้น

วิธีการสื่อสารในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน

ในการโน้มน้าวใจเพื่อให้เกิดความสนใจในการเรียนนั้น ครูใช้วิธีการแจกของรางวัลซึ่งเป็นวิธีการโน้มน้าวใจหนึ่งในกลยุทธ์แห่งการได้รับความยินยอม 16 ประการ นั่นคือ Promise หรือการให้คำสัญญา ว่าถ้ายอมทำตามที่คุณโน้มน้าวใจต้องการ แล้วจะได้รางวัลตอบแทน (If you comply, I'll reward you.) ซึ่งในที่นี้ ครูผู้สอนจะให้รางวัล เช่น ขนม หรือสติ๊กเกอร์ เมื่อนักเรียนมาเรียน หรือตั้งใจเรียน และบอกกับนักเรียนว่าถ้าไม่ตั้งใจก็จะขอรางวัลคืน ซึ่งวิธีนี้ยังเป็นการเสริมแรง (Reinforcement) ตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของ Skinner การให้รางวัลเป็นการเสริมแรงทางบวก เพื่อให้นักเรียนตั้งใจเรียน และทำตามที่คุณบอก และเมื่อให้รางวัลแล้ว แต่นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนอีก ก็จะขอรางวัลคืน เป็นการเสริมแรงทางลบ (Punishment) เพื่อไม่ให้เกิดพฤติกรรมนั้น ๆ อีก นั่นก็คือ การไม่ตั้งใจเรียน

ครูอาจใช้วิธีการเล่าเรื่อง เล่านิทาน และทำท่าบัลเลต์เชื่อมโยงกับเรื่องนั้น ๆ จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ เกิดความสนุกสนาน และอยากที่จะมาเรียน วิธีนี้เหมาะสำหรับเด็กวัยนี้มาก เนื่องจาก ตามแนวคิดพัฒนาการของเด็ควัย 6-8 ปีในด้านอารมณ์ และสังคม เด็กจะมีความอยากรู้อยากเห็น ชอบที่จะฟังเรื่องราว หรือเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

การแต่งตัวและการปฏิบัติตัวของครูผู้สอนก็เป็นสิ่งสำคัญที่จูงใจให้นักเรียนรู้สึกอยากมาเรียน เมื่อนักเรียนชื่นชอบในตัวครูผู้สอน รู้สึกว่าครูของเขาดูดี สวยงาม และมีท่าทางที่สง่างาม เด็กจะรู้สึกชอบและอยากพบกับบุคคลที่เขาปลื้ม ดังนั้นครูควรแต่งกายเรียบร้อย ดูดี สวยงาม และมีกิริยาท่าทีที่ดูดี สง่างาม จะทำให้นักเรียนรู้สึกชอบ อยากมาเรียนกับครู อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตาม โดยแต่งตัวให้เรียบร้อยและดูสวยงามอยู่เสมอเวลาที่มาเรียนบัลเลต์ การเต้นบัลเลต์เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง นักเต้นบัลเลต์ควรจะดูดีทั้งจากการแสดงออกในการเต้นและจากลักษณะภายนอกอันได้แก่ ความเรียบร้อยและสวยงามของเสื้อผ้าและการทำผม

วิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพที่พร้อมที่จะเรียน

เรื่องระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังให้กับนักเรียนตั้งแต่เด็กโดยครูจะต้องมีวิธีสื่อสารในการควบคุมให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี และมี

ประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งตามหลักแนวคิดพัฒนาการของเด็กวัย 6-8 ปี ทางด้านสังคมและอารมณ์ เด็กในวัยนี้จะเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น เป็นช่วงเวลาสำคัญที่จะสร้างให้มีความสามารถพิเศษ หรือลักษณะนิสัยที่ดี เช่น ความมีวินัยในตัวเอง ความขยันหมั่นเพียร การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ฯลฯ ได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้น ครูผู้สอนจึงควรฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัยทั้งในห้องเรียนและกับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการจัดแถว การอยู่ในที่ของตนเอง ไม่วิ่งเล่นในห้องเรียน โดยอาจมีการ กำหนดตำแหน่งให้นักเรียนยืนแต่ละคนตายตัว โดยการติดสติ๊กเกอร์หรือทำเครื่องหมายไว้ที่พื้นและบอกให้เขาจำที่ที่เขาต้องอยู่ หรืออาจมีการสร้างกฎขึ้นมาเลยว่าห้ามนักเรียนทำสิ่งใดบ้าง ซึ่งจะเป็นการกำหนดอย่างชัดเจนถึงสิ่งที่ครูต้องการจะให้นักเรียนปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและรู้ว่าการอยู่ในระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติอย่างจริงจังในการเรียน

วิธีการสื่อสารกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ)

ในการสอนนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษ อาจเป็นนักเรียนที่มีอาการไฮเปอร์ ออกติสติก หรือ Asperger Syndrome ครูจะเรียกชื่อของเขาเสมอ ๆ เพื่อเรียกสติและสมาธิให้เขาสนใจสิ่งที่ครูกำลังสอน พร้อมทั้งจับตัวเขาด้วย และเมื่อต้องการจะสื่อสารสิ่งใดกับเขา ก็ต้องพูดซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง

5.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี

จากการผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี มีดังต่อไปนี้

1. ขนาดของห้องเรียน ห้องเรียนที่มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนจะทำให้การสอนดำเนินไปด้วยดีกว่า ส่วนมากควรจะเป็นห้องที่มีขนาดเล็ก ไปจนถึงมีขนาดปานกลาง การสอนเด็กเล็กในห้องที่มีขนาดใหญ่จะทำให้ควบคุมนักเรียนได้ยาก นักเรียนจะวิ่งซุกซน

2. เวลาที่ทำการเรียนการสอน ควรเป็นช่วงเวลาสาย ประมาณ 10.00-12.00 เพราะเป็นเวลาที่นักเรียนจะรู้สึกกระปรี้กระเปร่า (Active) ถ้าเป็นช่วงเช้าประมาณ 8.00-10.00 และช่วงเที่ยงและบ่าย นักเรียนจะรู้สึกง่วงนอน เนื่องจากยังไม่ตื่นดี และเป็นเวลาตอนกลางวัน ถ้าเป็นช่วงเย็นนักเรียนจะรู้สึกเพลีย ๆ เนื่องจากร่างกายเหนื่อยกับกิจกรรมต่าง ๆ มาทั้งวันแล้ว

3. กิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่ช่วยในพัฒนาการของนักเรียน เช่น การยืดหยุ่น (Stretching) จะช่วยให้ร่างกายของเขามีความยืดหยุ่น และอ่อนตัว และ การทำแบบฝึกหัด (exercise) หรือ ระบาย ที่มีเรื่องราวที่นอกเหนือจากหลักสูตร โดยครูจะเป็นผู้เตรียมมาพร้อมกับเพลงที่ไพเราะ เพื่อเป็นการให้นักเรียนได้ฝึกทำท่าเทคนิคของบัลเล่ต์ที่มีอยู่ในหลักสูตร แต่ได้ทำในแบบฝึกหัด หรือระบายใหม่ ๆ จะทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกและตื่นเต้น อีกทั้งยังเป็นการฝึกการแสดงออก ให้นักเรียนมีลีลา ท่าทาง และอารมณ์ไปกับเพลงต่าง ๆ ท่านหนึ่งกล่าวว่า กิจกรรมเสริมที่ช่วยในการเรียนบัลเล่ต์อีกอย่างหนึ่ง ก็คือ การแสดง นักเรียนจะได้ฝึกความกล้าแสดงออก ฝึกระเบียบวินัย เรียนรู้ที่จะทำงานเป็นกลุ่ม และเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบ(ต่อบทบาทของตน) มากขึ้นด้วย

4. อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน เช่น ไม้เคาะจังหวะ หรือ กระดิ่ง เพื่อสั้นใช้เรียกนักเรียนให้มารวมกัน หรือให้นักเรียนเงียบและเรียกความสนใจของนักเรียน หรืออุปกรณ์อื่น ๆ เช่น คทา มงกุฎ ตุ๊กตา เข็มหมอน ผ้าเช็ดหน้า ตะกร้าดอกไม้ เป็นต้น อุปกรณ์ต่าง ๆ นี้ ทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และยังช่วยในการสร้างจินตนาการและความบันเทิงนักเรียนจะชอบและรู้สึกสนุก ทั้งนี้ ครูผู้สอนจะต้องมีวิธีการสื่อสาร ควบคุมไปกับการใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสม ตรงตามจุดประสงค์ที่ครูต้องการจะให้นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งวิธีการต่าง ๆ นั้น ครูผู้สอนต้องเป็นผู้ออกแบบ และประยุกต์ใช้ให้เข้ากับนักเรียนของตน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ครูควรมีความสัมพันธ์กับนักเรียน มีการพูดคุยกับนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น หรือกล้าพูด กล้าถามครูได้ ซึ่งจะทำให้นักเรียนรู้สึกเชื่อใจครู ชื่นชอบครู อยากมาเรียนและไม่รู้สึกเกร็งเวลาเรียน อยากรักดี นักเรียนจะต้องตระหนักถึงความเป็นครูกับลูกศิษย์ด้วย เพื่อให้เขามีความเคารพ ยำเกรง (แต่ไม่ใช่กลัว) เพื่อการที่จะควบคุมเขาให้อยู่ในระเบียบวินัยได้

6. เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน หมายถึงถึง อาจารย์, Admin และ เลขานุการ ทุกคนในโรงเรียน ควรวางเป้าหมาย มีหลักเกณฑ์ ความคิด และวิธีการทำงานไปในทางเดียวกัน เมื่อมีข้อสงสัย หรือ มีข้อแนะนำก็ควรปรึกษาหารือ และมีการประชุมวางแผนงานร่วมกันทุกเทอม ครูท่านอื่น ๆ ที่สอนอยู่ในสถาบันเดียวกันก็สามารถให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนได้

ปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี มีดังต่อไปนี้

1. ภาพลักษณ์ของสถาบันที่สอน ภาพลักษณ์ของสถาบันนั้น ไม่มีผลใด ๆ ทั้งสิ้นกับการสอน ทุกท่านจะสอนเต็มที่ เหมือน ๆ กันหมด ไม่ว่าจะไปสอนที่สถาบันใด เพื่อที่ว่านักเรียนของเขา จะได้รับความรู้อย่างเต็มที่

2. ค่าตอบแทนของครูผู้สอน ค่าตอบแทนไม่มีผลต่อการสอน ทุกครั้งที่ครูสอน ก็จะสอนอย่างเต็มที่ทุกครั้ง เนื่องจากมีความรักในลูกศิษย์ และอยากให้เขาทำได้ดี ๆ

5.2 กระบวนการสื่อสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

5.2.1 กระบวนการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

วิธีการสื่อสารในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์

จากผลการรวบรวมข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนใช้วิธีการต่าง ๆ ในการสื่อสารเพื่อสอนเทคนิคบัลเล่ต์ โดยสามารถสรุปเป็นวิธีการสื่อสารต่าง ๆ ได้ 9 วิธี ซึ่งวิธีการสื่อสารต่าง ๆ เหล่านี้แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ วิธีการสื่อสารทั่วไป และ วิธีการสื่อสารโดยเฉพาะสำหรับการเรียนการสอนบัลเล่ต์ ดังต่อไปนี้

วิธีการสื่อสารทั่วไป

1. บอกสิ่งที่ควรปฏิบัติแก่นักเรียนโดยละเอียด อย่างตรงไปตรงมา การที่นักเรียนจะเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ดีนั้นขึ้นอยู่กับการฝึกฝน
2. ใช้การเปรียบเทียบ (อุปมา อุปไมย)
3. สร้างภาพให้นักเรียน บอกให้นักเรียนคิดตามและจินตนาการว่าตนกำลังทำหรือเป็นสิ่งนั้น ให้เกิดจินตภาพ เสมือนการสอน Acting
4. บอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม
5. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้ออกแบบแบบฝึกหัดต่าง ๆ เอง

6. แสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามให้นักเรียนดู หรือใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิดีโอ รูปภาพบัลเลต์ รวมไปถึงการพานักเรียนไปดูการแสดงบัลเลต์ เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจว่าภาพที่ควรจะแสดงออกมาอย่างไร และพยายามเลียนแบบ (Copy) สิ่งที่ได้เห็น

วิธีการสื่อสารโดยเฉพาะสำหรับการเรียนการสอนบัลเลต์

1. ใช้การสัมผัสเพื่อจัดทำท่าให้นักเรียน
2. ให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นท่า
3. ในการใช้ศัพท์ในบัลเลต์ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษนั้น นักเรียนเริ่มรู้จักชื่อท่าต่าง ๆ แล้ว ครูจะบอกชื่อท่าจริง ๆ เลย แต่อาจมีการอธิบายเพิ่มเติมหรือทวนให้นักเรียนถ้านักเรียนยังไม่จำไม่ได้

ในแต่ละวิธีการสื่อสารที่ครูผู้ให้สัมภาษณ์ 10 ท่านได้ใช้นั้นสามารถนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้ ดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนจะใช้วิธีการบอกสิ่งที่ควรปฏิบัติแก่นักเรียนโดยละเอียด อย่างเป็นทางการตรงไปตรงมา กับนักเรียนในระดับเกรด 3-5 เนื่องจากว่า นักเรียนในระดับนี้ซึ่งจะมีอายุประมาณ 9-11 ปีนั้น จะสามารถเข้าใจสิ่งที่ครูสื่อสารกับเขาตรง ๆ ได้ดี และตามแนวคิดของการพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กในช่วงอายุนี้ เด็กจะสามารถเข้าใจสิ่งที่เขื่อนามธรรมได้มากขึ้น เพราะฉะนั้น เขาจะสามารถเข้าใจได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม จึงทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจสิ่งที่ครูต้องการจะอธิบาย หรือ ต้องการให้เขาปฏิบัติได้ โดยที่ครูผู้สอนไม่ต้องการใช้การเปรียบเทียบหรืออ้างอิงภาพจากสิ่งใกล้ตัว ซึ่งจะแตกต่างจากนักเรียนในระดับ Primary, เกรด 1 และเกรด 2 ที่มีอายุประมาณ 6-8 ปี ซึ่งอาจจะไม่เข้าใจเมื่อครูสื่อสารโดยบอกสิ่งที่ต้องการให้ปฏิบัติอย่างเป็นทางการ เพราะนักเรียนจะยังไม่เข้าใจ ครูจึงต้องใช้การเปรียบเทียบ แต่นักเรียนในระดับเกรด 3-5 นั้นเป็นสามารถเข้าใจสิ่งที่ครูบอกให้เขาปฏิบัติได้ อีกทั้งนักเรียนในระดับนี้ได้เคยเรียนพื้นฐานของบัลเลต์ส่วนหนึ่งมาบ้างแล้ว เมื่อครูพูดเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย นักเรียนก็สามารถเข้าใจได้เลย เช่น การที่ครูพูดว่า หมุนขาออก turn out จากข้างในต้นขา นักเรียนก็จะรู้ว่า การที่ครูบอกให้เขา turn out จะต้องทำอย่างไร เป็นการหมุนขาออกทางด้านไหน หรือ เมื่อครูบอกนักเรียนว่าให้ทำแขนโค้ง ๆ ยกข้อศอกขึ้น นักเรียนก็จะรู้ว่า การยกข้อศอกนั้น ไม่ใช่แค่การยกแขนพร้อมข้อศอกขึ้น แต่เป็นการยกทางด้านใต้ของข้อศอก เพื่อให้แขนโค้ง เป็นต้น อย่างไรก็ตามการสื่อสารในการสอนโดยใช้การเปรียบเทียบกับนักเรียนก็ยังเป็นสิ่งที่ครูผู้ให้สัมภาษณ์ใช้อยู่ เนื่องจากการเปรียบเทียบจะทำให้

นักเรียนเห็นภาพชัดขึ้น นักเรียนอาจจะทราบอยู่แล้วว่าครูต้องการให้เขาทำอะไร แต่การที่ใช้บางสิ่งมาเปรียบเทียบกับนั้น นักเรียนจะรู้ว่าครูต้องการให้เขาปฏิบัติในระดับมากน้อยเพียงใด และยังทำให้เขามีแนวคิด (Idea) คร่าว ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่เขาทำอยู่ด้วย เนื่องจากการเรียนบัลเล่ต์ในระดับนี้ นักเรียนจะต้องรู้แล้วว่า แต่ละท่านมีคุณสมบัติที่นักเรียนจะต้องคิดเวลาที่ตนปฏิบัติอย่างไร และต้องแยกแยะได้ว่าท่านี้มีความเหมือนและความต่างจากท่านอื่นอย่างไร หรือเป็นพื้นฐานไปสู่ท่านอื่น ๆ อย่างไม่รู้ เช่น ท่าน Battement Glisse คุณสมบัติของท่านคือ ต้องชี้เท้าแหลม ทำออกไปอย่างรวดเร็ว และหยุดค้างไว้ ระดับความสูงจะไม่มาก สิ่งที่ต้องมีคือความคมชัดของท่า ทำไม่ต้องใหญ่มาก "มีความเร็วและชัดเจน" ครูจึงใช้การเปรียบเทียบกับ การยิงธนูที่ยิงออกไปอย่างรวดเร็ว และชัดเจน หรือการทำ Developpe เป็นการยืดขา และยกค้างไว้ในอากาศ คุณสมบัติคือ การงอขาออกไปอย่างช้า ๆ แต่ต้องมีแรงต้านของการหมุนขาออก Turn out ครูจึงใช้การเปรียบเทียบกับ การยืดขาออกไปเหมือนกับการดึงยางยืดเส้นใหญ่ ๆ ที่เหนียวมากจนยากที่จะดึง เป็นต้น การที่ครูใช้การเปรียบเทียบกับในการบอกคุณสมบัติของท่านั้นนี้ จึงทำให้การอธิบายเทคนิคและคุณสมบัติของท่านั้นต่าง ๆ นั้นง่ายต่อการเข้าใจมากขึ้น

2. จินตภาพ หมายถึง ภาพที่ปรากฏในจินตนาการ หรือในความรู้สึกของบุคคลตามที่บุคคลเคยประสบมา ครูสามารถใช้การสื่อสารที่ทำให้เกิดภาพในใจของนักเรียนได้ ซึ่งการทำให้เกิดภาพในจิตนี้มีคุณค่ามากในด้านที่แสดงถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเช่นเดียวกับการเกิดแนวความคิด ครูจะบอกให้นักเรียนคิดตามและจินตนาการว่าตนกำลังทำหรือเป็นเช่นนั้น ลักษณะนี้จะคล้าย ๆ กับการสอนการแสดง (Acting) ที่ผู้สอนจะสมมติให้นักเรียนเป็นเช่นนั้น สิ่งนี้ และมีการพูดไปพร้อม ๆ กับการแสดงเพื่อให้ผู้แสดงนี้ภาพ หรือจินตนาการตามจากนั้นจึงแสดงตัวตนนั้นออกมา ครูได้ใช้วิธีการนี้กับการสอนเต้นบัลเล่ต์ และมักจะใช้มากกับการสอนท่าที่ต่อเนื่องยาว ๆ หรือการสอนระบำ เพราะครูจะบอกนักเรียนเป็นฉาก หรือสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่นักเรียนอยู่ในนั้นด้วย ให้นักเรียนนึกภาพตาม สร้างจินตภาพให้เกิดในใจของนักเรียน เขาก็จะเข้าใจและ เมื่อเขานึกภาพนั้นตาม เขาจะสามารถแสดงออกมาได้อย่างที่ต้องการ ตามแนวคิดการพัฒนาการของเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี เด็กในช่วงอายุนี้ เป็นวัยที่มีจินตนาการสูง การที่ครูสร้างจินตภาพให้แก่เขา จึงเป็นสิ่งที่ยากสำหรับเขาที่จะนึกภาพนั้น ๆ ที่ครูสร้าง และจินตนาการตาม ซึ่งเมื่อเด็กจินตนาการตามไปด้วย การแสดงออกของเขา ก็จะมีความรู้สึก (Feeling) และเข้ากับอารมณ์ของการเต้นอย่างสวยงาม รวมถึงการแสดงทางด้านเทคนิคที่ถูกต้องด้วย

3. การใช้วิธีบอกถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยการให้เหตุผล เพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม สำหรับนักเรียนในช่วงอายุ 9-11 ปีนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะใช้ได้ผล เนื่องจากนักเรียนในวัยนี้โตพอที่จะเข้าใจ และรับฟังเหตุผลต่าง ๆ เขาจะมีความอดทนมากกว่าเด็กเล็กที่เมื่อเหนื่อย

เมื่อยกกล้ามเนื้อ หรือรู้สึกเบื่อ แล้วก็จะไม่อยากทำต่อ แต่นักเรียนในวัยนี้จะรับฟังถ้าครูให้เหตุผลว่า ที่ครูให้ทำสิ่งนี้นั้น เนื่องจากว่ามันจะส่งผลถึงการทำให้คนอื่น และเป็นประโยชน์สำหรับการทำทำอื่น นักเรียนจะเข้าใจ และพยายามที่จะทำต่อไปเพื่อให้ตนทำได้อย่างที่ครูบอก และความเข้าใจของเขา ก็จะดีกว่านักเรียนช่วงอายุ 6-8 ปีด้วย เนื่องจากเขาจะรับรู้ถึงการให้เหตุผลและสามารถตีความ ได้ดีกว่า

4. ในการสอนบัลเล่ต์ การสื่อสารโดยวัจนภาษา หรือการพูดบอกนักเรียนนั้น ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากบัลเล่ต์เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นกล้ามเนื้อ ข้อต่อ หรือ กระดูกตามอวัยวะต่าง ๆ บางที เพียงแค่การพูดหรืออธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดการใช้ร่างกายนั้น นักเรียนอาจจะไม่เข้าใจ หรือเข้าใจผิดได้ ฉะนั้น การใช้การสัมผัส โดยการไปจับตัวเขา หรือส่วนที่เราต้องการจะให้เขาได้ใช้ ก็จะทำให้เขาเข้าใจ และปฏิบัติได้ถูกต้อง การใช้การสัมผัสนี้สำคัญมากทั้งกับการสอนนักเรียนที่เป็นเด็กเล็ก และเด็กโต สำหรับนักเรียนที่เป็นเด็กเล็กนั้น นักเรียนยังไม่รู้จักการใช้กล้ามเนื้อในการเต้นบัลเล่ต์เลย ครูจึงต้องเข้าไปจับตัว หรือสัมผัสเขา เพื่อให้เขารู้ว่าควรจะใช้กล้ามเนื้อตรงส่วนไหน หรือต้องรู้สึกถึงกล้ามเนื้อตรงส่วนไหนจึงจะเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง สำหรับนักเรียนที่เป็นเด็กโต ท่าต่าง ๆ ที่เรียนก็ยากขึ้น การใช้กล้ามเนื้อก็มากขึ้นตามลำดับ หรืออาจมีการใช้กล้ามเนื้อที่ต่างออกไปจากที่เคยเรียนมา ครูก็ต้องเข้าไปจับหรือสัมผัสให้นักเรียนรู้จักการใช้กล้ามเนื้อที่มากขึ้นหรือต่างออกไปนั้นเช่นกัน ดังนั้น การสัมผัสจึงเป็นการสื่อสารในการสอนที่สำคัญมากในทุกระดับชั้น อย่างไรก็ตามเมื่อครูสัมผัสนักเรียน ครูต้องระมัดระวังว่าอย่าจับเขาแรงจนเกินไป เพราะจะทำให้เขาเจ็บและรู้สึกไม่ชอบเมื่อครูจะเข้ามาจับเขา

5. บัลเล่ต์เป็นการเต้นที่ต้องใช้ส่วนต่าง ๆ ในร่างกายรวม ๆ กัน และนักเต้นจะต้องคำนึงถึง ทั้ง แขน ขา ศรีษะ หน้า และอารมณ์ของเพลง เพราะฉะนั้นในการสอนท่าต่าง ๆ ของบัลเล่ต์แต่ละท่า ครูผู้สอนอาจต้องให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนในรูปแบบที่ง่ายก่อน แล้วค่อยเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมเป็นทำนั้น ๆ เพื่อที่จะทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามอย่างไม่สับสน และมีพื้นฐานของแต่ละท่าที่ถูกต้อง และมั่นคง ซึ่งการสอนโดยให้นักเรียนปฏิบัติแยกส่วนนี้ มีในการสอนของนักเรียนทุกระดับชั้น ในการสอนท่าใหม่ทีมนักเรียนยังไม่เคยปฏิบัติมาก่อน หรืออาจเป็นท่าที่เคยทำมาแล้ว แต่นำมาต่อกันเป็นชุดของท่า (Set) ครูต้องสอนทีละส่วนก่อนแล้วจึงนำมารวมกัน เพื่อให้ในแต่ละส่วนของการเต้นนั้นปฏิบัติออกมาได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์

6. การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด (Training Exercise) สำหรับท่าต่าง ๆ ซึ่งครูเป็นผู้คิดขึ้น เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนในระดับ เกรด 3-5 เนื่องจากนักเรียนจะต้องเรียนท่าที่ยากขึ้นกว่าเดิมมาก และการใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ ก็มากขึ้น เพื่อเป็นการฝึกการใช้กล้ามเนื้อนั้น ๆ ให้

แข็งแรงสำหรับแต่ละท่า ครูจะคิดแบบฝึกหัดขึ้นและหาเพลงมาประกอบการเต้น เพื่อเป็นการฝึกการใช้กล้ามเนื้อ และยังทำให้นักเรียนรู้สึกตื่นตัวกับท่าที่เป็นท่าใหม่ ไม่ใช่ท่าในหลักสูตร ตามแนวคิดเรื่องพัฒนาการของเด็กวัย 9-11 ปีในด้านร่างกาย ร่างกายจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีความว่องไว รู้สึกเหนื่อยช้า มีทักษะในการทำงาน กล้ามเนื้อกับประสาทประสานงานได้ดีขึ้น มีกำลังกายและแรงทำงานมากขึ้น ดังนั้น เด็กวัยนี้จึงชอบเคลื่อนไหว มีความคล่องแคล่วว่องไว สนุกในการลองความสามารถในด้านต่าง ๆ เนื่องจากตนมีศักยภาพที่จะทำได้ดี ครูผู้สอนบัลเลต์จึงอาจจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้เด็กได้ใช้ทักษะที่จะช่วยฝึกกล้ามเนื้อ หรือการเคลื่อนไหวให้เข้ากับท่าที่เด็กจะต้องเรียน เด็กก็จะได้พัฒนากล้ามเนื้อ และสมรรถภาพความแข็งแรง อีกทั้งยังได้รับความสนุกสนาน และบันเทิงใจอีกด้วย

7. นอกจากการสื่อสารโดยวัจนภาษาแล้ว การใช้วัจนภาษา โดยการแสดงท่าที่ถูกต้องสวยงามให้นักเรียนดู จะทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่ครูต้องการให้เข้าปฏิบัติมากขึ้น นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจว่าภาพที่ควรแสดงออกมาอย่างไร และพยายามเลียนแบบ (Copy) สิ่งที่ได้เห็นธรรมชาติของเด็กจะชอบเลียนแบบ โดยเฉพาะการเลียนแบบคนที่เขารักและเคารพ เขาจะพยายามเลียนแบบท่าทางของครูผู้สอน ครูจึงควรแสดงท่าทางให้เขาดูทุกครั้งที่คุณสอนท่าใหม่ ๆ แก่เขา หรือแสดงท่าที่เขายังไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะในเรื่องการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก การแสดงสีหน้าท่าทาง ถ้าครูแสดงสิ่งเหล่านี้ให้นักเรียนดู นักเรียนก็จะพยายามทำตามครูและการเต้นของเขาก็จะเป็นไปอย่างสวยงาม นอกจากนี้แล้ว การใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิดีโอ รูปภาพ บัลเลต์ รวมไปถึงการพานักเรียนไปดูการแสดงบัลเลต์ ก็เป็นการให้นักเรียนได้เห็นการแสดงของนักเต้นที่เก่ง ๆ โดยเฉพาะการแสดงบัลเลต์ ถ้านักเรียนได้มีโอกาสดู ก็จะเป็นสิ่งที่ดีมาก เนื่องจากการแสดงสดนั้นจะมีพลังที่ส่งมายังคนดู จะทำให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจ หรือ “มีไฟ” ที่จะเต้น และอยากจะทำให้ได้แบบนักเต้นเหล่านั้น

8. ในการใช้ศัพท์ในบัลเลต์ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษนั้น นักเรียนเริ่มรู้จักชื่อท่าต่าง ๆ แล้ว ครูจะต้องบอกชื่อท่าจริง ๆ เลย แต่อาจมีอธิบายเพิ่มเติมหรือทวนให้นักเรียนถ้านักเรียนยังจำไม่ได้ ตามแนวคิดพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัย 9-11 ปี เด็กในวัยนี้จะมีความรู้เกี่ยวกับศัพท์ขยายกว้างออกไป ทำให้สามารถคิดและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น เด็กเริ่มใช้ภาษาพูดได้อย่างคล่องแคล่ว ประโยคเพิ่มความซับซ้อนและมีความหมายมากขึ้น และกว้างขึ้น อ่านเก่ง สะกดตัวคล่อง จำได้เก่ง ดังนั้นครูควรพยายามพูดชื่อท่าต่าง ๆ โดยใช้ศัพท์ในบัลเลต์จริง ๆ เพื่อให้เด็กจำและอาจมีการฝึกให้นักเรียนเป็นฝ่ายบอกชื่อท่าต่าง ๆ นั้นเองบ้างโดยที่ครูไม่ต้องบอกเลยว่าท่านั้นคืออะไร

วิธีการสื่อสารในการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน

ครูจะบอกอย่างชัดเจนเลยว่านักเรียนทำผิด พร้อมทั้งค้นหาสาเหตุว่าผิดเพราะอะไร โดยครูจะถามหรือกระตุ้นให้นักเรียนคิดได้เองว่า เขาทำอะไรผิด และเพราะอะไร พร้อมทั้งพยายามให้นักเรียนแก้ไขโดยคิดเองว่าควรจะต้องทำอย่างไร จึงจะถูกต้อง ครูจะเป็นผู้ชี้แนะให้นักเรียนและพยายามช่วยให้นักเรียนเด่นออกมาได้อย่างสมบูรณ์แบบที่สุด ซึ่งการที่ครูบอกนักเรียนว่าทำผิดอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา นี้ นักเรียนในระดับนี้ค่อนข้างจะรับได้ ต่างกับนักเรียนเด็กเล็ก คือ ช่วงอายุ 6-8 ปี หรือ ในระดับ Primary, เกรด 1 และ เกรด 2 นั้น ครูจะไม่บอกนักเรียนว่า เขาทำผิด ทำไม่ถูกต้องตรง ๆ แต่จะใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น กล่าวชมก่อน แล้วจึงบอกนักเรียนว่าถ้าเพิ่มสิ่งนี้ได้ก็จะยิ่งดีมาก แต่นักเรียนในระดับนี้ค่อนข้างจะโต ครูจะพูดเป็นเหตุเป็นผลให้กับนักเรียนรับรู้ และนักเรียนก็จะพยายามแก้ไขเพื่อให้ตัวเขาดูดีที่สุด

การระบุสิ่งที่ดีของนักเรียนก่อน แล้วจึงแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียน โดยบอกกับนักเรียนว่าเขาไม่ได้ใช้สิ่งที่เขาทำดีอยู่แล้ว จะทำให้การแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นดูเบาลง นั่นคือ จะทำให้นักเรียนไม่รู้สึกแย่มาก เนื่องจากครูระบุว่าเขามีดีอย่างไรก่อน เป็นเสมือนการชมเขา จะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตัวเขาก็มีดี นักเรียนก็จะพยายามแก้ไขในสิ่งที่ครูบอก ในการแก้ไขข้อผิดพลาดนี้ เปรียบเสมือนการแก้ไขข้อผิดพลาดของเด็กเล็ก ช่วงอายุ 6-8 ปี ที่กล่าวว่า ครูจะชมนักเรียนก่อน แล้วจึงแก้ไขสิ่งที่ผิดภายหลัง แต่การแก้ไขข้อผิดพลาดของเด็กเล็กนั้น ครูจะพูดชมออกมาโดยตรงเลย แล้วจึงแก้ไขข้อผิดพลาดโดยไม่พูดตรง ๆ ว่าเขาทำผิด แต่จะบอกให้เขาทำสิ่งนี้เพิ่มอีกเล็กน้อย แล้วเขาก็จะดูดีและดูสวย การแก้ไขข้อผิดพลาดของเด็กโตในกรณีนี้ก็คล้ายกันกับของเด็กเล็ก แต่ครูจะไม่ใช้ถ้อยคำที่ชมมากนัก และการแก้ไขข้อผิดพลาดก็กล่าวอย่างตรง ๆ ว่าเขาไม่ทำสิ่งนี้จึงทำให้เขาดูไม่ดี หรือทำผิด

วิธีการสื่อสารในการชมเชยนักเรียน

ครูจะกล่าวชมนักเรียนทุกครั้งเมื่อเขาพยายามหรือทำดีขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ดีเท่าที่ควรก็ตาม ซึ่งตรงกับการชมเชยในการสอนเด็กเล็ก สำหรับการสอนนักเรียนทุกระดับ การชมเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ๆ เนื่องจากเป็นการเสริมแรงทางบวก (Reinforcement) ตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของ Skinner อันจะนำมาซึ่งการทำพฤติกรรมนั้น ๆ อีกภายหลัง นอกจากนี้แล้ว ตามแนวคิดเรื่องพัฒนาการของเด็กวัย 9-11 ปี เด็กจะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการสอบ นักเรียนจะอยากทำให้ได้

อยากประสบความสำเร็จและเก่งขึ้นเหมือนเพื่อน ๆ ที่เก่งในชั้นเรียน เมื่อนักเรียนทำได้ดีครูจะกล่าวชมเขาว่าถูกต้อง และอธิบายให้เขาฟังเพิ่มเติมว่าเมื่อเขาทำสิ่งนี้ได้ดี ได้ถูกต้องแล้วต่อไปจะพัฒนาไปสู่อะไร เขาจะทำที่ที่ยากขึ้นได้ดี เขาจะเก่งขึ้นถ้าเขาพยายามทำให้ถูกต้องแบบนี้ต่อไปเรื่อย ๆ จะทำให้นักเรียนพยายามทำสิ่งที่ถูกต้องนี้ต่อไป และฝึกฝนเพื่อให้ตนเองสามารถพัฒนาต่อไปได้เรื่อย ๆ และประสบความสำเร็จในที่สุด

วิธีการสื่อสารในการให้กำลังใจนักเรียน

การเรียนบัลเลต์เป็นทักษะที่จะต้องฝึกหัด และใช้เวลาพอสมควรกว่าที่จะทำท่าแต่ละท่าได้ เมื่อต้องมาหัดท่าใดท่าหนึ่งนาน ๆ หรือ เมื่อพยายามทำแล้วแต่ทำไม่ได้ ก็จะเกิดความท้อแท้ขึ้นโดยง่าย สำหรับเด็กโตนั้น เขาอาจไม่เลิกทำหรือไม่ทำต่อไปเนื่องจากความเบื่อหน่าย แต่อาจจะเกิดจากความท้อแท้ เพราะฉะนั้น ครูผู้สอนจึงมีหน้าที่สำคัญในการที่จะสื่อสารเพื่อให้กำลังใจนักเรียน โดย อธิบายให้นักเรียนฟังว่าการจะทำให้ได้ และดีนั้น ต้องอาศัยความพยายาม และความฝึกฝน นักเรียนต้องมีความตั้งใจจริง และพยายามที่จะทำได้ เพื่อความสำเร็จที่จะตามมา ซึ่งนักเรียนจะเข้าใจถึงเหตุผลที่ครูพูดอธิบาย จะมีกำลังใจดีขึ้นและพยายามทำให้ตนเองประสบความสำเร็จอย่างที่ครูกล่าวไว้ ครูอาจยกตัวอย่างรุ่นพี่หรือคนที่ประสบความสำเร็จในการเต้นว่า เขาก็เคยทำไม่ได้มาก่อนถ้านักเรียนไม่ท้อถอย ก็จะทำให้ได้และประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน

วิธีการสื่อสารในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน

ในการโน้มน้าวใจเพื่อให้เกิดความสนใจในการเรียนนั้น ครูผู้สอนจะบอกประโยชน์ของการมาเรียนบัลเลต์ และสร้างเป้าหมาย (Goal) ให้นักเรียนว่าการมาเรียนนี้เพื่อตัวของเขาเอง และครูจะเป็นผู้ช่วยให้เขาได้บรรลุถึงประโยชน์นั้น ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า เด็กในวัยนี้มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Need) ของนักเรียนต่างออกไปจากเมื่อยังเป็นเด็กเล็ก ๆ แล้วที่จะต้องการรางวัล มาเรียนแล้วสนุกเพียงเท่านั้น แต่นักเรียนต้องการมากกว่านั้น เขาต้องการที่จะดูดี ดูสวย พัฒนาบุคลิกภาพให้ดี อีกทั้งยังต้องการประสบความสำเร็จ สอบผ่าน ได้คะแนนดี ๆ มีการแข่งขันกับเพื่อนในห้องด้วยกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นเมื่อเขาโตขึ้น ความต้องการของเขาก็จะมีมากขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ครูก็มีส่วนร่วมในการสร้างความต้องการเหล่านี้เช่นกัน โดยที่ครูจะบอกถึงประโยชน์ของการมาเรียนบัลเลต์ว่าไม่ใช่แค่การมาสนุก และกลับไปได้ขนมแจกจากครู แต่เป็นการมาเรียนเพื่อตัวนักเรียนเอง นักเรียนจะเป็นผู้ที่ได้ประโยชน์ โดยที่

นักเรียนจะมีรูปร่างที่สวยงาม มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นพื้นฐานทางด้านกีฬา เป็นพื้นฐานของการเต้นที่นักเรียนสามารถจะพัฒนาต่อยอดไปในการเต้นสายอื่น ๆ ได้ และต่อไปในอนาคตนักเรียนอาจจะยึดเป็นการประกอบอาชีพได้เช่นกัน การที่ครูให้ดูสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับบัลเล่ต์ รวมไปถึงการแสดงบัลเล่ต์สดเพื่อให้ได้เห็นการแสดงจริง และพลังในการเต้น จะทำให้นักเรียนมี “ไฟ” และมีความกระตือรือร้นมากขึ้น ทั้งหมดนี้ครูจะเป็นผู้สร้างเป้าหมาย หรือ แรงบันดาลใจ (Inspiration) ในการมาเรียนให้แก่ นักเรียน นักเรียนก็จะอยากมาเรียน และมีความตั้งใจ เพื่อที่ตนจะได้ประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

วิธีการสื่อสารในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน

ตามหลักแนวคิดพัฒนาการของเด็กวัย 9-11 ปี ทางด้านสังคมและอารมณ์ เด็กในวัยนี้จะใช้เวลาส่วนมากอยู่กับเพื่อน และเริ่มเรียนรู้ที่จะให้ความร่วมมือ รู้จักให้และรับ เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ จากเพื่อน เพื่อนเป็นผู้ที่ให้แรงเสริม เพราะฉะนั้นในบางครั้งเด็กก็จะคุยกับเพื่อนในห้องเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนได้ประสบมา ครูผู้สอนจึงต้องมีวิธีการที่จะควบคุมให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย โดยที่จะกำหนดโทษไว้ชัดเจน ถ้านักเรียนไม่อยู่ในระเบียบครูก็จะทำโทษ นอกจากนี้แล้ว การวางตัวของครูก็เป็นสิ่งที่สำคัญเช่นกัน ครูต้องวางตัวให้ดี เหมาะสม นักเรียนก็จะไว้ใจ และเชื่อฟัง นักเรียนต้องมีความเกรงใจ แต่ไม่ใช่กลัว ความรู้สึกกลัวเป็นสิ่งที่ครูไม่ควรสร้างให้เกิดแก่นักเรียน เนื่องจากถ้านักเรียนกลัวครู เขาจะไม่กล้าแสดงออก และมีผลต่อการเต้นด้วย และถ้าเขารู้สึกกลัวนั้น เขาจะต่อต้านครูอยู่ลึก ๆ ในใจ และเขาจะฝ่าฝืนหรือไม่ยอมทำตามที่คุณบอกเมื่อครูไม่เห็น หรือไม่อยู่ สิ่งที่คุณควรสร้างให้มีในนักเรียนคือ ความเกรงใจ จะทำให้นักเรียนเชื่อครู และจะทำให้เขารู้สึกผิดถ้าเขาทำผิด ไม่อยู่ในระเบียบวินัย หรือ ขาดเรียน ฉะนั้นการสร้างสัมพันธภาพเช่นนี้ระหว่างครูและนักเรียนนอกจากจะเอื้อต่อการเรียนการสอนแล้วยังเป็นสิ่งที่จะช่วยในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยอีกด้วย

วิธีการสื่อสารกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ)

วิธีการสื่อสารกับนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษระดับอายุ 9-11 ปี จะเหมือนกับการสอนเด็กพิเศษระดับเล็ก คือ ครูจะต้องอธิบายอย่างช้า ๆ และกล่าวซ้ำหลาย ๆ ครั้ง และถามเขาทุกครั้งว่าเขาเข้าใจหรือไม่ ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษมากกว่านักเรียนคนอื่น ใช้การสัมผัสมากกว่า และ

สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ครูผู้สอนควรตระหนักในการสอนเด็กพิเศษ คือ ความอดทน ครูจะต้องมีความอดทนและมีความใจเย็น ค่อย ๆ สื่อสารกับเขา และไม่ตั้งเกณฑ์ความคาดหวังต่อการเดินกับเขามากเกินไป

5.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการสอนเดินบัลเลต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี

จากการผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการสื่อสารในการสอนเดินบัลเลต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี มีดังต่อไปนี้

1. ขนาดของห้องเรียน ห้องเรียนที่ขนาดใหญ่จะเหมาะสมกับการเรียนการสอนของเด็กในระดับเกรด 3-5 เนื่องจากการเรียนระดับนี้จะมีการใช้พื้นที่มากกว่าการเรียนของระดับเกรดชั้นพื้นฐาน การเดินจะมีการเคลื่อนที่ไปในทิศทางต่าง ๆ และใช้เนื้อที่มากในการเดิน เช่น การกระโดดจากมุมห้อง การเคลื่อนที่เป็นวงกลม การทำท่าต่าง ๆ ห้องเรียนที่ใช้จึงควรมีขนาดใหญ่ เพื่อที่นักเรียนจะสามารถเดินได้อย่างอิสระ และรู้จักการใช้พื้นที่ที่กว้างขวางขึ้นได้ ซึ่งจะต่างจากการสอนเด็กเล็ก ถ้าสอนเด็กเล็กในห้องที่มีขนาดใหญ่จะทำให้ควบคุมนักเรียนได้ยาก นักเรียนจะวิ่งซุกซน ห้องที่มีขนาดเล็ก ไปจนถึงมีขนาดปานกลาง จะดีกว่าห้องเรียนที่ใหญ่ แต่ห้องที่มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนจะดีที่สุด

2. เวลาที่ทำการเรียนการสอน ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการเรียนจะเป็นช่วงเวลาสายประมาณ 10.00-12.00 เพราะจะเป็นเวลาที่นักเรียนรู้สึกกระปรี้กระเปร่า (Active) เหมือนกับการสอนเด็กเล็ก

3. กิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่ช่วยในพัฒนาการของนักเรียน กิจกรรมเสริมต่าง ๆ ช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียน เช่น การยืดหยุ่น (stretching) ซึ่งมักจะให้ทำก่อนที่จะเริ่มเรียนเป็นการวอร์มอัพ (Warm Up) ร่างกายก่อนจะเริ่มเดินจริง ๆ นอกจากนั้น ครูยังต้องให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาทางด้านเทคนิคให้แก่ นักเรียน เนื่องจากการเรียนในระดับเกรด 3-5 นักเรียนต้องมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง และรู้จักการใช้กล้ามเนื้อที่ถูกต้อง ครูจะให้ทำท่าที่เป็น Training Exercise สำหรับท่าที่ต้องการเทคนิคอย่างมากในหลักสูตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนอย่างมาก

4. อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน ส่วนมากจะเป็นอุปกรณ์ที่ใช้เรียกนักเรียนมารวมตัวกัน หรือให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย เช่น ไม้เคาะจังหวะ หรือ กระดิ่ง ส่วนอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น คทามงกุฏ ตุ๊กตา เชือก หมอน ผ้าเช็ดหน้า ตะกร้าดอกไม้ ที่ใช้มากในการสอนเด็กเล็กนั้น ในระดับการเรียนการสอนนี้จะไม่ใช่ เพราะนักเรียนค่อนข้างจะโต และได้ผ่านการเรียนขั้นพื้นฐานมาแล้ว อุปกรณ์เหล่านี้ก็ได้ถูกใช้กับนักเรียนแล้วในการสอนขั้นพื้นฐาน ในการเรียนระดับเกรด 3-5 นี้ ครูจะไม่ใช้อุปกรณ์มากในการช่วยสอน แต่จะใช้การฝึกฝน หรือการฝึกหัดกล่อมเนื้อ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ในการเรียนบัลเลต์นักเรียนควรรู้สึกผ่อนคลาย และไม่รู้สึกเกร็ง หรือกลัวครู ความสัมพันธ์ที่สนิทสนมระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนจะช่วยให้เกิดบรรยากาศดีกล่าวได้ นักเรียนสามารถที่จะพูดคุยและเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ครูฟังได้ แต่ก็ต้องมีความเกรงใจครูด้วย มีความเชื่อฟังครู มิใช่หยอกล้อเล่นกับครูจนไม่เหมาะสม

6. เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน เพื่อนร่วมงานในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการสอน เพื่อนร่วมงานที่ดีก็จะทำให้สุขภาพจิตดี การทำงานราบรื่น เกิดการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกัน เมื่อเกิดปัญหา หรือเพื่อการพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น สำหรับครูท่านอื่นที่ร่วมสอนในโรงเรียนเดียวกัน อาจจะมีการแข่งขันเพื่อให้มีผลงานที่ดี และเป็นชื่อเสียงของตน แต่การแข่งขันนี้ถ้าตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นมิตรต่อกันแล้ว มิใช่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการแก่งแย่งชิงดีกันในด้านหน้าที่ ก็จะเป็นการแข่งขันที่ก่อให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนการสอนบัลเลต์ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เนื่องจากอาชีพการสอนบัลเลต์นี้ ไม่ได้มีตำแหน่งมายืนยันว่าใครอยู่สูงกว่า ขึ้นกับ ทักษะและความฉลาดของแต่ละคน ครูที่สอนเก่ง ก็จะเป็นที่ต้องการมากกว่า เพราะฉะนั้นการแข่งขันนี้ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาการสอนของตัวครูและการพัฒนาในศาสตร์ด้านการเต้นบัลเลต์ด้วย

ปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเลต์สำหรับเด็กอายุ 9-11 ปี มีดังต่อไปนี้

1. ภาพลักษณ์ของสถาบันที่สอน ภาพลักษณ์ของสถาบันนั้น ไม่มีผลใด ๆ ทั้งสิ้นกับการสอน ทุกท่านจะสอนเต็มที่ เหมือน ๆ กันหมด ไม่ว่าจะไปสอนที่สถาบันใด เพื่อที่ว่านักเรียนของเขาจะได้รับความรู้อย่างเต็มที่

2. คำตอบแทนของครูผู้สอน คำตอบแทนไม่มีผลต่อการสอน ทุกครั้งที่ครูสอน ก็จะสอนอย่างเต็มที่ทุกครั้ง เนื่องจากมีความรักในลูกศิษย์ และอยากให้เขาทำได้ดี ๆ

5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากในระยะเวลาจำกัด ทำให้การสังเกตการณ์ไม่มีความต่อเนื่อง ซึ่งหากมีการสังเกตการณ์ในระยะเวลาที่ยาวนานขึ้นก็จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารที่สามารถอ้างอิงถึงผลของการสื่อสารได้อย่างชัดเจน เพราะจะเป็นการติดตามผลจากการสื่อสารว่าเกิดขึ้นจริงหรือไม่

2. ควรมีการเก็บข้อมูลในส่วนการสื่อสารของครูกับผู้ปกครองด้วย เนื่องจากผู้ปกครองถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการเรียนการสอนต้นบัลเลต์ เพราะ ผู้ปกครองถือเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลทางความคิด ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้เรียน ดังนั้น หากมีการศึกษาเทคนิคการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองจะเป็นการเพิ่มมิติในการสร้างกลยุทธ์ในการเรียนการสอนได้ด้วย

3. ควรมีการเก็บข้อมูลในส่วนทัศนคติ ความคิดเห็น และความรู้สึของผู้ปกครองเองเกี่ยวกับตัวครูผู้สอน และวิธีการสื่อสารในการสอนของครูที่ผู้ปกครองสังเกตเห็นจากการเฝ้าดูนักเรียน

4. ในการพัฒนาและศึกษาในขั้นต่อยอดจากงานวิจัยในครั้งนี้ สามารถทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในส่วนของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เพิ่มมากขึ้น กระจายกลุ่มตัวอย่างให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และเพิ่มระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

5. ควรมีการศึกษาในรูปแบบการสื่อสารในด้านการแสดงอื่น ๆ ต่อไป เช่น การสื่อสารในการสอนการแสดงละคร และนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการสื่อสารในการสอนบัลเลต์ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนในด้านอื่น ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรชนก ชายะพงศ์. สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2551.

กานติมา ศิริวิธา. สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2550.

กิตติการณ อิศระ. อ่านท่าทางให้รู้ใจพูดอย่างไรให้เข้าที่. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2536.

ขวัญแก้ว ประสานพานิช. สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2550.

จริยาวลี ดีภัก. บัลเล่ท์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ยูไนเต็ดบุ๊กส์, 2531.

ชนิกานต์ ชื่นบุญชู. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2550.

ชิตพล เปลี่ยนศิริ. สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2550.

ดิเรนนท์ อนุวัชรศิริวงศ์. การสื่อสารระหว่างบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

ดิเรนนท์ อนุวัชรศิริวงศ์ และคณะ. สุนทรียนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ธีโรฟาร กฤตยาเกียรติ. สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2551.

นวพัฒน์ ชิดสินวรพันธ์. สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2550.

ปรมะ สตะเวทิน. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

ประยูรศรี สุยะศุนานนท์. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาแนะแนว คณะวิชาครู
ศาสตร์ วิทยาลัยจันทระเกษม, 2521.

ผกา สัตยธรรม. สุขภาพจิตเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2531.

พงศ์สรรค์ สงวนสัตย์. เทคนิคยมนาสติที่ส่งผลต่อการเต้นบัลเล่ต์. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต
สาขานาฏศิลป์ตะวันตก คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

พิมลพรรณ พรเพชรรัตนศิริ. สัมภาษณ์, 16 มกราคม 2551.

วนัสนันท์ ดันทนะเทวินทร์. ทำพื้นฐานที่ในการสอนบัลเล่ต์สำหรับผู้เรียนอายุ 15-20 ปี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ตะวันตก คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2537.

วิภาวี เบญจธนสมบัติ. สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2550.

วิภาวี ปทุมพงศ์. สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551.

ศิริมงคล นาฎยกุล. บัลเล่ต์เรื่องเอกของโลก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์,
2548.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. วิทยาการการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.

สมโภชน์ เขี่ยมสุภาสิต. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2539.

สุชา จันทนะเอม. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2544.

สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด, 2544.

สุโท เจริญสุข. จิตวิทยาพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์, 2520.

เสาวคนธ์ พลัดพุลผล. สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550.

หม่อมหลวง สุจีรา วิศิษฐ์กุล. สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2550.

อนพัทธ์ ขจิตสุวรรณ. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2550.

อรวรรณ ปิลาตันโอบาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ภาษาอังกฤษ

Bettinghaus, E. Persuasive Communication. New York: Holt, Rinehart and Winston, INC., 1968.

Infante, Dominic A., Rancer, Andrew S., and Womack, Deanna F. Building Communication Theory. 3th ed. Illinois: Waveland Press, 2003.

Neale, Wendy. On Your Toes, New York: Crown Publishers, 1980.

Pearce, Barnette and Cronen, Vernon Communication, Action and Meaning : The Creation of Social Realities New York: Preager, 1980.

Rowe, Patricia A. Dance Research Collage. New York: New York University, 1979.

Warren, Gretchen W. The Art of Teaching Ballet. Florida: University Press of Florida, 1991.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ครู

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
  - 1.1. ชื่อ
  - 1.2. อายุ
  - 1.3. ระดับการศึกษาบัลเลต์
  - 1.4. ประสบการณ์การสอน
  - 1.5. โรงเรียนที่สอน

2. รูปแบบการสื่อสารในการสอนเต้นในชั้นเรียนบัลเลต์
  - 2.1. วิธีการสื่อสารของครูในการสอนเทคนิคบัลเลต์
    - 2.1.1 การสอนเทคนิคบัลเลต์ที่บาร์ (Barre)
    - 2.1.2 การสอนเทคนิคบัลเลต์ที่กลางห้อง (Center)
    - 2.1.3 การสอนเทคนิคบัลเลต์ในการเต้นระบำ (Study/Dance)
    - 2.1.4 การสอนทักษะบัลเลต์ ควบคู่กับการสร้างจินตนาการเพื่อให้เกิดการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก และคุณสมบัติที่ถูกต้องในการเต้นบัลเลต์
  - 2.2. วิธีการสื่อสารของครูในการแก้ไขข้อผิดพลาด
  - 2.3. วิธีการสื่อสารของครูในการชมเชยนักเรียน
  - 2.4. วิธีการสื่อสารของครูในการให้กำลังใจนักเรียน
  - 2.5. วิธีการสื่อสารของครูในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียนแก่นักเรียน
  - 2.6. วิธีการสื่อสารของครูในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน
  - 2.7. วิธีการสื่อสารของครูกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย (เด็กพิเศษ)

3. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการสอนเด่นอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 3.1 ขนาดของห้องเรียน
  - 3.2 เวลาที่ทำการเรียนการสอน
  - 3.3 กิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่ช่วยในพัฒนาการของนักเรียน
  - 3.4 อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน
  - 3.5 ความสนิทสนมระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน
  - 3.6 ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของสถาบัน
  - 3.7 ค่าตอบแทนในการสอน
  - 3.8 เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แนวคำถามในการสัมภาษณ์นักเรียนบัลเล่ต์

1. ความรู้สึกต่อการเต้นบัลเล่ต์
2. ความคาดหวังต่อการเต้นบัลเล่ต์
3. ทักษะคติต่อครูผู้สอนบัลเล่ต์
4. รูปแบบการสื่อสารในการสอนเต้นในชั้นเรียนบัลเล่ต์
  - 4.1 ความเข้าใจและความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารต่าง ๆ ในการสอนเทคนิคบัลเล่ต์ของครูแต่ละวิธีเป็นอย่างไร
  - 4.2 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูผู้สอนในการแก้ไขผิดพลาด
  - 4.3 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูผู้สอนในการชมเชย
  - 4.4 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูผู้สอนในการให้กำลังใจ
  - 4.5 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูผู้สอนในการโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความสนใจในการเรียนแก่นักเรียน
  - 4.6 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูผู้สอนในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน
  - 4.7 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิธีการสื่อสารของครูผู้สอนกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย(เด็กพิเศษ)

ภาคผนวก ค

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

1. เหตุผลที่让孩子来เรียนบัลเล่ต์ และความคาดหวังจากการเรียนบัลเล่ต์
2. ความสนใจและความกระตือรือร้นของเด็กในการเรียนบัลเล่ต์
3. ความรู้สึกของเด็กเกี่ยวกับครูผู้สอน
4. คำบอกเล่าของเด็กเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูผู้สอน
5. ความรู้สึกของเด็กเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในการสอนเต้นบัลเล่ต์ (จากการบอกเล่าของเด็ก)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว อภิญญา แสงसानนท์ เกิดเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2526 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ในปีพ.ศ.2548 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ ภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการแสดง สาขาวิชาวาริชวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2549 มีประสบการณ์การทำงานเป็นเวลา 2 ปีในสถาบันสอนภาษาอังกฤษ Outerspace English Academy ในตำแหน่ง Part-time Teacher และในโรงเรียน บัลเลต์อารีย์นาฏยศิลป์ ในตำแหน่ง อาจารย์บัลเลต์ประจำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย